

Metaphysica Avicē
ne siue eius prima
philosophia.

Ex Bibl. Harv.

Incipit liber autē de pbia p^a sine scia diuina
Caplin primū de inquisitione subiecti prime pbie ad
hoc vt ostendatur ipsa esse de numero scientiarum.

Ostē auxiliō dei expleuimus
tractare de intentionibus sciaz
logicaliū ⁊ naturaliu ⁊ doctri-
naliū. cōueniētius est accedere
ad cognitionē intētionū sapiē-
tialiū. Incipiamus g auxiliāre
deo ⁊ dicamus q scie philoso-
phice sicut tā inuimus i aliis

libris diuidunt in speculatiuas ⁊ actiuas ⁊ iam inuimus
differentiam inter eas. ⁊ diximus q speculatiue
sunt illę i quibus qrit pfici virtus anime speculatiua.
per acquisitionē intelligentie in effectu. s. per adeptio-
nem scientie ymaginatiue ⁊ creditiue. de rebus q nō
sunt nra opa nec nre dispositiōes. In hiis g finis est
certitudo scie ⁊ opinionis. Snta enim ⁊ opinio non
sunt ex qualitate nostri operis. nec ex qualitate inciti
operis sicut qrit incitium nostri operis.

PRACTICE vero sunt ille in quibus primū qrit p-
fici virtus aie speculatiua p adeptione scie
ymaginatiue ⁊ creditiue. de rebus que sunt
nra opa ad h vt farlo puentat pfectio qritis practice
in moribus ⁊ diximus q speculatiue pprehendunt in
tres ptes i naturales. s. ⁊ doctrinales ⁊ diuinas. ⁊ qd
suū sūm naturalū est corpa sūm qd mouent ⁊ quie-
scunt ⁊ q de eis inquirat est accidentalia q accidūt eis
p pte sūm hūc modū. ⁊ sūm suū sūm doctrinaliū est vel
qd est qritas pure vel q hne qritatē. Et dispositiō-
nes eius q inquirunt in eis. sunt ea q accidūt qritati
ex h q est qritas in diffinitione quaz nō inuenit spēs
materiel nec virtus motus. ⁊ q diuine scie nō inqrit
nisi res separata a materia sūm existētia ⁊ diffinitione.
¶ Jam etiā audisti q scia diuina est in q qrit de pri-
mis causis naturalis esse ⁊ doctrinalis esse ⁊ de eo q
pendet ex hiis. ⁊ de cā causaz ⁊ de pncipioy qd
est deus excelsus ⁊ h est qd potuisti attingere ex li-
bris trāfactis ex quibus tū nō plene paruit tibi qd cer-
tissime sit diuine scie nisi aliquātula inuisione q trā-
curri in libro logice de analiticis posterioribus si me-
miseris ⁊ q in ceteris scientiis est aliqd qd est sūm ⁊
q aliqd sūm q inqrit in eis ⁊ q pncipia aliq conce-
dunt in eis lex quibus pponit demonstratio. Sed tū p h
non vere certificatus es qd sit sūm huius scie. s. an sit
essentia pmi pncipii ad h vt id qd qritimus in ea sit co-
gnitio ppteratū ⁊ actionū ei⁹ vel an sit alia stentio ⁊
etiā iam audisti q h est pbia certissima ⁊ pbia p^a ⁊ q
ipsa facit acquirere verificationem pncipioy ceteraz
sciaz ⁊ q ipsa est sapia certissime. iam ēt audisti sepe
q sapia est excellentior scia ex oibus scientiis ad sciē-
dū id q excellentior scitū ⁊ iterū q sapia est cognitio
que est certior ⁊ pueniētior ⁊ itez q ipsa est scia pmax
causaz totius ⁊ tū nō intellexisti qd esset h pbia vel h
sapia. neq si hee tres diffinitōes vel ppterates sint
vnius artis vel diuersaz quaz vnaq dicitur sapia.
Nunc aut nos manifestabimus q h scia in cuius via
sumus est pbia p^a ⁊ q ipsa est sapia absolute ⁊ q tres
ppterates p q s describit sapia. sūt ppterates vnius
magisteriū ⁊ q ipsa est ipsum magisteriū. **¶** Constat
aut q ois scia habet sūm suū pziū. Inqramus g qd
sit sūm huius scie ⁊ psideremus an sūm huius scie sit
ipse deus excelsus. sed nō est. imo ipse est vnu de hiis
que qrit in hac scia. **¶** Dico g impossibile esse vt ipse

deus sit sūm huius scie. qm sūm ois scie est res q pce-
ditur esse ⁊ ipsa scia nō iquit nisi dispositiones illius
sbi ⁊ h nō est ex aliis locis. Sed nō potest cōcedi q
deus sit in hac scia vt sūm imo qritū in ea. s. q nō est
quesitū in ipsa imo pcessum. **¶** Qm si ita nō est tunc nō
pōt esse qm sit vel pcessum in hac scia ⁊ qritū i alia vel
pcessum in ipsa ⁊ nō qritū in alia. Sed vt rūs falsum
ē qm ipse vt sit qritū i alia eo q alie scie sūt vt moza-
les vel ciuiles vel nales vel doctrinales vel logice ⁊ nul-
la scia sapie est ex hāc diuisione. In nulla aut ear qrit
an sit deus qz nō pōt esse h vt in eis qrat ⁊ tu scies h
parua speculatione. ex hiis q multatēs sculcamus.
Nec etiā pōt esse vt nō sit qritū in alia ab eis scia. nūc
n. ēt nō qritū i scia vllō mō. **¶** Igitur aut ē manifestū p se
aut despatū p se. q nō possit manifestari vlla specula-
tione. **¶** Nō est aut manifestū p se nec est despatū posse
manifestari qz sig^a hēmus de eo. **¶** Amp^a ⁊ rō: omne
id cuius manifestatio despat: quō pōt pcedi esse eius?
¶ Restat g vt ipsum inquirere nō sit nisi huius scie. de
eo aut inqritio sit duobus modis. vnus est quo inqri-
ritur an sit. alius est quo inquirunt eius ppterates.
postq aut inqrit in hac scia an sit tūc nō pōt esse sūm
huius scie i nulla. n. sciaz debet stabiliri esse suū sūm.
In primo etiā ostendā q an sit nō pōt qri nisi in hac
scia. **¶** Manifestum est. n. ex dispositione huius scie q
ipsa inqrit res separata oīno a mā. **¶** Jam etiā significa-
ui tibi in nālibus q deus est non corpus nec virtus
corporis. sed est vnu separātū a mā. ⁊ ab oī cōmixtione
ois motus. **¶** Igitur inqritio de eo debet fieri i hac scia ⁊
q de h apprehendisti in nālibus erat ēncum a nāli-
bus qz q de h tractabat in eis non erat de eis. sed vo-
lumus p h accelerare hōtem ad tenendū esse pziū
pncipiū vt p h augetet desiderū addiscendi scias ⁊
pueniendi ad locū in quo certius possit cognosci.

Ostē autē necesse est vt h scia sūm habeat ⁊
mōstratū est illud qd putabat esse sūm eius
non esse suū. **¶** Hystunc qramus an sūm eius
sint vlt^a cause eoz q sunt an oēs qruoz simullan vna
tū. Sed h nō debet dici quis iam h qdā putauerūt.
¶ Nā p consideratio de oibus qruoz causis nō pōt esse an
sit de illis iquātū hnt esse. vel inqūtū sunt cause ab-
solute. vel inqūtū vnaq eaz qruoz est illis modi q
pprius est sibi. s. vt p consideratio de illis sit sūm q vna est
agens ⁊ alia paciēs. ⁊ illa alia est aliud vel sūm q sit ex
pūctione illaz. dico aut q si bene p sideret nō pōt esse
sūm huius scie inqūtū sunt cāe absolute ita vt inq-
ritio huius sciētie sit p siderare ea q accidūt causis iquā-
tū sunt cause absolute q parer multis modis quoz
vnus est. s. qz hec scia inqrit intentiones q nō sunt
ex accidentibus pziis ipsaz causaz inquantū sunt
cause. **¶** Inqrit. n. vlt^a ⁊ pricularē potentia ⁊ affectū
possibile ⁊ necesse ē. manifestissimū est autem q h ca-
pitula sunt in se q inqritio p se debet fieri de illis. nec
sunt ex accidentibus q sunt pzia rebus nālibus s. nec
doctrinalibus nec cadūt inter acc^a q sunt pzia sciaz
practicaz. **¶** Restat igit vt inqritio sit de illis in scia q
est ex p dicitā diuisione ⁊ illa est h scia ⁊ etiā qz scia de
causis absolute acquirat post sciam q stabilunt cause
rez causas hntū. dū. n. nos nō stabilierimus esse cau-
saz rez causaz a rebus aliis. sic vt esse causaz pen-
deat ex eo qd pcedit inesse nō sequet apud intellectū
esse cause absolute. Sed h est cā vna quis sensus in-
ducat vt due cause pcurrāt. Sed licet pcurrāt nō mi-
nus tū vna debet esse cā alterius puaasio. n. q adue-
nit aie ex assiduitate sensus ⁊ experientie nō est cogens

epium. Deinde principium non est principium omnium entium. si enim omnium entium esset principium. tunc erit principium sui ipsius. ens autem in se absolute non habet principium. Sed habet principium unumquodque esse quod scit. principium igitur est principium aliquibus entibus quia propter hoc scientia non erit inquirens principium entis absolute. sed principium alicuius entium sicut principia ceterarum scientiarum particularium. Quis enim cetera scientia non prebent esse principiorum suorum communi (hinc enim principium in quibus committat omnes de quibus unaquaque earum tractat) ipse tamen prebent esse principiorum earum reorum que sunt in eis. Sequitur igitur necessario ut si scientia dividatur in pres quas quodam inquirunt causas ultimas in quantum sunt cause omnes rei causate in quantum est esse et in quantum eam prima ex qua fluit omne esse causatum in quantum est esse causatum. non in quantum est esse mobile vel generativum et quodam alie inquirunt dispositiones que accidunt esse et quodam inquirunt principia scientiarum particularium. principia enim uniuscuiusque scientiarum minus communi rationes sunt in scientia communi sicut principium medicine in naturali et principia mensurationis in geometria. Cotingit igitur ut in hac scientia monstrentur principia singularium scientiarum que inquirunt dispositiones uniuscuiusque esse. Igitur hoc scientia inquirunt dispositiones esse et ea que sunt ei quasi pres et spes quousque pervenit ad appropriationem ex qua pervenit secundum naturalis. igitur permittimus illam appropriationem ei. Et appropriationem ex qua pervenit secundum disciplinabile permittimus ei. et sicut ceteris. id autem quod preedit illud secundum et est ei sicut principium nos inquirimus et stabiliemus eius dispositiones. igitur rationes huius scientie quodam sunt cause esse in quantum est esse causa tum et quodam sunt accidentalia esse. et quodam sunt principia scientiarum singularium. et scientia horum que in hoc magisterio et hoc est philosophia per ipsam est scientia de per se esse. et hoc est philosophia esse. sed philosophia esse univertitatis est esse et unitas et est etiam sapientia que est nobilior scientia qua apprehendit nobilior scientiam. Nobilior vero scientia quia est certitudo veritatis et nobilior scientium quia est deus. et cause que sunt post eum et etiam cognitio causarum ultimarum omnes cause et cognitio dei. et propterea diffinitur scientia divina sic quod est scientia de rebus separatis a materia diffinitione et diffinitionibus que ens in quantum est ens et principium eius et accidentalia eius in quantum sunt sicut iam patuit nullum eorum esse nisi preedens materia. nec pendet esse eius ex esse illius. Cum autem inquirunt in hac scientia de eo quod non preedit materia. non inquirunt in ea nisi secundum hoc quod eius esse non eget materia. **¶** Eorum autem que inquirunt in ea quatuor sunt quorum quodam sunt separata a materia et ab appendicibus materie omnino. et quedam sunt commixta materie sed ad modum quo commiscetur causa constituens et preedens. materia enim non est constituta illa et quodam sunt que inveniunt in materia et non in materia. sicut causalitas et unitas que propter ea que habent committunt in quantum sunt talia sunt in quantum ad certificationem sui non est opus esse materia. omnia autem committunt in hoc quod esse eorum non esse materiale. scilicet ut esse eorum sit ex materia et quodam sunt res materiales sicut motus et quies. sed de eis non inquirunt in hac scientia secundum quod sunt in materia. sed secundum esse quod habent. Cum igitur hoc pars divisionis accepta fuerit cum aliis partibus divisionis tunc omnes committunt in hoc quod inquisitio de hiis non est nisi secundum modum quo esse eorum non est existens per materia et sicut in scientiis disciplinabilibus ponunt id quod est terminatum per materia et inquisitio et consideratio de eo est illius modi secundum quem id quod inquiruntur de eo pendet ex materia et hoc inquisitio non est disciplinabilis sic est dispositio huius monstratum est que sit intentio in hac scientia. **¶** Hec autem scientia committat cum topica et sophistica simul in aliquibus et differt ab eis simul in aliquibus et differt ab unaquaque earum in aliquibus. committat enim eis in hoc quod de eo quod inquirunt. nullus

actor singularum scientiarum tractat nisi topicus et sophisticus. differt vero ab eis simul in hoc quod philosophia prima in quantum est philosophia prima non loquitur de quoniam singularum scientiarum. isti vero loquuntur. differt etiam a topico per se fortitudine vel potentia eo quod vobis topici acquirunt opinionem non certitudinem sic nosti ex magisterio logice. Differt etiam a sophistico in voluntate eo quod hoc querit ipsam veritatem. ille vero querit purari sapiens indictione veritatis que uis non sit sapiens.

¶ Capitulum tertium de utilitate huius scientie et ordine eius nomine.

Ebes meminisse quod in scientiis que precedunt hanc tam cognovisti que sit divina iter utile et bonum et nocivum et malum quoniam utile in se est occasio prout etia que per se ducit ad bonum. utilitas vero est intentio que per ducit de malo ad bonum. Nocivum vero in se est occasio que per se ducit ad malum. Nocentem vero est intentio que per ducit de bono ad malum. postquam autem hoc ita est tunc iam scis quod omnes scientie committant in una utilitate. scilicet que est acquisitio perfectionis humane anime in effectu preparationis eam ad futuram felicitatem. Cum autem de utilitate inquirunt in principiiis scientiarum earum non est intentio earum perducendi ad hoc. scilicet ut adiuvent se ad invicem. ad hoc ut utilitas perveniat per que certificet scientia alia ab ea. utilitas igitur secundum hanc intentionem dicitur absolute et dicitur proprie absolute. scilicet ut sit adducens ad certificationem alterius scientie quousque modo. proprie vero ut sit adducens ad excellentiorem que est ei sicut finis que est per eam sed non committunt. Si igitur accepimus utilitatem absolute perfectio huius scientie utilitatem habet. Sed si proprie certe hoc scientia adeo alta est quod ipsa non dignatur esse utilis aliis scientiis. Ceterum vero scientie perficiunt in ea. Cum autem utilitas absoluta dividitur in duas divisiones. necessario dividitur in tria quorum unum est id ex quo pervenit aliud melius. eo. aliud ex quo pervenit aliud sibi eque. aliud vero ex quo pervenit aliud inferius eo. Et hoc tertium preedit perfectioni eius quod est infra se. Cum vero inquisierimus nomen proprium huius scientie. pervenimus est ut dicat effluxio et perfectus vel boni invariatio vel procuratio vel alia hiis sicut cum fecerimus inductionem de dictionibus pervenientioribus huic capitulo excepta causalitate. utilitas autem propria pene servituti est. sed utilitas que provenit ex nobilior ignobilis non est similis servituti. Tu enim scis quod huiusmodi utilis est ei cui servit et ille cui servitur utilis est sicut servituti si utilitas accipiat absolute proprie enim maneries cuiusque utilitatis et proprius modus eius est alia maneries. **¶** Utilitas igitur huius scientie cuius modus iam demonstravimus est perfectus certitudinis principiorum scientiarum particularium et certitudo earum que sunt eis committunt quid sint quis illa non sint principalia causalia. Est igitur sicut utilitas regentis ad id que regitur et sicut eius cui servit ad servientem. quoniam comparatio huius scientie ad alias scientias particulares est sicut comparatio eius cuius cognitio inquirunt in hac scientia ad id cuius cognitio inquirunt in aliis scientiis. Sicut enim hoc scientie principium sciendi illas sic scientia huius est principium certitudinis sciendi illas. **¶** Ordo vero huius scientie est ut discatur post scientias naturales et disciplinales. Sed post naturales ideo quia multa de hiis que proceduntur in ista sunt de illis que iam prebata sunt in naturali sicut generatio et corruptio et alteritas et locus et tempus et quod omne quod movet ab alio movet. et que sunt ea que moventur ad primum motorem et post disciplinales vero ideo quia intentio ultima in hac scientia est cognitio gubernandi

ratiois dei altissimi et cognitio angelorum spiritualium et ordinum suorum et cognitio ordinatio in operatione circulatorum ad quod sciam impossibile est pueniri nisi per cognitionem astrologie. ad sciam vero astrologie nemo potest puenire: nisi per sciam arithmetice et geometrie. musica vero et particularis disciplinalium et morales et civiles viles sunt non necessarie ad hanc sciam. **¶** Potest autem aliquis pponere dicens quod si principia scie naturalis et disciplinalium non pbant nisi in hac scia et quones vtrarumque sciarum pbant per principia earum quones vero earum sunt principia huius. tunc per argumentatio est circularis et per vltimum eius fit manifestatio sui ipsius. **¶** Contra hanc autem visibile debet ridentur id quod iam dictum est et ostensum est in libro demonstrationis de quo tamen nos repetemus hoc quod sufficet. Dico igitur quod principium scie non est principium sic ut omnes pendeat ex eo ad demonstrandum eas factum vel in potentia. sed fortasse accipiet principium in demonstratione aliquid. possibile est etiam esse quones in scientiis in quibus demonstrationibus non admittunt ea que posita sunt principia villo modo quod non admittunt nisi per quones que non pbant ad hoc ut principium scie sit principium vltimum per quod ad vltimum acquiritur certissima veritas sic est illa que acquiritur ex causa. Si autem non acquiritur causa: non dicitur principium scie sic sed aliter. quod fortasse dicitur principium sic sensus solet dici principium eo modo quo sensus in quantum est sensus non acquirit nisi esse tamen. Soluta est igitur quod quomodo principium naturalis potest esse manifestum per se et potest esse ut manifestet in philosophia per id per quod non fuerat pbarum antea. sed per hoc in illa pbant alie quones. ita quod est ppositum in scia altiori ad inferendum in actione illud principium. nec in hac assumat principium adcludendum illud sed assumat alia ppositio. **¶** Possibile est etiam ut scia naturalis et disciplinalis acquirat nobis demonstrationem de qua re est. Sed hoc scia acquirat nobis demonstrationem de qua re est et precipue in causis finalibus remotis. manifestum est igitur.

Capitulum quartum de questionibus scie naturalis.

¶ Manifestum est igitur id quod est principium huius scie aliquo modo vel non manifestabit ex principis que manifestant in hac scia. sed ex principis que sunt per se nota vel manifestabit ex principis que sunt quones in hac scia. sed non puerunt ut fiant principia illarum carum de quibus. sed aliarum. vel illa principia erunt principia aliarum huius scie que significarunt illud esse de quo querit manifestari in hac scia que est. **¶** Constat quod cum ita sit non erit ppositio pbario circularis villo modo. ita ut ipsa sit pbario in qua aliquid idem accipiat in pbarione sui ipsius. **¶** Debes etiam scire quod in ipsis rebus est via que ostenditur quod intentio huius scie non est ponere aliquid esse principium nisi postquam pbarum fuerit in alia scia postea vero manifestabit tibi inueniendo quod nos habemus viam ad stabilendum principium non ex via testificationis sensibiliu. Sed ex via ppositionu vltimu intelligibiliu per se notarum que facti necessarii quod ens habet principium quod est necessesse esse et pphibet illud esse variabile et multiplex villo modo et facit debere illud esse principium totius et quod totum debet esse per illud secundum ordinem totius. sed nos per infinitatem naturarum aliarum non possumus incedere per ipsam viam de monstratua que est pgressus ex principis ad sequentia et ex causa ad causam nisi in aliis ordinibus vniuersitatis eorum que sunt sine discretione. **¶** Igitur ex merito huius scie in se est ut ipsa sit altior omnibus scientiis. quod vero ad nos posteriozat post omnes scias. **¶** Nam igitur locuti sumus de ordine huius scie inter omnes scias. **¶** Nomen vero hu-

ius scie est quod ipsa est de eo quod est post naturam. **¶** Intellegit autem natura virtus que est principium motus et quetis. in vniuersitatis eorum accidit illi que pueniunt ex materia corporali est virtus. **¶** Ita autem dictum est quod natura est corporis naturalis quod habet naturam. Corpus vero naturale est corpus sensibile cum eo quod habet de proprietatibus et accidentibus. quod vero dicitur post naturam hoc posteritas est in respectu quantum ad nos. primum. non quod pcepimus de eo quod est et scimus eius dispositiones est hoc que pferat nobis de hoc esse naturali vniuersum quod meretur vocari hoc scia considerata in se hoc est ut dicat quod est scia de eo que est ante naturam. **¶** Ea. non de quibus inquit in hac scia p eadem sunt ante naturam. **¶** Potest autem aliquid dicere quod res disciplinales prime que speculat arithmetica et geometria. sunt etiam ante naturam et precipue numerus cuius esse non pendet ex natura villo modo. **¶** Inuenit. non in non natura. **¶** Igitur scia de numero debet esse scia post naturam. **¶** Igitur debemus dicere hoc hanc quoniam hoc est quod in geometria si quod speculatur de illa non fuerit nisi in lineis superficiebus et corporibus. **¶** Constat tunc quod subiectum eius non erit separatim a natura in existentia. **¶** Igitur accidentia que comitantur illud minus remota erunt ab ea. **¶** Sed si fuerit subiectum eius mensura absoluta vel id in quo inuenit mensura absoluta sic ut sit adaptabile cuiuslibet ppositioni hoc certe non est mensura equatum est principium naturalium et forma. sed in quantum est accens. **¶** Nam autem cognita est ex his que diximus in logicis et naturalibus. vniuersa inter mensuram absolutam que est post yle et iter mensuram que est quanta. et quod nomen mensure puenit eis comit. **¶** Cum igitur hoc ita sit tunc non erit subiectum geometrie verissimum. mensura que substituit corpus naturale. **¶** Sed mensura que dicitur de linea superficie et corpore et hoc est quod adaptari potest pportionibus diuersis. **¶** De numero autem maior est quod quomodo videt superficie tenus quod scia de numero sit de scia post naturam nisi scia post naturam in telligat aliud. scilicet quod est scia. de eo quod omnimodo separatim est a natura. et tunc nominabitur hoc scientia ab eo quod est dicitur gnus in ea. scilicet vocabitur hoc scia. scia diuina. **¶** Cognitio. non dei: finis est huius scie. multe. non res appellant ab eo quod est in eis dignius vel a parte digniore vel a parte que est eis. que finis. erit igitur hoc scia que est eius pfectio et cuius pars aliquid nobilior et cuius principia intentio est cognitio eius quod separatim est a natura omnimodo. **¶** Cum igitur appellata fuerit secundum hanc intentionem. tunc scia de numero non comunicabit intentionem huius notis hoc modo. **¶** Sed manifestatio verissima qua pbat scia de numero non esse de scia post naturam. hoc est. **¶** Constat. non quod subiectum eius non est numerus omnimodo. **¶** Numerus. non iam inuenit in rebus separatis et iam inuenit in rebus naturalibus et iam ptingit ipsum poni in estimatione expoliari ab omni quod sibi accidit quous non sit possibile numerum esse nisi accidat alicui earum que sunt. **¶** Id autem quod de numero fuerit tale cuius esse sit in rebus separatis illud pphibetur esse subiectum pportionis cuiuslibet in augmento et diminutione sed erit secundum quod erit tantum. **¶** Non. non potest pcedi ipsum sic poni receptibilem cuiuslibet augmenti et cuiuslibet pportionis nisi cum fuerit in materia corporum que in potentia est omnia in aia numerarum et tunc cum fuerit in estimatione vel in vtriusque dispositionibus non est separatim a natura. **¶** Igitur scia de numero in quantum considerat numerum non speculat in eo. nisi secundum respectum quo accidit ei esse in natura. quod videt quod principium sue considerationis secundum quod ipse est in estimatione sit huiusmodi quod estimatio sit accepta ex dispositionibus naturalibus que habent aggregari et disgregari vniuersi et diuidi. **¶** Vniuersa scia de numero non est speculo de essentia numeri.

Capitulum quartum. Et quintum.

nec de accidentibus numeri Iquatum numerus est absolute sed de accidentalibus eius Iquatum sit receptibilis eius quod assignauimus et tunc est materialis vel estimabilis innixus materie. Speculatio vero de essentia numeri et de eo quod accidit ei secundum quod non pendet ex materia nec est innixus in ea est in hac scientia.

Capitulum quintum de vniuersitate eorum de quibus tractat hanc scientia.

Portet nos in hanc magisterio scire dispositionem comparationis rei et essentis ad predicamenta et dispositionem priuationis et dispositionem necessitatis in esse necessario et eius conditiones et dispositionem possibilitatis et eius certitudinem et quod ipsamet est speculatio de potentia et effectu et ut consideremus dispositionem eius quod est per essentiam et eius quod est per accidens et dispositionem sube quod modis diuidit. Sed quod ad hanc utens sit suba non eget esse naturale vel disciplinale hanc sunt sicut alie pter illas ideo debemus scire dispositionem sube quod est sicut rle et an est quomodo est et si est separata an non est separata vel pueniens in spe cum aliis vel non et quod habet compationem ad formam et quomodo est suba formalis et an sit separata an non et que est dispositio pposite sube et quomodo est dispositio vtriusque secundum duas definitiones et quod compationem habent pter se definitiones et diffinita. **S**ed quod oppositum est sube aliq modo ideo oportet ut in hac scia faciamus sciri numerum accidentis et eius species et qualiter ex accidentibus sunt descriptiones et faciamus cognosci dispositionem cuiusque predicamentorum de accidentibus et numerabimus accidentalitatem eius quod potest putari esse suba et non est suba et faciemus sciri ordines omnium subarum aliarum apud alias inesse sicut prius et posterius. **E**t faciemus sciri similiter dispositiones accidentium. **A**gruit et huic loco ut scias dispositionem vltis et particularis et totis et partium et quomodo est esse naturarum vniuersalium et si habent esse in particularibus singularibus et quomodo est eorum in anima. **E**t si habent esse separatum a singularibus et ab anima et tunc scias dispositionem generis et speciei et similitudinis. **S**ed quod ee ad hanc ut sit causa vel causatum non eget naturale vel disciplinale vel aliq alio. ideo couentens est ut exequimur hanc loquendo de causis et generibus et dispositionibus earum et quomodo debet esse dispositio inter illas et causata et faciamus cognosci diuisionem inter principium agens et cetera ab eo etiam loquamur de actione et passione et de diuisione inter formam et finem et de occasionibus cuiusque earum et quod ipse in omni ordine pueniunt ad primam causam et de diuisione inter initium et inceptiorem et deinde de prius et posterius et de eo quod incipit et modos et species eius et pparietatem cuiusque specierum et quod prius natura et quod posterius apud intelligentiam et qualiter couenit responderi neganti hanc. **V**nde quod ex hiis fuerit sententia pbabilis diuersa tamen a veritate adicemus ei. hanc igitur et simile est prius ad esse Iquatum est. **S**ed quod vnu pfectum ad esse sequitur et ut consideremus de vno. **C**um autem considerauerimus de vno oportet bit et ut consideremus de multo ad hanc ut sciamus oppositum que est inter vtrumque et tunc oportebit et ut consideremus de numero et quod compationem habet ad ea que sunt et quod pparitionem habet continua pntas que et opposita aliq modo ad ea que sunt et inducimus oes scias falsas de hanc faciemus sciri quod nihil horum est separatum nec est principium eorum que sunt et stabilemus accitiale quod accidit numeris et quantitatibus continuis sicut figuram ad hanc. **S**ed quod de partibus vnu sunt sicut et equale et pueniens et omni-

generis figuratio et talitas et idetitas ideo oportet loquamur de vnoque istorum et de oppositis eorum eo quod copant multitudini sicut distite non eiusdem generis inequale diffiguratio et alietas omni et diuersitas et oppositio cum suis speciebus et quod est vera pteritas et post hanc pcedemus ad loquendum de incitiis eorum que sunt et stabiliemus primum principium et quod est vnu veritas in vltimitate glorie et notificabimus quod modis est vnu et quod modis est veritas et qualiter ipsa scit oia et quod ipse est potens sup oia et quis est sensus de hanc quod dicit scire et posse et quod est dapil. et quod ipsum est par. s. bonitas pura diligenda ppter se et quod ipsum est vera suauitas et apud ipsum est vera pulchritudo et destinamus sentias eorum qui de eo dixerunt et putauerunt. **T**ria veritati deinde monstrabimus quomodo est copatio eius ad ea que ab ipso sunt et quod primum est ex hiis que per ipsum habent esse et quomodo ordinata sunt per ipsum ea que sunt primum. s. sube. angelice intelligibiles. et deinde sube angelice aiales. deinde sube circulares celestes deinde ellemeta postea generata ex eis postea homo et quomodo hanc oia redeunt ad ipsum et quomodo est eis principium agens et principium pficiens et quod erit dispositio anime humane postquam soluta fuerit ligatio que est inter ipsam et numerum et quod ordo erit sui esse et iter hanc significabimus magnitudinem gfe ppheticam et debitum nostrum obediendi ei et quod ipsa debet esse a deo. **D**einde de moribus et de opibus quibus egent anime humane cum sapientia ad pmerendam futuram felicitatem et faciemus sciri qui sunt digni felicitate et pueniemus ad hunc locum pficietur liber noster auxiliante deo.

Sint liber primus. Incipit secundus.

Capitulum primum de assignatione rei et essentis et de eorum primis diuisionibus ad hanc ut extiteris ad intelligentiam eorum.

Itemus igitur quod ens et res et necessitate sunt quod statim iprimunt in anima per se in passione que non acquiritur ex aliis notioribus se sicut credulitas que habet per se principium ex quibus ipsa puenit per se et est alia ab eis sed ppter ea. **H**anc n. prius subintraverit animi vel nisi fuerit sub intellectu quod significat per verbum. s. pte credulitatis non poterit cognosci id quod significat per illam que cognitio que transit per animi vel que intelligit ex significatione ubi non sit adducens ad acquisitionem scie que in natura hominis non est. scie dico intelligendi quod vult signare loquens et quod intedit. **A**liqum sit per res minus notas hanc que sit id quod vult fieri notum. hanc per aliq aliud vel per interpretationem aliq sunt ptores. sicut in ymaginationibus sunt multae sunt per ymaginandi que ymaginandi per se. **S**ed cum voluerimus ea signare non faciemus per ea certissime cognosci ignotum. hanc fiet assignatio aliq. **T**ransit ille per animam notum vel signo quod aliqum erit in se minus notum que illud hanc per aliqum re vel aliqum dispositionem fiet notum in significatione. **C**um igitur frequenter illud nomen vel signum faciet animam pape quod ille intellectus transiens per animam est illud quod vult intelligi et non aliud. quomodo illud signum non faciat sciri illud certissime. **S**i autem ois ymaginatio egeret alia pcederet ymaginatione pcederet hoc in finitum vel circulariter. **D**e autem pemptiora sunt ad ymaginandum per seipsa sunt ea que pmissa sunt oibus rebus sic res et ens et vnu et. et in nullo modo potest manifestari aliqum horum pbare que non sit circularis vel aliqum quod sit notum illi. **V**nusqueque voluerit discutere de illi scideri voluerit sic. ille que dicit quod certitudo eentis est vel quod est agens vel patiens. quomodo hanc diuisio sit eentis. **S**z in ens notum est que agens vel patiens.

Omnes. n. hoies ymaginant certitudinem entis. sed
 ignorant an debeat esse agens vel patiens et mihi q̄q̄
 v̄q̄ nūc nō paruit h̄ nisi argumentatione tm̄. q̄lis ē q̄
 iste qui id q̄ est manifestū laborat facere notū p̄ pprie
 tatē q̄ adhuc opus est p̄bari vt̄ p̄ter esse illius. Simi
 liter est et h̄ q̄ d̄i q̄ res est id de quo p̄t aliq̄d vere
 enūciari certe p̄t aliq̄d. minus notū est q̄ res et ve
 re enūciari. minus notū est q̄ res. Igit̄ quō p̄t h̄ esse
 declaratio. It̄. n. p̄t cognosci qd̄ sit. p̄t aliq̄d vel ve
 enūciari nisi in agendo de vno quoz̄ eaz̄ dicat q̄ est
 res vel aliq̄d vel qd̄ vel illud et h̄ oīa multiuoca sunt
 nomini rei. Quō q̄d p̄t sciri res p̄ aliq̄d qd̄ non p̄t
 sciri nisi p̄ eā. sed fortasse h̄ et simile erit inuito aliq̄.
 nā cū dicis q̄ res est id de quo ve p̄t aliq̄d enūciari
 idē est q̄i dicens q̄ res est res. de q̄ ve p̄t aliq̄d enū
 ciari nā id et illud et res eiusdē sensus sunt. It̄ igit̄ po
 suisti rē in diffinitione rei q̄uis nos nō negamus q̄ h̄
 et p̄sija cū sint vitiosa tm̄ aliq̄ designatio rei sunt. Et
 eo q̄ p̄ intentio essentis et intētio rei ymaginant in aīa
 bus due intentiones. ens v̄o et aliq̄d sunt nota multi
 uoca vniūs intentionis. Nec dubitabis qm̄ intentio
 istoz̄ nō sit tā sp̄ssa in aīa legentis hunc librum. Sed
 res et q̄q̄d equipollet ei. significat etiā aliq̄d aliud i oī
 bus linguis. vnaq̄. n. res habet certitudinem q̄ est id
 qd̄ est. sicut triangulus habet certitudinē q̄ est triangu
 lus et albedo habet certitudinē q̄ est albedo et h̄ est q̄
 fortasse appellamus esse p̄p̄iū nec intendimus p̄ illd̄
 nisi intētionē esse affirmatiuā qz̄ v̄bū ens signat et mul
 tas intētionēs ex q̄bus est certitudo q̄ est vnaq̄ res
 et est sicut esse p̄p̄iū rei. **R**edeamus igit̄ et dicam⁹
 q̄ de hiis q̄ manifesta sunt est h̄ q̄ vnaq̄ res h̄ certi
 tudinē p̄p̄iā q̄ est eius. q̄ditas. et notū est q̄ certitu
 do cuiusq̄ rei est p̄p̄iā et est p̄ter esse q̄ multiuocū est
 cū aliq̄d. **Q**uā cū dixeris q̄ certitudo talis rei est in
 singularib⁹ vel in aīa vel absolute ita vt̄ cōicer v̄risq̄
 erit tūc h̄ intentio apprehensa et intellecta. Sed dum
 dixeris q̄ certitudo huius vel certitudo illi⁹ est cer
 titudo erit sup̄flua enūciatio et inutilis. Si aut̄ dice
 res q̄ certitudo huius est res erit etiā h̄ enūciatio in
 utilis ad id qd̄ ignorabamus. **Q**uā igit̄ v̄tilius est dice
 re h̄ ē scilicet vt̄ dicas q̄ certitudo est res sed h̄ res in
 telligit̄ ens. sicut si dices q̄ certitudo huius est certitu
 do q̄ est. **L**ū. n. dixeris q̄ certitudo de. a. est aliq̄ res et
 certitudo de. b. est aliqua res. nō erit verū. nec acqui
 ret aliq̄d nisi p̄posueris in aīa tua q̄ vna eaz̄ est res
 p̄pe diuersa ab alia re. sicut si dices q̄ certitudo de
 .a. est certitudo. et certitudo de. b. est alia certitudo. si
 aut̄ non fuerit h̄ p̄positū et h̄ iunctio v̄riusq̄ nō sciet̄
 qd̄ sit res eius q̄rimus intētionē nec sepabit a cō
 mitantia intelligendi ens cū illa v̄llo mō qm̄ intellectu
 de essente semp̄ comittabit̄ illā qz̄ illa. s. res habet esse
 vel in singularibus vel in estimatione vel intellectu.
 Si aut̄ nō est ita tunc nō esset res qz̄ nō diceret̄ res ni
 si id de quo aliq̄d d̄i v̄r. **D**einde qd̄ d̄i cū h̄ q̄ res
 p̄t esse id qd̄ nō est absolute. debemus loq̄ de h̄. s. n.
 intelligit̄ nō esse id qd̄ nō est in singularibus h̄ p̄t cō
 cedi q̄ sit ita. p̄t. n. res h̄c esse in intellectu et non esse
 in exterioribus. Si aut̄ aliud intelligit̄ p̄ter h̄ erit fal
 sum. nec erit enūciatio v̄llo modo nec erit scita nisi qz̄
 est ymaginata in aīa tm̄. Sed vt̄ ymaginet̄ in anima
 talī forma que designat al̄ q̄ rem exteriorē nō nec p̄t
 enūciari eo q̄ enūciatio semp̄ est de eo qd̄ certifica
 tū est in intellectu. v̄n de nō esse absolute nō enūciat̄
 aliq̄d affirmatiue. Sed si enūciat̄ aliq̄d negatiue etiā
 certe iam posuerūt ei esse aliquo mō intellectu. It̄a

aut̄ dictio. s. est continet̄ in se designationē. Designari
 vero nō esse q̄ nullo mō habet formā in intellectu. im
 possibile est quō enim de nō esse potest enūciari res.
 Sensus. n. nostre dictionis q̄ nō est tale est q̄ talis d̄i
 spositio aduenit in nō esse nec est differentia inter ad
 uenire et esse. et ideo idē est q̄i d̄iemus q̄ h̄ proprietatē
 habet esse in nō esse. **D**icemus igit̄ qz̄ id qd̄ d̄i de non
 esse et p̄dicat̄ de eo necesse est vt̄ vel sit et habeat a non
 esse vel nō sit. nec habeat a nō esse. Si aut̄ fuerit et ha
 beat a nō esse tunc nō p̄t esse qui vel sit in se aliq̄d vt̄
 nichil. Si vero fuerit in se aliq̄d tunc nō esse habebit
 p̄p̄rietatē q̄ est. Si vero p̄p̄rietatē fuerit aliq̄d tūc id
 de quo illa dicit̄ erit vel esset aliq̄d s̄c̄c̄ dubio. ergo nō
 esse erit aliq̄d et h̄ est impossibile. Si aut̄ p̄p̄rietatē illa
 fuerit nihil tunc id qd̄ nihil est in se quomō erit in ali
 quo. qm̄. qd̄ nihil est in se impossibile est esse in aliquo.
 p̄t aut̄ esse vt̄ id qd̄ est aliq̄d in se nō sit in alio. Si ve
 ro forma nō fuerit in nō esse tunc remota est forma a
 nō esse. **L**ū aut̄ remouerimus formā a nō esse erit cō
 positū huic. **I**am igit̄ forma erat in eo et h̄ est falsum.
Nec dicemus nos h̄c scientiā de nō esse nisi q̄ inten
 tio habet in aīa tantū. **R**eductitas vero q̄ cōingit̄ est
 de h̄ q̄ ymaginamur ipsum esse in aīa tantū. Sed q̄ i
 nā huius sciri est posse h̄c cōpationem ad intellectu
 ad exteriora in illa hora certe h̄ nō est. **I**git̄ qd̄ nō est
 absolute nō erit scitū post illā. Sed apud homines q̄
 tenent hanc sciātm̄ fm̄ qd̄ scit̄ et annūciatur de illo. s.
 nō esse. sunt res q̄ nō h̄nt similitudinē cū eo q̄ debent
 loqui de nō esse. **Q**ui scit̄ et voluerit legat in anima
 verba eoz̄ que non merent̄ inspicī. **I**lli aut̄ nō incide
 runt in errorem illū nisi p̄pter ignorantia suam de h̄ q̄
 enūciationes nō sunt nisi ex intentionibus q̄ habent
 esse in anima q̄uis sint de nō esse ita tm̄ vt̄ enūciatio
 fiat de illis fm̄ h̄ q̄ habent cōpationem aliq̄ ad sin
 gularia verbi gr̄a. Si dixeris q̄ resurrectio erit intel
 lexisti resurrectionē et intellexisti erit. et predicasti erit
 qd̄ est in anima de resurrectione. Sed h̄ intentio non
 p̄t esse vera nisi de alia intētionē intellectu etiā que
 intelligat vt̄ in hora futūa de ea dicatur intentio ter
 tia intellecta q̄ est intentio. s. est et fm̄ hanc cōsideratio
 nem similiter est in p̄terito. manifestū est igit̄ qz̄ id qd̄
 enūciat̄ de eo. s. nō esse. necesse est vt̄ aliquo mō ha
 beat esse in anima. enūciationes. n. re vera non sunt
 nisi p̄ id qd̄ habeat esse in anima. et fm̄ accidens sunt
 p̄ id qd̄ est in exterioribus. **I**am igit̄ intellexisti nunc
 qualiter d̄iam et id qd̄ intelligit̄ de esse et qd̄ intelligit̄
 de aliquid q̄uis h̄ duo sint comitantia. **S**ignifica
 tum est tm̄ mihi esse hoies q̄ d̄nt q̄ aliq̄d est aliq̄d q̄
 uis nō habeat esse et q̄ aliq̄d est forma rei que non est
 res nec q̄ est. nec q̄ nō est et q̄ q̄ vel q̄ non significant
 res. **I**sti aut̄ non sunt de vniuersitate eoz̄ qui cogno
 scunt. **Q**uos cū coggerimus discernere inter h̄ ver
 ba fm̄ intellectu suū d̄icent. **D**icemus igit̄ nūc
 q̄ q̄uis ens sicut scisti nō sit genus nec p̄dicatū equa
 liter de hiis q̄ sub eo sunt. tm̄ est intentio in qua cōue
 niunt fm̄ prius et posterius primū aut̄ est quidditatē
 que est in suba. deinde ei q̄ est post ipsum postq̄ aut̄
 vna intentio est ens fm̄ h̄ qd̄ assignauimus sequit̄ il
 lud accidentalia que ei sunt p̄p̄iā sicut supra docui
 mus. et ideo eger aliqua scia in qua tractet̄ de eo sicut
 omni sanatiuo necessaria est aliq̄ scientia. **D**ifficile
 est autem declarare dispositionem necessariā et possi
 bilis et impossibilis certissima cognitione nisi per si
 gna. q̄q̄d. n. dictū est ab antiquis de ostensione isto
 rum implerisq̄ reducit̄ ad circularem eo q̄ ipsi sicut

nos in logicis cū volunt diffinire possibile assumūt in eius diffinitione necessariū vel impossibile nec hnt aliū modū nisi hē. Cū autē volunt diffinire necessariū assumūt in eius diffinitione: possibile vel impossibile. et cū volunt diffinire impossibile assumūt in eius diffinitione necessariū vel impossibile verbi grā. Cū diffiniunt possibile dicūt aliqñ q̄ est non necessariū vel q̄ ipm est. q̄ non est in p̄senti cuius tñ esse in quacūq; posueris hora futura nō est impossibile. ¶ Beinde cū volūt diffinire necessariū. dicūt q̄ necessariū est. q̄ nō possibile poni nō esse vel q̄ id est q̄ si aliter ponit quā est est impossibile. sic igitur accipiūt in diffinitione eius aliqñ possibile aliqñ impossibile et in diffinitione possibilis accipiūt impossibile vel necessariū. Beinde cū volunt diffinire impossibile accipiūt in eius diffinitione necessariū dicentes q̄ impossibile est id q̄ est necessariū nō esse v̄l ponūt possibile dñtes. q̄ nō est possibile eē. et aliq; doctores legis secunt h. Similliter etiā dñt q̄ impossibile est id q̄ nō est possibile. eē vel id q̄ necesse est nō esse et q̄ possibile est q̄ nō est impossibile esse vel nō esse. vel q̄ non est necesse esse vel nō esse. h autē totū sicut cū vides manifeste circulare est. Sed detectio huius manifeste in h. quod iam nō sit in analiticis q̄ ex hīs tribus id q̄ dignius est. intelligi est necesse qm necesse significat vehementiam essendi eē v̄o noctius est q̄ non esse. esse. n. cognoscit per se. Nō esse v̄o cognoscit p̄ esse aliquo modo. Cū autē nota fecerimus tibi h̄ oīa tunc erit tibi certa destructio snie illius q̄ dicit q̄ nō esse reducūt qz ipm est de quo primū annūciat esse. Nō esse autē cū reducūt debet esse dñta inter ipm et id q̄ est tale. si inuenit et aliud vice eius et si fuerit tale q̄le illud tūc nō est ipm. Nō est. n. illud q̄ priuatū erat et in dispositione priuationis erat h̄ aliud ab eo. Igitur non esse iam sit esse fm̄ modū quē ante assignauimus. Cū autē non esse reductū fuerit oportebit vt oēs pprietates q̄bus erat id q̄ erat reducūt. Sed de pprietatibus eius est hora eius. Cū autē reduceris horā eius tūc non esse erit non reductū qz reductū est id q̄ inuenit in secūda hora. Si. n. nō esse fuerit tale. vt in eius reductione reducūt oīa priuata que fuerūt cū eo et hora tūc ipm vel est aliqd. q̄ habet certitudinem esse quo iam priuatū est: vel uenientia essendi aliqd accidentiū sicut notū est ex intentione eoz. Igitur potest esse vt reducūt hora et dispositiones et tūc nō erit hora et hora q̄ nec erit reductio. quīs intellectus effugiat h̄ ne inquirat eius probationem. quicquid. n. dicit de h̄ est extra viam doctrine.

¶ Caplin secundū de intro loquendi de necesse esse et de possibile esse et q̄ necesse esse non habet cām et q̄ possibile esse est causatum et q̄ necesse esse nulli est coequale in esse nec pendet ab alio in esse.

Edicamus ad id in quo eramus et dicamus q̄ necesse eē et possibile esse vnūq̄q; habet pprietates. Dicemus igitur q̄ ea que cadūt sub esse pnt in intellectu diuidi in duo. Quoz vnū est q̄ cū cōsideratū fuerit p se eius esse non est necessariū et palā est etiā q̄ eius esse nō est impossibile alioquin nō cadet subesse et h̄ est in termino possibilitatis. alterū est. q̄ cū cōsideratū fuerit p se eius eē erit necesse. Dicemus igitur q̄ necesse esse per se nō habet cām et q̄ possibile esse p se habet cām. et q̄ necesse esse per se est necesse oibus suis modis et q̄ impossibile est vt esse

eius q̄ est necesse eē sit coequale ad esse alterius. ita vt vnūq̄q; eoz sit egle alteri in necessitate eēndi vel cōmittet. et impossibile est etiā vt esse eius q̄ est necesse eē iūgat ex multitudine et impossibile est etiā vt in certitudine quā habet necesse esse. vincet ei aliqd aliud. ¶ Cū certificauerimus sequet q̄ necesse eē non est relm. nec mutabile nec multiplex nec cōicat et aliqd aliud in suo eē q̄ est ei ppriū. ¶ Cū autē necesse eē nō habet cām manifestū est. Si. n. necesse eē haberet cām sui eē pfecto eius eē eēt p illam. Quicquid autē est cuius eē p aliqd cū cōsideratū fuerit p se nō habebit esse necessariū. quicquid autē cōsideratū p se sine alio nō habet eē necessariū nō est necesse esse p se. vñ pstat q̄ si necesse eē p se haberes cām pfecto nō eēt necesse eē p se. manifestū est igitur q̄ necesse esse nō habet cām. ¶ Et patet etiā ex h̄ q̄ impossibile est vt aliqd idem sit necesse eē p se et necesse eē p aliud. si. n. eius eē esset per aliud tūc impossibile eēt illud inueniri sine illo alio. Impossibile igitur esset inueniri necesse esse p se. Si. n. eēt necessariū p se iam haberet esse et illud aliud nihil ageret ad illud eē necessariū. quicquid. n. est ad cuius esse agit aliud eius eē nō est necessariū in se. ¶ Quicquid autē possibile est cōsideratū in se eius eē et eius non eē vt rūs est p cām. Cū. n. habuerit esse tūc iam acq̄sitū est sibi eē. discretū autē esse. Cum v̄o desiderit esse iam acq̄sitū est sibi nō esse discretū ab esse. Igitur non potest esse qn vt v̄lber istoz duoz acquirat sibi ab. alio a se vel non ab alio a se. Si autē acquirat ab alio a se tunc illud aliud est cā. Si v̄o etiā acquirat ab alio a se manifestū est autē q̄ quicquid potest non esse habet esse iam appropriatū est p aliquid q̄ sibi aduenit ab alio a se. Similiter et in nō esse tūc ad appropriandū sibi vt v̄lber id q̄ ipm est. vel est sufficiens vel non sufficiens. Si autē id q̄ est sufficiens est ad appropriandū sibi vt v̄lber illoz duū. ita vt sit aliquod illoz duū. tunc illud est necessariū sibi ipsi p se. Jam autē positū erat non esse necesse. Igitur h̄ est incōueniens et impossibile. Si autē id q̄ est non est sufficiens ad acq̄dendū sibi vt v̄lber. sed p aliqd aliud adiunctū est sibi est id q̄ est tūc eē illius est ex eē alterius a se. quo eget ad esse et sic illud est. Igitur habet cām et oīno nō habebit aliqd duū acq̄sitū p se ipm. sed p cām. Intērio. n. essendi est ex cā q̄ est cā eēndi et intērio nō eēndi est cā q̄ est priuatio cause intētionis eēndi sicut fuit. Dicemus igitur q̄ oportet illud fieri necessariū esse p cām et respectu eius. Si. n. nō fuerit necessariū esse ex nte essentia cause et cōparatione eius erit etiā possibile. vñ bene potest cōcedi illud esse et nō esse nō appropriatū aliquo illoz duoz et h̄ itez eget vt sit aliqd tertium p q̄ assignet ei esse post nō esse. vel post eē nō esse. cū cā habuerit eē. est q̄ illud alia cā et sic itat in infinitū et cū h̄ non erit ei appropriatū eē nec acq̄ret ei esse et h̄ est absurdū. Nō ob h̄ tm̄ q̄ cause erūt in infinitū h̄ autē dubiū est h̄ ad remouēdū sed ob h̄ q̄ nōdū habet p q̄ appropriet. Iā autē positū est illud h̄e eē. Igitur manifestū est q̄ quicquid possibile est eē nō h̄z eē nisi cū necessariū est respectu sue cause. Dicemus etiā eē impossibile vt ei q̄ est necesse eē sit cōpar aliud necesse esse ita vt h̄ simul h̄ear eē cū illo et illud simul h̄ear eē cū isto. nec vnū eoz sit cā alterius sed sic coequale i cōmitaria eēndi. Cū. n. cōsiderata fuerit eēntia vniuscuiusq; eoz p se sine alio nō potest esse qn sit necessariū p se. vel nō necessariū p se. si autē fuerit necessariū p se non potest esse qn vel habeat etiā necessitatem respectu sui cū h̄o et tūc erit illud necesse esse per se et necesse esse propter aliud a se et h̄ est

frivolū sicut supra ostendimus vel nō habet necessitatē
 pp aliud ita vt eius esse nō debeat sed ex esse alterius
 nec cōmittet illud. nec eē eius pēdeat ex esse alterius
 ita vt h nō habeat esse nisi r alterū hūerit esse. Si aut
 nō fuerit necessariū p se oportebit tūc vt respectu sui
 sit possibile esse r respectu alteris sit necesse eē r ipos-
 sibile est etiā qn illud aliud vel sit silt r vel non sit silt.
 Sed si illud aliud fuerit silt tūc nō potest esse qn ne-
 cessitas eē huius sit ex illo cū illud sit i termino possibi-
 liter eēndi vt i termino necessario eēndi. Si aut necessi-
 tas eēndi huius fuerit ex illo tūc illud fuerit i termino
 necessario eēndi r nō ex se nec ex termino p r i gēte sicut
 supradiximus. sed ex illo qd est ex ipō r necessitas eē
 huius fuerit p r i gēte necessitatē eēndi illius cū illo qd
 acqrit postea ex necessitate eēndi posteritātē eēndi
 tūc nō acqret necessitas eēndi vllō mō si ar necessitas
 eēndi huius fuerit ex illo cū illud fuerit i termino possi-
 bilitatē tūc necessitas eēndi huius erit ex eēntia illius
 r illo ex nte i termino possibilitatē acqrete h necessitatē
 eēndi nec acqrete ab illo terminū possibilitatē h neces-
 sitate. Igit cā huius erit possibilitatē eēndi illius cū h
 nō sit cā illius. erūt igit nō coeqlia cū vnūqōqz eoz sit
 cā p se. r causatū p se. Deinde p r i gēte etiā aliud q cū
 possibilitatē eēndi illius fuerit cā necessitatē eēndi tūc
 esse illius nō pēdeat ex esse istius sed ex possibilitate
 eius. Igit oportebit vt esse huius sit simul cū nō esse
 illius. Jam aut posuimus illa coeqlia tūc h est ipossi-
 bile. Igit nō est possibile vt sic coeqlia inesse ita vt nō
 pēdeat ex cā extrinseca. sed oportet vt vnū eoz sit p
 mū p seipm. r sic ibi cā extrinseca q faciat vtrūqz neces-
 sario eē necessitate pēdenti iter se vt faciat necessariū
 pēdere necessitas vtriusqz. Relatiuoz aut non est ne-
 cesse vnū esse ex altero sed cū altero. Q aut fac illa
 duo eē necessario est cā q r i gēte illa vt ēt due materie
 vt duo subiecta de abz illa p dicanr. Ab aut eē duaz
 materiaz vt duoz sbōz tm sufficit ad h sed eē trū q
 r i gēte illa r h est qm non pōt esse qm esse r certitudo
 vniuscuiusqz duoz vt sit esse cū alio r tūc eē eius p se
 erit nō necessariū. igit erit possibile. Itaqz erit causatū
 r etiā. sic diximus q cā eius nō est p r i gēte illud in eē
 r ita eius erit aliud r tūc illud r aliud nō erūt cā bitu-
 dinis q est iter illa. sed illud aliud vt nō sit esse cū alio
 igit h esse cū alio. erit aliqd nouit adueniens sup suū
 esse p r i gēte r p r i gēte illud r etiā esse qd est ex pre eius
 nō erit ex cōmittant in quātū sunt cōmittantia. sed ex
 cā pēdēte si ipm fuerit causatū. Tūc q ipm esse eius
 aut erit ex suo comite nō in quātū est comes sed i quā-
 tū est eē sui comitis qd est ei p r i gēte r ita nō erūt comi-
 tantia sed cā r causatū. r comes eius erit etiā cā bitu-
 dinis est imatiue iter ea. sicut p r r filius aut erit comi-
 tant h m h q nullū eoz est cā alterius r bitudo erit ne-
 cessaria ad eē eoz. Igit p cā bitudinis erit res extri-
 seca faciens esse duas essentias eoz sicut scisti r bitu-
 do erit accidentalis vn non erit ibi comitant nisi per
 accidens sepabile vel inseparabile. Sed h est aliud ab
 eo in quo sumus habitudo aut que est per accidens
 erit causa sine dubio vnde h m comitantia erūt vtraz
 causata r ita nullū eoz est necessariū esse per se.

Capitulum tertium q necesse esse vnum est.

Itemus etiā q necesse esse debet esse vna
 d essentia. sin aut sint multe. Igit vnaquaqz
 eaz erit necesse esse. Necesse esse aut vnum
 qd eoz in certitudine sue essentie vel non differat

ab altero aliquo modo vel differat. Si aut nō differat
 vnū ab alio in intellectu sue p r i gēte essentie. Differat tū
 ab eo per h qd h non est illud. h. n. b. n. est sine dubio.
 p r i gēte vnū differat ab alio in eo qd est p r i gēte intellectum
 essentie. Intellectus. n. essentie q est in eis non est di-
 uersus. Sed est adiunctū ei aliqd p qd factū est h vt
 in h vel est adiunctū ei aliquid qd est h vel in h. Nec
 illud est adiunctū alteri. sed est ei adiunctū p qd factū
 est h vel q h est h ipm r h est appropriatio aliq. s. ipsa
 intentio p quā est inter ea diuersitas. Igit vnūqōqz
 eoz differat ab altero p eā. nec differat ab altero i inten-
 tione ipsius essentie sed p vires eaz q sunt ipsam e
 tentio. Sed p r i gēte intentionis sunt accidentia r p r i gēte
 quentia nō essentialia r h p r i gēte vel accidūt ex certitu-
 dine esse rei. in quātū est ipsa certitudo r tunc oportet
 vt oīa pueniūt in ea. Jam aut posuimus ea differre
 in illa. igit pueniunt r differūt in eis qd est inconue-
 niens. vt accidūt ex causis extrinsecis nō ex ipsa sua
 qd ditate r tūc si nō esset cā illa nō differēt. Igit si nō
 esset cā illa essentie essent vna vel nō essent vna. Igit
 si nō esset cā illa. tūc nec h p se solū esset necesse est nec
 illud per se solū esset necesse esse. q necessitas essendi
 vniuscuiusqz eoz p r i gēte r solitaria est acqrita ab alio
 a se. Jam aut dictū est q qd est necessariū esse per
 aliud a se nō est necessariū esse p se imo in diffinitione
 sue essentie est possibile esse. vn vnūqōqz eoz est ne-
 cessariū eē p se r possibile esse p se qd est scōueniens.

Dnamus aut illa differre in aliquo inherē
 p re postqz cōueniūt i intentione essentie. igit
 impossibile est qn illud in quo differūt vt sit
 eis necessariū ad necessitatē essendi vel nō sit. Si aut
 fuerit necessariū ad necessitatē essendi. manifestū est
 tūc oportere vt pueniant in eo qd est necesse esse.
 Si aut nō est necessariū ad necessitatē essendi tūc neces-
 sitas essendi ab eo sine illo est solitaria necessitas sui
 esse. Illud qd est adueniens ei accidentalit r adiūgit
 ei post plenitudinē necessitatē sui esse. Jam aut osten-
 dimus h esse absurdū. igit impossibile est vt differant
 in aliquo. **O**portet aut vt adhuc addamus sup h
 manifestationē alio h est qz impossibile est necessita-
 tem essendi diuidi in multitudinē nisi vno duoz mo-
 doz. s. aut diuidi p b r i gēte aut p accidentalit. Jam aut
 notū est q b r i gēte non recipiunt in diffinitione eius qd
 ponit vt genus. igit ipse non acqrit generi certitudi-
 nem. sed acqrit ei esse in actu sicut rōnale. rōnale aut
 nō acqrit alit intentionē alitatis. sed acqrit ei esse in
 effectu p successionē essendi p r i gēte. oportet igit vt b r i gēte
 necessitatis essendi. si forte sunt aliq nō acqrat neces-
 sitate essendi certitudinē necessitatis essendi sed acqrat
 ei esse in effectu r h est absurdū duobus modis. vno:
 q certitudo necessitatē eēndi nō ē nisi ipossibilitas nō
 essendi. non sicut certitudo alitatis q est intentio p r i gēte
 necessitatē essendi r est esse cōmittans illam r supue-
 niens illi sicut scisti. vn acqritio necessitatis necessita-
 ti essendi est acqritio cōditionis de certitudine sue ne-
 cessitatis. Jam aut p r i gēte h p r i gēte inter b r i gēte
 r genus alio: qz sequeret q certitudo necessitatē essen-
 di ad h vt esset in effectu penderet ex alio bante ei ne-
 cessitate. Igit suū esse illius intentionis qua res est ne-
 cesse esse esset ex alio. Nos aut loquebamur de neces-
 se esse p se q res esset necessariū esse p se r necessariū
 eē p aliud qd tā destruximus. manifestū est igit q ne-
 cessitate essendi diuidi p illa nō est sic diuidi genus p
 b r i gēte. manifestū est etiā q intentio q intelligit neces-
 sitas essendi nō pōt esse intentio generalis q diuidat p

differentias vel per accidentia. vel restat igitur ut sit in
 tentio specialis. Dicens autem esse impossibile ut eius
 specialitas predicet de multis. Singularia. n. cuiuslibet
 speciei postquam non sunt diuersa in intellectu essen-
 tie sicut supra docuimus. tunc unum sunt in eo sed de-
 bent esse diuersa accidentibus. Jam autem ostendimus
 h non posse esse in necessitate essendi. **¶** Possimus
 etiam h idem ostendere alio modo breuiter. sed reduce-
 ad id quod iam diximus. Dicens igitur quod necessitas essen-
 di si fuerit preterea alicui in quo est vel ex necessitate
 ipsa erit in illo proprio et tunc necessario alterum eorum
 erit preterea et sic impossibile erit illa esse in alio pre-
 ter illud. unde oportebit ut sit in illo solo aut erit in
 illo possibiliter non ex necessitate et tunc oportebit ut h
 res sit non necesse esse per se. Jam autem ipsa erat necesse
 esse per se. Igitur h est inconueniens. igitur necessitas essen-
 di non est nisi vni tantum. **¶** Siquis autem dixerit quod ea
 esse proprietatem huius non prohibet illam esse propie-
 tatem alterius eam. n. esse proprietatem alterius non re-
 mouet eam debere esse proprietatem huius. dicemus quod
 per h quod dicens quod necessitas essendi cum assignatur pro-
 prie illi rei in quantum est illius non considerat esse alterius.
 intelligit quod non est proprietatem alterius ipsamet sed sicut
 eius. quoniam ipsa non debet nisi illi soli. vel dicemus
 aliter quod postquam unum eorum est necesse esse. tunc vel illud
 ipsum erit unum tantum et tunc quicquid est necesse est erit
 idem ipsum et non aliud preter ipsum vel ipsum esse ne-
 cesse esse. erit aliud quam ipsum esse ipsum et tunc coniunctio
 eius quod est ipsum est ipsum cum necesse esse. vel erit per
 seipsum vel per causam aliam preter se et occasionem facien-
 tem illud necesse esse. Si autem fuerit per seipsum quod
 ipsum est necesse esse. Tunc quicquid est necesse esse erit
 id ipsum. Si vero fuerit per causam et occasionem facien-
 tem illud esse tunc de h quod ipsum est id ipsum erit occa-
 sio. et proprietatis sui esse solitarii. erit causa. Igitur erit
 causatum. quod est inconueniens. Sed quia necesse est unum esse
 in nomine. non sicut species sub genere et unum est in u-
 mero. non sicut individua sub specie sed est intentio quod
 designat illud tantum suo nomine in cuius esse nihil aliud
 sibi comunicat. Supra h autem alias adhuc addemus ex-
 planationem. ideo non est multiplex. hec igitur sunt
 proprietates quibus appropriat necesse esse. **¶** Quis
 autem quod est possibile esse iam manifesta est ex h propie-
 tate. scilicet quod ipsum necessario eget alio quod faciat illud esse
 in effectu. quicquid. n. est possibile esse respectu sui semper
 est possibile esse. sed fortassis accidit ei necessario esse
 per aliud a se. Istud autem vel accidit ei semper vel al-
 quando. Id autem cui aliquando accidit. debet habere ma-
 teriam cuius esse precedat illud tempore sicut iam ostende-
 mus. Sed id cui semper accidit eius quidditas non est
 simplex. **¶** n. respectu sui ipsius habet aliud est ab
 eo quod habet ab alio a se. et ex hiis duobus acquiritur
 ei esse id quod est et ideo nihil est quod omnino sit expo-
 sium ab omni eo quod est in potentia et possibilitate
 respectu sui ipsius nisi necesse esse.

¶ Capitulum quartum in quo ostendit quod si veritas et certi-
 tudo defenduntur per premissas in propositionibus verissimis.

Veritas autem intelligit et esse absolute in singu-
 laribus et intelligit esse eternum et intelligit di-
 spositio dictionis vel intellectus qui signat
 dispositionem in re exteriori cum est et equalis. Dicens. n.
 h dicitio est vera et h sententia est vera. igitur necesse est id quod per
 seipsum est veritas semper possibile vero est veritas per aliud

a se et est falsum in seipso. quicquid igitur est preter necesse esse
 quod est unum. falsum est in se veritas autem quod ad eam rei illa
 est certa sed est certa ut puto respectu sue propositionis ad
 rem et est veritas respectu propositionis rei ad ipsam. ex tunc
 etiam autem vis illa est dignior dici vera cuius certitu-
 do est semper. Sed quod dignior est ad h est illa cuius certi-
 tudo est per se et non per causam. h vero quod cum dictionum certitudi-
 ad quam producit. quicquid est per resolutionem ita ut dicat pote-
 ria vel effectu de omni quod probat cum per ipsam probat sicut iam
 ostendimus et libro demonstrationum est cum iter affirmatio-
 nis et negationem non est medium. et h preterea non est de acci-
 dentalibus alicuius rei nisi de accidentalibus esse equatum h
 esse eorum in omni quod est. et sophicus cum negauerit h non nega-
 bit nisi vel lingua dicens vel quod accidit et simulatio per
 quam non intellexit eternum dictionum ut per errorem aliquem
 qui sibi contingit quoniam non intellexit dispositiones et additiones
 earum. Deinde operare os sophici et instruere erroneum non
 est villo modo nisi per huiusmodi demonstrationis quod in demo-
 stratio aliis modis est argumentationis cuius iudicium ce-
 dit. Ipsa vero argumentatio non est in se argumentatio cuius
 iudicium deat cedit h est argumentatio in propositione quoniam
 argumentatio cuius iudicium cedit duobus modis est. scilicet
 aut argumentatio in se et h est cuius propositiones sunt certissi-
 me in seipsis et apud sapientes sunt notiores ipsa velone
 et cuius ordinatio est ordinatio conclusum aut est argu-
 mentatio talis. scilicet huiusmodi propositionem. vix quod dispo-
 sitionem talis est apud aduersarium quod ea cedit quoniam id certum non sit vel
 est certum. h propositio non est notior velone quam nondum cessit.
 fit igitur ei ordinatio vel absolute non vel visibilis. et oio iam
 est ei argumentatio quoniam cum propositiones ab eo cedunt. se-
 quitur inde aliqd h est igitur argumentatio in quantum est sic. h
 cum non sequit ex h ut ois argumentatio sit argumen-
 tatio cuius iudicium sequat per h quod ipse iudicium eius cedit
 sit. Cum vero iudicium eius non cedit est in argumentatio
 eo quod iudicat in ea tale quod si poneret et cederet sequ-
 ret. Sed quia nondum est cessum non est securum eius iudicium.
 Et isti sunt duo modi sic nostri. Igitur argumentatio in se
 sequit iudicium eius per seipsum est illa cuius propositiones per se
 cedunt et an velone argumentatio vero quod est huiusmodi propositio
 est illa cuius propositiones cedunt aduersarius et id sequit
 illi celo et quod mirabile est sophicus etiam eius iterio est
 ut sibi satisfaciatur necessario idcirco ad unum ex hiis duo-
 bus. scilicet vel ceterum et descat vel agnoscat sine dubio ex istis
 rebus sibi esse conclusum. **¶** Remedium vero erronei est ut
 soluat sibi simulatio. Quoniam erroneus ille non incidit in h
 nisi vel quod videt preterea esse iter preterea et plures et vi-
 det quod sententia unius opposita est sententia alterius. quod repu-
 tat illi equalis. et ideo dicitio unius non est potior apud eum
 ad credendum quam dicitio alterius. vel quod audit verba preterea
 puorum quorum auctoritas magis est quam non recipit sensus
 eius statim cum dicunt. sic sunt verba illius qui dicit. **¶**
 non est possibile aliqd bis videri. h nec etiam semel. eo quod
 nulla res habet esse in se nisi in ratione. quod tunc non est longe
 quoniam videt ille qui nouit audit hanc dictionem. vel quod iam
 multe sunt apud eum argumentationes oppositarum con-
 clusionum quarum unam non potest ipse eligere et aliam
 respiciat. et autem cui tale quid accidit per se subuenit
 duobus modis. vno. scilicet soluendo ambiguitatem in qua
 incidit. et alio excitando eum ad perfecte intelligendum
 quod inter duas contradictorias non potest esse me-
 dium. Soluti autem id in quod incidit cum ostendit
 ei quod philosophi homines fuerunt non bini et ideo non
 fuerunt equales in cognitione. unde quod unus eorum fuit
 certior alio in aliquo non ideo debet ut alter non sit eo
 certior in aliquo alio. et etiam cum ostendit quod plures ex

phis quibus nouerūt logicā nō in sequit eā. sed in fine redeūt ad ingenū & regunt eo nos refrenātes illud. & etiā q̄ ex p̄cipuis q̄dā v̄runt trāsumptionibus & dicunt verba vsitata sed ab hōiabilia vel erronica cum ipsi habeāt in eis aliā intentionē occultā. pluribus v̄o ex sapientibus p̄phis q̄bas nō accidit aliqd̄ erroris. nec volūtas deceptionis est iste vsus. Cū h̄ igit̄ p̄hs remouet turbationem ab aīa illius q̄ habet ex ambiguitate v̄bi p̄hor. Beinde faciā eū scire dicēs. Cū tu loqueris necesse est vt tu vel intendas fm̄ intellectū tuū aliquid vel nō. Si aut̄ dixerit q̄ cū ego loquor n̄ h̄ il̄ intelligo. iste iam est ex v̄niuersitatē erroneoꝝ & imbecillū & est prius sibi p̄st. v̄n̄ cū huiusmodi hōie non est diu loquendū. Si v̄o dixerit q̄ cū ego loquor intelligo ex locutione aliquid vel aliq̄ multa terminata. oīno aut̄ attribuit v̄bo significationē aliquarū rez terminatarū in qua significatione nō p̄tinent alie rez p̄ter illas. Si aut̄ ille multe rez p̄uenerint in vna intentione tūc iam significauit ex sua locutione vna intentionem. Si v̄o nō p̄uenerint tūc nomen est cōe & sine dubio p̄t vnaquaq̄ illarū designari proprio noīe & h̄ oīa p̄cedent erronei & imbecilles. Cū aut̄ nomen fuerit significatiuū vnius rei sicut homo tūc non homo q̄ est oppositum ei nullo mō significabit h̄ q̄ homo q̄ .n. significat homo. nō est id qd̄ significat non homo. Si .n. nō significat hōiem tūc sine dubio non homo significabit aliā rem q̄ est lapis vel nāuis vel albū vel ponderosum vel leue & q̄cqd̄ est p̄ter id qd̄ significat h̄ nomen homo. Sicut est etiam dispositio de intellectis illorū pluriū nominū aut̄ si nō sequeretur ex h̄ q̄ vna queq̄ res esset vnaqueq̄ alia res & nulla ex rebz esset ipsamet & sic nulla locutio intelligeret. Beinde necesse esset vt h̄ esset iudiciū vel de omni verbo & iudiciū de omni eo qd̄ significat p̄ v̄bū velud aliquid. istarū rez esset huiusmodi & aliquid earū nō esset huiusmodi. Si aut̄ h̄ esset in omni re p̄tingeret tūc q̄ nulla esset locutio nulla narratio. nulla ē simulatio nulla ratio. Si v̄o esset in aliquo eorū tūc in aliquo esset discreta affirmatio a negatione & in aliquibus non esset discreta. In q̄bus aut̄ esset discreta id qd̄ significat homo. sine dubio esset aliqd̄ ab eo qd̄ significat non homo. In q̄bus v̄o discreta nō esset sicut in albū significata eorū essent vnū. igit̄ q̄cqd̄ esset albū esset non albū & esset alium. postq̄ aut̄ h̄ nomen homo fm̄ eū est intellectū & discretū tūc eū esset albus. esset etiā & non albus. & q̄ albū & non albū fm̄ eū sunt vnū similiter in nō homo & non homo essent discreta. Hoc igit̄ & simile iam remouet ambiguitatem erronei & imbecillis vt sciat q̄ affirmatio & negatio non p̄iungunt in aliquo nec sunt simul vere. Similiter etiā mōstrabit ei q̄ ipse v̄treq̄ nec simul remouent nec simul sunt false. Cū aut̄ ambe fuerint simul false de aliquo. erit illud nō homo & erit etiā non homo p̄uenit igit̄ affirmatiua que est homo cū negatiua sua que est non homo. h̄ aut̄ iam ostendimus falsum esse v̄rentes aut̄ h̄is & p̄similibus nō habebunt opus ferre sermonem cum illo. per dissolutionem v̄o simulationis que est inter p̄dctorias augmentationis erroneū possumus reuocare. Sed oportet vt stolidū mittamus in ignem quoniā tener ignem & non ignem esse vnū & verberibus faciamus eū dolere quoniā tener qd̄ dolere & non dolere sunt vnū & subtrahamus ei cibū & potū quoniā comedere & non comedere. bibere & non bibere apud eū idem est. Hoc igit̄ principū qd̄ defendimus p̄ hos qui illud falsificant. est primū ex principis demonstrationū. p̄hs v̄o

debet primis ista tueri. **C** Principi v̄o demonstrationū profunt demonstrationibus & demonstrationes p̄sunt cognitioni accidentiū essentialiū suis subiectis. Sed cognitionē sbe subiectoꝝ q̄ per diffinitionē tantū sciebant in eis que transacta sunt. oportet p̄m vt inquirat h̄ & stabiliat. vnde oportet vt in hac vna scia loquat de v̄trisq̄ rebz. Sed dubiū est mihi q̄re ipse loquit de eis diffiniendo & ymaginādo cū h̄ sit doctoris scie particularis. Si aut̄ loquit de eis fm̄ credulitatem fit in eis locutio demonstratiua. Dicemus igit̄ q̄ h̄ posita de quibus tractabat in aliis scientiis sūt accidentalialia in hac scia. quoniam sunt dispositiones q̄ accidentur ad esse & diuisiones eius. & ideo qd̄ non probatur in alia scia p̄batur in ista. & etiā q̄ h̄ non p̄siderantur in alia scia. sed q̄ diuidit h̄ scia in subā & accidentia. ideo accidentia sunt ei p̄pria. Igit̄ suba erit illa que erat subm̄ in aliqua scia. & suba absolute & nō est s̄bm̄ huius scie. sed pars aliqua s̄bi eius. igitur aliquo modo s̄ba illa fit accidentalis nature sui subiecti qd̄ est esse & sit adiuncta nature entis sine alio vel est etiā ipsum esse. ens. n. talis nature est q̄ potest predicari de omni. siue illud sit s̄ba siue aliud. Ipsa. n. s̄ba ex h̄ q̄ est ens nec est s̄ba nec suba aliqua. s̄bm̄ aliquid sicut intellexisti ex p̄dictis & cū omni h̄ inquisitio de principis ymaginationis & diffinitionis. nō est diffinitio nec ymaginatio nec inquisitio de principis demonstrationis est demonstratio ita vt v̄traq̄ inquisitio que est diuersa sit vna inquisitio.

C Cōpletus est tractatus primus tertiedecime partis deo ḡras. Incipit tractatus scđs eiusdem partis. Capm̄ primū de notificatione sube & suarū partium per verba generalia.

D Dicemus igitur qd̄ esse vel est rei p̄ essentialiam sicut homini esse hōiem vel est ei p̄ accidens sicut petro esse albū. ea v̄o que sunt per accidens infinita sunt attingamur ḡ nunc & tractemus de esse fm̄ qd̄ est esse p̄ essentialiam. q̄ aut̄ prius est ex oībus diuisionibus eorū que sunt per essentialiam suba est. Quoniā esse dicitur modis est. vnū est id qd̄ cum sit in aliquo eius existentia & species acquisita est in seipsa nō est sicut pars eius nec potest esse sine eo. & h̄ est qd̄ est in s̄bo. aliud est qd̄ est sed non est in aliquo h̄ modo quoniā nullatenus est in s̄bo & h̄ est s̄ba. Postq̄ autem primū membrū diuisionis qd̄ iam assignauimus est id qd̄ non est in s̄bo tunc nō potest esse quin p̄ueniat s̄bo vna ex h̄is duabus assignationibus. Si autem s̄bm̄ fuerit s̄ba & existentia accidentis erit in s̄ba. Si v̄o nō fuerit suba tunc illud etiā erit in subiecto. & inquisitio redibit ad principū. sed inconueniens est vt h̄ cat in infinitū sicut specialiter monstrabitur h̄. vltimū. n. eius sine dubio erit id qd̄ non est in subiecto. vnde s̄ba est constituta esse accidentis nec est constituta ab accidente. igitur substantia est p̄cedens in esse. Quia autem accidens possit esse in accidente h̄ nō negat. velocitas. n. in motu est & rectitudo in linea. & figura in superficie & etiā accidentia dicunt multa & vnū. h̄ aut̄ omnia sicut ostendimus accidentia sunt. quibus aut̄ accidens sit in accidente v̄traq̄ cū simul in subiecto sunt. Subiectū .n. certissimū est id qd̄ p̄stituit v̄traq̄ & est existens p̄ se. **C** Beinde iam estimauerūt multi qui se reputabant sapientes q̄ aliq̄ res est substantia & accidens simul fm̄ respectū ad duo. Dixerūt. n. q̄ calor accidens

est corpi ignito. sed igni generalit non est accidens eo
 qd est in eo sicut pars eius et etiā qz non pōt remoueri
 ab igne ita vt remaneat ignis. Igitur esse eius in igne
 nō est vt esse accidentis in eo. si. n. esse eius i eo fuerit
 vt esse accidentis in eo tūc esse eius i eo nō erit vt esse
 sbe. et h est magnus error. de h aut iam satis diximus
 in pn^o logice quis ibi non esset locus eius sed qz ipsi
 errauerūt ibi. dicemus etiā iam notū esse ex p^oteritis
 qd inter id in quo aliqd est et sibi dūa est. Sbm. n. in-
 telligit id qd iam est in sua spālitate existens p^ose et de-
 inde sit occasio existendi aliud in se nō sicut ps eius.
 Ideo vō in quo aliqd est est id in quo cū aliqd adue-
 nit sit p illud alicuius dispositionis cuius nō erit. et h
 pōt vocari materia subiecta igitur non est pcul vt aliqd
 sit in a^oio qd aliud nō p^osit spēs existens pfecta in esse-
 ctu sed acquirit sibi sua existētia ex eo qd aduenit in
 illud vel solū cū alio vel cū aliis qd uenienter faciunt
 illud esse in effectu vel faciūt illud spēm aliquā. Illud
 igitur qd sic venit in aliqd sine dubio est in eo nō vt ali-
 qd est in subo. qm nō uenit dicere qd sit in aliquo ni-
 si in vniuersitate vel in materia subiecta et est in vni-
 uersitate vel materia subiecta sicut ps. Sbm igitur est
 id in quo est aliud nō sicut pars eius. In materia vō
 subiecta est nō sicut id qd uenit in aliū qd iā existit
 spēs in effectu et nō pstituit ipm. hāc. n. materia subm
 nō posuimus pstitui in effectu nisi p pstitutionē eius
 qd venit in illā vel posuimus id qd nō p^oficat nec acq-
 ritur nec sit eius spālitas nisi ex p^ouisione re^o quaz
 collectio est ipsa spēs. manifestū est igitur ex h qd id qd
 est in materia subiecta nō est in subo. stabilire aut qd
 sit id qd est in mā sba et nō in subiecto in p^orimo studebi-
 mus. Cū ostendimus erit illud qd in h loco ap-
 proximās nomen for^o. quis etiā aliū pter ipm uoce-
 mus formā colone nois. Postq id qd est nō in subo
 est id qd vocat suba tunc for^o etiā suba est. sed mate-
 ria subiecta est qd nō est in alia subiecta materia nō est
 in subo sine dubio. Omne aut qd est in subo est in sub-
 iecta materia sed nō ueritur. Tūc materia subiecta
 vā suba est. Item aut nosti ex p^orietatibus qz habet
 necesse esse qd necesse esse non est nisi vni. et qz id qd
 habet ptes et id qd est coeqlē ad esse eius qd est neces-
 se esse. ex h igitur scies qd h compositū et hec oēs ptes in
 se sunt possibile esse et sine dubio hnt cām que facit de-
 bere illa esse. **C** Primū igitur dicēs qd ois sba vel est
 corpus vel nō corpus si aut fuerit nō corpus vel erit
 pars corpis vel non erit pars corpis sed est separū
 oino a cor^o. Si aut fuerit pars corpis tunc vel erit
 formalis vel materialis. Si aut fuerit separū qd non
 sit pars corpis vel habebit ligationē aliquo modo
 cum corpibus propter motū quo mouet illā et vo-
 catur anima vel erit separū a materiis omnimodo et
 vocatur intelligentia. Nos aut stabiliemus vnāqz
 istarum diuisionum.

C Caplin secūdū de certitudine sube corporee et de
 eo quod componitur ex ea.

Primū aut in h est cognitio corpis et cer-
 titudo sue quidditatis. manifestatio aut qd
 corpus est suba vna p^orima nō composita
 ex p^oribus indiuisibilibus iam assignata est. cognitio
 vō eius et verificatio eius erit h. **C** Iā aut fuit vsus
 dicere qd corpus est suba longa lata et p^ounda et opor-
 tet vt nos consideremus h quo sit. Ex vnoquoqz. n.
 verborū istoz. s. latū et longum et p^oundū intelligitur

diuersa. aliquādo. n. dicitur longitudo linea quocūqz
 modo fuerit. aliquādo dicitur longitudo maior diuaz li-
 nearū. continentū supficiem. aliquādo dicitur longitudo
 maioris dimensionis extēse intersecātes se quo-
 cūqz modo sunt siue sint lineae siue aliud aliquādo dicitur
 longitudo spaciū positū inter caput et pedem homi-
 nis vel inter caput et caudā animalis. latitudo etiā dicitur
 ipsa supficies et dicitur latitudo mensura minor duaz di-
 mensionū et dicitur latitudo spaciū qd est inter dextrū et
 sinistrū. profunditas etiā dicitur spaciū qd coniungit duas
 supficies. Sed h dicitur si accipitur a capite superiori.
 Si vō accipit incipiens a parte inferiori dicitur altitudo.
 hec sunt igitur manifeste famose quibus ista dicunt.
 Non oportet aut h esse in vnoquoqz corpore in esse-
 ctu. In spera. n. nō est linea in effectu vllō modo. nec
 assignatur axis in ea nisi cū mouetur. Ad est autem
 ex p^oditione spere. s. ad h vt ipsa sit corpus ipsam mo-
 ueri sic vt appareat axis in ea vel alia linea. Iam. n.
 certificatū est ipsam esse corpus p id quo certificatur
 corporeitas et postea accidit sibi motus vel comitatus
 nec etiā oportet vt in corpore ex h qd est corpus sit
 supficies qz nō oportet vt in eo supficies nisi ex h qd
 est finitū. ad certitudinem vō ipsum essendi corpus et
 ad sciendū nos illū esse corpus non eget vt sit finitū.
 finitū. n. accidentale est ei et comitatus et ideo ad yma-
 ginandū corpus non est necesse ymaginari corpus fi-
 nitū. Qui aut ymaginat corpus infinitū non yma-
 ginat corpus non corpus. nec ymaginat priuationē
 rationis nisi qui ymaginat corpus. sed erat sicut ille
 qui dixit qd corpus est instrumentū. errauit incredū-
 litate. sed non errauit in ymaginatione suarū partū
 que sunt subiectus et p^odicatus. Deinde si ad essendū
 certissime corpus necessariū esset corpori hęc super-
 ficies iam est corpus quod circūdat vna supficies.
 Non est etiā de conditione corpis ad h vt sit cor-
 pus hęc dimensiones excedentes se. Rubm. n. etiā
 corpus est quis circūdetur sex terminis et tamen nō
 sunt in eo dimensiones supantes se licet habeat lon-
 gitudinem et latitudinē et spūitudinē fm vnā ex acce-
 ptionibus. Nec etiā ipsum esse corpus pendet ex po-
 sitione eius sub celo. ad h vt accidat ei ptes propter
 ptes mundi et ad h vt longitudo et latitudo et p^ofunditas
 sunt ei fm alia intentionē. Si. n. necesse esset illū
 esse vel celum vel in celo. manifestū est tamen ex h qd
 ad h vt ipsum sit corpus in effectu nō est necesse esse
 in cor^o tres dimensiones in effectu fm p^odictos mo-
 dos triū dimensionū. Si igitur h fuerit ita tūc quis
 cogit nos ponere tres dimensiones necessario esse in
 effectu in cor^o ad h vt sit corpus. Quapropter vera
 descriptio corpis h erit. Corpus aut substantia in
 qua potest poni dimensio quocūqz modo volueris in-
 cipere et illa aqua p^orimū inceperis erit longitudo.
 Deinde potest poni alia dimensio scēas illam fm re-
 ctos angulos et illa erit latitudo et iterum potest poni
 tertia dimensio intersecās illas orogonallyter in co-
 dem loco sectionis. et deinceps nō pōt poni vlla alia
 linea ppendicularis h modo pter has tres et qz cor-
 pus est huiusmodi. ideo dixerunt qd corpus est id
 qd est longū latū et p^oundū sicut dicitur qd corpus
 est diuisibile. in omnes dimensiones. nec intelligunt
 ipm oino diuidi in effectu. sed qz huiusmodi ē qd pōt
 in eo poni h diuisio. Sic igitur oportet intelligi cor-
 pus qd ipsum est substantia cuius h est forma qua est
 id qd est deinde ceterae dimensiones que ponunt i eo
 inter extremitates eius et extremitates eius et figure.

etiā et situs eius. non sunt constituentes ipsum sed sunt
 sequentes sicut eius. aliquando. n. duas corporum com-
 mittat aliqd ex his vel omnia simul. aliquando non com-
 mittat in aliquo corpore aliqd ex his. Si. n. accepit ali-
 quā cām et figuraueris eā taliter quod sint in ea dimen-
 siones in effectu inter has extremitates numeratas
 mensuras innumeratas postea si commutaueris ipsam
 figurā nulla earum remanebit in effectu ita ut sit eadem
 in effectu et eadem singularitē eū eodē termino et eadē
 mensura sed pro eis succedūt alie dimensiones diuer-
 se ab aliis numero. hec igitur dimensiones de capto quod
 ritatis. ¶ Si autem euenierit ut corpus sit sicut celum
 verbi gratia quod inseparabiliter committant dimensiones
 vno modo non est illi ex hoc quod est corpus sed ex alia
 natura seruante eius perfectiones scilicet. Corporei-
 tas igitur vera est forma primum recipiens id quod di-
 ximus de positione trium dimensionum et hinc intentio est
 extra mensuram et extra corporeitatem disciplinalem. hinc
 enim corpus secundum hanc formam non differt ab alio corpe
 siue sit maius siue sit minus nec comparat ei siue sit eque-
 le siue sit numeratum per illud siue communicas ei siue in
 comunicans. hinc. n. non est ei nisi inquantum est mensuratum
 et inquantum aliquid pars eius numerat illa et hinc oia conside-
 rantur in eo. absque consideratione corporeitatis quod assi-
 gnauimus. Que oia iam plenius tibi aliter ostendimus
 et si opus fuerit inde recolas propter hoc etiam est possibili-
 le ut cum vno corpus rarificat et deus aut calefactione
 et infrigidatione pinutet eius quantitas. Sed corporei-
 tas eius quod diximus non pinutet nec alteret. Igitur cor-
 pus naturale est suba secundum hunc modum. ¶ Per cor-
 pus autem disciplinalem vel intelligimus formam aliquam
 inquantum est terminatum et mensuratum acceptum in ani-
 ma non in esse. vel intelligimus per illam mensuram aliquam
 habentem primum hunc modum inquantum ha-
 bet continuitatem terminatam siue sit in sculptione siue
 in materia plana. Igitur corpus disciplinalem in se est si-
 cut accidentale huic corpi quod designauimus cuius ter-
 minus est superficies. linea vero est terminus termini eius.
 De his etiam adhuc postea amplius tractabimus cum
 considerauimus quomodo est eis primum et quomodo est ipsa
 corpori naturali. primum igitur dicam quod de natura corporum
 est diuidi. Sed ad probationem huius non sufficit ipsa
 sensibilitas. potest. n. aliquis dicere quod de corporibus
 sensibilibus istis nullum est. pure vnum eo quod sunt compo-
 sita ex corporibus vnitis que nec sunt sensibilia nec
 possunt diuidi villo modo. Jam autem locuti sumus de
 destructione huius probationibus naturalibus. Sed
 ex sententiis facilius ad destruendum est sententia illius qui
 dixit ea esse diuersa figuris. Sed si aliquis dixerit quod
 nature eorum et figure similes sunt oportebat tunc ut
 eius sententiam et id quod sentit destrueremus per ea que di-
 cemus. Dico igitur quod si posuerit minimum ex corporibus
 esse indiuisibilem in potentia et effectu ita ut omnino
 sit quasi punctum tunc iudicium de ipso corpore erit sicut
 iudicium de puncto impossibilitate componendi corpus
 sensibile ex illo. Si vero non fuerit ita sed fuerit in se ta-
 le ut possit vna pars eius abscidi ab alia parte tamen
 sectio que separat duas partes quas potuit ponere in
 eo nec est illius nature ut in effectu possit intelligi. Si
 ergo. n. quod dispositio inter diuisionem et diuisionem que
 est diuersitas quibus est dispositio inter partem et par-
 tem secundum quod due partes non coniunguntur et secundum quod due di-
 uisiones non separantur in effectu non potest esse quin
 sit vel ex natura rei et ex substantia eius vel ex causa
 extrinseca propter numerum et substantiam eius. Si autem

fuerit ex causa extrinseca preter numerum et substan-
 tiam tunc vel erit causa per quam constituit natura et
 substantia in effectu sicut est forma materie et sicut est
 substantia materia accidenti vel erit causa per quam non
 constituit. Si autem fuerit ex causa per quam non consti-
 tuitur tunc potest concedi quod secundum numerum et secundum substan-
 tiam est inter illas duas coniunctio separationis et separa-
 tio coniunctionis. hinc igitur natura corporalis compara-
 tio sui receptibilis est diuisionis sed tamen non diui-
 ditur nisi per eam extrinsecam et tantum sufficit ad id in
 quo sumus vel erit illa causa per quam constituit vna
 quaque partium habens preter in constitutione sue quiddi-
 tatis et nature ut constituens illas esse in effectu non ha-
 bens preter in constitutione quidditatis earum quod diuersi-
 tas est in hoc. primum vero quod accidit ex hoc est quod hoc cor-
 pora differunt aliis. Igitur autem non cedunt hoc. Sciendum est
 quod nature corporeitatis quam habent non est hoc inconue-
 niens hoc ei inquantum est sua sue specialitatis. nos autem
 non negamus hoc. possibile est. n. adiungi corporeitati
 aliquid quod facit corpus esse speciem que non recipit
 diuisionem nec continuationem cum alio a se sicut fit in
 celo. ¶ autem nobis necessarium est hoc. hinc est. s. ut natu-
 ra corporeitatis non prohibeat hoc inquantum est natura
 corporeitatis. primum igitur dicam nos iam certificasse quod
 corporeitas inquantum est corporeitas non est nisi rece-
 pibilis diuisionis. Igitur in natura corporeitatis est re-
 cipere diuisionem. igitur manifestum est ex hoc quod forma cor-
 poris et dimensiones sunt existentes in aliquo et hec
 dimensiones vel sunt ipsa primum vel sunt aliquid
 cui accidit primum sicut adhuc certificaberis quod ille
 sunt res quibus accidit primum. verbum. n. dimen-
 sionum est nomen ipsarum quantitatum continuatum
 vero res quibus accidit primum. Id autem quod est
 ipsa primum vel continuum in se impossibile est ut re-
 maneat ipsum primum destructione destructa. Omnis. n. con-
 tinuatio est dimensio que cum separatur destruitur illa
 dimensio et acquirunt alie due dimensiones. similiter
 etiam cum restaurat continuatio. s. primum secundum quod
 est differentia non accidens. iam. n. ostendimus hoc alias
 restaurat etiam alia dimensio et destruit quicquid erat
 proprium vnicius illarum. igitur in corporibus est aliquid
 quod est subiectum continuationi et discontinuationi pro-
 pter id continuationis quod accidit mensuris terminatis
 corpus. n. inquantum est corpus habens formam corpo-
 ream est quidem in effectu. Inquantum vero apertum est
 ad quilibet mensuram est in potentia. Res autem secundum quod
 est in potentia est aliquid res et ipsa est alia res. secundum quod
 est in effectu. est igitur potentia corpori sed non inquan-
 tum est sibi effectus. igitur forma corporis coniuncta
 est alii inquantum est et forma. Corpus igitur est suba
 composita ex quodam per quod habet potentiam. et ex quo-
 dam per quod habet effectum. Id autem per quod habet effe-
 ctum est forma eius per quod vero habet potentiam est
 materia eius et hoc est yle. ¶ potest autem aliquis op-
 ponere dicens quod yle etiam composita est quod ipsa in se est
 yle et suba in effectu et est etiam adaptata. Dico igitur
 quod suba yle et suum esse yle in effectu non sunt aliud quam
 suba adaptata. Substantialitas. n. quam habet non fa-
 cit eam esse in effectu aliquarum rerum sed adaptat eam
 ad essendum aliquid in effectu per formam. Substantia-
 litas. n. eius non intelligit aliud nisi quod est aliquid quod
 non est in subiecto. per hoc autem quod non intelligitur aliud
 nisi quod est aliquid sed quod non est in subiecto negocia-
 tio est. est hanc quod ipsa dicit aliquid non sequit ipsum
 esse aliud designatum in effectu nam hoc commune est. res

vero non fit in effectu p aliquid cōmune nisi habuerit differentia p quā appropriat. Differentia vero eius est qd est apta ad quodlibet. Igitur forma quā putant esse eius est qd est apta receptibilis. Igitur non est h̄ certitudo r̄le vna p quā sit in effectu r̄ alia certitudo p quā fiat i effectu. Igitur ipsa in se r̄ respectu sui esse est in potentia. Sed h̄ certitudo extrinsecus adueniens est forma. cōparatio aut r̄le ad has duas intentiones similior est cōparationi simplicis ad id qd est genus r̄ differentia q̄ comparationi pposita ad id qd est r̄le r̄ forma. manifestū est igitur ex h̄ q̄ forma corporeitatis inquantū est forma corporea ipsa in se nō diuersificat quia est vna natura simplex q̄ non potest specificari differentiis supuenientibus sibi inquantū est corporea. Sed si supuenerint d̄e q̄ sunt res sibi extrinsecus adiuncte erunt aliq̄ ex formis sepabilibus a materia r̄ iudiciū de eis non erit quale est iudiciū de veris differentiis. manifestatio autē huius h̄ est q̄ vna corporeitas non diuersificat ab alia corporeitate nisi qz h̄ est calida r̄ illa frigida vel qz ista est natura celestis r̄ illa habet naturā terrestre. Non est autē h̄ sicut mensura q̄ nō est i se res terminata in terminū dū nō specificat in lineā vel superficiem vel corporalem. Accidit numerus q̄ nō est res terminata i terminū dū nō specificat in duos vel tria vel quatuor. Qui cū terminat non terminat p aliqd̄ sibi extrinsecus adiunctū quasi natura generalitatis sicut q̄ritas r̄ numeralitas. n̄ sit siue vlla natura existens r̄ potens signari nisi adiungat sibi natura q̄ specificetur imobilitas ipsa est numeralitas q̄ dicit de dualitate r̄ appropriat p cam. r̄ longitudo ipsa est ipsa q̄ritas q̄ dicit de ea r̄ appropriatur per cam. h̄ aut non est sic. qz cū corporeitati adiuncta fuerit alia forma q̄ nō est differentia quā putant eius iunctio cū corporeitate nō faciet corporeitatem qz corporeitas q̄ est vna ex illis est terminata in se r̄ certificata nisi intelleximus h̄ corporeitate eā que est sicut forma. non q̄ est sicut genus. Jam autem nosti differentia inter illa in libro demonstrationum.

Hec autē adhuc r̄ amplius monstrabimus quāuis ex p̄dictis iam certificatus sis de differentia iter illa. Q. n. fuerit sicut mensura spēs eius poterit differre per aliquā que sunt in eis. Mensura vero absoluta non habet in se aliquid hor. Quonia mensurē absolute nō acquirit essentia in se nisi fuerit. linea vel superficies. Cū aut fuerit linea vel superficies poterit tunc linea differre a superficie per differentia que facit naturam q̄ritatiuā. esse lineā vel superficiem. Corporeitas vero quā designauimus est ipsa in se natura acquisita. Non. n. acquirit sibi sp̄alitatem suā aliquid q̄ adiungat ei ita vt si putaremus nō esse adiunctū corporeitati aliqd̄ ipsa nō esset corporeitas sed est corporeitas tantū que non potest esse acquisita in nostra aia nisi materia r̄ trinuatio. Similiter etiā sit si posuerimus cū trinuatione aliquid aliud. Non quidem trinuatio non acquirit nobis nisi p adiunctionem eius cū illa. aliis etiā rationibus manifestabit q̄ trinuatio non est in effectu sola. nō. n. quia res non est in effectu ideo non est acquisita eius naturā. albedo. n. r̄ nigredo vnaquaq̄ est acquisita natura r̄ intentio p̄parata proprietate q̄ habet in se ipsa r̄ tñ non habet esse in effectu nisi in materia. mensura v̄o absoluta impossibile est vt sit natura aliqua. nisi ponat necessario linea vel superficies r̄ sic potest h̄c esse. non q̄ mensura possit esse mensura r̄ deinde sequat vt sit linea vel superficies. Ipsa. n. est res que non habet esse in effectu sine

illa quāuis sit acquisita essentia eius. h̄ aut non est sic. corporeitas. n. ymaginat esse per causas per quas r̄ in quibus habet esse r̄ est mensura tantū sine additione. vnde mensura in se eget differentiis quibus fiet acquisita r̄ ipse differentie essentielles sunt ei sed tamē non faciūt debere ipsam esse aliqd̄ aliud a mensura q̄ potest esse vt mensura dicit a mensura in aliquo qd est ei per essentia. forma v̄o corporeitatis inquantū est corporeitatis est vna natura simplex acquisita nō habens in se diuersitatem r̄ ideo forma corporeitatis simpliciter nō differt a forma corporeitatis simpliciter per differentia intrantē icorporeitatem. Qd enim sequit eam non sequit nisi quia est extra naturā eius. igitur impossibile est vt sit corporeitas egens materia r̄ corporeitas nō egens materia r̄ corporeitas non egens materia. Consequencia. n. que sunt extra naturā eius non sunt sufficientia ad h̄ vt ipsa non egeat materia. Non est enim opus materia nisi corporeitati inquantū est corporeitas cū p̄sequenti r̄ omni habenti materia p̄pter se. Jam igitur manifestū est q̄ corpora composita sunt ex materia r̄ forma.

Caplin tertiu q̄ mā corporalis nō spoliat a for.

Itemus nūc q̄ h̄ materia corporalis non potest esse in effectu spoliata a forma sicut ostendemus in primo. Jam. n. ostendimus q̄ quicquid est in quo iam est aliqd̄ existens acquisitū in effectu r̄ est etiā i cōparatio ad recipiendū aliud illud est cōpositū ex materia r̄ forma. materia v̄o vltima nō est cōposita ex materia r̄ forma nec potest esse sine forma. Ipsa. n. intellecta absq̄ forma corporali necessario vel haberet sitū r̄ locū tñ esse quod haberet tūc vel nō. Si aut haberet sitū tunc vel posset diuidi r̄ tūc sine dubio esset habens mensurā. Si aut posita est nō habens mensurā vel non posset diuidi. Si v̄o non posset diuidi r̄ haberet sitū tunc sine dubio punctis esset r̄ esset possibile lineam p̄trahi vsq̄ ad cam. Ad. n. posset esse per se solum r̄ terminata sicut nosti alia. Si aut h̄ sba non haberet sitū ita vt non posset designari. sed esset sicut sbe intelligibiles tūc necesse esset in spaciū qd̄ habet vel adueniret ei totū subito vel ipsa moueret ad p̄fectionē mensurę sue moru trinu. Si aut adueniret totū subito tunc ipsa iam existeret cū sua mensuratione i loco p̄prio r̄ mensura inueniret eā approbatā loco p̄prio alioquin vnus locus non esset ei potius q̄ alius. Sed mensura iam inuenit eā ibi vbi iungitur ei. igitur sine dubio inueniret eam in loco in quo esset. Igitur sba illa esset habens locū. ponamus autē illam nō esse sensibilem iam enim posita est nō habens locū v̄lo modo r̄ h̄ est contrariū. Non pot̄ aut esse vt locū haberet subito cū reciperet mensurā. mensura. n. si inueniret eā essentem non in loco tūc mensura q̄ coniungit ei esset etiā non in loco nec esset occurrētis in aliquo p̄prio ex locis diuersis quos h̄c pot̄. tunc igitur esset si habens locū h̄ est inconueniens vel esset in quolibet loco quem possibile esset h̄c nec appropriaret vni potius q̄ alii. Sed h̄ similiter est inconueniens. h̄ aut manifestius fiet si estimauerimus r̄le altius glebe exspoliatā r̄ deinde aduenire in eā formā illius glebe non potest p̄cedi q̄ forma veniat in eā non existentē in suo loco. Hec pot̄ esse vt gleba sit in quolibet loco qui est glebe locus. naturalis in potentia. forma. n. glebe nō facit eā occupare omnē locū sue speciei nec ponit eam

aptiozem vni plage sui termini qđ ali. Nec potest eē vt sit nisi i plaga que est ppria de vniuersitate oium locoz. Nec potest esse in plaga ppria non habens di spositionem aliquā appropriantem eā illi. Non. n. est punctionio forme cū materia ad h se vt habeat se cōmuniter ad essendū in quibet plagaz que sunt naturales ptribus terre. Jam. n. nosti qđ huiusmodi aduentus i plagā loci nō est in eo in quo est nisi vel ob h qđ accidit ei esse circa eū ppter violentiā qui appropriauit ei tpsum fieri circa illā plagā veniēdo ad ipsum locū motu recto. vel quia inceperit esse ibi fm illam ppinquitatem vel qz ceciderit ibi ppter appropriationem aliquo transmutante eā. Jam aut satis dictū est de h yle aut q est in gleba appropriat expoliata for^a etiam glebeitatis non est debita plage nisi cum motione habuerit pparationē cū illa plaga imo ppter ipsam cōparationem tm non ppter suū esse yle prius z ppter suā acq̄sitionem forme postterius qua appropriat qđ illa pparatio sit sitis aliq̄s. Similit̄ etiā si yle receperit mensurā plenarie nō subito sed fm confusionem. omne. n. qđ infunditur ptes habet z omne qđ habet ptes habet sitū tunc suba est illa habens sitū z locū. prius vō nō habebat sitū nec locū. igit h est inconueniens. Q̄ aut facit debere sequi h oia fuit nra pōsitiō. de separatione yle a for^a corporali igit impossibile est vt sit i effectu nisi pstituta a for^a corporali quō. n. essentia q nō habet locū in potentia nec in effectu erit receptiua q̄ritatis. manifestū est igit q materia nō remanēt separata. Itē nō pōt esse quin vel ipm esse eius sit esse semp receptiuū alicuius nō expoliatū a recepto vel sit ibi esse ppriū prius z deinde sequat vt recipiat. Tunc igit in suo esse pprio qđ haberet prius esset nō habens q̄ritatem. Itā igit pstituta esset nodū tm habens q̄ritatem nec terminū. Tūc q̄ mēsurā corporalis que accideret ei z faceret eius essentia eiusmodi qđ posset hēre in potentia ptes alicuius dimensionis esset postq̄ essentia eius iā pstituta fuisset suba in seipsa. nō habens terminū nec q̄ritatem nec receptionem diuisionis. Sed esse eius ppriū per qđ ipsa in se pcederet non esset remanens oio cū multiplicaretur igit h qđ pcederet non habens tm. z qđ non diuidit in estimatione ppter accidentale ptingeret remoueri ab ea. s. ppter aduentū accidentis in eā p qđ pstitueret effectu. Si aut illa vnitas fuerit non qua pstituitur yle. sed aliquid aliud est. z q nos posuimus esse ppriū. fuerit non ppriū eius quo pstituitur. tunc materia erit habens formā accidentem sibi existens nō vna in potentia. Igit̄ inter has duas res erit aliquid cōmune qđ est recepiibile illaz duaz rez q eiusmodi est q aliquādo est in sua existentia nō diuisibile z aliquādo est in sua potentia diuisibile. s. potentia p̄pinqua q non habet mediū. Ponamus igit q h sba iam fiat in effectu due quaz vnaquaq̄ sit alia numero ab alia z iudiciū vtriusq̄ sit q̄ separata sit a for^a corporali. Saperit̄ q̄ vnaquaq̄ earū a forma corporali z remanebit tunc vnaquaq̄ earū substantia vna in potentia z effectu z ponamus etiā ipsam q non diuidat q̄ separata sit ab ea forma corporalis ita vt remaneat ipsum suba vna in potentia z effectu. igit non potest esse qm vel illud q̄ remansit suba z illud non corpus sit ipsum tale q̄lis est pars eius q̄ remansit sic expoliata vel sit diuersum ab eo. Si aut diuersum fuerit ab eo necesse est tūc vt vel sit h eo q̄ remansit h z anichillatum est illud vel econuerso vt vtraq̄ remansit. Sed appropriat huc qualitas eius vt forma q non

inuenitur illi vel differūt in supabundantia in mensura. Si aut remanserit vnū eoz z anichillatur alterū. z fuerit natura eoz p̄similis. non aut fecit anichillari vnū eoz nisi remotio forme corporalis tunc oportet alterū anichillatur per seipsum. Si vō approprietur huiusq̄litas sua z natura fuerit vna nec accidit ei aliq̄ dispositio nisi sepatio tm forme corporalis z cum hac dispositione nō aduenit nisi qđ sequitur ex ipsa dispositione. tūc oportebit vt dispositio alterius sit similit̄. Si aut dixerunt q̄ prima duo quis duo sunt vniunt cū z sunt vnū dicemus absurdū esse duas subas vni ri. Si. n. vniunt z vnaquaq̄ earū habet esse tunc sunt duo non vnum. Si autem vniunt ita vt vnū earum desinat esse z alterū habeat esse tunc quomodo potest esse vt id quod non est vniatur cum eo quod est. Si vero vtraq̄ definit esse in vnione z prouenit aliquid tertiu ex eis tunc sunt non vnita sed anichillata. Inter que z tertiu est materia cōmunis. Postter aut sermo est de ipsamet materia non de eo qđ habet materia. Si aut nō differūt in supabundantia mēsure tūc oportet vt sit nō habentia formā corpalem z sint habentia formā mēsuralem qđ est strariū. Si aut nō differūt vllō modo tunc iudiciū de re. s. qđ non sepe ab ea id qđ est p̄ter eam. z iudiciū qđ sepe ab ea id qđ est p̄ter eam est oio vnū iudiciū qđ est inconueniens. s. qz iudiciū de parte subiecti z de toto subiecto esset vnū omnimodo. s. esset q̄ res non minueret cū aliquid ab ea acciperetur sicut cū non acciperetur ab ea aliquid z esset de eo iudiciū vnū non cum adderetur ei aliquid sicut cū adderet ei aliquid z omnino quicquid potest cēdi in aliq̄ hora esse duō in natura sue essentie est aptitudo diuisionis z impossibile est h separari ab eo sed fortasse prohibebit ab h accidentale qđ non est aptitudinis. Illa aut aptitudo diuisionis nihil est nisi p̄iunctionem mēsure cū essentia. Restat q̄ vt materia non spoliēt a forma corporali z quia h substantia non fuit facta quāta nisi propter mensurā que requiritur in ea tunc non est quāta ex ipsa. Non oportet igit vt sit ppriū sue essentie recipere vnā dimensionem tm z nullam aliā dimensionem nec vnā tm mensurā z non aliam. Si igitur forma corporalis esset vna tunc pparatio eius qđ non est diuisibile nec quātitatiū in sua essentia qz non partitur nec quantitur nisi per aliud a se ad aliquam mensuram que potest esse esset vna cōparatio alioquin mensura esset in seipsa z adequaretur ei qđ esset sibi. equale quātis non sepe ab eo vlla pars. manifestū est igitur ex h q materia potest minorari p̄strictione z potest augeri dilatazione z h sensibile est oportet aut vt mensura alternet in ea ppter causam quā cōuenit esse. Necesse est. n. vt ipsa causa vel sit forme accidentia que sunt in materia vel alia res extrinseca. Si aut causa de h esset res extrinseca vel esset acquirrens illā mensurā terminatā mediante alia impressione vel causa pprie aptitudinis tunc iudiciū de h z iudiciū de diuisione prima esset vnū z ptingeret q̄ quāitates corporum variarent propter diuersitatem suaz dispositionū vel non esset acquirrens ppter causam illius z sue mediationis z tūc corpora essent equalia ad promerendū quāritatem z equalia ad spaciū promerendum z h est falsum. Cum h etiā non oporteret vt ex ea causa adueniret spaciū vnum tm z non aliud nisi propter aliquid. Intellego aut per h q dico aliquid cōditionem que adiungit materie per quā mēretur mensurā designatā non ob h q ipsa est materia que

ymaginetur habere quātitatem. sed quia aliquid est materie propter qd meretur ymaginari illius spacii ⁊ illius quātitatis. Et potest cedi qd diuersificet specie absolute ⁊ potest cedi qd diuersificat fm fortius ⁊ debilius nō fm speciem absolute quāuis id qd est fortius ⁊ debilius prima sint diuersitati que sit specie. Sed iter diuersitatem q̄ est specie absolute ⁊ inter diuersitatem q̄ est inter fortius ⁊ debilius est manifesta differentia apud inq̄sitores. Nam aut notū erat qd in ipsa yle adueniūt mensure diuerse ⁊ h̄ etiam est principiū naturaliu. ⁊ etiā qd omne corpus appropriatur sine dubio aliqua vna tantū partiū ⁊ q̄ illa pars non est sibi ppria inquantū est corpus. alioquin omne corpus haberet illā igitur sine dubio appropriata est ei in se forma aliqua ⁊ h̄ manifestum est. ipsum. n. vel est nō recipiens figuraciones ⁊ diuisiones sed est ei h̄ ppter aliquā formā qua adaptatum est ad h̄. Ipsum. n. inquantū est corpus receptū est eius vel est receptibile earū fm facilitatem ⁊ difficultatem quomodocūq; aut fiat est fm aliquā formā p̄nominatarum in naturalibus. materia. n. corporea non habet esse sepata a forma. Igitur materia non p̄stituitur in effectu nisi p̄ formā igitur materia cū spoliatur in intellectu iam accipitur sic prout nullo modo habet esse sic.

Caplm quartum de prioritate forme super materiam in ordine essendi.

Am certificarū est qd materia corporalis non habet esse in effectu nisi per essentiam forme ⁊ etiā qd forma materialis nō habet esse sepata a materia. Igitur necesse est vt inter illa sit habitudo relationis. ita vt nō intelligat quidditas cuiusq; earū nisi predicata respectu alterius. sed non est ita. Nos. n. intelligimus multas ex formis corporalibus ⁊ indigemus multa cōsideratione ad h̄ vt stabiliamus qd materiā habent. Similiter hāc materiā intelligimus subam adaptatā ⁊ tñ ex h̄ nescimus qd de eo ad qd est adaptata debeat etiā esse in ea aliquid in effectu nisi cū inquisitione ⁊ cōsideratione. verū est aut qd inquantū est adaptata relata est ad id qd est adaptatum ad eā. ⁊ est inter ea habitudo relationis. Nos itra aut locutio est de respectu suarū essentiarū absq; eo qd accidit eis de relatione vel comitat eas. Nam aut sciti quomodo est h̄ ⁊ etiā qz nra locutio est de dispositione inter materiā ⁊ formā inquantū sunt. Sed adaptatio nō facit esse habitudine rei q̄ habet esse sine dubio. Si aut h̄ possibile est esse tūc necesse est vt sit inter illas habitudo vel q̄lis est inter eam ⁊ causatū vel qualis est duarū reū que sunt simul in esse. Nullū aut eorū est causa vel causatū alterius nō. n. facit vnū eorū esse alterū. omnia aut quorū vnū non est causa nec causatū alterius. est tñ inter ea h̄ habitudo nō potest esse vt remotio vnus eorū sit cā remotiōnis alterius inquantū est essentia sed erit cū eo. s. erit remotio q̄ nō potest esse nisi cū remotione nō remotio q̄ facit debet esse remotiōne. si forte h̄ cecidendū sit. Nam aut nosti differentia inter vtrūq; modū. Nos itis etiā quia id cuius remotio est cā remotiōnis alterius cā est eius. h̄. n. manifestū est tibi ex multis locis adhuc etiā inducemus p̄ qd facilius intelligas. Auc. n. dico iam olim te vidicisse qd multū inter est inter dīc de aliquo qd remotio eius sit cā remotiōnis alterius ⁊ dicere qd cum remotiōne eius. necesse sit remoueri alterū. Si aut remotio vnus istorū p̄nominatorū nō est cā remotiōnis

alterius sed est necesse vt sit cum remotiōne alterius tūc nō potest esse qn remotio vnus eorū qd remouet aut faciat debere esse remotiōne alicuius tertii p̄ter illas aut vt debeat remoueri ad remotiōne alicuius tertii ita vt si nō fuerit remotio que accidit illi tertio non sit remotio vnus istorū aut vt nihil istorū sit. Si aut nihil horū fuerit sed fuerit vt h̄ non remoueat nisi cū remotiōne illius ⁊ illud cū remotiōne istius absq; cā tertia sed ex natura sua q̄ est p̄ter naturā cuiusq; earū pendebit in esse in effectu ab alio. Sed si fuerit h̄ ex q̄dditate sua erit relate. Itā aut patuit eas nō esse relatas vel erit h̄ ex esse earū. manifestū est aut qd huiusmodi esse nō est necessariū esse. est igitur possibile in sua q̄dditate sed paliud p̄ter se sit necessariū esse. igitur necesse est vt illud fiat necessariū esse ⁊ suū p̄par cum eo. ad vltimū aut cū eleuauerimus nos in causis ad aliq̄d tertiu. p̄fecto illud tertiu inquantū est cū in effectu debendi esse illoz esse sic qd non poterit remoueri vnū eorū nisi ppter remotiōnem essendi tertiu cām in effectu. igitur h̄ duo nō remouebant nisi ppter remotiōnem tertie rei. Itā aut diximus nō ita esse ⁊ h̄ est p̄riū. Itā aut h̄ destructū est ⁊ remāsit vt veritas sit in vna duarū aliarū diuisionū. Si. n. fuerit remotio earū ppter cām remotiōnis rei tertie. ita vt ipse sit cā eius tunc cōsideremus quō pōt esse vt essentia cuiusq; illarū sit p̄dens ex iūctione essentie alterius. Tūc. n. necesse esset vt debitu essendi vnūq; eorū ex cā esset mediante suo p̄pare ⁊ tūc vnūq; eorū esset cā p̄pina debendi esse suū p̄par ⁊ h̄ est incōueniens ex p̄dictis. n. verbis nris iā claruit h̄ esse incōueniens. s. vt vnū eorū p̄pina huius tertio ad h̄ vt fiat illud cā media ⁊ scdm fiat causatū. Restat q̄ vera diuisio quā p̄diximus. s. qd habitudo q̄ est inter illas est talis habitudo qd propter eam vnū eorū est causa ⁊ alterū causatū. Si aut remotio vnus eorū facit debere remoueri tertiu ad cuius tertii remotiōne facit debere remoueri fm scdm eorū tūc vnū eorū sit causa debere. Causa aut cause causa est ad vltimū aut deprehendet qd vnū eorū est causa ⁊ alterū causatum. **C** Speculemur igitur qd eorū oportet esse eam. materia aut nō pōt esse causa essendi formā. p̄ qd materia non est materia nisi qz est ei vtrius receptionis ⁊ adaptationis adaptatū aut inquantū est adaptatū non est causa essendi id ad quod est aptatū. Si. n. esset causa deberet tūc vt illud semper haberet esse in isto sine adaptatione. scdo. qz impossibile est vt essentia rei q̄ adhuc est in potentia sit causa rei q̄ est in effectu qz oportet vt essentia eius prius esset ⁊ deinde fieret causa alterius siue h̄ prioritas sit tempore siue essentia. Si. n. nullo modo haberet esse nisi in h̄ qd est causa scdi. tunc fm haberet esse p̄ essentiam ⁊ ob h̄ esset prius per essentia. Siue illud qd est causa eius sit iunctū essentie eius siue distinctū ab essentia eius possibile est. n. esse etiā aliqua causarum essendi rem ita vt nō sit per illā nisi esse rei. q̄ est distincta ab eius essentia. Intellectus. n. non refugit h̄. Et deinde inquisitio facit debere esse vtrūq; diuisionē. Si igitur materia fuerit causa forme oportebit tunc vt habeat essentia in effectu ante formas. Itā aut prohibuimus h̄ sic. nō qd dicamus eius essentia nō posse esse nisi comitans cōiunctionem forme sed qd incōueniens est vt eius essentia habeat esse in effectu nisi per formā. Inter h̄. n. differentia est tertio. qd si materia est causa p̄pina forme in essentia tunc materie non esset diuersitas qz in eo qd prouenit ex re in qua non est diuersitas. nō est diuersitas vilo modo. vnde

oportet ut in forma materiali non esset diuersitas. ergo si h diuersitas esset propter res que diuersificant ex dispositionibus que sunt in materia. tunc ipse res essent prime forme in materia et sermo noster rediret ad principiu. Si autem esse causa essendi has formas diuersas materia et aliud cum materia que non est in materia sicut ut materia sola non esset eis causa propinqua. sed materia et aliud. tunc ex coniunctione illius aliud et materie pueniret aliqua forma signata in materia. Et si aliquid aliud. propter illud aliud adiungeret materie et pueniret et alia forma propter illam signatam tunc materia esset certe receptibilis forme. proprietates autem cuiusque forme non est nisi ex illis causis que adiungunt materie. quod unaquaque forma non esset id quod est nisi propter proprietatem suam. Causa igitur essendi unaquaque formam ex proprietate sua id quod est esset aliud a materia et materia nihil ageret in proprietatem illam quia forma non haberet esse nisi propter proprietatem illam. igitur materia nihil ageret in faciendo habere proprium esse unaquaque forma. Sed esset necesse ut forma quereretur esse in ea et hoc esset proprietates cause recipientis igitur remaneret materie receptibilitas tantum. Non autem poteris adinuenire quod materia est causa forme aliquo modo. remanet sit quod ipsa forma est per quam materia habet esse. Contra consideremus ergo si sit possibile an per solam formam materia habeat esse. Dico quod in forma a qua non separatur sua materia potest hoc concedi. Sed in forma que separatur a sua materia et remanet materia habens esse cum alia forma. hoc non conceditur. Si enim hoc forma sola per se esset causa destrueret materiam ad remotionem alterius et propter formam succedentem haberet esse alia materia. Siquis igitur ut aliqua alia res sit causa essendi materiam cum forma ita ut esse materie non finat nisi ab illa re. sed impossibile sit perfici fluxum eius ab illa sine forma ullo modo perficit enim res ex utraque parte esse igitur materie pendebit ex illa re et ex forma quocumque modo veniat ab illa in illam. quapropter non destruit priuatione forme eo quod forma non separat ab illa nisi propter aliam formam que cum ea propter quam cepit esse materia. agit id quod agebat per se in illa in quantum hoc scilicet coiccat cum per se in hoc quod est forma. scilicet in quantum adinuenit ad constituendum hanc materiam. Sed in hoc quod differat ab ea facit materiam in effectu sub alia preter eam subam quam agebat per se. Multa enim ex hiis que sunt non perficiunt nisi propter esse duarum causarum. Illuminatio enim et lux non pueniunt nisi ex causa lucida et quanta que facit corpus illuminatum receptibile lucis quod non penetrat radius. sed reuertat. Deinde illa quantitas formabit radii alia proprietate colorum que sit illa proprietates que formauit eum. non alia quantitas. Oportet autem nunc ut non contendas mecum de hiis que dixi de penetratione radii et de reuersione eius quam et per teipsum poteris considerare hoc nec est longe si bene consideraueris te posse inuenire exempla de hiis puenientiora. Nec nocet etiam si exempla non inuenieris. non enim oportet esse exemplum omni rei. Potest autem quis dicere quod si materia fuerit pendens ab illa et a forma tunc coniunctio earum erit eius sicut causa. Si autem destructa fuerit forma. destruet coniunctum quod erat causa oportebit igitur ut destruat causatum ad quod dico quod materia non est pendens a re illa et a forma in quantum forma est forma designata specie sed in quantum est forma. hoc autem coniunctum non destruit ullo modo. Semper enim habet esse ab illa et a forma in quantum est forma. Venit igitur quod si non fuerit illa res non erit materia. et si non fuerit forma in quantum est forma non erit materia. Si autem

destrueret prima forma non ob causam successionis scilicet tunc res illa separata esset per se faciens hoc. Nec esset id quod est forma in quantum est forma. esset igitur impossibile fluere ab illa re esse materie. ob hoc quod est sola abique communicatione vel additione. Potest autem aliquis dicere quod coniunctio illius cause et forme non est unum numero et eius quod est qualis est natura materie. Ipsa enim est unum numero. Contra quod dico quod unum finem intentionem communem quod est seruata unitas sue communitatis non prohibet esse causa eius quod est unum numero. Non enim causa eius est unius numero tunc unum specie quod conseruat per unum numero illud est separatum. illud igitur est res que facit debere esse materiam. Non enim perficitur suum debitum essendi nisi per aliquam rem que adiungit ei qualiscumque fuerit sed quod sit illa res tu scies postea. Sed quod ille qui formas succedentes que adiungunt materie facit succedere in illam ipse facit eam remanere per successionem illarum formarum tunc illa forma est aliquo modo inter materiam conseruatam et conseruantem eam. Id autem quod est medium in constitutione puenientius est esse prius constitutum ut deinde per illud constituat aliud a se. prioritate essentie. Et illud est causa propinqua seruati in permanentia. Si enim constituit a causa que facit remanere materiam mediatio eius tunc constitutio eius est prius ex primis et deinde sit constitutio materie. Si autem fuerit existens non per causam illam sed per seipsam. et deinde constituitur materia per ipsam tunc est hoc manifestus in illa. igitur forma prior est re. Non potest autem hoc concedi quod forma per seipsam habeat esse in potentia sed sit in effectu per materiam. quia substantia forme est effectus. Natura vero eius quod est esse in potentia est proprietates materie. igitur materia est id de quo puenit dici quod in se habet esse in potentia. sed in effectu est formata. forma autem quantum non separatur ab re. tamen non constituit ab re sed a causa que acquirit sibi relem. quomodo autem constitueret forma per relem cum iam nos ostenderimus eam esse causam relem. Causa item non constituitur a causato. Impossibile est enim aliquid esse quod unum constituat ab altero sic unumquodque eorum acquirat alteri suum esse. Manifestum est igitur suum esse impossibile et omnia erant dicta inter id quod res constituitur et inter id quod ab eo non separatur forma igitur non habet esse nisi in re et hoc autem quod re causa est sui esse et quod ipsa est in re. est sicut hoc quod causa non est nisi cum causato. Non quod causatum sit causa essendi causam vel essendi cum causato finem quod cum causa fuerit causa in effectu sequetur ex ea esse causatum et esse cum ea. Similiter cum forma habuerit esse forma sequetur ex hoc quod constituat aliquid quod aliquid coniungitur sue essentie et id quod constituit est res in effectu et dat ei esse. Sed de hoc quiddam est cui dat esse et est non coniunctum ei et quiddam est cui dat esse et est coniunctum ei quantum non sit pars eius sicut substantia est accidentibus et complexionibus que sequuntur et comitantur eam. ex hiis igitur manifestum est quod quocumque forma habet esse in materia corporali per causam aliam quam est in ea. Sed in illis formis que incipiunt hoc manifestum est. In comitantibus vero materiam similiter est eo quod materia corporalis non appropriat eis nisi per causam. adhuc autem hoc amplius monstrabimus alias.

Completus est tractatus secundus huius partis.
Incipit tertius tractatus auxilio dei.
Capitulum primum de assignatione eius quod oportet inquiri de dispositione nouem predicamentorum in accidentalitate eius.

d Iam igitur quod iam ostendimus quid sit substantia ostendimus quod ipsa predicatur de separato et de corpore et de materia et de forma. Sed certificare quod corpus sit et quod sit substantia non est opus. materia vero et forma iam ostendimus esse substantiam. Separatim vero iam ostendimus per potentiam propinquam quasi iam plene intellexeris et adhuc plenius ostendimus. Si autem mentneris id quod diximus de anima certificabit tibi esse substantiam separatam non corpus. necesse est igitur ut procedamus ad certificandum accidentia et stabilendum ea. dico igitur quod in principio logice iam cognouisti quidditatem. et predicamentorum et ideo non dubitas quod id quod ex eis est ad aliud inquantum est ad aliud est res accedens alicui necessario. Similiter separationes que sunt in ubi. et quando. et in situ. et in agere. et pari. et in habere. sunt. n. dispositiones habentes aliquibus in quibus sunt sicut id quod est in subiecto. **¶** Siquis autem dixerit quod agere non est sic eo quod est actionis non est in agente sed in patiente si dixerit et concesserimus illi tamen non nocet ad hoc quod modo intendimus. scilicet quod actio habet esse in alio sicut in subiecto. Quis non sit in agente. **¶** De predicamentis igitur de quibus est questio an sint accidentia an non. duo remanent. scilicet predicamentum quantitatatis et predicamentis qualitatatis. sed de predicamento quantitatatis multis visum fuit linea supposita et mensuram corporalem ponere esse in predicamento subiecti. nec sufficit eis hoc sed et posuerunt hoc esse principia subiecti. Quibusdam vero ex eis visum fuit hoc sentire de quantitatibus discretis. scilicet numeris et posuerunt eas principia subiecti. **¶** De qualitate autem quibusdam ex naturalibus visum fuit quod non subsistunt in aliquo illo modo sed quod color per se est substantia et odor alia substantia et quod tunc sunt constituenta substantias sensibiles et plures ex hiis qui tenent sentiam de occulto intendant hoc. Sed sentiam eorum qui dicunt qualitatem esse substantiam convenientius est ponere in secula naturali et fortasse nos iam fecimus hoc. Sed ex hiis qui tenent substantialitatem quantitatis illi qui dicunt quod continue quantitates sunt substantie et principia substantiarum. illi iam dixerunt quod hoc sunt dimensiones constituentes substantiam corpoream. Quicquid. n. constituit rem. prius est ea. quod autem prius est substantia dignius est substantialitate et posuerunt punctum tribus dignius substantialitate. **¶** Qui vero tenent substantiam de numero posuerunt hanc principia substantie. ipsum quo posuerunt compositum ex unitatibus ita quod fecerunt unitatem principia principiorum. **¶** Deinde dixerunt quod unitas est natura non pendens in sua essentia ex aliqua re. scilicet quia unitas est in omni re et quod unitas in ipsa re est ipsa quidditas ipsius rei. Nam unitas in qua est ipamet a qua et in hominibus est. ipsi homines et quod ipsa inquantum est unitas non eget ut sit aliqua ex rebus. Quicquid autem est non est id quod est nisi quod est unum de signatu. igitur unitas est principium linee et superficies et omnis rei. Superficies. n. non est superficies nisi unitate sue proprie continuationis. sicut et linea punctum etiam est unitas cui factus est virtus. igitur unitas est causa omnis rei et primum quod ex unitate fit et generet numerus est. Numerus igitur est media inter unitatem et omnem rem punctus vero est unitas singularis et linea dualitas singularis et superficies ternaritas singularis et corpus quaternaritas singularis. Illi et non sunt contenti tamen hoc sed processerunt donec quod nihil sit nisi per numerum. Conuenit igitur nobis ut prius ostendamus quod mensuram et numerum accidentia sunt et deinde studeamus solvere questiones que sunt in hiis. an hoc autem oportet ut notificemus certitudinem specierum quantitatatis et quod dignius est nobis est hoc ut ostendamus naturam unitatis. congruit

enim nobis ut in hoc loco assignemus naturam unitatis propter duas res. quarum una est quod unitas multam habet conuenientiam cum esse et est secundum istius scientie. alia quod unitas initium est aliquo modo quantitatatis. quod autem unitas sit numeri bene consideranti facile est intelligere. Continuum etiam similiter est quod continuationi aliquid unitas est que est quasi causa formalis continuum. mensura enim non est mensura nisi inquantum mensurat. Sed esse eius secundum quod mensurat non est nisi inquantum numerat et esse eius secundum quod numerat est esse eius inquantum habet unitatem.

Capitulum secundum de uno.

d Iam igitur quod unum dicitur ambigue de intentionibus que sic conueniunt quod in eis non est diuisio in effectu. inquantum unumquodque eorum est id quod est. hoc autem intentio est in eis secundum prius et posterius et hoc dicitur unum secundum accidens. unum autem secundum accidens est. cum de aliquo cui adiunctum est aliud dicitur quod ipsum est alter. dicitur quod utraque sunt unum et hoc est ut subiectum et predicatum accidentale. sicut cum dicimus. petrus et phisicus sunt unum. vel quod petrus et filius iohannis sunt unum. ideo sunt duo predicata de vno subiecto sicut cum dicimus quod phisicus et filius iohannis sit unum. eo quod accidit ut phisicus et filius iohannis sit unum aliquid vel sunt duo subiecta vnius predicati sicut cum dicimus quod nix et gisum sunt unum. scilicet in albedine eo quod accidit parti de vtriusque unum accidens. **¶** Sed unum quod est secundum essentiam aliud est unum genere aliud unum specie et hoc idem est unum differentia et aliud est unum comparatione et aliud est unum subiecto et aliud est unum numero. unum autem numero aliquando est continuatione aliquando perfectione. aliquando propter speciem suam. aliquando propter suam essentiam. unum autem genere aliquando est unum propinquo genere aliquando remoto. et unum specie simili. aliquando est unum propinqua specie que non diuiditur in species aliquando remota. et conuenit cum aliqua diuisionum capituli primi quantum hoc sit diuersitas secundum respectum. Cum autem fuerit unum specie sine dubio erit una differentia. constat autem quod quicquid est unum genere multa est specie. unum vero specie aliquando est multa numero. aliquando non est multa numero scilicet cum natura totius speciei fuerit in vno individuo et hoc vno modo erit species et alio modo non erit species eo quod vno modo est vniuersale et alio modo non est vniuersale. hoc autem pendet ex loco in quo tractabimus de vniuersali et si recordatus fueris eorum que dicta sunt tibi. unum autem continuatione est id quod est unum in effectu alio modo et est in eo multitudo alio modo. Sed vix unum est id in quo est multitudo in potentia tamen ut in lineis. illa. scilicet in qua non est angulus et in superficiebus illa que est planissima et in corporibus illud quod circumdat superficies in qua non est curuatura secundum angulum. post hoc autem sequitur aliud unum in quo est multitudo in effectu sed duo eius extrema copulantur apud terminum commune. sicut totalitas duarum linearum continentium angulum et sequitur etiam aliud cuius extrema continentur se sic ut videatur esse continuum in comitantia motus vnius ad aliud cuius unitas est quasi sequens vniuersalem motus. hoc enim est coherencia. et hoc est sicut membra que sunt posita ex aliis membris. et principia liter id cuius coherencia est naturalis non artificialis. Sed unitas in isto ordo est quod est. egreditur. n. ab unitate continuationis ad unitatem aggregationis. unitas autem continuialis. dignior est aggregati intellectu

vnitatis. In vnitare enim cōtinuali non est multitu-
do in effectu sed in vnitare aggregali est multitudo in
effectu. vnitatis enim que sibi attribuit. non aufert ab
ea multitudinem. vnitatis vero cōtinuitatis vel consi-
deratur respectu quantitatis vel alterius nāe sicut si
fuerit aqua vel aer quibus accidit esse vnū cōtinuita-
te vt sint vnū in subiecto. Subiectū enim cōtinui-
vex est corpus planū conuenientis nature et iā nosti
h in naturalibus. igit subm vnitatis cōtinuitate est
et vnū in natura. inquantū eius natura non diuidit
in formas diuersas. dico autem q vnū numero sine
dubio nō est diuisibile numero h m qd est per seipsum.
Sed quicq est vnū preter h est diuisibile in quantum
est vnū. oportet autem considerare h h m naturā ex
qua accidit ei vnitatis. vnū igitur numero aliud est qd
ex natura sua ex qua accidit si vnitatis nō potest multi-
plicari sicut vnus hō et aliud est qd ex natura sua non
est h. sicut aqua vna et linea vna. aq enim vna potest
fieri aque plures et linea vna potest fieri multi. q aut
ex natura sua nō est h illud multiplicatur vno modo
et nō multiplicatur alio modo. exemplū primi est de
hominibus sicut homo vnus numero. nō multiplicat
h m naturā suā scilicet q homo est cū diuiditur. multi-
plicatur autem alio modo cū diuidit in corpus et ani-
mā. igitur homo est anima et corpus et neutrum per se
est homo. q autem non est sic est duobus modis. vno
qd vel est ei alia natura preter h q ipsum est res non
diuisibilis vel nō est. Si autem preter h fuerit ei alia na-
tura tunc illa natura vel est situs et qd cōuenit situi et
h est punctū. punctū enim nō est diuisibile inquantū est
punctū nec alio modo. et h est natura alia preter vnitare
predictā vel illa natura erit situs nec qd conuenit ei.
Igit h est sicut intelligentia et anima. Intelligentia
enim habet esse preter id qd intelligitur de ea. qd nō di-
uidit. Illud autē esse nō est situs nec diuidit in sua na-
tura. nec alio modo. Quid autē adhuc est in quo non est
natura alia est sicut ipsam et vnitatis q est principiū nu-
meri. Cū enim sibi adiungit vnitatis alia ab ea eaz cō-
tūctio sit numerus. et ex his modis vnitatis vnus est id
de quo id qd intelligitur non diuidit in intellectu nec
dū diuidat in naturā localem vel ipalem. Redeamus
igit vt diuisionem q multiplicatur et inquantū habet na-
turā vnitatis vnā et cōtinuitate. eius enim quiddā est
multiplicabile per multitudinem que est in natura q
ex seipsa adaptata est multitudini h m qd est vnū. et h
est mensura et quiddā est in cuius natura est multitu-
do q natura nō habet vnitatem aptā multitudini nisi
ppter causam aliā preter se et h est corpus simplex sic
aqua. h enim aqua est aqua vna numero nō propter
aqueitatem. sed ppter adiunctionem aque cāe q est
mensura. igit ille aque multe numero erit vna in spe-
cie et vna etiam in subo. ex natura enim subiecti sui est
vt fiant in effectu vna numero. Ad est autē sic in indi-
uiduis hominū. Ad est enim modus numerorū sboz
suorū sic vniri vt fiant subm vnus hominis vnusqz
enim eoz est vnus vnitatis sui subiecti. Sed aggregatio
multitudinis eoz nō est vnū subo nec est modus eius
qualis est modus vnus cuiusqz partū aque. vnaqz
enim vna est in se ppter suū subm et totū. aqua dicit
esse vnū in subiecto. eo q modus suoz subiectoz est et
vt possint vniri et fieri vnū subiectū. et tunc omnes il-
le aque erūt vna aqua vnaqz autem harū duarū par-
tium vel habet quicqd possibile est ei habere vel non.
Si autem habuerit est pfecta et est vna integritate.
Si vero nō habuerit est fractio. vsus autem hominū

est fractionem ponere non vnū. Isti vero modi pfe-
ctionis vel sunt p accidens et per sitū vt numerus p-
fectus vel sunt certissime. s. vel artificios vt dicitur do-
mus pfecta. qz domus imperfecta dicit vna domus
vel natura vt indiuiduū vnus hominis dicit pfectū
suis membris. linea vero recta iā etiā recipit augmen-
tum indirectū q non habebat et tunc non est vna h m
modū pfectionis. linea vero circuli nō recipit augmen-
tū. h naturalit recipit circulationē vndiqz circa cētū et
ideo est pfecta igit est vna h m pfectionez videtur etiā
q vnū quodqz indiuiduū hominum sit vnū h modo. ex
omnibus igit que sunt vnū quedam sunt que comitat
pfectio et quedā sunt que nō comitat pfectio vnū aut
equalitate est comparatio aliqua. Sicut h q comparatio
navis ad rectorem et ciuitatis ad regē vna est. hec. n.
due comparationes cōsimiles sunt. Nec est eaz vnitatis
p accidens. sed est vnitatis quedā in qua vniant p acci-
dens vnitatis navis et ciuitatis et p illas est vnitatis per
accidens. vnitatis enim duarū dispositionū: nō est vni-
tatis quā posuimus vnitare p accidens. **¶** Bicā itez
q postq vnitatis dicit de rebus que sunt multe nume-
ro et dicit de re vna numero. Jam aut ostendim⁹ di-
uisiones eius qd est vnū numero pcedimus nunc ad
aliā partem. dicā igitur q ea que sunt multa numero
non dicunt vna alio modo nisi ppter puententiā quā
habent i intentione aliq. Cōuenientia enim eoz vel
est comparationis vel est p dicitur preter comparationem
vel est in subiecto. predicatū vero vel est genus vel
species vel differentia vel accidens et h igit loco faci-
lius erit tibi cognoscere nos certificasse diuisiones vni-
tatis. et ex p dicitis cognosces que eaz est dignior vni-
tate et que prius meretur eā. et scies q vnū genere di-
gnius est vnitare q vnū comparatione et vnū spē di-
gnius est eo qd est vnū genere et vnū numero di-
gnius est vno spē. Simplex etiā q nullo modo diui-
ditur. dignius est cōposito pfectū vero qd diuiditur
dignius est impfecto. **¶** Nunc aut pificat ad esse qd
vnum dicitur de vno quoz predicamentoz sicut ens.
Sed intellectus eoz sicut nosti diuersus est. Cōue-
niant autem in hoc q nullū eozū signat substantiam
alicuius rei et iam nosti h.

¶ Capm tertū de certificatione vnus et multitudi-
nis et ostendere q numerus est accidens.

¶ Difficile est nobis nūc ostendere qd dicitur
vnus. Si enim dixerimus q vnū est id qd
non diuidit iam diximus q vnū est id qd nō
multiplicatur necessario. Jam igit accepimus multi-
tudinem in ostensione vnus. Necesse est aut multitu-
dinem diffiniri per vnū. vnū enim est principiū mo-
tus multitudinis et ex ipso est esse eius et qd dicitur eis.
Beinde quecūqz diffinitione diffinierimus multitu-
dinem ponemus in ea vnū necessario. Bicim⁹ enim q
multitudo est aggregatū ex vnitatibus. Jam igitur
accepimus vnitare in diffinitione multitudinis et etiā
fecimus aliud qz cū posuimus aggregatū in diffini-
tione eius videt q aggregatū sit ipsa multitudo. Cū
autem diximus ex vnitatibus vel ex vnis vel ex vni-
tis iam induximus verbū aggregationis cuius qbt
intentione non intelligitur nisi per multitudinem. **¶** Bre-
cū bicim⁹ q multitudo est id qd numerat p vnū iā acce-
pimus vnitatem in diffinitione multitudinis. et acce-
pimus in diffinitione eius numerationē et mēsuratiōē
p q non intelligit nisi multitudo. vnde difficile est no-

bis ponere hic aliquid quod possit sufficere. videt autem quod multitudo notior sit apud nostram ymaginacionem quam vnum. et videt quod vnitatem et multitudinem sint de his que prius formamus. prius autem ymaginamur multitudinem et prius intelligimus vnitatem. sed vnitatem intelligimus absque principio intelligibili. id est per se noto ad ymaginandum ea. sed saltem ymaginamur et deinde facimus cognosci multitudinem per vnitatem cognitione intelligibili. et hanc accipimus vnitatem ymaginatum in seipsam et ex principiis ymaginacionis. facimus autem vnitatem cognosci per multitudinem innuendo in hoc intentionem ymaginacionis ad hoc vt inducat nos ad id quod tunc poterat nobis esse per se notum. sed non formabatur presens in intellectu.

Item cum dicunt quod vnitatem est res in qua non est multitudo signat quod intentio huius verbi est res prior est intellecta apud nos que est opposita huic alii non est autem hanc designatio eius ob hoc quod multitudo remouet ab ea. miror autem de eo quod diffinit numerum dicens quod numerus est multitudo aggregata ex vnitatibus vel ex vniis vel ex vniis. *I*tem n. multitudo est ipse numerus sicut genus numeri. Certitudo vero multitudinis est quod composita est ex vnitatibus. Dicere igitur eorum quod multitudo est composita ex vnitatibus idem est quod dicitur multitudo est multitudo. multitudo enim non est nisi nomen compositi ex vnitatibus. Siquis autem dixerit quod multitudo componit ex rebus que non sunt vnitates sic ex hominibus et bestis. Dicemus quod sicut hee res non sunt vnitates sed res subiecte vnitatibus. sic etiam non sunt multitudo sed res subiecte multitudini. et sicut res ille sunt vne non vnitates. sic hanc sunt multa et multitudo. quod autem dicunt quod numerus est quantitas discreta habens ordinem putant se iam euasisse hanc in convenientia sed certe non euaserunt. quoniam quantitas est hanc vt formet in anima eget vt sciat hanc prem et diuisionem et equalitatem. pars vero et diuisionem non format nisi per multitudinem. equalitate autem quantitas notior est apud intellectum purum. equalitas enim est de accidentibus propriis quantitatibus quoniam oportet accipi in diffinitione equalitatis. dicitur enim quod equalitas est vnitatem in quantitate. ordo vero que ponunt in diffinitione numeri est etiam de eo quod non potest intelligi nisi post intellectum numeri. oportet igitur vt scias quod hanc omnia sunt designatio que solent fieri per exempla et per nomina multiuocata et que hee intentiones formant per seipsas vel omnes vel aliquae ex eis. Nec significat de eis per ea aliquid nisi vt inuuant et cognoscant tantum.

Dico igitur quod vnitatem vel dicitur de accidentibus vel dicitur de substantia. Cum autem dicitur de accidentibus non est substantia et hanc non est dubium. Cum vero dicitur de substantia non dicitur de eis sicut genus nec sicut differentia villo modo. non enim recipit in certificatione quidditatis alterius substantia sed est quiddam comitans substantiam sicut iam nosti. non ergo dicitur de eis sicut genus vel sicut differentia sed sicut accidens. vnde vnum est substantia. vnitatem vero est intentio que est accidens. accidens autem quod est vnum de quinque quauis sit accidens secundum hanc intentionem. potest tamen concedi esse substantia sed hanc non potest concedi nisi cum accipitur compositum sicut album. Natura enim intentionis simpliciter de eo sine dubio est accidens secundum aliam intentionem. eo quod est in substantia. non sicut pars eius impossibile est esse sine eo.

Consideremus igitur nunc an vnitatem que est in omni substantia et non est pars eius constituta possit esse separata a substantia. dico autem hanc esse impossibile. Si enim vnitatem esset spoliatum a substantia necessario spoliatum esset sic quod non diuideret vel non esset ibi natura propria

ra de ea que non diuidit vel esset ibi alia natura. pars autem prima est frivola. quia ad minus non potest esse quin sit ibi esse quod non diuiditur. Si autem illud esse quod non diuiditur vel est substantia vel accidens. Si vero fuerit accidens tunc vnitatem est in accidente sine dubio et deinde in substantia. Si autem fuerit illud substantia et vnitatem non est separata ab eo tunc ipsa est in eo quemadmodum est aliquid in subiecto. Si vero separatur ab eo tunc vnitatem cum separata ponit ab illa substantia. habebit etiam alias proprietates que adueniunt ei et adiunguntur ei sed postquam posita fuerit ipsa adiuncta alii cui alii subiecte et hanc substantia erit sic. quod si non adueniret ei illa vnitatem non haberet vnitatem quod est absurdum vel haberet eam que sibi inerat et vnitatem que adueniret et tunc essent ei due vnitates quod similiter est absurdum. Si autem vnitatem vnitatem esset etiam in alia vna substantia tunc ad aliam duarum substantiarum non adueniret vnitatem et ratio rediret iterum ad principium sicut id ad quod veniret vnitatem et fieret etiam due subiecte. Si autem vnaqueque vnitatem esset in ambabus substantiis tunc vnitatem esset dualitas quod similiter est absurdum. manifestum est igitur quod vnitatem non est illius nature vt seperetur a substantia in qua est.

Incipiam igitur et dicam quod vnitatem non sic exspoliatur vt non diuidatur. sed esse quod non diuidit. ita quod est esse de essentia vnitatis non subiecte ei. Si enim posuerimus quod hanc vnitatem separatur substantia vel quod potest habere esse separatum sic vt non diuidatur vel non tale esse quod non diuidatur tantum. sed vnitatem substantia est ipsum esse quod non diuidit eo quod illud esse constituit esse non in subiecto tunc accidentibus non erit vnitatem villo modo. Si autem accidentibus fuerit vnitatem profecto eorum vnitatem erit propter vnitatem subiecte et illa vnitatem dicitur de eis comunionem nominis. igitur principium etiam quod ex numeris alii ordinabunt. ex vnitatem accidentium et alii ordinabuntur ex vnitatem substantiarum. Consideremus igitur an comunicent in intentione esse quod non diuidit an non. Si autem non comunicant tunc vnitatem que est in vno eorum est esse quod non diuidit et in alio non est sic. per vnitatem vero accidentium vel substantiarum non intelligimus illud. ita vt per vnitatem vnius eorum intelligamus aliquid preter esse quod non diuidit. Si autem comunicauerint in hanc tunc illa intentio. scilicet esse quod non diuidit est id quod intelligimus per vnitatem et hanc intentionem est communior intentione quam paulo ante nominauimus. ad hanc enim sequeret illud de ipsa esset esse substantiale. postquam possibile est poni exspoliata. igitur illa intentio sine dubio si fuerit substantia non accidet accidenti. Ad autem sequitur vt dicam quod si fuerit accidens non accidet substantie. Subiecte enim accidet accidens et constituitur per eam. accidens vero non accidet substantie. sic vt ipsa constituitur in illo. igitur vnitatem collectiua comunior est illa intentione et de illa est noster sermo in quantum est esse quod non diuidit tantum sine additione alia et hanc non separatur a suis subiectis alioquin fieret intentio minus comunis. postquam igitur fuit absurdum vt vnitatem sit esse non diuisibile in accidentibus et in substantiis vt cum hanc possit separari et esse substantia que accidet accidenti et vt vnitatem sit diuersa in substantiis et accidentibus. manifestum est tunc quod certitudo vnitatis est intentio accidentis et est de vniuersitate eorum que comittant res. Ad debet autem aliquis dicit quod hanc vnitatem non separatur nisi ad modum quo non separatur a suis subiectis existentes absque suis vniis et quod prohibitio huius separationis non facit debere accidentalitatem eius. quia non facit debere accidentalitatem eius nisi prohibitio separationis ab intentione cuius esse acquisitum est singulariter. Dico autem non ita rem esse quia comparatio eius quod nos posuimus comunius ad id

quod posuimus minus cōe. nō est qualis est eius cōparatio ad id quod diuiditur per differentiā constitutiua. Nam enim ostendimus quod vnitas nō est intrinsecus diffinitione subiectionis nec accidentis. sed fortasse est comitans eam. Cū enim innuerimus aliquid de vnitate simplicitate tunc ipsum erit discretū per se a proprietate que adiungitur sibi nō sicut color qui est in albedine. Cū igitur certū fuerit quod nō est separata certificabitur quia id quod predicatur de intentione. comitante cōmuni. nomine deriuato a nomine simplicis intentionis. ipsa est intentio que est vnitatis. Ipsum vero simplex est accidens tunc numerus qui accidens est necessario prouenit ex vnitate.

Capitulum quartum quod de mensura sunt accidens.

Quantitates cōtinue sunt mensura cōtinuorum sed corpus quod est quātū est mensura p̄tinui quod est corpus ex intentione forme. sicut tu iam nosti ex multis aliis locis. corpus vō s̄m alia intentionem quod est de p̄dicamento subiectionis sufficiens ostendimus. Sed hanc mensurā iam manifestū est esse in materia et quod ipsa augmetat et minuit suba p̄manente eadem. igitur est accidens sine dubio sed est de accidentibus quod pendent ex materia et ex re quod est in materia. h. n. mensura non separat a materia nisi in estimatione nec separat a forma quod est materie eo quod ipsa est materia rei quod recipit dimensiones h̄mōi. Nec est possibile ut ipsa sit sine hac re sicut ipsa nō potest esse nisi p̄ cōtinuū quod est spatium. quod h̄ mensura est cōtinuū inquantū mensura torrens vel torrens p̄ h̄ et nō cessat mensuratio in estimatione in infinitū. Sed h̄ est cōtrariū ad h̄ quod res est sic quod recipit in se positionem triū dimensionū supra nominatarum in quo nō differt vnū corpus ab alio. Sed in mensurari torrens vel torrens et nō finiri eius mensurationem in torrens v̄llo modo vnū corpus differt ab alio corpore. h̄ autē intentio est quāritas corporis illa nō est forma eius. Sed h̄ quāritas nō separat ab illa forma in estimatione v̄llo modo. Ipsa vero et forma separat a materia in estimatione. **De superficie autem et linea possumus dicere quod vno respectu sunt finis et alio respectu sunt mensura. et etiā quod superficies habet respectū quo recipit in se positionem duarum dimensionū s̄m modū dimensionū p̄nominatarum. s. duarum dimensionū sic ut inter se esset s̄m rectū angulū et quod potest mensurari et metiri et quod est minor et maior et quod accidit ei dimensiones s̄m diuersitate figurarum. Considerabo igitur has dispositiones in illa et dicā quod sua receptio positionis duarum dimensionū non est ei nisi ob h̄ quod est finis corporis quod est receptibile triū. De h̄ autem quod res est finis eius quod est receptibile triū inquantū est finis huiusmodi nō finis absolute iudicium est quod receptibile est positionis duarum dimensionū h̄ igitur modo non est mensura sed h̄ modo est relata sed quāritas sit relata tamen nō est nisi mensura. Iam. n. nosti differentiā et inter relationē absolute et inter relationē quod est p̄dicamentū quod nō potest cōcedi sicut ostendimus esse mensurā vel quale. Quod autem superficies sit mensura sit s̄m aliu modū p̄ quod differt ab aliis superficiebus in mensuratione et dimensione. Sed s̄m p̄tinuū modū nō potest differre ab aliis v̄llo modo. v̄t̄oq; tamen modo accidens est. Sed ipsa inquantū est finis accidens est finito eo quod est in eo non sicut pars eius nec potest esse sine eo. Nam autem dixeramus in naturalibus quod additio eius quod est in aliquo non est ut p̄fecte ei in essentia. Ibi igitur consideret in h̄ quod si de h̄**

sub modo p̄tingerit nō erit nisi s̄m quod ipsa est mensura quod est accidens quāritas. n. h̄ quod in superficie ponuntur due dimensiones esset ei inquantū est ipsa. tamen h̄ nō esset cōparatio quāritationis ad formationē corpalem. sed esset cōparatio accidentalis ad formā et tunc scies h̄ p̄ considerationē principiorum. Scias autem quod propter accidentem talitatem quod aduenit superficie et recedit ab ea in corpore propter continuationē et disgregationē et diuersitatem figurarum et intersecationē earum aliquādo superficies corporis plani cū destruit inquantū est plana sit spica. Iam autem nosti ex hiis quod dicta sunt quod vna certissime superficies nō est subiectū spicæ et plane in esse et alii in effectu sicut vnū corpus potest esse subiectū in effectu diuersarum dimensionū quod supueniunt ei. Similiter et superficies ut enim remoueat ab ea figura eius ita ut destruantur dimensiones eius. h̄ nō potest in ea fieri nisi p̄ incisionē eius. Incisione enim eius sit destructio forme superficie vnus que erat in effectu. Iam autem nosti h̄ ex aliis v̄bis et etiā nosti quod h̄ nō sequitur in yle ita ut ei quod est yle sit p̄tinuatio aliunde quod disgregatio et etiā nosti quod cū quis p̄uerit superficies alias cū aliis ita ut destruantur termini cōmunes fiet ex eis superficies alia numero. et deinde si rōnem cōuertit eā ad suā primā dispositionē nō erit iam illa p̄ma superficies vna numero. sed cōsimiles alie numero. Quoniam quod est nihilatū est nō reducit. postquam autem scieris formā dispositionis in superficie scies etiā in linea. vnde p̄sidera de ea s̄m illā. Non stat igitur quod h̄ accidentia sunt quod esse eorum nō separat a materia. Nostis etiā quod illa nō separat a forma quod in materia sua materialis esse estimat et quod linea separat a superficie in estimatione. Dico autem quod h̄ separatio in h̄ loco duobus modis intelligit. vno cū ponimus in estimatione superficie et nō corpus. et lineā et nō superficie altero: et cū attendimus superficie ratiū. et nō attendimus oīno an sit cū corpore an nō sit cū corpore. tu enim nostis quod differentia inter h̄ manifesta est quā differt inter cōsiderare rem solūmodo cū additione separationis sue ab eo quod cū ipsa est ut sic iudicet de ea quasi sit cōsiderata p̄ se sola. quāritas enim in tua estimatione sit existens p̄ se sola tamē cū h̄ discretionē inter eā et alia rem iudicatā quod ipsa nō est cū ea. igitur quod quod putauerit quod superficies et linea et punctū possunt putari linea superficies et punctū tali positione ut corpus nō sit cū superficie nec cū linea nec cū puncto. Iste iam putauit errorem nō enim est possibile in estimatione poni superficie p̄ se sicut nō sit finis rei sed sic estimet cū proprio sicut et estimet ei due partes quibus duabus partibus simul non obuiabit veniens ad eā sicut tu nostis. igitur quod tu estimasti superficie nō est superficies. Superficies enim nō est nisi ipsemet terminus nō quod est habes duos terminos. Sed si superficies estimat ipsemet finis qui sequitur ad vnā partem inquantū est sic. vel estimet ipsamet pars et terminus sic ut incisio fiat ei alio modo tūc ipsa erit finis eius estimata cū eo aliquo modo et similiter est in linea et puncto. Quod autem dicunt quod punctus designat lineā suo motu. est quidā quod dicit ad ymaginādū. sed nō est possibile h̄ esse quod enim punctus non potest poni tangens et mouens tā ostendimus h̄ nullo modo posse esse. postquam enim tactus nō p̄manet nec remanet punctus post tactū nisi sicut erat prius ante tactū tunc nō erat ibi punctū remanens p̄ncipiū lineæ post tactū. nec remanet dissentio inter illud et partes tactus partes lineæ que sit post tactū. Illud enim punctū nō est factū punctū et tunc nisi propter tactum sicut audisti in naturalibus. Cū enim tactū esse secutus fuerit motus. quō ipsum

remanebit punctū. et ita sicut quod fuerit punctū linee erit punctū secūda descriptio. hō autē nō est nisi in ymaginacione tantū. Item necesse est sine dubio ut cum motus fuerit hō sit aliquid habens esse sup̄ qd vel in quo fiat motus et qd sit receptibile motus ut moueat in eo. igit̄ illud vel est spaciū qd est corpus vel superficies. vel spaciū in superficie vel spaciū qd est linea. hō igit̄ habebunt esse ante motū puncti. motus igit̄ puncti non erit illis cā essendi. **¶** Esse etiā mensurę corpalis manifestū est. esse vero superficies est ex hō necesse est finitā esse mensurā corpalem. esse solum est ppter intentionē superficies etiā ppter positionem terminorū illis. **¶** Itā autē quidā putauerūt de angulo qd ipse sit quāritas cōtinua alia a superficie et corpore. vnde oportet cōsiderare hō circa illū. Dico igit̄ qd mensura siue sit corpus siue sit superficies. itā accidit ei cōtineri circa fines qui cōpulantur in vno puncto. vnde inquātū est inter hos fines est res habens angulū et si volueris qualitatē qd est ei inquātū est hōmō appellabilis angulū. primū igit̄ est sicut quadratū et sicut quadratura. Si autē posuerit nomē anguli intentioni solum. dices angulus est equalis minor et maior sicut qd est qd eius esse mensura est. Si solum imposueris intentioni secūde. tūc ppter mensurā qd est in illo dices de illo veluti quadraturā. In hō autē quod est angulus sicut intentionē primā possunt poni tria spacia vel duo. et est tunc mensura corpalis vel superficialis. **¶** Qui autē putat dices qd nō est superficies nisi moueret linea in estimatione cū duobus suis punctis quousq̄ facit eā longitudo qd vere motus est in latū et inde puenit latitudo post longitudinē et ob hō est longitudo et latitudo. Si autē moueat linea ad faciendū angulū sed nec in longū solū sicut est nec in latū sic cū facit superficiem sed moueat ex vno suorū temporū et fiet angulus. hō angulū ponit genus quartū in mensuris. Causa autē huius rei est ignorantia intentionis de hō qd diximus. s. qd rei opus est tribus vel duabus dimensionibus ad hō ut angulus sit corpalis vel superficialis postq̄ igit̄ nosti qd dixit nō sequit̄. tunc nō debet audiri ab intelligentibus eo qd hō ille psumpsit loqui de eo qd nō cōueniebat ei qui obliuiosus et turbatus tenuit qd superficies reuera est quadratus. vel pte altera longior et nihil aliud. Sed hō verbū eius nō est tale de quo curare debeamus. Itā igit̄ nosti esse mensuraz. et qd sunt accidentia et qd nō sunt principia corporū et qd error nō cōtingit in hō nisi ex eo qd tu nosti. Itā etiā patuit ex premissis qd ipsa accidens est. et qd pendet ex motu. Remansit igit̄ ut scias qd nō est mensura ppter has. **¶** Et dico qd quantū cōtinuū necessario vel est stabile habens esse simul cū oibus suis partibus vel nō est stabile. Si autē nō fuerit stabile. sed renouat esse eius p successionem vnus post aliū ipsum est ipsa. Si solum fuerit stabile et ipsum est mensura tunc vel erit illa qd est pfectior ex mensuris et hō est in qd pnt poni due tū dimensiones vel qd est hōis vna tū dimensioem eo qd esse cōtinuū habet aliq̄ dimensionem in effectu vel i potentia. Sed qd dimensiones nō fuerūt plusq̄ tres nec minus qd vna. ideo mensurę sunt tres et hec sunt quāritates cōtinue p se. Jam autē appellatur qdā alie quāritates cōtinue sed nō est ita. **¶** Locus solum est ipsa superficies. gūtas solum et leuitas suis motibus faciūt debere esse mensuras diuersas in ipsis et locis et nō est illis ut sepentur in pres̄ quaz vnū numeret aliq̄ eaz. s. gravitatē et leuitatē neq̄ ut opponatur sibi sicut equalitatē vel inequalitatē sicut ponat eis aliq̄ terminus. qui pificet alii termino eiusdē generis. neq̄

hō ut qd sequit̄ ex isto pificet ei qd sequit̄ ex illo qd est eiusdē generis. neq̄ qd alius terminus pificet ei sic ut sit ei equalis vel inequalis nō. n. ad equabit hō ineq̄bit. Nos autē nō intelligimus p equalitatē et inequalitatē quas notū est esse mensuras. nisi hanc intentionem. **¶** Distinctio autē qd accidit gravitati et leuitati qd vna gravitas est dimidiū alterius gravitatis. hō nō cōtingit nisi vel qd motū est in vno tpe dimidiū spacio. vel in vno spacio tpe duplo. vel qd maior mouet deorsuz p instrumentū tali motu. ex quo sequit̄ minorē moueri sursum vel aliqd aliud huiusmodi. Et est hō sicut calor qd est duplus alterius caloris eo qd agit duplū illius. vel est in corpore duplo cōsimili in calore. Similit̄ est dispositio magni et parui multi et pauci. h. n. accidentia sunt etiā qd accidūt quāritatibus de p̄dicamēto relationis. Tu autē itā cognouisti hō oia ex aliis locis. igit̄ quāritas oīno est illa in qd possibile est esse aliqd de illa qd p seipsum pōt esse vnū numerans. siue hō possit eē in se siue sit expositione.

¶ Capitulum quintū de certificanda quidditate numeri et de diffinitione suarū specierū et manifestatione principiorum eius.

¶ Oportet ut hō certificemur de natura et proprietatibus numerorū et quomō debent intelligi dispositiones et esse eorū. Jam autē trāstera- mus ad hō incidenter ad loquendū de quāritatibus cōtinuis. Itā. n. intentio fecit debere hō fieri. Dicens igit̄ qd numerus habet esse in rebus et habet esse in aīa et illud qd dixerunt quidā qd numerus nō habet esse hō aīa nō est attendendū. Sed qd dixerunt qd numerus expoliatus a numeratis signatis nō habet esse nisi in aīa hō vix est. postq̄ autē itā ostendimus qd vnū nō expoliatur a signatis ita ut existat p se nisi in intellectu. sicut intelligendū est de vnoquoq̄ qd sequit̄ in ordine post esse vnus. qd autem in eis sunt numeri sicut. sine dubio verum est. eo qd in eis que sunt. sunt vnitates plusq̄ vna. vnusquisq̄ autē numerorū speciet̄ est per se et vnus in se. inquātū ipse est ipsa species et inquātū ipse ipsa species. habet proprietates. Itā. n. qd nō habet certitudinē in se impossibile est ut habeat proprietatē primarietatis vel cōpositionis vel pfectionis vel superfluitatis vel diminutionis vel quadrationis. vel cubitationis. vel surditatē. vel aliarū figurarū quas hōt vnū. igit̄ vnusquisq̄ numerorū est certitudo propria et forma propria que de ipso concipit̄ in aīa. et ipsa certitudo est vnitas eius qd est id qd est. Numerus autē nō est multitudo que nō cōueniat in vnitate ita qd nō est necesse dicere esse aggregatū ex vnitatibus. Ipse. n. numerus inquātū est aggregatus vnus est. et possunt ei attribui proprietates que nō sunt alterius numeri. nec est mixtū si res sit vna inquātū habet aliq̄ vnā formā sicut est denarietas et ternarietas et beat multitudinē in se. igit̄ inquātū est denarietas est cū proprietatibus qd cōueniūt oibus. x. sed inquātū habet multitudinē nō habet proprietates nisi proprietates multitudinis que est opposita vnitati et ppter hō decē nō diuidunt̄ sicut denarietas in decē decimas. quaz vnaq̄q̄ hōt proprietatē denarietatis. **¶** Hec debet dici qd decem sint nouem et vnū vel quinq̄ et quinq̄ sed vnū et vnū et vnū quousq̄ puenias ad illū. Dicitur. n. tua qd dicit qd decē sunt nouē et vnū. est dictio qua p̄dicasti nouē de decē. et insup ad disti vnū. est igit̄ quasi sic dixeris qd decē sunt nigrū et bulce. Oportet igit̄ ut ille due proprietates essent v̄e

decem q̄ addunt vna sup̄ alia. igit̄ decē eēt nonē z̄ ē vnū. Si aut̄ p̄ hanc additionē nō intendisti notificare sed intendisti sicut ille q̄ dicit q̄ hō est alal z̄ rōnale. alal q̄ est rōnale erit s̄līr q̄si dixisses q̄ decē sunt nouē qui nouē sunt vnū qd̄ ē et incoueniens. Si vō intelligis q̄ decē sunt nouē cū vno et intendis p̄ hō decem sunt nouē q̄ sunt cū vno. ita vt cū nouē fuerint sola nō sint decē. Cū vō fuerint cū vno. tunc illa nouē sint decem s̄līr z̄. errasti. siue. n. nouē sint sola siue aliquid sit cū eis ipsa semp̄ erunt nouē z̄ nullo modo erūt decē. Si aut̄ nō intellexisti p̄ vnū proprietatē q̄ hnt nouē sed decē. erit tunc q̄si dixeris q̄ decē sunt nouē. z̄ ex nō. nouē sunt etiā vnū h̄ etiā error ē. h̄ aut̄. totū solemus dicere sed iducit errorē. Sed denarius est aggregatio ex nouē ē vnō cū accepta fuerint vtraq̄ s̄lī. z̄ puenit ex eis cōfuntis aliqd̄ aliud ab eis qd̄ est decē. Cū aut̄ vōlueris scire certitudinē diffinitionis vnus cuiusq̄ numeri erit vt dicas qd̄ numerus est pueniēs ex aggregatione vnus z̄ vnus z̄ vnus. ita vt numerent oēs vnitates. Necesse est. n. vt numerus vel diffiniat̄ p̄ aliq̄ ex suis proprietatibus siue consideratione p̄p̄is eorū ex q̄bus cōpositus est. z̄ tunc h̄ erit descriptio illius numeri nō sua diffinitio substantialis. vel p̄ considerationē cōpositionis eor̄ ex q̄bus cōpositus est. Si aut̄ cōsiderat̄ cōpositio eius ex duobus numeris tm̄ absq̄ aliis. Verbi gr̄a. q̄ denarius cōpositus est ex quinq̄ z̄ q̄nq̄. nō erit h̄ dignius quātū ad cōpositionē ei⁹ q̄ ex sex et quattuor. Nā essentia eius nō pender potius ex vna cōpositione q̄ ex alia in quātū. n. ipse est decē est vna quidditas. z̄ impossibile est vt eius quidditas sit vna z̄ qd̄ signat eius quidditatē in quātū est vna sic diffinitioēs diuerse. Cū aut̄ h̄ sit tunc ei⁹ diffinitio nō est dignior esse ex vna illar̄ cōpositionū potius q̄ ex alia sed ex h̄ qd̄ dignius. postq̄ autē itā est ei tunc q̄nq̄ cōpositio ex q̄nq̄ z̄ ex sex z̄ quattuor z̄ ex trib⁹ z̄ ex septem iam est comittas z̄ p̄ns illū. tunc h̄ sunt descriptiones eius quā ut̄ cū diffineris illū p̄ quinq̄ z̄ q̄nq̄ oportebit te tunc diffinire quinq̄ z̄ sic reductis ad vnitates z̄ tunc intelligit̄. Idem. n. intelligit̄ cū dicit q̄. x. sunt ex quinq̄ z̄ q̄nq̄. sicut cū dicit qd̄ est ex tribus z̄ septē vt ex octo z̄ duobus. s. si cōsideraueris illas vnitates aggregatas. Si vō cōsideraueris formā de. v. z̄ de tribus z̄ septē erit vnaq̄q̄ illar̄ cōsiderationū diuersa ab alia essentia. n. vnitatis. nō habet diuersos intellectus certitudinis sue. sed multiplicat̄ eius acci⁹ z̄ comittat̄ z̄ p̄pter h̄ dixit egregius p̄s. Nā puteris q̄ sex sunt tres z̄ tres sed sunt sex semel. cōsideratio aut̄ numeri h̄m vnitates suas est difficilis ad ymaginandū z̄ ad p̄ferendū z̄ ideo necessārio recurrunt ad descriptiones predictas. s. ex q̄nq̄ z̄ v. vel ex aliis. Qd̄ aut̄ debet iquiri de dispositione numeri. h̄ est. s. dispositio dualitatis. qd̄a. n. illoz̄ dixerunt dualitatē non eē aliq̄ de numeris eo q̄ dualitas est primū par. vnitatis vero est primū ipar z̄ nō est numerus similiter z̄ dualitas que est primū par nō est numerus. z̄ dixerunt q̄ qz numerus est multitudo cōposita ex vnitatibus ex oibus autem vnitatibus cōstituentibus numer̄ pauciores sunt tres. ideo dualitas si est numerus tūc necesse est vt sit vel cōpositus vel primus. z̄ si est cōpositus tunc numerat̄ eū aliū q̄ vnitatis. Si aut̄ est numerus primus tūc nō habet medietatē. Qui aut̄ iquiri certitudinē nō occupant circa huiusmodi vno modo. qm̄ vnitatis nō fuit nō numerus ob h̄ qd̄ sit par vel ipar. Sed qz non separatur ipsa in vnitates. Cū autem dicunt numer̄ esse cōpositū ex vnitatibus nō intelli-

gunt id qd̄ intelligit apud arabes gr̄amatici de verbo aggregationis z̄ q̄ minor aggregatio est tres. quibus diuersitas sit in h. Intelligit enim p̄ h̄ maiorē vel plū rem vno qz sic cōsueuerunt. nec curat̄ si inuenerit par qui nō sit numerus vel inuenerit ipar qui nō sit numerus. Si aut̄ posuerim⁹ eos dicere posse inueniri pem qui nō sit numerus. vel impem q̄ nō sit numerus. non tū cōcedent de numero primo q̄ nō habet medietatē absolute. Sed cōditionaliter qz non habet medietatē q̄ sit numerus in quātū est primus. Intelligunt. n. de primo q̄ nō est cōpositus ex numero z̄ nō intelligunt de numero nisi id in quo est discretio z̄ in qua inuenit̄ vnitatis. igit̄ dualitas est primus numeroz̄ z̄ est vltima paucitas i numero. Multitudo aut̄ in numero nō puenit ad finem. paucitas vō dualitatis nō dicit̄ p̄ se sed respectu alterius numeri. Nec qz dualitas nō est maior aliquo sequit̄ tamē q̄ nō sit eius paucitas cōparatione alterius a se. vnde nō oportet vt si ponat̄ dualitas referri ad aliqd̄ sequi inde ipsa nō referri ad aliud relatione q̄ sit diuersa ab alia. non. n. debet vt cū alicui rei accidit̄ due relationes simul. s. relatio paucitatis z̄ relatio multitudinis ita vt cū fuerit paucit̄ respectu alicuius sit multū respectu alterius sequit̄ ex h̄ vt cū omni paucitate q̄ accidit̄ alicui accidit etiā eidem multitudo. Sicut si aliq̄s idē fuerit domin⁹ z̄ frons non debet sequi ex h̄ q̄ aliq̄s alius nō sit dñs tm̄ nec si aliqd̄ est genus z̄ species. sequit̄ ex h̄ vt aliqd̄ aliud nō sit genus tātū. Nā. n. paucit̄ sit paucit̄ p̄pter aliqd̄ aliud respectu cuius est paucit̄. sed p̄pter aliqd̄ aliud qd̄ cōparatione eius est multū. Dualitas igit̄ est paucitas paruissima. sed paucitas ei⁹ est respectu ois numeri eo q̄ minor est omni numero z̄ est paruissima qz nō est talis multitudo in q̄ sit numerus. Cū aut̄ nō cōsideraueris dualitatē respectu alicuius alteri⁹ sed p̄ se tunc nō erit paucitas. De multitudine vō intelligunt̄ due intentiones. vna est vt in re sit ex vnitatibus plusq̄ vna z̄ h̄ nō sit respectu alicuius vno modo. alia est vt sit in ea quātū est in aliquo alio z̄ insup̄ alit̄ z̄ h̄ est in respectu. Similit̄ etiā est de magnitudine longitudine latitudine. multitudo igit̄ absoluta est opposita vnitati oppositione qua aliqd̄ oppositū est suis p̄ncipiis ex q̄bus p̄ficiat̄. alia vero multitudo opponit̄ paucitati oppositione relationis. nec est cōtrarietas inter multitudinē z̄ vnitatem vno mō cū vnitatis constituat multitudinē z̄ debemus certificare hoc.

Capitulum sextū de oppositione q̄ est int̄ vnū z̄ multū.

Portet cōsiderare oppositionē q̄ currit int̄ multū z̄ vnū oppositio vero sit quattuor modis z̄ h̄ iam certū est. sed adhuc certificabit q̄ forma oppositionis facit debere tot esse modos ei⁹ ex q̄bus vna est oppositio cōtrarior̄. oppositio vero q̄ est int̄ vnū z̄ multū nō est huiusmodi. vnitatis. n. cōstituit multitudinem. nullū vero cōtrariū cōstituit suū cōtrariū sed remouet z̄ destruit. p̄ter autem aliq̄s mibi obicere dicens q̄ vnū z̄ multū tanta sunt. nō. n. oportet dicere q̄ cōtrariū destruit cōtrariū quocūq̄ mō euenerit. sed vt dicat̄ q̄ p̄tū destruit cōtrariū cū venit in subm̄ eius. z̄ h̄ modo vnū cōsueuit destrucere multū cū opponit̄ in subiecto qd̄ erat multitudinis sicut tamē cōsistit q̄ eidem subiecto accidit vnitatis z̄ multitudo. Cōtra q̄ sic respondeo q̄ multitudo sicut nō acquiritur nisi p̄ vnitatem. sic nec destruitur nisi p̄pter destructionē suar̄ vnitatū. multitudo aut̄ non destruit

per se destructione prima sed primo accidit suis vni-
 taribus destructio et deinde accidit ei simul destrui pp
 destructione suar vnitatu. igitur cu vnitates destruit
 multitudinē nō fit h pncipalit. sed qz vnitates q sunt
 multitudinis p^o destrunt a sua dispōne i effectu ita
 q sunt in potētia. et ex h sequit vt nō sit multitudo. igit
 vnitates nō destruit multitudinē sic vt nō destruat
 vnitates. sic calor destruit frigiditatē vnitates itaqz nō
 est tria multitudinē nisi sic q vnitatibus illi accidit cā
 destruens ex q prouenit illi modi. et h sit pp destru-
 ctionem supficiz. Si aut pp aduentū cuiuslibet eoz
 in sbm oportet vnitatē esse tria vnitati. qz vnitates
 nō destruat vnitatē sic calor destruit frigiditatē tūc
 vnitates adueniens cū destruit vnitatē p^{ma}. destruit
 eā a re q non erat sbm vnitatis alterius et qd magis
 debet putari h est. qz est pars sui sibi. Sed multitu-
 do nō destruit pp hāc vnitatē destructione p^a ad ad-
 ditionem qz trioz nō sufficit tū vt sit vnu sbm et in qd
 ipsa sibi succedat. Sed oportet vt cū hac successione
 sint etiā nature refugientes a se et multū distantes et
 sua distantia sit p^a. Ad. n. sunt talia tria vt vnu eoz
 pcedat alter in diuersitate q est iter illa. Et pot etiā
 aliqs dicere q sbm vnitatis et multitudinis nō est vnu.
 Cōditio qz trioz est vt duobus ex illis sit sbm vnu
 numero. vnitates qz p se et multitudo p se nō hnt sbm
 vnu numero sed vnu specie. Subm. n. multitudinis
 quo erit vnu: ex pdictis aut poteris scire certitudinē
 huius et qd est in illo et qd de illo. et qd a illū. igitur tā
 manifestū est q oppositio q est inter vnu et multū non
 est oppositio trioz. Et Cōsideremus q an sit iter ea
 oppositio for^a et puationis. Sed p^{ma} oportet scire q
 puatio q est vna ex hīs duobus est puatio rei cuius
 natura erat essendi i sbō eius vt i specie eius vt i ge-
 nere eius. sic tā manifestū est tibi de intentione priua-
 tionis. Tu aut potes sustinere q vnitates aliq mō est
 puatio multitudinis. cuius nā est sbm spēm suā multi-
 plicari et potes sustinere vt aliq mō multitudo ponat
 puatio vnitatis in rebz quaz nā nata est vni. verū
 est aut impossibile esse duo quoz vnu qd sit puatio
 et hūus respectu alterius. h ex hīs illud qd est hūus
 est id qd p se intelligit et est stabile p seip. n. puatio qz
 est vt illud qd intelligit p se et est stabile p se nō sit in re
 cuius nā erat vt esset in illa. euenit igit q puatio non
 intelligit nec diffinit nisi p hūū. Quidā q ex antiqs
 posuerūt oppositionē q est hūus et puationis oppo-
 sitionē q est iter vnu et multū et qdā oppositionē q est
 p^o pdictionis et illi posuerūt sub hūū formā vt bont-
 tatem et impar. et vnu et finitū et lumē et dextrū
 et rectū et qdratū et sciam et memoriā et masculū et sub
 puatione ponunt opposita istoz sic est malicia et par
 et multū et finitū et sinistrū et tenebra et mobile et curuū
 et pte altera lōgioz et opinio et obliuio et femi^a. Et
 hō bis aut graue est ponere vnitatē hūū et multitudinē
 puationē. p^o qz nos inuenimus vnitatē puari diui-
 sione et pte i effectu. et accipimus diuisionē et puationē
 in diuisione multitudinis et tā diximus qd cōtingat
 in hīs fo qz vnitates est in multitudine et cōstitues eā.
 Sed quo qd dicitur hūus est in puatione ita vt puatio
 sit cōposita ex hūū qui iungant. Sicut si hūus
 fuerit multitudo tūc quo erit cōpositio hūus ex suis
 puationibz. vñ nō pot esse inter ea oppositio puatio-
 nis et hūus et postqz h nō pot esse tunc nō pot dici etiā
 q oppositio sit inter ea. q est pdictoriar. q. n. ex hīs
 est in verbis est pter intentionē nfam. Et qz ex hīs
 est in rebz est de genere oppositionis q est puatio-

nis et habitus imo est genus hūus oppositionis qz
 affirm^a est stabilitio et negatiua est priuatio et si hūus
 oppositio esset iter vnu et multū accideret absurdum
 qd accidit i pdictis. Et Cōsideremus igit si sit iter ea
 oppositio rlonis. Sed dico nō posse dici iter vnitatē
 et multitudinē sbm essentias eoz esse oppositionē rlo-
 nis. Ad qz qd dicitur multitudinis intelligit respectu vni-
 tatis ita vt multitudo nō sit nisi qz h est vnitates quis
 multitudinē nō sit nisi cā vnitatis et tu tā nosti ex libris
 logice dīam inter id qd nō est nisi pp aliud et inter id
 cuius qd dicitur non dicit nisi respectu alterius. Sed
 multitudo nō eget ad h vt intelligat nisi qz est ex vni-
 tate qm causarū est vnitatis i seipsa et h qd intelligit
 esse causata aliud est ab eo qd intelligit esse multitudo
 et rlo nō est illi iquātū est causata. causalitas qz comi-
 tans est multitudinē nō est ipsa multitudo. Itē si mul-
 titudo esset de rone eueniret qz sic qd dicitur multitu-
 dinis bī respectu vnitatis. sic qd dicitur vnitatis iquātū
 est vnitates dicit respectu multitudinis sbm additionē cō-
 uersionis rloz et eēt coeq in esse iquātū h est vnitates
 et illa est multitudo. Ad est at ita i re. Et Postqz igit
 manifestū est totū h tūc claret nō eē oppositionē iter
 ea sbm seipsa h sequit ea oppositio. qz vnitates iquā-
 tū est mēsurā opponit multitudinē iquātū est mēsurā
 ta. rē at esse vnitatē et cā eē mēsurā nō est idē qz distin-
 ctio est iter ea. vnitati. n. accidit vt sit mēsurā sic acci-
 dit ei vt sit cā. deinde pp vnitatē q inuenit i rebz acci-
 dit eis vt sint mēsurā. vnu aut cuiusqz rei et mēsurā
 eius sūt generis rei. qm vnu i lōgitudinibz est lōgitu-
 do et i latitudinibz est latitudo et i corparibz corparū et in
 rpbz rps et i moribz motus. et i lancibz pōdus et i noi-
 bus et vbi: syllaba. Et Nā aut conati sūt qdā ponere
 in oi re vnu id qd pot esse minus in ea. eo qd ad vlti-
 mū puenit ad id qd est puissimū i illa. ex rebz aut qz
 dā posita est vna p naturā. sic nur et cucumeres et qz
 dā est in q ponit vnu ad placitū. Si igit sup illud vnu
 aliqd fuerit additū erit plus i eo et si subtrahit fuerit
 aliqd de eo nō inueniet vnu qz nō erit h vnu. nisi posi-
 tū fuerit cū sua integritate. ponit etiā h vnu esse de re
 bus euidentioribz i suo genere. vnu. n. vbi gīa in lōgi-
 tudinibz est palmus. Et i latitudinibz est palmus in
 palmū. et i corparis palmis i palmū. et i moribz motus
 mēsuratus cognitus. Ad inuenit aut motus hūū q
 sit cōtinuus oibz nisi motus mēsurari pāt et p pte q
 nō variant h extēdunt puenient sic qz puenit i oī mē-
 suratione et adhuc magis p pte sūt illi q sunt minoris
 mēsurate sbm motū. pua aut mēsurā sbm motū est illa.
 cuius rps est magis puū et h est motus celestis velo-
 cissimus valde ptenus i sua mēsurā. Circularis. n.
 nec auget nec minuit in quātū pūtas mēsurā cuius
 cognita est p velocitatē sui recursus. non qz expecte-
 mus aliā eius reuolutionē in postez vt i vna qz die
 et nocte sequētibz cōpleat. vñ vna reuolutio ppinq
 ad esse adinuenitioni et terminationi. nec etiā termina-
 tionē q sit moribz horaz. ad h vt motus vnius horz
 v. g. sit mēsurā motuū vt ideo rps illius sit mēsurā
 rēporz. Nā aut accidit moribz vt ex eis aliqs dicatur
 motus vnius sbm mēsurā curfus. Sed h nō est h recl-
 piendū qz nō est de hīs q p^o posuimus. Et In pon-
 derosis aut ponit q eius pōderositas est veluti vni-
 dragme. aut vnius denarii vna et intellectualis muss
 ce ponit alba. qd iter pterat q^a roni vt aliqd aliud qd
 est minoris interualli et i vocibus lfa vocalis breuis.
 vel lfa mura. vt syllaba breuis. vnu qd qz aut istoz po-
 sitoz nō cūctit necessario sed ponit ad placitū. possi-

bile est. n. poni vñ in vnoquoq; pdictor sine in ma-
 iore sine in minore q̄ posuerant. Et cū h̄ cōpositū fu-
 erit vñ in h̄mōi reb⁹. nō oportebit tñ vt cū eo men-
 surent q̄dā sunt eiusdē generis. p̄t. n. esse vt alter
 sit incōmunicans ei q̄d p̄ ipm̄ primū mensurauimus.
 Est. n. linea incōmunicās linee ⁊ est superficies incōmu-
 nicans sufficiet ⁊ est corpus incōmunicās corpi. Sic
 autē linea ⁊ superficies ⁊ corpus sunt incōmunicantia li-
 nee sufficiet ⁊ corpori. sic ⁊ motus incōmunicat mo-
 tu. Et postq̄ ita est tūc tps ⁊ q̄uitas etiā scōicāt tpi
 ⁊ grauitatē ⁊ p̄t esse vt q̄d nō cōicāt isti cōicet alii.
 Et h̄ torū nosti ex disciplinalib⁹. Cū autē h̄ ita sit. tūc
 vnitates q̄ ponunt in vnoquoq; istoz genez. sūt mul-
 te ⁊ vsq; in infinitū. Cū igit fuerit h̄ vñ ap̄t ad mē-
 surandū eo aliqd̄ tñ p̄t esse multa sine numero q̄ nō
 mēsurabunt p̄ illud postq̄ autē p̄ mēsurā cōgēit mēsu-
 ratū apud sciam. ⁊ sensū. tūc p̄ mēsuras cōgēunt res
 ipse. **Q**uidā autē dixerūt q̄ hō mēsurat vñāq; rē
 p̄ h̄ ipse h̄ sensū ⁊ sciam ⁊ p̄ eas app̄hēdit q̄d
 est. ⁊ iō forasse sensus ⁊ scia sūt mēsure sciti ⁊ mēsu-
 ratū. ⁊ h̄ sūt radix illi. Et ⁊tingit ē q̄ mēsurā p̄t men-
 surari per mēsuratū. ⁊ h̄ debes ymaginari in dispōne
 oppōit q̄ est inter vnitate ⁊ multitudinē. **D**ubi-
 tatur autē de dispōne magni ⁊ pui quō sibi opponit ⁊
 quō oppōat eis eq̄litas. eq̄l. n. oppositū est vnicuiq;
 eoz. Quia eq̄le ⁊ magnū nō p̄t esse nisi ineq̄litas ⁊ sūt
 eq̄le ⁊ puū. Si autē h̄ q̄d magnū ⁊ puū opponunt sibi
 de r̄one est tūc h̄ etiā erit magnū ⁊ pōne illius q̄d est
 puū ⁊ eq̄le non referet ad aliqd̄ illoz. s̄ ad id q̄d est si-
 bi eq̄le ⁊ iō purat p̄ h̄ q̄ inquamū est magnū ⁊ puū nō
 oz vt sit iter ea eq̄le. h̄. n. nosti. ex aliis locis. Postq̄
 autē res ita est tūc p̄t dici q̄d oppō eq̄lis. h̄ nō est ad
 magnū ⁊ puū. s̄ ad ineq̄le q̄d est eius puatio in r̄e in
 cuius nā est esse eq̄litate. Ad. n. est eius puatio in pū-
 ero vel vnitate vel intelligentia vel colore vel i aliis
 rebus in q̄bus nō est mensura. s̄ in rebus in q̄bus est
 mēsurabilitas ⁊ q̄uitas. igit eq̄le nō est oppositū nisi
 sue puationi q̄ est ineq̄litas. Sed ineq̄litas comitat
 illa duo. s̄ magnū ⁊ puū. sicut genus. Ad autē intelli-
 go q̄ sit genus s̄ est intentio q̄ comitat vñūq; illoz
 duū. vñū autē illoz est magnū. s̄ magnitudo est inten-
 tio quā comitat h̄ puatio. alter ⁊ est puū ⁊ parui-
 tas est illius modi ad hoc.

Capitulum septimū q̄ q̄litates sunt accidentes.

Quamur igit nunc de q̄litate. Sed q̄
 lites sensibiles ⁊ corpales non est dubiū
 esse. Jā. n. locuti sumus de esse earz in aliis
 locis ⁊ destruximus op̄iones eoz q̄ tenuerunt eas
 nō esse. Nūc autē nō dubitat de eis nisi an sint accide-
 tes an non. Quibusdā. n. visum fuit q̄ ipse sint sube-
 que cōmiserit corporibus ⁊ diffundunt p̄ eas. Color
 itaq; p̄ se s̄ba est ⁊ calor ⁊ similit̄ vñūq; alioz. igitur
 apud eos q̄litates sunt huius dignitatis. nec sufficit
 eis q̄ h̄ habet esse vicissim ⁊ remouent designata exi-
 stente in suo esse. Ip̄s. n. dicit q̄ non anichillant iste
 res sed paulatim separant sicut aqua qua humectat
 p̄nus ⁊ paulo post nō inuenit aq̄ in p̄no ipso h̄ntē
 esse h̄m̄ modū suū ⁊ tñ ob h̄ non sit aq̄ accidens qz aq̄
 s̄ba est q̄ separat ab alia suba cui iuncta fuit. forasse
 enim separat separatione tali q̄ non sentit in ea par-
 tes q̄ separat ab ea adeo minime q̄ non p̄t eas sen-
 sus app̄hēdere separatione sep̄ate. Dicunt autē alii q̄
 occultant ⁊ oportet vt ostendamus esse falsū q̄d di-

rerunt. Dico igit q̄ si h̄ sunt sube necessario vel sunt
 sube que sunt corpa. vel sunt sube q̄ non sunt corpa.
 Si autē sunt sube non corporee. tūc vel sunt h̄mōi q̄d
 p̄t ex eis componi corpus ⁊ h̄ est absurdū qm̄ ex co-
 p̄d non partit in spacia corporea non p̄t corpus cō-
 poni. vel non p̄t ex eis corpus cōponi. sed earū esse
 non est nisi pp̄ iunctionē sui cū corporibus ⁊ pp̄ in-
 fusionē sui in illa. primū autē de h̄ est q̄ h̄c sube habe-
 bunt s̄tū. Sed ois suba habens s̄tū diuisibile est. ⁊ h̄
 iam norū est tibi. Scdm̄ est q̄ vnaqua; harū subarū
 necessario ex natura sua. vel p̄t separari a corpore in
 quo est. vel non p̄t. Si autē fuerit sic vt non possit se-
 parari sed h̄uerit suū esse in corporibus sic vt ipsa sub-
 stantia sint ei. eo q̄ nō est in eis sic ps eius nec est sepa-
 ra: corpis autē q̄d designatū est per illā p̄fecta est sub-
 stantialitas p̄ se. tūc nō est nisi accidens nec habet ipsa
 de substantialitate nisi nomē tñ. Si autē p̄t separari
 a suis corpibus tunc separatio vel talis erit q̄ p̄ eā mo-
 uent de h̄ cor⁹ ad aliud corpus. eo q̄ non p̄t h̄e exi-
 stentiā p̄ se vel separatio talis erit q̄ poterunt existere
 per se. Si autē sic fuerint q̄ h̄ quod non sunt in h̄ cor-
 pore ideo ⁊tingit q̄ more sūt ad aliud corpus. sequet̄
 ex h̄ q̄ a q̄cūq; corpe remouet sua albedo vel mone-
 bit ad aliud corpus ⁊tingēs illud. vel remanebit p̄ se
 ex poltaria quāq; pueniat ad corpus remorū in t̄minū
 ipsa manēs nō iuncta alicui corpi in mora pagendi
 spaciū ⁊ sequet̄ ē ex h̄ q̄d cū vñū corpus calefacit ali-
 ud corpus trāsserat calozē a se in illud. vñ infrigida-
 bit q̄ calefaciebat aliud. Deinde h̄ spēs trāssationis.
 nō auferret ei accidētalitatē suū eo q̄ multi ex hoib⁹
 cōcesserūt h̄c trāssationē fieri in ipsis accidentib⁹. s̄.
 trāssationē in pres subī ⁊ trāssationē de subo ad s̄bm.
 qz nō est nō accidens nisi habeat existere nō in subo.
 Si autē id q̄d est existens in subo cōsiderat posse trā-
 ferri ad aliud s̄bm. sic vt nō expollet ab illo p̄cō h̄ p̄-
 deratio nō est nisi post ex̄titiā in s̄bo. Sed h̄ nō p̄t eē
 vllō mō. nec p̄t eē q̄n id q̄d existit in aliq; s̄bo p̄deat
 eēntia eius singularit̄ ab illo s̄bo. vñ ⁊stat q̄ nō p̄t re-
 manere ei⁹ singularitas nisi i illo s̄bo singulari. Si at
 nō fuerit suū esse i illo s̄bo tūc nō egebit eo nisi ob ali-
 quā cām q̄ nō est cōtinēs ipm̄ esse iquātū est ipm̄ indī-
 uidiū ⁊ iō possit̄ est ipsā cām remoueri ab eo ⁊ cetas
 cās sic vt ad ex̄titiā suā non egeat s̄bo illo. remorū. n.
 illius cāe nō est cās sibi egeat illo s̄bo. Quā cā q̄ i aliq;
 eger s̄bo. est puatio cāe inquamū egebat eo ⁊ ipm̄ in se
 nō egebat. vñ remorū illius cāe nō est eē alia cām. ni-
 si fuerit incōueniēs non remoueri cām illā nisi pp̄ esse
 illius alterius cāe tñ ⁊ nō pp̄ aliqd̄ aliud. Cū igit eue-
 nerit cā ista remouebit illa cā. igit res sic erit q̄ parū
 egebit s̄bo p̄. Sed egebit alio s̄bo duab⁹ de causis.
 Quaz p̄ est pp̄ remotionē p̄ cāe. Scda est pp̄ esse
 se cāe. vniuerse at̄ iste cāe sūt res ex̄ nām illi⁹ accētis
 q̄d nō eger illis ad h̄ vt sit certitudo sue eēntie. s̄ vt sit
 color ille qz nō eger illi nisi i appropziado se cū s̄bo ad
 ipm̄ essendū colorē. Si autē ad essendū h̄c colorē fuerit
 ipm̄ idē s̄bm tūc nō egebit aliq; q̄d facit illū egere s̄bo.
 Quis. n. esse p̄ se sufficiens est existere vt non egeat
 s̄bo non accidet ei aliqd̄ pp̄ q̄d egeat s̄bo nisi pp̄ p̄uer-
 sione sui. Si autē nō fuerit idē ipm̄ s̄bm s̄ p̄deret ex s̄bo
 tūc ipm̄ s̄bm appropziatū est ei eo q̄ deductū est ad id
 q̄d est appropziatū p̄ se. appropziatū. n. non ap̄t ad
 q̄libet infinitoz i potentia q̄d nō ⁊tingit q̄n differat
 ab altero i suo iudicio. **S**icq; autē dixerit quō ap̄t
 bit vñ tñ aff̄to. dicit et q̄ adaptat ei a quo p̄ndet
 s̄m certitudinē sui eē p̄ncipalr. igit appropziat et p̄ h̄

Colorigit iste ignatus est color iste vt non est egēs sbo vt est egēs aliquo pprio sbo. Cōuersionē autē siue idē-
 ptitatē si tener e uoluerimus scidemus i laqueū. a quo
 uix expedire poterim⁹. De uersione. n. idē ptitatē nō
 itelligim⁹ vt hā nichillet ⁊ illud sit sine tōtū alicui⁹
 de pō i scdm. Si. n. h. esset eueniret tūc q̄ p̄mū ānichil
 laret ⁊ atēz hāc esse ⁊ nō esset p̄mū qd̄ mutātū est ad
 fm qz nō itelligim⁹ de uersione nisi qz id qd̄ fuerat
 s̄bm pō. iā affigē s̄o. De pō. n. remanet aliqd̄ in s̄o. igit
 p̄positū est ex mā ⁊ ex alio qd̄ est i ea. vñ si h. affigē
 coloritati p̄fco in coloritate esset aliqd̄ qd̄ destrueret ⁊
 aliqd̄ qd̄ remaneret ⁊ qd̄ destrueret. esset illud p̄ qd̄ ali
 qd̄ sit color imo est ipsa coloritas q̄ est for^a mālis vel
 accūs. ⁊ nō s̄mo est de ipsis. Redeam⁹ igit ⁊ dicam⁹
 q̄ si possibile est separari ab hīs s̄bais ita vt albedo vt
 aliqd̄ h̄mōi existat p̄ seipm̄ necessārio tūc fiet ei affigē
 tio ⁊ albedo cui⁹ nā est vt apprehēdat erit sic q̄ nō re
 fugiet apprehēdi pp̄ vltimā p̄uitatē sui. ⁊ iō id qd̄ itel
 ligit erit albedo tm̄. Si autē fuerit sic sequet tunc ex h
 q̄ ināntitas erit. ita q̄ erit i ea dēstīta ⁊ nō est i corpi
 bus. ⁊ sequet ēt qd̄ hēbit aliqd̄ s̄mū ⁊ mēsuratiōē ali
 quā igit hēbit i se mēsurā sensibīlē nisi id qd̄ est m̄mū
 eē. Nos. n. notauim⁹ albedinē sine situ. igit nō h̄z mē
 surā nedū possēt videri. Si. n. h̄z mēsurā ⁊ s̄mū ⁊ sup
 dīspōitiōē albedis. esset tūc corpus albū. nō albedo
 tm̄. Nos. n. nō itelligim⁹ de albedine nisi hēat dīspō
 nē q̄ est sup̄ p̄ter mēsurā ⁊ spaciū. Si. n. nō remanet
 albedo cū mēsurā q̄ notat de ea sed trāsmutat ab hac
 for^a ⁊ sit res spālīs. tunc euenit qd̄ albedo. s̄. g. egebit
 s̄bo i q̄ subsistat h̄z p̄dictū mōz ⁊ accidet ei itēz vt itēz
 fiat alia for^a spirital. Erīt igit qz id qd̄ p̄mū uocauim⁹
 albedinē destruet ⁊ remouebit ei⁹ for^a. de separo autē
 itelligibīlī iā inuim⁹ i p̄dcīs q̄ nō p̄t moueri res hu
 ius vt itēz hēat s̄mū ⁊ cōmīscat corpib⁹. Si q̄s at
 p̄suerit q̄ albedo est de i se aliqd̄ h̄ns mēsurā. tūc ha
 bebūt duo esse. s̄. qd̄ est albedo ⁊ eē qd̄ est h̄ns mēsurā.
 Si at albedo ei⁹ fuerit alia numero ⁊ mēsurā corpis
 in q̄ est. tūc cū fuerit i corpib⁹ ⁊ i aliis q̄ s̄mū i eis. spa
 ciū itrabit i spaciū. Sed si ipsa fuerit ipm̄ corpus p̄ se
 tūc nō redibit ad id qd̄ albedo est corpus. ⁊ h̄z albedi
 nē ⁊ ita albedo est i albo cor^a īsepabilī. Nec albedo est
 p̄iunctio illi⁹ corpis ⁊ q̄litatē h̄ aliqd̄ i illo cor^a eo q̄ dīffī
 nitio albedis ⁊ q̄ditatē ei⁹. nō q̄ditas lōgi ⁊ lati ⁊ p̄
 fūdī erit ēt dulcedis s̄m hāc īniam igit albedo erit ēt
 p̄iuncta dulcedini ⁊ dīcet de ea ⁊ h̄ est īctio n̄re dēōnis.
 De affigētiōē q̄ sit affigētiō. ⁊ cū h̄ erit īsepabilī ab ea
 nec erit ps̄ illi⁹ qd̄ erit lōgū ⁊ latū. igit albedo ⁊ calor
 s̄m accūs h̄ nō comitās. R̄ est q̄ dīcet q̄ de nā ei⁹ ē vt
 sepe ēt. igit iā manifestū est q̄ q̄lītatē sensibīlēs acci
 dētia s̄m. ⁊ h̄ est de p̄ncipiis māliū. Si de p̄p̄tudi
 nib⁹ h̄ māifesti⁹ est. Q̄nsū est. n. i mālib⁹ q̄ ea q̄ p̄dēt
 de aīa ⁊ de h̄ntib⁹ aīas accidētia s̄m q̄ p̄struunt i cor
 poribus ⁊ h̄ fuit oñsū cū loq̄bamur de dīspōitibus aīe.

Capitulum octauum de scia ⁊ qd̄ est accidens.

Scia qd̄ est. p̄t. n. aliq̄s dicere q̄ scia est
 d. acq̄sita ex formis eoz q̄ s̄m expoliare a suis
 materiis q̄ s̄m for^a s̄ubay ⁊ accētū. Sed si
 for^a accētū s̄m accētū. tūc forme s̄ubay quō erūt acci
 dētia. Suba. n. s̄ibiipsi s̄uba est igit q̄ditas ei⁹ s̄uba
 est. Itaq̄ q̄ditas ei⁹ nō est i s̄bo vllō mō. h̄ ei⁹ q̄dit
 tas stabīl est siue accipiāt s̄m qd̄ apprehēdit ab itelle
 ctu siue accipiāt s̄m esse extrīnsecū. Ad qd̄ dico q̄
 q̄ditas subē s̄uba est sic. qd̄ īsignatē est nō vt in s̄bo.

Et h. affigētiō est q̄ditatē s̄ubay itellectay. Q̄m q̄dit
 tas est cuius nā est esse īsignis nō vt i s̄bo. s̄. qm̄ h̄ qd̄
 dītas itelligit res cuius esse est i signis nō vt i s̄bo. eē
 vō ei⁹ in itellectu s̄m hāc assignatiōē nō est in dīffī
 nitioē ei⁹ s̄m q̄ ipsa est s̄uba. q̄ditas. n. motus est
 qd̄ est p̄fco ei⁹ qd̄ est i potētia. In itellectu autē nō
 est motus s̄m hāc dēstītiōē sic vt in itellectu sit p̄
 fectio aliq̄ in potētia h̄mōi. ita vt q̄ditas motus sit
 mouēs itellectū. Sed ītentio siue q̄ditatē s̄m hāc for
 mā est qd̄ ipsa est q̄ditas q̄ i singularib⁹ est p̄fco i po
 tentia. Q̄ igit itelligit q̄ h̄ q̄ditas est ēt s̄m hāc assi
 gnatiōē tūc est in itellectu q̄ditas q̄ i singularib⁹
 est p̄fco ei⁹ qd̄ est i potētia. esse igit i singularib⁹ nō
 dīfferret a suo esse in itellectu. In vtroq̄. n. esset s̄m
 idē iudiciū qz i vtroq̄ esset q̄ditas q̄ i singularib⁹
 esset p̄fco ei⁹ qd̄ est i potētia. Si. n. dixerim⁹ q̄ q̄dit
 tas mot⁹ est q̄ est p̄fco ei⁹ qd̄ est i potētia. s̄. g. in vbi
 vt oē qd̄ est in vbi. posteq̄ cū fuerit in aīa q̄ certitudo
 ei⁹ variet. h̄ erit sic si aliq̄s dīceret certitudinē ma
 gnetē esse qd̄ est lapis attrāhēs ferrū. tūc cū fuerit cō
 iunct⁹ corpi palme hoīs. ⁊ nō attraxerit ferrū fueritq̄
 p̄iunct⁹ corpi alicui⁹ ferrū ⁊ attraxerit illū. nō tñ dīcet
 ob h̄ q̄ certitudo ei⁹ variet cū pal^a ⁊ ferro qm̄ i vnoq̄
 q̄ illoz est cū eadē affigētiōē q̄ est qd̄ est lapis. cui⁹ nā
 est attrahere ferrū. Q̄. n. fuerit cū palma erit ēt illi⁹
 affigētiōis. ⁊ cū fuerit cū ferro erit ēt nō dīuerse affigē
 tiōis. s̄m ēt de q̄ditatib⁹ rez i itellectu. qz nō cū fu
 erint i itellectu i s̄bo destruet i itellectu eas eē nō qd̄
 dītatē aliquā i singularib⁹ nō vt in s̄bo. Si q̄s autē
 dixerit nob̄ iā dīxistis q̄ s̄uba est id cui⁹ q̄ditas nō
 est i s̄bo oīno ⁊ posuistis q̄ditatē cor^a q̄ sciunt in s̄bo.
 r̄ndebo nos iā dīxisse q̄ nō est vt i s̄bo i singularib⁹
 oīno. Si at dixerit igit iā posuistis q̄ditatē subē ali
 qm̄ esse accūs aliq̄ esse s̄bam qd̄ iā p̄hibuerat. Dicā
 nos siqd̄ p̄hibuistis q̄ditatē aliquā i singularib⁹ ali
 qm̄ esse accūs aliq̄ esse s̄bam. ita vt sit i singularib⁹
 aliq̄ egēs s̄bo ⁊ i eisdē nō egēs s̄bo vllō mō. S̄z nō p̄
 hibuim⁹ q̄ itellectū de illa q̄ditatē itelligat fieri acet
 dens. s̄. cū est i aīa nō sic ps̄. Q̄. n. p̄t aliq̄s dīcet igit
 q̄ditatis ītelligētiōē agētis ⁊ s̄ubay separay s̄m est
 dīspōidēlz q̄ id qd̄ itelligit de eis sit accūs qd̄ at itel
 ligit de eis nō est dīuersū ab eis qz ipse p̄ se itelligunt.
 ad qd̄ r̄ndebo dīcēs. nō esse ita in re. Sensus. n. n̄re dī
 ctionis q̄ ipse p̄ se itelligunt h̄ est. s̄. q̄ ipse itelligūt se
 q̄ntis alia nō itelligāt eas ⁊ ēt qz p̄ se sunt spoliare a
 mā ⁊ ab ei⁹ appēditiis nō q̄ ad itelligēdū eas necesse
 sit aīe eas expoliare. Si at dixerim⁹ qz h̄ vt p̄t est
 itellectū de eis oīo vt dixerim⁹ qz ad eē id qd̄ itelligit
 de eis nō est opus nisi vt essētiē eaz sint i aīa. tūc iā
 destruxerim⁹ essētiās eaz esse separas. nec erūt ipse
 met for^a aīe hoīs nā si essēt p̄fco eueniret q̄ in vna
 aīa acq̄sita esset for^a totius ⁊ s̄ctret oē qd̄ est in effectū
 ⁊ esset h̄ vni tm̄ aīe. Ceterē vō aīe remanerēt nō ha
 beres q̄ itelligerēt eo. q̄ aliq̄s vna aīa suscipet eas.
 Q̄. n. at tñ qz res vna numero est for^a m̄ltis mate
 riis i q̄s ipzimit ita vt ipsamet sit īp̄ressa i hac mā ⁊ i
 alia. h̄ esse īpossibile tu scies p̄ua īsp̄ectioē. Itā tñ
 inuim⁹ dīspōitiōē ei⁹. cū loq̄remur de aīa. h̄ ad
 huc ēt apli⁹ oportebit īq̄ri h̄. igit de illis reb⁹ nō in
 quirit i itellectib⁹ humanis nisi ītētiōēs q̄ditatū
 suay nō ipse ⁊ est iudiciū de eis sic iudiciū de aliis in
 tellectis s̄bais corporalib⁹ excepto vno. s̄. q̄ ille alie
 egēt abstrāctioē quousq̄ abstrahat ab eis ītētiō
 que possit itelligi. Itē vō nō egēt aliquo nisi vt itel
 ligant esse vt sunt ⁊ sigillet aīa p̄ eas. Hoc autē qd̄

Tractatus tertij. uel Tertij libri.

dicimus non est nisi destructio rōis aduersarij. nec tñ ad-
 huc est i eo firmamētū eius qđ intelligim⁹. **D**icā igit qđ
 hōz intellectoz deinceps mōstrabim⁹ dispositionē.
Si. n. fuerint de formis nālīb⁹ vť disciplinalīb⁹ tunc
 nō est possibile ea existere sepata p se. hōz vť sint intel-
 ligētia vel i aīa. **N**ā āt intelligim⁹ de reb⁹ sepata ipm
 esse illoz sepatoz discrepās a nob non est ex hōz qđ nos
 scimus illa. hōz nos spzimus ab eis. qđ n. nos impz-
 munt ab eis h est nos scire eas. sūt esset et si for⁹ nā-
 les essent sepate 7 disciplinales sepate. qđ n. tūc scire-
 mus b eis nō eēt nisi qđ acqđrerem⁹ de eis. **A**ccēnt
 nob nfe aīe qđi murate ad illas. **I**ā. n. ondim⁹ destru-
 ctionē huius alias. **S**z qđ qđ iuenit nobis de illis est
 impressioes que assilant eis sine dubio 7 h est nostra
 scia de illis. h āt vel acquirat nobis i nris corpib⁹ vel
 in nris aīab⁹. **S**ed tā ondim⁹ impossibile esse h acqđri
 in nris corpibus. restat igit vť acqđrat h i nris aīabus
 vñ qđ sunt impressioes aīe nō essent illaz rez nec
 exēplū qđi ille res non remaneāt exites nec in mate-
 riis corpilib⁹ nec aīabus tūc id qđ sōm nō habet erit
 id cutus multiplicat species sine cā ex qua pendeat
 vllō modo. igitur sunt accidentes in aīa.

Capitulum nonū ad loquēdū de qđitatibus que sunt
 in qđitate 7 stabilire eas.

Emanat vnū genus qđitatu 7 oz stabilire
 suū eē 7 affigere qđ est qđitas 7 hec sunt qđi-
 tates qđ sūt i qđitatib⁹ h qđ sūt i numero sūt
 vt pitas 7 impitas 7 cetera h mōt. **I**ā āt notū est esse
 quorūdā ex eis 7 i arithmetica stabilitū esse esse rema-
 nētū. **S**ūt. n. accēntes ex eo qđ pēdēt ex numero 7 sūt
 ppterates eius. h numerus de qđitate est. eoz āt qđ
 accēt mēsuris i esse nō est a deo notū. **C**irculus. n. 7 li-
 nea curua 7 spa 7 piramis 7 colūpna talia sūt qđ nul-
 lius eoz eē manifestū est 7 impossibile est geometre p-
 bare eē eoz. **N**ulla āt de aliis pbant ei nisi pus p-
 terit eē eē circuli. **T**riāguli. n. eē nō certificat nisi pus
 certificet circulus. sūt qđratū 7 cete fig⁹. spe. n. esse nō
 certificat h m vnā geometre. nisi cū reuoluit circulo i
 circulū h m qđ notū. **C**olūpna ē est cū circulus mo-
 uetur a hōz situ i n directū h m rectā lineā. cētro nō de-
 scēdēt ab ea. **P**iramis est cū triāgulus recti anguli
 mouet sup lat⁹ pñes rectū āguli ē mitate cuius la-
 teris sūt cētrū circuli 7 ē mitate si lateris designā-
 te circūferentiā circuli. **Q**ui āt tenent corpa cōpo-
 ni ex arthomis. negāt eē circulū. vñ oz vt ondam⁹ eē
 circuli qđ āt accēs sit. manifestū est nob eo qđ pēdet ex
 mēsuris qđ sūt accēntia. **D**ico igit qđ ex pncipiis eoz qđ
 tenēt mēsuras pponi ex arthomis possumus stabilire
 aduersus eos eē circuli. **D**einde p esse circuli destruet
 sui arthomi. **S**i. n. posit⁹ fuerit circulo sensibit h m qđ
 ipm dnt nō erit de circulus qđ circūferentiā est anfra-
 ctiosa 7 sūt si posita fuerit i eo ps vt sit cētrū qđis
 illa nō sit de cētrū i n erit apud eos cētrū qđi ad sen-
 sum. ponam⁹ igit positū cētrū qđi ad sensū ē mitate
 linee recte cōposite ex arthomis. h. n. certū est expōne
 arthomoz. **S**i āt cū alia ē mitate linee pificauerit ad
 aliquā pte circūferente 7 deinde mouerit eā a situ suo
 ad aliā pte circūferente seqntē 7 pificauerint cū ea. sic
 pus pificartone tāgēdi 7 eqđdistādi a plaga centri. tūc
 si pificauerit cētro h est qđ i rēdimus. **S**i āt addiderit
 vť minuerit. poterit adeqđri cū arthomis ita vt nō sint
 sibi ope pres sue impediūt illud. **S**i. n. addiderit mi-
 nuetur 7 si minuerit addet. **S**i āt creuerit pp additio

nē vť decreuerit pp diminutionē. tūc arthomus est bi-
 uisibilis sine dubio. **I**ā āt posita erat non diuisibilis.
Cū igitur fecerint sic. i. mouendo lineā de pte ad pte
 circūferente: pplebit circulus: deinde si fuerit i eis sup-
 ficie anfractū pte pte. tūc si fuerit sōm eis i viceo. sup-
 plebūt oēs pres diminuitas vicei. ad suppledā dimi-
 nutionē totius supficiei. **S**i āt nō poterūt capi in v-
 ceo tūc viceus est minor eis i mēsurā. igit sūt diuisibi-
 les: eo qđ id qđ splet viceū: est minoris spaciū qđ ille 7
 qđ ita fuerit: est diuisibile i se qđis nō sint supabūdan-
 tes. **S**i vñ nō fuerit sōm eius i viceo. remouebunt a
 pte supficiei pres excedentes. **S**i dōs āt dixerit qđ
 postqđ adqđuerint iter pres qđ est ad cētrū 7 pte qđ est
 ad circūferentiā sēt. si postea mouerit lineā. nō poterūt
 amp adēqđre cū pte cētri. 7 cū pte circūferente seqnti.
 nec p ptingētiā. nec p eqđdistātiā i rēdebo ei. vides qđ si
 ānichillatent oēs hce pres 7 remaneret ps illa qđ erat
 in cētro tūc erat in circūferentiā. esset ne tūc inter eas
 duas directio sup quā posset adequari h lineā. **S**i āt
 non pcesserint h tūc tam sunt extra id qđ est notū per
 se 7 inciderūt in aliud difficile. i. qđ possibile est pont
 loca ppta in qđbus cōpleatur h directio in inanitatē
 que est apud eos ita vt inter duas partes inanitatis
 sit directio 7 inter alias duas nō sit. **S**ed h est stulta
 arrogātia eius qđ psumpsit loqđ de h. nec curo qđ ven-
 diderit suū intellectū vili precio. arbitriū. n. rectū te-
 statur inter qđlibet duas pres necessario ptingere bi-
 stantā sine dubio qđ implet aliquid qđ est breuius de
 pleno. vel aliqd qđ est minus spaciū in pleno. **S**i autē
 dixerint h esse. sed in tñ dū fuerint hce duo pres. non
 erit inter eas duas h distātia qđ nō pōt dēdi qđ equi-
 distent extremitates linee h m directionē. cētre h etiā
 est illius stulti. cū niret igit qđ ille pres non haberent
 esse sine iudicio distācie. nō tñ essent talis iudicii qđis
 si puate essent 7 vñ arbitrio nō est dubiū h totū de-
 strut. nec est i estimatione qđ est regula in reb⁹ sensibi-
 lib⁹ 7 eis qđ pēdēt ex eis sicut tu nosti. dubiū nō pos-
 se ymaginari ex ptebus qđ nō diuidunt 7 cōponi certe
 vel circulū vel aliqd aliud h. n. nō est nisi h m regulā
 eoz qui dixerūt h. postqđ aut certificatū est esse circu-
 lum tunc certificabunt figure geometrice 7 destruet
 pars qđ nō diuidit 7 h scies pb qđ oīs lineā diuiditur
 in duo eqđta 7 qđ diametris nō cōmunicat corde 7 cō-
 similia. 7 qđ lineā imp ar vltima nō diuidit in duo. 7 qđ
 oīs lineā qđ est cōposita ex ptebus qđ non diuidunt. cō-
 municat oī linee. sed h ppariū est ei qđ pbat post po-
 sitionē circuli 7 ptingēt alia h mōi. **Q**z igit loqđ de
 circulo h m stabilitū de snt qđ qđ rectitudo linee 7
 distātia sit inter duo ē mta suoz pñtoz si fixa fuerit
 ē mitas linee qđ moueri debet ad faciendū circulū nō
 erit discedens a suo situ. **S**ed si sepāt ab eo erit disce-
 dens 7 remota 7 h est qđ nemo pōt refugere. dico qđ iā
 manifestū esse ex naturalib⁹ aliquo modo eē circuli.
 quonā manifestū est ibi corpus simplex esse 7 qđ cor-
 pus simplex habet figurā naturālē 7 qđ eius fig⁹ na-
 turalis nō est diuersa vllō mō in ptebus suis 7 sūt nul-
 la figuraz circulariū. **I**ā igit vificatū est esse spe. **I**n-
 cisio. n. eius i directū est circulus. **I**ā. n. igit certifica-
 tū est eē circuli. **S**z adhuc possum⁹ h anip certificat.
 dicā igit de manifestis eē qđ cū fuerit aliq supficies vť
 aliq lineā h m aliqē situ. nō est impossibile accidere aliq
 linee supficiei. eē talis situs vt ptingat ei p aliquā suaz
 ē mitate h m rectū angulū. **I**tē de manifestis est nos
 posse mouere aliq corp⁹ quol⁹ quonqđ occurrat
 aliq corp⁹ h m situ pstem illi 7 qđi distet ab eo oīdas

nis dimensioibus et sic 3 positi et fixi in suo loco vt ed
distant. et possibile est aliqd corpus poni fm aliqde st-
tū et deinde ipm idē poni fm aliū stū secās pmi. Itē
aut est h dē de duobus corpibus qd de vno. Si aut
fuerit rectitudo et nō circūlatio nō erit possi vllō mō.
Si aut moueat pūctus ad pūctū se alii fm rectitu-
dinē pcedēs i longitudinē et deinde reuertat qlibz re-
uersione siue sursum siue deorsum siue i latū i qualibet
pūctū duaz. siue qd nō posueris. tūc si pūctus quē po-
sueris i medio linee vel supficiē custodierit in sua mo-
tione lineā rectā pfecto tpe nō obulabit illi corpū vllō
mō. sed interfecabit illud quoz nō euenierit. Tu aut
potes ponere vnaquāqz istaz diuisionū i intellectu et
cōsiderare eas. ad vltimū aut oportet fieri motū fm
aliū modū quē dicā tibi. s. vt vnū extremoz linee vel
supficiē i motu sit fixū i suo loco et aliez moueat cir-
culariter vel vtrūqz moueat puncto fixo i medio linee
vel circa finē linee puncto fixo velud vnū sit tardius
et aliez velocius. erit igitur qd si duoz extremoz vnū
moueat tm faciet oīo arcū circuli. et postqz certū fuerit
esse arcū circuli. p̄stabit aliū posse sibi fieri i tādū sic
quozqz circulus p̄ficiat et h est fm p̄nā q̄a. Si q̄s aut
irriserit nō via p̄ dicit et nos etiā ponemus cor-
pus que cuius vna extremitas sit ponderosior alia.
et ponct stās sup supficiē planā tāgens eā cū vno suo-
rū extremoz leuiore. s. ita vt sit stās sup eā. tu scis aut
qd si statio eius inclinet ad pres equaliter stabit. Sed
si inclinet ad vnā p̄tē tm tūc remoro retentore cadet et
faciet arcū sine dubio vel curuaturā. sed quō erit. po-
namus punctū i tpe quō tāgit supficiē et tangat eā in
puncto. igitur necesse est vt punctū vel sit fixū i suo lo-
co. et tūc oē punctū qd posueris i capite supiori illius
corpis facit i circulū. Erit igitur qd vnūqz punctozū
qd posueris i capite illius corporis faciet circulū vt erit
vt cū motu vnus extremitatis deorsum. moueat alia
extremitas sursum. itaqz eueniet qd vnaqz extreni-
tas faciet circulū. cuius centrū erit punctū positū iter
punctū ascendens et iter punctū descendens vt moue-
bit punctū currens sup longitudinē supficiē et tunc
alia extremitas faciet costā et lineā curuā. Sed qz icli-
natio ad centrū nō est nisi fm equidistantiā tūc absur-
dū est vt punctū moueat sup supficiē ad faciendū cir-
culū. motus. n. ille vel erit violentus vel nālis. Itē
est aut violentus nec nālis. Itā violētia illa nō yma-
ginant nisi apud pres gūozes qd nō ipellit eas ad p̄tē
illā. sed si ipulerit illas huara p̄mitate impellet eas
ad p̄tē sui motus et reuertabit eas. potes igitur ponere
qd ipm est altius eis eo qd est ponderosius qrens mo-
rū velociore. mediū aut eis tardius est si fuerit. ibi cō-
tinuatio qd p̄hibeat qd ḡra inflecti. igitur necesse erit al-
to vrgere i ferius vt descendat. igitur necesse erit tūc vt
corpus sit diuisibile ad duas pres vnā ad q̄ inclinat
sursum violentē et ad aliā ad q̄ inclinat deorsum nā-
liter iter q̄s est terminus qd est centrū duoz motuū et si
posuerimus vt ab eo creat linea recta p̄fecto faciet
circulū. manifestū ē igitur qd si ex descensu corporis sequit
recessio alia ps est sursum. Sed si nō recedit ab eo. s.
stona extremitas fuerit fixa. tūc ē circūlū est certū.
Cū igitur certificat circulus certificabitur curuū. qz cū cer-
tificat circulus. certificabitur triāgulus et rectus angu-
lus etiā et onditur esse vtz. qd aliqd latez p̄metū re-
ctū angulū. reuoluitur circa angulū si aut diuisa fue-
rit piramis supficiē secāte certificabitur curuū.

Caplin decimū de ad aliquid.

Porret loq de ad aliqd et ondere quo deat
certificari qd ditas relata et relationis et eoz
dissimilitudo s. qd p̄missimū i logica posset suffi-
cere itelligēti. Si aut posuerit r̄om ee p̄fco erit accēs
et h nō ē dubiū qz est res qd nō itellit qd se sed itellit semp
alienius ad aliū. Itē est. n. relatio qd nō sit accēs. cuius
p̄ accidentalitas est sbe sic p̄ et filius vt quātinari. Itē qd
qdā est cuius duo extrema sunt diuersa et qdā cuius
duo extrema sunt cōuenientia diuersa sunt sicut du-
plū et dimidiū. Cōuenientia vō sicut egle et egle et equi
distans et equidistans et cōpar et p̄par. et tāgens et tan-
gens. Diuersa aut sunt qdā quoz diuersitas est ter-
minata. certificata sicut dimidiū et duplū et qdā quozū
nō est certificata sed innitit certificata sicut multiplex
et totū et ps et qdā quoz nullo modo est certificata sic
magnum et parū et qd est de aliquo et totū. Similiter
cū accideret relatio in relatione. sicut maius et minus
maius enim nō est maius nisi in cōpatione magni. et
minus nō nisi cōpatione parui. Et relatio accidit etiā
in q̄litate cuius qdā est cōueniens sicut assimilatio et
qdā est diuersa. sicut velox et tardum graue et leue in
ponderibus. accurū et graue in vocibus. et adhuc etiā
accidit in his oībus relatio in relatione vt accurus
et grauius et inubi. sicut supra et infra et supius et infe-
rius et iquādo. sicut prius et posterius. et fm hūc mo-
dū pōt dici in aliis pene enim oīa relatiua possunt cō-
tineri in speciebz equalitatis et i his q̄ sunt p̄ aug-
mentū et diminutionē et q̄ sunt p̄ actionē et passionē
et q̄ pueniūt ex potentia et q̄ pueniunt ex assimilatio-
ne. Que aut sunt p̄ augmentū et diminutionem sunt
de quātitate sicut nosti. Que vero sunt p̄ potentia
sunt vt victor et pulso ablatō et similia. Que autem
sunt p̄ actionem et passionē sunt vt pater et filius et in-
cisor et incisum et similia. Sed qd sunt p̄ assimilationē
sunt sic scientia et scitū et sensus et sensatū. Itē h enim
est assimilatio. Scientia. n. assimilāt dispositioni sciri
et sensus assimilāt dispositioni sensati quāuis h omni-
no nō possunt terminari. Relatiua vero non p̄t
cōprehendi vno mō alia. n. sunt relatiua qd non egent
aliquo ex his q̄ solēt stabilire relationē. sic dextrū et
sinistrū. In dextro. n. nō est qualitas nec aliqd extrā
certū per qd fiat relatiū cōparatione nisi ipsa dextra-
rietas et alia sunt relatiua quoz vnū qdō op̄ habet
aliquo p̄ qd referatur ad aliud. sicut amatoz et amātū.
In amatoze. n. est dispositio app̄hendens qd est p̄nci-
piū dispositionis et relationis et i amato est dispositio
app̄hensā qd fecit illud esse amātū a suo amatoze. et
alia sunt i q̄bus h dispositio est i vnā tantū p̄tū et nō
est i aliud sic est scitoz et scitū. In scitoze. n. acq̄ritur.
q̄litas qd est scientia p̄ quā sit relatus ad aliud. In scit-
ō vō nihil aliud acq̄ritur p̄ qd fiat relatiū nisi qz acq̄-
sitū est in alio aliqd qd est scientia. Itē aut remā-
sit h de relatione. h est. s. vt sciens nā relatio vna
numero et subiecto sit inter duo habens duos respe-
ctus sicut qdā et plures ex hōibus putauerunt qd in
relatione vnūquodqz relatiuoz habeat proprietatē.
Dicā igitur qd vnūqz relatiuoz in se habet intērio-
nē respectu alterius qd nō est illa intētio qd habet i se
aliud respectu alterius et h est manifestū i rebus diuersis
fm qd patet p̄ diuersitate nominū et relatione sic i patre
qd habet relationē. s. p̄nitatē qd est p̄prietas cuius esse
est i solo p̄tē h nō est p̄ nisi respectu alterius rei qd est i
alio. p̄nitās. n. nō est i filio. tūc. n. cēt p̄prietas illius et
nomē eius derivat ab ea. p̄nitās aut i p̄tē est. sicut et
est dispō filii respectu patris. Itē est. n. h res vna qd sic i

ambobus vn̄ nō est h̄ nisi p̄nit̄as v̄l filiatio. S̄z dispō
nē appositā p̄nit̄ati v̄l filiatiōni nos nescimus nec h̄z
nomē. Si aut̄ fuerit h̄ vt i n̄ue r̄ cigno q̄z vn̄ūq̄q̄ q̄
uis sit alb̄ nō t̄n̄ ōz vt sint vn̄ū aliq̄d nō q̄ eēndov̄n̄i
q̄d̄as pp̄ respectū altius ponat vn̄ūq̄q̄ cor̄ vn̄ū
tas respectu altius q̄si h̄ sit illi vn̄i r̄ nō alteri. h̄ est i re
spectu altius. Cū aut̄ itellereris h̄ i eis q̄ exēplificau
mus tibi. s̄t̄r scias dispositiōnē ceteror̄ relox̄ i q̄b̄nō
est diuersitas. Ad̄ aut̄ aduenit dubitatio pene i h̄ loco
nisi qz vn̄i ex s̄rib̄s est dispō respectu altius r̄ alt̄ ē h̄z
dispositiōnē respectu p̄mi r̄ v̄tr̄or̄ dispōes sūt eiusdē
sp̄i sensib̄l̄ r̄ putauerūt eas cē vn̄ū singlarē. Ad̄ est
aut̄ sic. qm̄ p̄ est s̄r̄uitas respectu sc̄bi q̄ est dispō q̄d̄ est
frat̄ sc̄bi r̄ ideo illa dispō est illi. h̄ respectu sc̄bi. nec est
dispō sc̄bi illa numero h̄ sp̄e sic si sc̄bus eēt albus. r̄ p̄
mus albus. Sc̄da. n. est ē q̄ ē frat̄ huius p̄mit̄qm̄ h̄z
dispositiōnē i se p̄dicatā respectu p̄mi. S̄t̄r est tract̄
i cor̄act̄ vn̄ūq̄q̄. n. cor̄ est r̄gēs al̄ter̄ qm̄ tractū nō
h̄z nisi respectu altius cū fuerit sibi p̄s̄ite r̄ coeql̄e igit̄
nullo mō putes q̄ vn̄ū accēs sit i duobus subis ita vt
excūseris ob h̄ q̄d̄ ponas accēt̄i nomē ambiguū sic se
cerūt hōes deb̄l̄ cognitionis. ¶ Ad̄ aut̄ diligēt̄ p̄si
derādū est de h̄. h̄ est. s̄. vt coḡscamus si r̄lo in se h̄z eē
i singlaribus. v̄l est aliq̄d q̄d̄ nō format nisi i intellectu. r̄
erit tūc sic m̄te dispōnes q̄ comitant̄ res cū intellectu
nō h̄nt eē nisi postq̄ h̄nt i intellectu. Cū. n. res intelligit̄
aduenit eis in intellectibus aliq̄d q̄d̄ nō erat eis ē. s̄t̄r
.n. v̄l ē cēntiale r̄ accēt̄ale r̄ s̄t̄r genus r̄ v̄ia r̄ s̄t̄r p̄
dicat̄i r̄ s̄b̄m r̄ alia h̄mōi. ¶ Ex hōibus aut̄ q̄d̄a fuerit
q̄ tenuerūt q̄ certitudo relatiōis nō est nisi i aīa cū i
telligunt̄ res r̄ alii dixerūt nō. imo relatio est q̄d̄a q̄d̄
est i singlaribus r̄ r̄cōmāti sunt h̄ mō d̄ntes. Nos sci
mus q̄ h̄ res i eē est p̄ illius r̄ ille i eē est filius eius
sine intelligat̄ siue nō intelligat̄. r̄ sc̄imus ē q̄ p̄d̄e herbe
nutr̄mētū. Inq̄s̄itio v̄o est cū r̄s̄one aliq̄. S̄t̄r et̄ herbe
nō h̄nt intellectū v̄llo mō nec app̄hensionē. r̄ sc̄imus ē q̄
ip̄m celū est sup̄ terrā r̄ terra est s̄feriā eo. siue app̄
hendat̄ siue nō. r̄ relatio nō est nisi fm̄ h̄ ad s̄t̄rudinē
eius q̄d̄ assignauimus de istis r̄ h̄ ē rebus quāuis nō
app̄hendat̄. ¶ Dixit̄ ē h̄ s̄ct̄a. q̄ si h̄ relatio cēt̄ in
rebus ōz tūc vt h̄ nō sim̄i r̄ bones. relatio. n. q̄ eēt iter
p̄ter r̄ filiū v̄l eēt i sim̄i r̄ bones. v̄l i altero tūc vn̄i
v̄noq̄q̄ cor̄. Inquānt̄ v̄o p̄nit̄as est p̄z r̄ est accēt̄a
lis ei qz eē p̄zem accidit̄ ei relatio. s̄t̄r r̄ filiatio h̄ igit̄ ē
ligatio q̄ est p̄nit̄atis cū p̄z r̄ filiatiōnis cū filio. r̄ est
alia alligatiōne q̄ est iter p̄zem r̄ filiū. oportet igit̄ vt
relatiōi esset alia relatio r̄ p̄cederet h̄ i s̄mitū r̄ q̄ de
relatiōe esset ligatio q̄ est iter esse r̄ nō eē. sic nos po
res sum̄mus op̄atide cor̄ q̄ nos sequunt̄ r̄ sc̄imus re
surrectiōnē. Ad̄ aut̄ p̄ q̄d̄ soluit̄ iste due vie. h̄ ē. s̄. vt re
deamus ad diffiniēdū ad aliq̄d absolute. Dico igit̄ q̄
ad aliq̄d est cuius q̄d̄ditas d̄z respectu alterius r̄ q̄d̄
q̄d̄ fuerit i signatis h̄ mō vt fm̄ q̄d̄ditatē suā nō dicat̄
nisi respectu alterius. illud est ad aliq̄d. In signatis aut̄
multa sunt h̄mōi. qz in signatis est ad aliq̄d. Si aut̄ ad
aliq̄d habuit aliā q̄d̄ditatē tūc restat vt determinem̄
q̄d̄ h̄at de it̄tione intellecta respectu alterius. Illa. n.
int̄tione certissime est de it̄tione intellecta respectu alte
rius alter̄. n. nō it̄tione nisi respectu alterius cā huius
it̄tione. h̄ aut̄ it̄tione nō intelligit̄ respectu alterius. s̄. cā
rei q̄ sit alia a se sed iquātū i se est relatio sic tu nosti.
nō. n. est ibi cēntia rei q̄ sit ad aliq̄d sed est ibi relatio p̄
se nō p̄ alia relatiōnē. Sic igit̄ terminabunt̄ relatiōes
fm̄ h̄c v̄iā. Sed suū esse huius it̄tione q̄ est relatio
p̄ se i h̄ s̄bo est iquātū q̄d̄ditas eius est i h̄ s̄bo dicta re

spectu huius sibi r̄ h̄z aliud eē v̄bi ḡra esse p̄nit̄at̄ es
h̄ esse est ēr relatio. Sed illud nō est h̄. Sit igit̄ accēt̄a
le ad aliq̄d q̄ comitat̄ ad aliq̄d. quoz vn̄ūq̄q̄ quāntū ē
i se relatiū est ad id q̄d̄ est relatiū ad ip̄m ab̄s̄q̄ alia rela
tiōe qz h̄ est d̄z relatiū est p̄ se. q̄ igit̄ est b̄c̄m est rela
tū p̄ se r̄ iquātū est p̄nit̄as est relata p̄ se r̄ i h̄z q̄d̄di
tate it̄lectā respectu sibi. s̄. qz ipa est: cuius cū it̄lle
cta fuerit q̄d̄ditas: egebit representari it̄lectū aliq̄d
aliud respectu cuius h̄ it̄ligat̄. Si aut̄ h̄ relatiū acci
piat̄ i signatis habebit eē cū alia re p̄ se nō egēs alio cū
q̄d̄ sequat̄ ip̄m h̄ ipa est ip̄m cū. v̄l cū appropriatū sp̄e
illius relatiōis vt ad h̄ vt it̄ligat̄ egeat it̄ligi cū p̄
sentatione alteriā rei sic q̄d̄ditas p̄nit̄atis iquātū p̄
nit̄as est relata p̄ se nō p̄ alia relatiōnē ligat̄. Intelle
ctus. n. h̄z adinuenire aliq̄d iter ea duo. q. cū s̄t̄r ēr
ctus q̄ aliq̄d adinuenire aliq̄d iter ea duo. q. cū s̄t̄r ēr
alius ex respectibus sequētib̄s q̄s fac̄ it̄lectus. In
tellectus. n. p̄iūgit̄ res cū rebus pp̄ diuersitatē res
ctū nō pp̄ necessitatē. S̄z i seip̄a est relatio nō p̄ talē
relatiōnē cuius q̄d̄ditas p̄ se it̄ligat̄ respectu alteriā
h̄. n. sunt relatiōes multe q̄ comitant̄ aliq̄s cēntias p̄
se nō p̄ alia relatiōnē accēt̄e. sic cōtingit̄ h̄c relatiōnē
p̄sed relatiōnē p̄nit̄atis r̄ sic p̄tingit̄ relatiōnē sc̄q̄ di
spositiōnē sc̄ie q̄ nō sequit̄ ip̄as res p̄ alia relatiōnē h̄
seqt̄ur cā p̄ se quīs it̄lectus fortasse adinueniat h̄ re
latiōnē. Cū igit̄ notaueris h̄ tūc iquīs notasti q̄ diffinitio
est in esse q̄d̄ est intentio cuius h̄ est aliquid.
r̄ h̄ diffinitio nō facit ad aliq̄d esse nisi accēs. Cū. n. in
tellectū fuerit erit fm̄ p̄dictū modū r̄ nō facit debere
esse r̄ ex̄t̄e p̄ se vn̄ū iungēt̄ iter duo. dict̄. n. fm̄ re
spectū nō p̄tingit̄ nisi intellectu. Illud igit̄ est relatio i
telligibilis. relatio aut̄ adinuenit̄ est id q̄d̄ iā ond̄imus
s̄. cuius eē iquātū it̄ligit̄ est it̄lecta q̄d̄ditas i res
ctū. eius v̄o eē i intellectu iquātū it̄ligit̄ respectu alte
rius h̄z i esse iudiciū et̄ i intellectu iudiciū fm̄ q̄d̄ est i
tellectū nō inquātū est relatio. p̄nt̄ aut̄ eē i intellectu re
latiōes adinuenit̄ q̄s nō it̄lectus it̄ligit̄ nisi pp̄
p̄terit̄atē quā h̄z it̄lectus ex illis igit̄ ad aliq̄d h̄z eē i
 singlaribus et̄ ōsum est q̄ eius eē nō fac̄ debere eē
h̄ relatiōnē relatiōi sine sine. Acc sequit̄ ex h̄ vt oē
q̄d̄ it̄ligit̄ relatiū h̄at i esse relatiōnē. ¶ H̄or̄ aut̄ q̄
sunt p̄us r̄ posterius i tpe r̄ q̄d̄ est h̄mōi vn̄ū est p̄ua
r̄. Sed iter aliq̄ q̄ sunt p̄us r̄ posterius sunt due re
latiōes sic iter eē q̄n̄ it̄ligit̄ r̄ iter it̄lectū q̄d̄ nō ac
cipit̄ ex esse. p̄po. Scias aut̄ q̄ res i se nō est p̄us nisi
eo q̄d̄ est s̄t̄cū ca r̄ h̄ sp̄es p̄ioris r̄ posterioris est cū
v̄tr̄aq̄ sūt simul i intellectu. Cū. n. p̄nt̄at̄ i intellectu for̄
poris r̄ for̄ posterioris it̄ligit̄ aīa h̄c op̄ationē it̄
dere iter duo q̄ sunt i intellectu. qm̄ h̄ op̄atio ē iter duo
q̄ sunt i intellectu. Sed aut̄ h̄ res i se nō est por̄ quō. n.
erit por̄ res q̄ nō h̄z eē. igit̄ q̄ fuerint de relatiōis fm̄
h̄c modū nō erit cor̄ relatio nisi i solo intellectu nec i
telligit̄ existere in eē fm̄ h̄c p̄orit̄atē r̄ posteriorita
tē. h̄. n. p̄us r̄ posterius est certe de int̄tioneibus it̄elli
gentibus. ex p̄t̄it̄ibus q̄s ponit̄ it̄lectus ex res
pectibus qui acq̄runt̄ rebus cū compar̄at̄ inter eas intel
lectus r̄ designat̄ eas.

¶ Completus est tractatus tertius. Incipit̄ q̄rtus.
¶ Capm̄ p̄mū de p̄ore r̄ posteriore r̄ de s̄ceptiōe.

¶ Q̄nt̄ locuti sumus de h̄is q̄ sunt entis et
v̄nit̄atis q̄si sp̄es nūc ōz loq̄ de h̄is q̄ sunt
cor̄ q̄si p̄p̄tates r̄ accēt̄ia comit̄tia. p̄us

aut incipimus de hiis q̄ sunt entis et ex hiis p̄ de po-
 ritate et posterioritate. Dico igitur q̄ quis fortis et po-
 sterioritas dicantur multis modis in fortasse ueniunt in
 vno s̄m ambiguitate. s̄ q̄ fortis inquantū est pus. aliqd
 est qd̄ nō est posteriori sed nihil est posteriori qd̄ non
 habeat id qd̄ est pus. sed in vsu vulgari pus est id qd̄
 est prius loco et tpe sic ut fortis et anterior sint in rebus. h̄n-
 tibus ordine sic est pus in loco id qd̄ est ppinquius p̄n-
 terminato. erit igitur qd̄ sequitur illud p̄ncipiū sic q̄ illud
 sequetur h̄ qd̄ est post illud. qd̄ aut̄ est post illud. sequetur
 illud p̄ncipiū. It̄ aut̄ sequitur fuerat illud. Sicut̄ etiā fit
 in tpe cōpōne p̄ntis instātis vel pōne. cuiuslibet p̄ncipiū
 quibus variet in p̄terito et futuro sic sc̄nti. ¶ It̄ aut̄ trā-
 mutauerūt nomē fortitatis et posterioritatis ab hiis
 p̄ncipiis ad oē id qd̄ ppinquius p̄n-terminato. h̄ aut̄
 fortitas inuenit ordinata in rebus p̄ nām. sicut corpus
 pus est a tali respectu s̄e. si s̄ba fuerit posita p̄ncipiū
 sed si idūduū fuerit positiū p̄ncipiū variabit. Sicut̄ ē
 in eo qd̄ est ppinquius p̄n-terminato sicut puer est fortis viro
 et inuenit in rebus p̄ nām h̄ magister sic neupma
 ra musice cū accipiunt ex p̄e s̄ui vel casu et p̄tingētia
 quocūq̄ mō euenerit. ¶ Deinde trāsmutauerūt illō
 ad alia. s̄ q̄ vltimū et nobile p̄cedens ēt quibus in igno-
 bilitate posuerūt pus. posuerūt igitur ip̄am nobilitatē
 sic p̄ncipiū terminatū de q̄ si vnū habuerit qd̄ non h̄z
 alter. alter vō nō habuerit nisi qd̄ h̄z primū illud po-
 suerūt pus q̄ p̄cedēs est eiusmodi q̄ h̄z id qd̄ sequēs
 nō h̄z. est igitur p̄cedētī modus et augmētū et de hac ma-
 nerie posuerūt pus cū cui fuit et gubernator ē. v̄ elec-
 tio. volūtas. n. accidit gubernatori et non gubernato
 nec accidit gubernato. nisi postq̄ acciderit gubernatori.
 mouēt igitur volūtatē gubernatoris. ¶ Deinde trā-
 mutauerūt illō ad id qd̄ h̄z h̄c p̄sideratidē respectu
 eēndi. Id. n. cui eē pus quibus nō sit s̄m. s̄m vō nō h̄z
 illud eē nisi q̄ p̄mū habuit esse pus eo posuerūt pus
 alio sic est vnū. ad h. n. v̄ sit vnū nō est necesse eē mul-
 titudinē. sed ad h̄ v̄ sit multitudo necesse est eē vnū et h̄
 nō est iō q̄ vnū det eē multitudini v̄ nō det. sed q̄ eget
 eo ad h̄ v̄ multitudo h̄at eē p̄ p̄dem eius. ¶ Deinde
 trāstulerūt illud ad h̄ndū eē alio mō. Cū. n. fuerit duo
 quoz vnū nō habuerit eē ex altero sed ex seip̄o v̄ ex
 alio tertio. s̄m vō habuerit eē ex h̄ p̄ tūc h̄bit duo-
 bus modis debitu eēndi qd̄ nō est sibi ex seip̄o sed h̄z
 ex se possibilitatē. vno v̄ p̄mū sit tale v̄ cū habuerit
 eē sequat̄ necessario ip̄m eē cām necessario eēndi ip̄m
 sc̄m. et tūc p̄mū pus est in eē h̄ sc̄o. et ob h̄ nō refugit
 intellectus v̄llo mō d̄e q̄ cū petrus mouit manū suā
 mota est clauis. aut d̄e q̄ petrus mouerit manū suā
 et deinde mota est clauis. refugit aut̄ d̄e q̄ cū mota est
 clauis petrus mouit manū suā quibus dicam⁹ q̄ cū mo-
 ta est clauis sc̄mus petrū iā mouisse manū suā quibus
 igitur v̄terq̄ motus simul h̄at eē in tpe in intellectu ar-
 tribuit vni eoz prioritatē et alteri posterioritatē eo q̄
 motus sc̄bi nō est cā eēndi motū fortis. Immo mot⁹
 fortis cā est eēndi motū sc̄bi. Nō est. n. longe aliq̄ rē
 esse q̄ cū habuerit eē necessario debeat eē cū eo. Si aut̄
 ip̄a eēntia eius fuerit p̄ditio ip̄m eēndi cām tūc p̄ditio
 eēntia eius habuerit eē erit cā et occasio eēndi s̄m. S̄z
 si ip̄a sua eēntia nō fuerit p̄ditio ip̄m eēndi cām tunc
 ip̄m p̄ se est sic qd̄ possibile est rē esse ex eo et possibile
 est nō eē. et neutri eoz dignius est altero ad h̄. Sicut̄
 etiā qd̄ generat possibile est esse et possibile est nō esse.
 Nō. n. inquantū est possibile eē. nec inquantū possibile est
 v̄ illud generet istud. illud attribuit esse huic. qm̄ res
 quā possibile est esse nō est ob h̄ qd̄ possibile est illā ge-

neri ab illa. h. n. qd̄ possibile est p̄ ip̄m fieri aliud. nō ē
 sufficiens ad h̄ v̄ res sit p̄ illud. Cū aut̄ p̄ ip̄m suū eē.
 fuerit possibile et nō sufficiens. aliq̄n tūc res erit cū eo et
 aliq̄n nō et tūc eius p̄p̄tio ad id qd̄ erit vel nō erit. in
 v̄traq̄ dispōne vna erit. S̄z in dispōne q̄ discernit esse
 a nō esse nō erit talis discretio. quibus est discretio p̄p̄-
 tionis q̄ est cāri cū possibilitate sue essendi p̄ cām. s̄. p̄
 quā variat dispō nō essendi cāri p̄ cām quibus possibi-
 le sit ip̄m esse. p̄ cām. igitur possibilitas rē essendi p̄ cām
 quātū ad ip̄am essendū p̄ illā et nō eēndū p̄ illā vna ē.
 et cuius p̄p̄tio fuerit ad essendū rē p̄ illā et nō essendū
 rē p̄ illā vna ip̄am eē cām nō est dignius q̄ nō eē cām.
 Sed certus intellectus facit debere h̄ esse dispōitionē
 qua discernat suū eē p̄ illā a suo nō eē p̄ illā. Si aut̄ fue-
 rit illa dispōitio ēt q̄ facit debere esse h̄c discretione
 et h̄ dispō fuerit attributa cāe et habuerit eē tūc totali-
 tas eēntie et eius qd̄ adungit et erit ip̄a cā ante h̄ aut̄
 eēntia erat s̄m cālitatis et erit talis qd̄ posset se fieri
 cā et iō h̄ esse nō erat tūc eē cāe. sed cū adiungit et aliud
 esse ex eius p̄iuctione sit cā et tūc cāri h̄z esse p̄ illā siue
 illud adiunctū sit volūtas siue voluptas siue natura
 p̄tingens et s̄ita. siue aliqd̄ extrinsecū pans eē cālitatē.
 et cū fuerit eiusmodi pueniet ex ea cāri sine dimi-
 nutione p̄ditionis et debeat esse cāri. igitur cāe ois cāri ne-
 cessario est cū esse sue cause et p̄ esse sue cāe necessa-
 rio est esse sui cāri et sunt simul in tpe vel intellectu vel
 in aliis vel nō sunt simul in respectu h̄ndi esse eē. n. illi⁹
 nō puenit ex isto. q̄ illud h̄z acquisitionē eēndi q̄ nō ē
 ex esse istius et h̄c est acq̄sicio essendi q̄ est ex esse illi⁹.
 Illud igitur est prius p̄pone acq̄sitionis essendi. ¶ Si
 q̄s aut̄ dixerit q̄ postq̄ vnū qd̄q̄ eoz sit est q̄ cū vnū
 eoz fuerit erit et alter et cū remotū fuerit vnū. remo-
 uebit alter. tunc nō est vnū eoz cā et alter cāri eo q̄
 vnū eoz nō est dignius esse cām in eē q̄ alter. R̄n-
 debimus ad h̄ s̄z postq̄ p̄siderauimus qd̄ p̄near sen-
 sus huius q̄ntis. s̄. qm̄ non est v̄ez. v̄ q̄ vnū qd̄libet
 eoz habuerit eē h̄at esse sine d̄ia et diuersitate. Sen-
 sus. n. de cū intelligit aut cū esse vnus cuiuslibet eoz acq̄-
 sitū fuerit debeat ex h̄ in eē v̄ iā sit acq̄sitū eē alteri⁹
 aut cū eē vnus cuiuslibet eoz acq̄sitū fuerit intellectu. deat
 alter acq̄ri in intellectu aut cū esse vnus cuiuslibet eoz acq̄-
 sitū fuerit in intellectu debeat ex h̄ v̄ alterū iā acq̄sitū
 sit in eē aut v̄ cū vnū fuerit in esse alter acq̄sitū sit.
 h. n. verū cū vel q̄n in h̄ndi locis est cōe et decepto-
 ritū. dico igitur q̄ primū est falsum et nō p̄cessum. vnū
 enim eoz tantū est q̄ cū acq̄sitū fuerit debeat ex eo
 acq̄ri alter. Immo eā est q̄ acq̄rit cū acq̄sitū fue-
 rit causatū. Sc̄m vō nō est certū ex p̄e cause. qm̄ nō
 cū fuerit cā debet in esse causatū acq̄ri ex seip̄o vel si-
 ne cā. qm̄ si ip̄m iā acq̄sitū est tunc nō debuit in esse
 acq̄ri cā v̄ habeat esse cā. Sed erit q̄ illud iā acq̄-
 sitū est et sufficiens est sibi ad suū esse. p̄ h̄ aut̄ q̄ dicim⁹
 iā acq̄sitū est nō intelligim⁹ q̄ p̄terit. ¶ Cōiunctio
 aut̄. s̄. cū est h̄ est illud certicat ex parte cāri. duobus
 modis p̄mo q̄ cū cāe fuerit acq̄sita essentia nō est h̄
 debitu ex acq̄sitione causati. Sc̄o. q̄ rei q̄ iā acq̄si-
 ta est impossibile est debere esse suū esse acq̄sitione rei
 q̄ ponēda est acq̄sita. Nos. n. nō intelligimus p̄ h̄ q̄ di-
 cim⁹ acq̄sita est sensum eius. sed alia⁹ duarū priū diu-
 sionis h̄ est v̄a. potes. n. dicere q̄ cū cā fuerit in intel-
 lectu debet acq̄ri cāri eius in esse. cui⁹ ipsa est cā p̄ eē-
 tia in intellectu et etiā cū cāri fuerit in intellectu debet ēt
 acq̄ri in intellectu esse cause. p̄ secūda vō q̄ est q̄rtū mē-
 brū diuisionis certicat tua dictio. s̄. q̄ cū habuerit eē
 cāri testificabit intellect⁹ q̄ cāe iā oino acq̄sitū est esse

sine dubio. q̄ aliquñ erit i intellectu post carũ nō tñ i ipe
 nec sequit̄ certificar̄i mēbrũ vltimũ istaz duaz diuisio
 nũ q̄ p̄tinent i q̄ta p̄ id qd̄ tu iā norasti. Sicut i mēbro
 q̄to qz cū remota fuerit cāremouet carũ. sed remor
 cāto nō remouet cā. Sedm̄ ar̄ q̄ cū cā iā remouet̄ est i se
 cū ponit̄ remoueri carũ. qz cū nos ponim̄ carũ remo
 r̄. iā ponimus id qd̄ necesse est poni cū eo i potētia. s.
 qm̄ ipm̄ est cuius si possibit̄ fuerit remotio nō ē possi
 bilis nisi qz remouet̄ cā. Sed nō remotio carũ vlt̄ possi
 eius: est cā remotionis cāe: vlt̄ positionis eius. Remo
 tio v̄o carũ: ē signũ remotionis cāe: z possi^o eius est si
 gnũ p̄nis eius. redeam̄ q̄ ad id vñ discissimuz. dico
 igit̄ de solone q̄nis. qz h̄ qd̄ ego attribui vni eoz. cōli
 tatē: nō est q̄si vnũ eoz sit dignius cālitare q̄ alter. eo
 q̄ sunt̄ i simul z cōlta. sed qz vnũ eoz ponim̄ esse illud
 cuius eē nō dz eē paliud sed cū alio. alter v̄o ponim̄
 esse illud cui⁹ eē sic nō variat̄ nisi cū eē alterius sic est
 z paliud. sic debes certificar̄ de h̄mōi q̄ne. **U**
 bnat̄ aut̄ h̄ de po^a z actu qd̄ eoz sit p̄us z q̄ posteris.
 cognitio. n. istoz valde necessaria est ad coḡscendũ id
 qd̄ ē p̄us z posteris. q̄uis po^a z actus sint̄ de acc̄tib⁹
 esse z de p̄ntibus eius z de hiis q̄ debes scire ibi vbi
 cognosces dispositiones esse absoluti.

Caplm̄ scdm̄ de po^a z effectu z fortitudine z debi
 litate z stabiliter esse m̄ in oibus generatis.

Uod intelligit̄ de h̄ noie po^a p̄m̄ i posuerūt
 it̄ioni q̄ est i fatalib⁹ ex q̄ p̄nt̄ puenire actio
 nes valide q̄ sunt̄ de generē motuū nec sunt̄
 sep̄im̄e i p̄terib⁹ hoib⁹ i sua q̄ntitate z q̄litate cui⁹
 q̄ vnũ vocat̄ debilitat̄ z est q̄si augmētũ z vehemētia i
 tentionis q̄ est fortitudo: videlz: cū al̄ est eiusmōi qd̄
 puenit̄ ex eo actio q̄n vult z nō puenit̄ q̄n nō vult: cui⁹
 z̄m̄ est i po^a. **D**einde tr̄astulerūt ab h̄ ad it̄
 rionē q̄ est po^a difficile patiendi et facile faciendi. alio
 q̄n ei q̄ ageret̄ actionēs z motiones validas accideret
 pati ēt ab illis. z tūc passio z dolor q̄ accideret sibi ab
 illis aduersaret̄ et ad p̄lētũ suā actionē. Inquātũ. n.
 patit̄ passio: sensibili dz vt̄ agat̄ debilitat̄. Sed si nō
 patit̄ dz h̄te potētiā. Inquātũ igit̄ nō patit̄. Signũ est i
 tentionis quā p̄m̄ iocuant̄ potētiā. **D**einde nō
 fuerūt cā nomē huius it̄entionis ua vt̄ iquātũ nō patit̄
 nisi parũ vocet̄ po^a quāuis nihil agat. deinde rē q̄ nō
 patit̄ villo mō posuerūt digniorē h̄ noie z iō dispor
 tiōe eius iquātũ est sic vocauerūt potētiā. **D**einde
 fortitudinē ipam̄ q̄ est dispositio ipa aialis ex q̄ est ei
 vt̄ agat. sed nō agit vel pp̄ appetitũ vel pp̄ p̄uationē
 appetitus z remotionē istoz: posuerūt potētiā eo qd̄
 est p̄ncipiũ effectus. deinde p̄bi tr̄astulerūt nomē hu
 ius po^a. z laxauerūt circa oēm dispositionē q̄ est i aliq̄
 p̄ncipiũ variationis ab illo i aliud iquātũ illud ē aliud
 q̄uis nō sit̄ ibi volūtas adco q̄ calore vocauerūt po
 tētiā. eo q̄ ipm̄ est p̄ncipiũ variationis ab vno i alte
 rũ iquātũ est alter̄ ita vt̄ cū hō mouerit̄ seipm̄ vlt̄ me
 det̄ sibi p̄si z ipe fuerit̄ p̄ncipiũ variationis a se i se nō
 sit̄ h̄ iquātũ ipse est recipiēs medicationē z motũ. sed i
 quātũ ipse est alē. q̄si. n. ipse est duo qz vnũ hz potētiā
 agēti z alter̄ hz potētiā patiēdi. z v̄z q̄ duo ip̄i sint̄
 discreta i tuaz pres̄ vbi gra. qz res q̄ mouet̄ ē aia z
 res q̄ mouet̄ est i suo coipe. Ipse est igit̄ mouēs p̄ suā
 formā z motũ i sua m̄a. Inquātũ igit̄ recip̄ medicinā.
 est alia se iquātũ medef. **D**einde postq̄ iuenerūt rē
 q̄ hz potētiā fm̄ cōem vsum siue sit̄ fortitudo siue ve
 hemētia po^a. **L**ū aut̄ nō est cōditio illius po^a vt̄ ex ea

fit agēs i effectu sed iquātũ est po^a hz possibilitatē agē
 di z possibilitatē nō agēdi. tr̄asumpserūt nomē po^a ad
 possibilitatē. Rem igit̄ q̄ est i termino possibilitat̄ dicit̄
 runt esse i po^a z possibilitatē recipiēdi z sue possibilita
 tis. vocauerūt potētiā possibilitat̄. **D**einde p̄ferio
 ne huius po^a vocauerūt actũ q̄uis nō sit̄ actus s̄ p̄nci
 pio sic motio z figuratio z alia h̄mōi. z qz ibi fuit̄ p̄nci
 piũ q̄ vocat̄ po^a z fuit̄ radix h̄ q̄ vocat̄ h̄ noie q̄ cer te
 nō est nisi actus. iō h̄ cuius p̄p̄atio ad id qd̄ vocat̄ nō
 po^a. est sic p̄p̄atio actus ad id qd̄ vocauerūt antiquus
 potētiā. vocauerūt noie actus z itelligūt̄ p̄ actũ acq̄si
 tionē cēndi q̄uis ille sit̄ passio vel aliud qd̄ nō est act⁹
 nec passio h̄ igit̄ ē po^a passio. **A**liq̄ aut̄ vocat̄ po
 tentia bonitas z vehemētia istoz. **D**e comete v̄o
 postq̄ iuenerūt q̄ aliq̄ linea est q̄ est latus cuiusdā q̄
 drati z aliq̄ est q̄ nō p̄t̄ esse latus linee q̄drati. posue
 runt illud q̄dratũ potētiā illius linee q̄drati sit̄ aliq̄
 posse eius. z p̄cipue qz ymaginatus est aliq̄s eoz q̄
 dratus est pueniens ex motu illius latus in p̄s̄itē sibi.
Lū aut̄ scieris potētiā. iā scies potētiā z scies qd̄ ipo
 tens est vlt̄ debilis vlt̄ ille q̄ est facilis vel necessari⁹ ad
 patiēdi vlt̄ mēsurā linearis cū nō est latus mēsurē sup
 ficialis posite z ex hiis oibus dubitat̄ de po^a q̄ inteltr̄
 fortitudo. putat̄. n. q̄ ipsa nō hz eē nisi cū est eiusmodi
 qd̄ agit z eiusmodi qd̄ nō agit. **L**ū aut̄ est eiusmōi qd̄
 agit tñ nō v̄ esse fortitudo. h̄ aut̄ nō est certũ. qz i h̄
 res q̄ tñ agit: agit nō volens z non est alicuius appe
 tens tūc illud nec est po^a nec fortitudo fm̄ h̄te it̄tio
 nē. Si aut̄ agit volūtatē z ē volūtas p̄p̄tua. sic qd̄ nō
 variat̄ eē casuali nec p̄t̄ variari variatiōe cēntali tūc
 agit p̄ fortitudinē qz diffinitio fortitudinis q̄ eligūt̄ illi
 diffinire cā inuenit̄ hic. h. n. posse est ei vt̄ agat cū vo
 luerit z nō agat cū nō voluerit. Sed vnaq̄ istaz ē cō
 ditional. s. vt̄ cū voluerit agat. z cū noluerit nō agat.
 z h̄ nō recipiūt̄ i diffinitione fortitudinis nisi fm̄ qd̄
 sunt̄ ypothetice. Non est aut̄ certitudo z pothetice vt̄
 sit̄ h̄ repetitio antecedentis villo mō vel certitudo cate
 gorica qz nō si certa fuerit n̄fa dicitio q̄ est cū voluerit
 nō agat. sequet̄ certũ esse cū nō velle. Nec si salum su
 erit eū nolle villo mō faciet̄ debere falsam eē n̄fam di
 ctionē q̄ est cū noluerit agat. h. n. idē qd̄ si noluerit nō
 agat sic cū voluit agat. cū aut̄ certũ fuerit qz cū voluerit
 agat certũ erit qz cū agit iā voluit. s. cū agit. agit iquā
 tũ est potēs. **C**ertũ igit̄ est qz cū noluerit nō agat et cū
 nō egerit nō voluit. z in h̄ nō est aliqd̄ ex quo sequat̄ qz
 nolit̄ z velit q̄ satis notũ est sciēti logicā. **D**einde aut̄
 po^a q̄ est p̄ncipiũ motuū z actionũ qdā est comes rō
 nalitatis z ymaginationis z qdā q̄ non est comes eaz.
Que aut̄ est comes rōnalitatis z ymaginationis q̄si
 sit̄ eiusdē generis cū illis. pene. n. vna po^a p̄t̄ sciri hō
 z nō hō z q̄ delcet̄ z q̄ molestat̄ estimare vnus v̄tu
 tis est z oio estimare rē z eius z̄m̄. vnaq̄q̄. n. h̄az po
 tentia est po^a sup̄ rē z sup̄ eius z̄m̄. Sed certe nō ē
 p̄fecta po^a. s. p̄ncipiũ p̄fecte ap̄p̄hendi i actu variatio
 nē ab vno i alter̄. fm̄ qd̄ ē alter̄ nisi cū adiuncta fuerit
 ei volūtas pueniens ex sn̄a estimabili sc̄q̄ntē ymagi
 nationē p̄cupiscibile vel irascibile vel ex sn̄a itelligibi
 li sc̄q̄ntē cogitationē itelligibile vlt̄ formationē for̄ itel
 ligibile. **L**ū. n. comes ei⁹ fuerit illa volūtas. nec fuerit
 volūtas i sn̄a sed p̄cipua p̄currētib⁹ oibus q̄ faciūt̄
 debet̄ mēb̄ moueri sit̄ sine dubio i effectu p̄ncipiũ de
 bite actōnis. **D**iximus. n. q̄ cā interi dū nō est cā debē
 di rē esse p̄ illā carũ nō hz eē p̄ illā. an̄ h̄te aut̄ disposi
 tionē nō est volūtas nisi debilis qz non cōcurrūt oia.
 hec igit̄ po^a q̄ comitant̄ rōnalitatē p̄ se ex p̄ntatiōe sul

patientis et ex puenit eius ab illis non debet esse in tali
 pōne. ut cum egerit illud agat p illud. sic ut agat per
 illud. cum ipse adhuc sint po^o et oino ex eo q obuiat po^o
 paciēti: nō sequit vt agat. Si. n. ex ea sola deberet vt
 ageret. deberet et p h vt pueniret ex ea due actōes
 pzie et ea q sūt me^a iter eas qd est friuolū. Cū aut fu-
 erit sic dixim⁹ tūc ager necessario. ¶ Sed potētie q
 sūt. i. eis q sūt ex rōnalitatē et ymaginationē cū ymagi-
 nari fuerit obuiauerit potētie paciēti p fōd debet ee
 actio ibi eo q nō ē ibi volūtas nec electio q expectet.
 Si at fuerit aliqd qd ibi expectet. fortasse nā erit qd
 expectat h si egerit nā. tūc nā illa erit vt pncipiū rei
 vel ps pncipiū. pncipiū at erit ppositū ex eo qd pre-
 ruit et ex eo qd est et tūc erit p fōte volūtatē spectare. vo-
 lūtas at differt ab h iquātū scit. Si at cū po^a passiua
 obuiat actiue. dicit vt passio pueniat i hīs reb⁹ tūc ipa
 po^a passiua est p fca. ¶ Po^a. n. passiua aliqñ est p fca
 aliqñ imp fca et aliqñ est p p nā aliqñ remota. In sp-
 marc. n. po^a est vt fiat vir et in puero et po^a est vt fiat
 vir. Sed po^a q est i spmate. eget vt obuiet sibi et po^a
 pus monēs ad aliud q monēs ad virilitatē. opus est
 .n. vt pus trabat ad effectū aliquid qd nō est vir. et sic
 deinde adaptabit ad trahēdū ad effectū virū certissi-
 me. po^a. n. viri passiua h est. In spmate at certissime
 nō est a huc po^a passiua virilitatē. Impossibile est. n.
 dū nō spnia fuerit spma. parlat ad essendū virū. Sed
 q sūt in eius po^a fieri aliud q spma. et post h mutat
 ad aliud q est ipm pus erat i po^a. iccirco. mā h^a est oia
 in po^a. Sed aliqd est qd cū venit in eā impedit eā ab
 alio et tūc necesse est remoueri illud a quo ipedit. et ali-
 qd est qd cū venit i eā. nō ipedit eā ab aliquo alio. sed
 eget alio q adiungat sibi ad h vt cōpleat adaptatio. et
 hec po^o sunt po^o remore. ¶ Propinq⁹ sō sūt q nō
 egent sibi a tūgi vnā potētia actiua an aliā potētia
 actiua. p quā parlat. arbor. n. nō est clauis in po^a pro-
 pinq⁹ qz eget vt pus sibi obuiet po^a actiua pter potē-
 tia actiua q sit clauis q est po^a icidēdi. feradi et doladi
 et post h adaptat ad patēdū ab ouiatōe po^o q sit cla-
 uis. ¶ Potētiar⁹ at qdā sūt q pueniunt ex nā et qdā
 que pueniunt ex p fuetudine et qdā ex artificio. et qdā
 ex casu. dicit at id qd puenit ex artificio ab eo. qd pue-
 nit ex p fuetudine. Id. n. qd puenit ex artificio: est id
 in quo ad agendū ex materiis. egemus instris et moti-
 bus et aia acqrit ex h aptitudinē q est sibi qsi sit for^a
 illius artificio. q at sunt p p fuetudine. sunt ea q adue-
 niunt ex actionib⁹ q nō egent illis. qz nō pueniūt nisi
 ex pcupia vel ira vel snia. vel hē in eis intērio nō ad
 hūc finem. h postea psequit eas finis q est. p fuetudo q
 nō sūt itentis h nec sūt p fuetudo ipsamet stabilitio
 forme illar⁹ actionū i aia et fortasse fini nō erūt instra.
 nec materiē designate eo qd nō est eqle boi exercere
 ambōm et exercere carpentariā eo mō quo diximus.
 Inter h. n. duo multū itere est. dēinde cū h si diligēt
 attendēris acqritio p fuetudinis et artificio pueniunt
 ad vnū nodū. ¶ Po^o sō q sunt p naturā. qdā sunt
 in corpibus a fatiū. Quidā aut ex antiq⁹ dixerunt q
 po^a est simul cū effectū. nec pcedit eū. et h m h dixerūt
 aliū posteriores q h duo motus sunt. Qui q h dixit.
 vt dixisse q sedens nō est potens surgere. f. qz nō est
 possibile in nā eius vt surgat interm bū nō surgit. q
 quō surget? et qd nō est in nā ligni vt dolet ex eo por-
 ta. quō igit volabit et qui h dicit nō est potens sine du-
 bio vt videat et inspicat sepe in vna die igit certissi-
 me erit cecus. Si igit nulli rei q nō est: est po^a essendū.
 tūc impossibile est eā esse. Id at qd possibile est esse.

possibile est nō esse. aliqd nō necesse esset esse. q at possi-
 bile est esse. necesse est vt vel sit aliqd vel nō sit aliqd.
 Si aut fuerit aliqd necesse est tūc vt aut sit sōm vel
 cū aut sit vt subsistat in eo sua forma. aut vt h sit
 sōm respectu sui sic albedo quā possibile est esse et pos-
 sibile est nō esse qd tū in se. necesse est igit h esse re q cū
 est vt sit exns p se. sic vt sit possibile suū exns p se. vt
 sit sic cū esset in alio a se. Si at possibile huius inten-
 tionis fuerit vt possibile sit ipm esse aliqd in alio a se.
 tunc possibilitas sui esse erit et in alio. ¶ Oportebit igit
 vt illud aliud habeat esse cū possibilitate esse huius et
 illud sit sōm eius. Si at fuerit sic vt cū fuerit sit exns
 per se nō in alio a se. nec de alio a se vllō mō nec sit pē-
 dens ex aliq materia. ita vt pstituit in illa vel egeat
 illa in aliquo. tūc possibilitas sui esse erit pcedēs ipm
 nō pēdens ex aliq mā. neq ex aliq suba eo q illa res
 nō pēdet ex aliq re. igit possibilitas sui esse erit suba.
 qz erit res hns esse p se. Si at suū esse possibile nō ha-
 buerit esse: erit tūc nō possibile et impossibile. postq igit
 est et existit p se sic positū est tūc suba est. Sed postq
 suba est tūc est illi quidditas q nō est ad aliquid ex eo
 qd suba nōn est ad aliquid p seipfam. sed accidit ei a
 aliqd. hinc igitur exnti p se est. etiā esse amplius pter
 suū esse possibile. quo est relatiuū. ¶ Oportet aut. sōm est
 de ipso suo esse possibile et de illo est nostrū iudiciū qd
 non est in sō. Sed h m q nunc dicit ponitur esse in sō.
 qd est inconueniens igit non pōt esse vt ei q pmanet
 existens p se non in sō nec de sō vllō modo sit esse
 post nō esse. h oportet vt pēdeat aliquo mō ex sō ad
 h vt sit. Cū aut fuerit res q est existēs p se. sed est ex
 aliqua vel cū esse alterius a se. primū dō est sicut cor-
 pus qd est ex rle et for^a. Scdm est. sicut anime iratio-
 nales cū generatione corporū tūc possibilitas sui esse
 pendeat ab illo. ¶ Itō q illa res in po^a sit esse corpus
 at hū p potētia. nec q in illa sit impessa po^a essendū
 possibilitatē albedinis in sō in quo impunit albedo
 sed sicut vt vel hēat esse cū eo vel cū aduenit ei ali-
 qua dispo igit cū sit corpus. v. q. sicut ignis cū sit. non
 est possibilitas sui esse. nisi vt fiat ex mā et forma igit
 possibilitas sui ee habet sōm alicuius modi et h est ma-
 teria. igit res ex q aliqd sit primū est for^a q sit in mā
 et sit corpus ex iunctione eay⁹ materiē vno mō et for-
 ma alio mō. aia quoq nō puenit etiā nisi p esse cor-
 poralis. et possibilitas sui esse est in illo exns per illud
 pp h q illa mā appropriat sibi et qz aia non habet esse
 post nō esse nisi cū fuerit esse corporū fm modū cōmix-
 tionis p quā adaptat fieri instrū eius et p quā discer-
 nitur certitudo sue noue sceptionis a pmtis nō qd cer-
 titudo eius sit in illa. tūc cū fuerit in illis corpib⁹ pos-
 sibilitas huius cōmixtionis. erit possibilitas essendū
 animā. ¶ Omne aut corpus a quo puenit actio nō
 per accidens neq p violentiā alterius corporis agit p
 aliqua potētia q est in eo. ¶ Aut puenit p volun-
 tatē et per electionē manifestū est. actio sō q non est p
 voluntatē neq p electionē vel puenit a seipso vel p-
 uenit a re corpali q dicit ab eo vel a re nō corpali diffe-
 rente ab eo. Si aut puenit a seipso ipm aut puenit cū
 aliis corpibus incorporeitate et dicit ab eis in h qd a se
 puenit illa actio tūc in sua essentia intelligit esse aliqd
 āplius supra corporeitate qd est pncipiū illius actio-
 nis ab ipso et h est qd vocat potētia. Si sō fuerit h
 aliud corpus. tūc h actio huius corporis erit p violenti-
 ā vel p accidens. Itā aut posita sūt nec p violentiā
 alterius corporis nec p accidens. Si aut fuerit p re nō
 corpale separā. necesse est tūc vt h corpus sit aptū ad

hōdū illud mediū ab illo separo v' ex h qd est corpus. vel ex po^a q est in ipso vel ex po^a q est in illo separo. Si vō fuerit ex h qd est corpus tunc oē corpus puenit in h. Sed si fuerit ex po^a q est in ipso tūc illa po^a est pncipiū puenienti illa actionē ab ipso qūis descēdat a separo vel pncipiū adiutorii. vel qz est pncipiū eius pncipiū in ipso. Si aut fuerit ex po^a q est in illo separo tūc vel ipsamet po^a faciet debere h vel ppria eius volūtas. Si aut ipsamet po^a faciet debere h tunc necesse est vt h debeat esse ab ipso eodē cor^a pp aliqd p dictoz & redibit rō ad pncipiū. Si vō fuerit p volūtatē. necesse est tūc vt illa volūtas sit potius eligens h corpus pp ppetatē q appropriat sibi ex oibz corporibus vt fornicu qcuqz nō euenerit. Si ar fuerit fornicu tūc nō pcedet fm ordinē sempiternū v' sepillimū. R. es. n. casunt ea q sunt semp vel sepe. igit nō sunt casuales. R. estar igit vt sit h pp ppetatē q appropriat ei ex oibz corpibz v' vt illa ppetas sit res a q volūt eē aduentū illius actionis deinde necesse est vt etiā uelint qz ob h vel illa pprietās faciet debere esse actionē illā semp v' est ex ea sepe v' nō faciet debere v' nō erit sepe. Si aut fecit debere semp tūc est pncipiū huius. Si aut fuerit sepe. h qd est sepe sic nosti i nālibz ipm est qd bz esse semp nisi sit aliqd ipediēs. qz sūa pprietās qd ex ea est sepe est pp inclinationē sue nature ad pte eius qd est ab illa. q si nō fuerit erit pp ipediens. Ad igit qd est sepe erit semp si nō fuerit qd ipediat & qd facit semp eē est id cui pcedit h sine ipediēte. Si aut illa ppetas nō faciet debere eē semp nec sepe. tūc ipsam esse ab ea & ab alia idē erit & h qd appropriat si bi sit fornicu. dictū est aut nō esse fornicu. Si r si dixerint q dignius est ipsam esse a barozē ipsius pprietatis. h si qd intētio eoz de aduentū eius ab illo puenientiō erit. igit v' ille faciet eā debere eē semp v' est pparoz debēdi esse. pparoz enī eā est. v' essentialr vel accidentalr. Si aut nihil aliud fuerit eā essentialr nisi illud. tūc non est p accēs. qd. n. est p accēs est fm aliqūe duoz pdictoz modoz. restat igit vt illa ppetas sit q faciet debere eē igit ppetas q faciet debere esse dī po^a & ab hac po^a. pueniūt actiōes corpales qūis pueniūt p adiutorii pncipiū remotiōis. ¶ Lertifice nūis igitur nūc q oē qd icipit hz pncipiū māle & dico oīno qz oē qd icipit esse post nō esse sine dubio hz materia. Qd. n. qd icipit eē anqz sit necesse est vt sit possibile in se. Si. n. fuerit nō possibile in se. illud non erit v' llo mō. Ad est aut possibilitas sui esse. eo q agēs sit agēs sup illud. qz agēs nō est potēs sup illud. cū ipm nō fuerit i se possibile. nōnc. n. vides qz possumus dīe q sup ipossible nō est posse h posse est sup id qd possibile est esse. Si. n. possibilitas essendi rē eēt ipm posse sup eā. tūc h esset qsi diceremus q posse nō est nisi sup id qd esse posse & qsi diceremus q sup ipossible nō est posse eo qd nō est posse sup illud & necerimus an res posset esse v' nō esse p considerationē suis ipsius i se. h p considerationē dispōis po^a illius q pot sup eā si est po^a sup eā v' nō. Si ar dubitarem⁹ an eēt po^a sup illud an nō. tē nō eēt nob possi scire illō v' llo mō. Si. n. sciremus illud tūc v' fm h qz res est possibilis v' non possibil' & tūc nō possibil' trētio eēt qd nō est posse sup illud & trētio possibilis esset qd est posse sup illud & sic sciremus igit p igitū. apre igit manifestū est q intētio essendi rē i se possibile nō est trētio ipsam essendi sic vt sit posse sup eā qūis qūit ad sūm sint vni. Ipsam. n. eē sic vt sit posse sup eā comitās est ad ipsam eē possi

blem in se qz ipsam esse possibile i se est respectu sui ipsius & ipsam eē sic vt sit posse sup eā est respectu sue r'ionis ad barozē essendi. ¶ Postqz igit h constar. dīemus q oē qd incipit anqz incipiat v' est in se possibile esse vel est ipossible esse q aut est ipossible eē: nō erit. qd vō possibile est esse vel iā pcessit illud possibilitas sui eē v' ipm est possibile esse. Impossibile est aut qn possibilitas sui eē v' sit intētio q est. v' q nō est. Impossibile est aut vt sit intētio q nō est aliqd. alioqn nō pcederet illud possibilitas sui eē. Est igit intētio q est. Qis aut intētio q est v' est ex nō i sbo v' est ex nō in sbo. qd qd aut est ex nō non in sbo. illud hz esse ppriū p qd nō bz esse relatū. possibilitas vō essendi nō est nisi iquārū est fm r'ionē ad aliud cui est possibilitas essendi. igit nō est possibilitas essendi sba q nō est in sbo. est igit intētio q nō est in sbo & accētales sbo. Itā aut post sibi hntēre essendi vocamus potētā essendi. & id qd est: est sustinēs potētā essendi in q est potētā essendi rē vocamus sūm & yle & materiā & cetera fm varios respectus. postqz aut oē qd icipit iā pcedit illud mā tūc dico q h capta q idurimus faciūt estimari qd po^a ab solute pcedit effectū & est hoz eo nisi in solo tpe & h est ad qd multi ex anqz accesserūt. ¶ Quidā. n. ex illis attribuerūt eē yle an formā & q postea agēs inestūt eā for^a q fuit ei inceptio p seipm. ¶ Vel sic qdā ex hūis q pūperūt loq de hōi. putauerat dntes fuisse qdā scūt ala cui forte ptingit occupari i circa regēdā yle & informādū eā h qz nō decorauit regimē nec cōpleuit decorē formationis subuenit ei creator & decorauit eius cōstitutionē. ¶ Alii vō dixerūt q h oīa fuerūt ab eterno & mouebant naturis suis motibz inoz dīst q creator adiuuit nās eoz & ordinauit ea. ¶ Alii dixerūt q pncipiū fuit. tenebra & inanitas v' aliqd qd nō finiebat semp manēs qctū & postea motū est v' cōfussio q tenuit ille q dictus est cathegorisus. oēs isti dixerūt q po^a est an effectū sic in seminibus & in spmate & in oibz q fabricant. oz igit p' siderare h & loq de eis dī co igit qd in rebz p' ticularibz generatū cōr' p' tibilibz est sic ipsi dixerūt. In hūis. n. po^a hoz est effectū hoz tate ipis. res aut vles vel eterne q nō corrūpūt qūis sint p' ticularia nō pcedūt ea q sunt in potētā v' llo mō. Inmo potētā est posterior fm istas p' ditiones oī mō. potētā. n. postqz non hz esse p seipsam tūc necesse est vt sit per subam ad h vt sit in effectū. Si vō nō fuerit in effectū tūc nō est apta ad recipiēdū aliqd. q. n. nihil est absolute nō pot' recipere aliqd. Itē tam aliqd est in effectū qd nō equit pus esse i potētā aliqd. sicut eterna q sunt semp i effectū. h igit mō certitudo eius qd est in effectū est an certitudinē po^a essentialiē alr nō potētā opus hz exire ad effectū p aliqd qd est in effectū cū illud est in potētā non q. illud incipiat cū effectū. sic. n. illud egeret alio trabente ad effectū & pueniret h v' qz ad aliqd qd est in effectū qd non incepit. In plerisqz aut nō trahit potētā ad effectū nisi aliqd eiusdē generis cū illo effectū hns esse in effectū ante effectū. Sicut cū calidū calefacit & frigidū infrigidat plerūqz aut id qd est in potētā inuārtū ē sustinens potētā est de eo qd est i effectū sic vt effectus tpe sit hoz potētā non cū potētā. spma. n. ex hōie fuit & semen ex arboze sic q ex h sit hō & ex h arbor. Ad est. n. in hūis dignius ponere effectū an potētā q potētā an effectū. Itē effectus in ymaginatione & diffinitione hoz est q potētā. Tu. n. nō potēs diffinire potētā nisi qz est huius effectus. effectus vō nō eger in sua ymaginatione & diffinitione vt sit potētā.

Tu. n. diffinitio quadratur et intelliges illud ita ut non transeat per animam tuam potest esse illi. Nec est tibi possibile diffinire potentiam quadrature nisi noveris quadraturam vel intellectu et ponas illud preter sue diffinitionis. Item effectus horum est potest per se et fine. potest n. est ipse et effectus est potest bonum in ordine re non est nisi ipsam esse et effectum ubi aut fuerit malum ibi est aliquid in potest aliquid modo cum n. res mala vel erit per se ipsam mala et omnino et quod est impossibile si n. habuit esse potest in quantum est mala non est quod non est mala nisi in quantum ipsa est privatio potest sicut in gratia vel erit sicut id quod facit debere et esse in alio sicut iniuria. Iniuria. n. non est mala nisi quod diminuit naturam bonitatis eius a qua fit iniuria et eius cui fit iniuria minuit salutem et facultatem et alia huiusmodi. igitur in quantum aliquid est malum privatum est cum privatione et cum aliquid quod est in potest. Si autem non esset cum illo nec de illo id quod est in potest potest potestiones que debent rebus esse presentes et ita non esset malum villo modo. manifestum est igitur quod id quod est in effectu bonum est in quantum sic est. quod vobis est in potest est malum. vel ab ipso est malum. Scias autem quod potest mali melior est quam effectus et esse bonum in effectu melius est quam potest boni et malum non est malum per potentiam mali sed per habitum malicie. Redeamus igitur ad id in quo eramus et dicamus te iam novisse dispositionem prioritatis potest absolute. Sed potest particularis precedit effectum cuius ipsa est potest. aliquid autem precedit effectum sicut suo effectum quod habet sit potest ab ipso. aliquid non. sed est cum ea aliquid aliud potest quod erit potest ad effectum alioquin effectus non habet esse villo modo. Sola. n. potest non sufficit ad hoc sit effectus sed eger aliquo potest quod trahat potentiam ad effectum. iam igitur nosti quod effectus secundum veritatem prior est. potentia dignitate et perfectione.

Caplin tertium de potest et ipse et de eo quod est ultra plusquam perfectione et de toto et de universo.

R. imo aut assignaverunt perfectum in rebus habitibus numerum cum omne quod debet habere res iam habet numero et nihil restat de eo quod non habeat in se. Deinde trasterunt huius ad res habitus quantitatem continuam et dixerunt perfectum in natura eo quod ipsa apud vulgum est numerata. Ipsa. n. non cognoscitur a vulgo nisi in quantum mensurat. Cum vobis mensurat. necesse est ut numeret. Deinde trasterunt huius ad vires et quantitates dixerunt. n. huius est perfectum virtute et perfectum albedine et perfectum pulchritudine et perfectum bonitate quasi quicquid debet habere bonitatis iam habeat et nihil remaneat ex. Deinde cum alicui fuerit additum aliquid eiusdem generis quod non est opus et ad necessitatem vel ad utilitatem et similia dixerunt superfluum. quod viderunt rem esse perfectam sine eo. Deinde si illud quod opus est rei iam habet res et cum eo habet aliquid aliud sui generis quod non egeret res quantum pertinet ad seipsum huius quibus non egeret eo in ea in potest per modum suo. omne huius ultra perfectione et ultra sine huius igitur est perfectum et potest. et est quasi nomine finis et huius est numero et deinde ceteris ab eo potest ordinem. quasi potest dixerunt quod ipsum perfectum sit totum et universum et quod binarius non sit perfectus nisi ob huius quod huius principium et medium et finem quod faciunt eum perfectum principium. n. potest in numero erat. deinde non est huius in alicuius numero. in quantum est numerus ut sit perfectus absolute. omnes. n. numero unius generis est ad addendum ei aliquid quod non est in eo. quod tamen est perfectus et in venientate vel in senaritate. huius in quantum est numerus non potest esse perfectus. Ternarius vobis in quantum huius principium medium et finem perfectus est. Sed binarius in quantum huius principium et finem non est ipse in quantum. s. sunt duo iterum quod non est aliquid sue nature quod sit medium et huius huius considera ceteras divisio

nes. s. si sit medium et non finis vel medium et finis. Quia iam amissit quod debebat ei esse principium. Item impossibile est esse duo principia in numeris quorum nullum sit medium villo modo nisi in binario numero. nec duo fines quorum unus sit medius aliquid modo nisi in binario numero. media vobis in ceteris numeris cum potest esse multa. tamen universitas eorum in quantum sunt media sunt quasi una res. Item res multe non est finis in quo descat. igitur acquisitio principium illo et finis et medius est potest quod maior potest tringere in ordine eo sicut. Sed huius non est nisi in numero. nec est huius prebentur nisi in tribus potest aut venimus vobis ad huius discedam. Ideo non est. n. n. vobis loqui de huius rebus quod fabricant superiterationes rethoricas. nec sunt de speculationibus demonstrativis. dico autem quod sapientes etiam trasterunt perfectum ad certitudinem essendi et ad verificandum illud dixerunt quod perfectum est id quod est huius cum hac additione. s. quod suum esse per se ipsum quantum perfectius esse potest acquisitum est ei nec inest de eo nisi quod est ad eum nec comparat ei aliquid de genere essendi superfluum. super huius paratione quod sit huius ad eum nisi per eam quod sit aliud ab eo. Plusquam perfectum autem est id cui est esse quod debet habere et ab eo exuberat esse ad ceteras res. veluti si habeat suum esse equale. oportet eum habere et habere esse superabundans quo non est ei opus et ab eo exuberat ad alia et huius sit ab eo essentialiter et huius ordinem attribuerunt huius principium quod est ultra perfectione ex cuius esse in seipso. non ex ea alia ab eo fuit esse exuberans a suo esse ad ceteras res et ordine potestis attribuerunt intelligentie ei quod ex intelligentie separatis in principium fini esse in effectu cui non commiscet aliquid potest nec expectat aliud esse. Si autem fuerit aliquid aliud ab ea huius est ab esse quod fuit a huius. Id autem quod est infra perfectum posuerunt duo. s. sufficiens et insufficientis. Sufficiens est id cui attribuitur est aliquid potest acquisitum est ei complementum sui in seipso. Insufficiens vobis absolute est id quod egeret alio quod attribuat sibi completionem post completionem. exemplum autem sufficientis est anima rationalis quod est universalitatis sicut celi. Ipsa. n. per se ipsam agit actiones quod sunt ipsius et facit esse potestiones quod debet esse ipsius una post alia. quod omnes non coniungunt subito nec etiam remanet tempus nisi quod fuerit de suis perfectionibus quod sunt in suis substantiis et suis formis. vobis nunquam cessant a potest. quibus in ipsis sit principium trahendi suam potentiam ad effectum sicut huius tu postea scies. Insufficiens autem est quod lia sunt ea quod sunt in generatione et corruptione. nomine vobis perfectionis et nomine totius et nomine universi pene cognata sunt in signis. Ideo est autem additio perfectionis ut stineat sub se multitudinem nec in potest nec in effectu. totum vobis oportet ut sit multitudinis vel in potest vel in effectu. unius. n. in plerisque rebus est esse quod oportet habere. perfectio vobis in rebus habitibus mensuras vel numeros vobis esse ipsum totum in subiecto. res igitur est perfecta in quantum nil remanet ex ea et est totum eo quod quicquid necessarium est ei est in ea. Ipsa igitur respectu multitudinis exstitis in ea comprehensione in ea est totum et huius huius quod nihil remansit ex ea est perfecta. Postea vobis differenter in acceptione nominis totius et universi huius duos respectus. aliquid. n. dicunt quod totum de continuo et disgregatum. universum vobis de huius nisi disgregatum. aliquid dicitur quod universum huius proprie id in cuius situ non est diversitas et totum de huius id in cuius situ est diversitas et de totum et universum quod non habet vobis dispositionem et tu scies quod huius nota debet accipi huius quod convenimus. aliquid etiam de totum id in quo est distinctio ita ut habeat terminum. totum etiam dicat huius respectum sui ad partem. universum etiam de huius esse sicut universum. n. ex universalitate est et universalitas non est nisi numero et effectu vel unum tantum in effectu. Sed vobis relaxavit et ad id quod est potest

ei9 r vnū ei9 in po^a. Igit^r fm qd est totū est oppositū
 pri r vniuersum est oppositū vni qsi totū sit qd pside
 ratur hē aliqd a quo meret^r q̄uis nō p̄siderem9 eius
 vnitatē r vniuersū sit id i quo p̄siderant vnitates. q̄
 nis nō p̄sideret in eo numeratio. h̄ ar ois dēd supflua
 est. Cōueniētia. n. scē ea accipi codēmō ita vt dicat q̄
 totū r vniuersū est i reb9 nō h̄ntib9 q̄uitatē eo q̄ p̄tin
 git ea q̄ritari r accētātr sic dē albedo tota r nigredo
 tota eo q̄ aduenit eis intēdi r remitti sic dē calor tot9
 r frigus tota. Cōpositū etiā ex reb9 differētib9 sic
 al dē totū eo qd est ex aīa r corpe ps vo aliqñ dē id qd
 numerat r aliqñ dē id qd est aliqd alicuius r h3 secū
 aliud a se q̄uis nō numeret illud r forasse appropria
 bit h̄ nōte alicuius qz aliqd dē ps in q̄ nō diuidit res
 fm q̄ritatē h̄ in esse sicut aīa r corpus aīalē r yle r for
 ma cōposito r oīno id ex quo cōponit aliquid cōpositū
 ex diuersis principiis.

Cōpletus est tractatus q̄rus. Incipit q̄nus au
 xiliāte deo. Cap. p̄mū de reb9 oib9 r quō est eē eoz.

Portet nūc vt loq̄mur de vlt r de pri
 culari. Cōuenientius. n. est ei a quo iā ex
 pediri sumus r h̄ est de accētibus p̄p̄riis
 esse. dico igit q̄ vlt dē trib9 modis. dē. n.
 vlt fm h̄ qd predicat in actu de multis sic h̄. r dē vlt
 itentio q̄ possibile est p̄dicari de multis. r si nullū eoz
 h̄cat esse i effectū. sic intētio dōmus eptanglc. q̄ vltis
 est eo q̄ nā eius est posse p̄dicari de multis. sed nō
 est necesse esse illa multa imō nec etiā aliqd illoz. dē et
 vlt intētio q̄ nihil p̄hibet opinari q̄n p̄dicet de mul
 tis. q̄ m̄ si aliqd p̄hibet. p̄hibebit cā q̄ h̄ p̄bat sicut sol
 r terra. h. n. ex h̄ q̄ intelligunt sol r terra. nō est p̄hibi
 tū. q̄nū ad intellctū posse intentionē eoz inueniri in
 multis nisi inducat rō q̄ sciat h̄ esse ipossibile ex h̄. Et
 hoc erit iposs^r ex eā extrinseca nō ex ipsoz r̄magina
 tiōne. p̄nt aut h̄ oīa p̄uenire in h̄ qd vlt est id qd in in
 tellectu non est iposs^r p̄dicari de multis. r oportet vt
 vlt logicū r q̄qd est sise illi sit h̄. Individuū vō est h̄
 qd nō p̄t intelligi posse p̄dicari de multis. sicut suba
 plonis huius desiḡti. Impossibile est. n. intelligi hāc
 esse nisi ipsius mltg vlt ex h̄ qd est vlt est quoddā r
 ex h̄ qd est qddā cui accidit vltas est qddā aliud q̄ de
 vlt ex h̄ qd est vlt p̄stitutū s̄q̄tur vnus p̄dictoz ter
 minoz qz cū ipm fuerit h̄o vel equ9 erit h̄ itentio alia
 p̄ter itentioē vniuersalitāt. q̄ est humanitas vel eq̄ni
 tas. Diffinitio. n. eq̄nitāt est p̄ter diffinitioē vniuer
 salitāt. nec vniuersalitas p̄tinet i diffinitioē eq̄nitāt.
 Eq̄nitas r enī h3 diffinitioē q̄ nō eget vniuersalita
 te. Sed est cui accidit vniuersalitas. vñ ipsa eq̄nitas
 nō est aliqd nisi eq̄nitas tm. Ipsa. n. ex se nec est mul
 ta nec vnū nec est exns i h̄is sensibilib9 nec i aīa. nec
 est aliquid hoz po^a vel effectū ita vt h̄ p̄tineat intra
 essentia eq̄nitāt. Sed ex h̄ qd est eq̄nitas tm. vnitās
 ar est p̄betas q̄ cū adiūgit eq̄nitati sit eq̄nitas pp ipaz
 p̄betatē vnū. Similit^r et eq̄nitāt h3 p̄ter hāc. multas
 alias p̄betates accētēs sibi. Eq̄nitas ḡ ex h̄ q̄ i diffi
 nitione eius p̄ueniūt multa est cōis. Sed ex h̄ q̄ acci
 pit cū p̄betatib9 r accētib9 s̄q̄tis est singularis eq̄ni
 tas ḡ in se est eq̄nitas tm. C̄ S̄q̄s ar it̄rogauerit
 nos de eq̄nitate fm p̄dictioē. s. an eq̄nitas ex h̄ qd
 est eq̄nitas sit aut vel nō. non erit r̄nsio nisi fm nega
 tiōē q̄qd illud fuerit. nō aut fm negatiōē eius qd
 est h̄ eius qd dē de calvidelz qm nō d3 dicit q̄ eq̄nitas
 ex h̄ qd est eq̄nitas nō est. s. ex h̄ qd est eq̄nitas nō est

eq̄nitas aliq̄ nec aliqd alioz. Si ar p̄tes q̄ntis fuerit
 due affirmatiue imediate. tūc non erit necesse r̄ndere
 aliquā illaz vltō mō. qm alteri9 eaz. s. affir^r q̄ comitat
 negatiōē. it̄lect9 est q̄ cū res nō fuerit appropata.
 alta affir^r appropabit hac alta affir^r. Cū ar fuerit ap
 propata hac ei9 essentia nō erit ipsa p̄betas. hō. n. cū
 est vn9 vel alb9 in eēntia hūanitāt nō erit ipa eēntia
 vnitāt. vel albedis nec eēntia hōis erit eēntia vnus
 vlt albi. Cū ḡ s̄bm q̄ntis posita fuerit ipa hūanitas fm
 qd est hūanitas veluti aliqd vnū. r it̄rogauerit nos
 fm aliqd p̄rioz dicēs. q̄ aut est vnū aut multa tūc nō
 erit necesse rep̄sodere aliqd illoz. Ipsa. n. humanitas
 ex h̄ q̄ est ipsa hūanitas ē qddā p̄ter aliqd illoz i cuius
 diffinitioē nō accipit nisi hūanitas tm. S3 si p̄betas
 ei9 ē eē vnū vel multa. sic p̄betas q̄ eā seq̄t tūc sine du
 bio appropabit p̄ h. s. in ipsa nō erit ipm appropatū
 ex h̄ qd est hūanitas. ḡ ex h̄ qd ipsa ē humanitas nō est
 ipm vnū vel multū. h̄ ē aliqd qddā cui illud accidit ex
 trinsecus. Cū ḡ ipsa p̄siderat fm h̄ qd est hūanitas tm
 nō erit tē necesse p̄siderari cū h̄ id qd accidit ei extrin
 sec9. C̄ P̄onam9 ḡ i h̄ duas p̄siderōes. vnā p̄sidera
 tiōē dē ipa fm qd est ipsa r aliā p̄sideratiōē de p̄ntib9
 ipsā. S̄c̄bm ar p̄mā p̄sideratiōē nō ē nisi humanitas
 tm. vñ s̄q̄s it̄rogauerit an hūanitas q̄ ē i plone ex h̄
 qd est hūanitas sit alia ab illa q̄ ē i socrate. r necesse
 diximus nō. nō optebit p̄sentire ei vt dicat. ḡ h̄ r illa:
 sūt vna nūerolqm negatio illa abs^a fuit it̄lectim9
 in ea q̄ illa hūanitas ex h̄ q̄ est hūanitas ē humanitas
 tm. S3 h̄ q̄ ipa ē alia ab hūanitate q̄ ē i socrate qddā
 extrinsecū ē. Ipse vō nō it̄rogauit ab hūanitate ni
 si ex h̄ qd est hūanitas. Cū ar dixit. hūanitas q̄ est in
 platone ex h̄ qd est hūanitas. iā posuit ei respectū ex h̄
 qd est hūanitas. attribuit ḡ ei respectū c̄ntēn ab ea cū
 dixit q̄ ē i platone aut q̄ ē illa q̄ ē i platone. Itā si nō.
 tūc iā accepissem9 hūanitatē ex h̄ q̄ est i platone. Cū
 enī expolauerim9 p̄siderātes illā p̄ se fm h̄ qd est hu
 manitas non p̄t eē q̄n h̄ dictio. s. q̄ est vel referat ad
 humanitatē q̄ est i platone. r tūc h̄ erit abs^rvdū nō. n.
 coheret vt humanitas sit i platone ex respectū q̄ ipsa
 est hūanitas tm. vel referat ad hūanitatē r tūc nomi
 natio platonis frustrat fuit nisi it̄lectat. Ar h̄ qd hu
 manitati accidit eē i platone extrinsecū fuit. Itā ar de
 struxim9 eā sic eē i platone. Sed si p̄t ita eē sic ē h3
 respectū p̄ter hūanitatē. C̄ S̄q̄s ar it̄rogauerit
 dicēs. nēne r̄ndistis dicēs q̄ ipa nō est ita cū ipa nō
 sit ita p̄ter suū eē hūanitatē q̄ ipa ē hūanitas. P̄c̄m9
 nos nō r̄ndisse q̄ ipa ex h̄ qd est hūanitas nō est ita. s.
 r̄ndisse q̄ ipa nō ex h̄ qd est hūanitas nō ē ita h̄ q̄ ipa
 nō est ex h̄ qd est humanitas ita. Itā ar nota est in lo
 gica hoz d̄ia. amp s̄bm huius q̄ntis p̄terūq; v3 idēf
 finite cū nō determinat s̄q̄ r tūc non fiet ad illā r̄nsio.
 nisi ponat ipsa humanitas q̄si aliq̄ designata absq; oī
 multitudine r tūc n̄ra dictio. s. ex h̄ qd ipsa est huma
 nitas nō est ps s̄bi eo q̄ p̄grue dē humanitas q̄ est ex
 h̄ q̄ est humanitas alioq̄n fieret indefinita. Si aut dē
 ipsa hūanitas q̄ est ex h̄ q̄ est ipsa humanitas iā cecidit
 in eā designatio q̄ addita est supra hūanitatē. Si
 aut nos p̄senserimus in h̄ vtreq; partes q̄ntis re
 mouebunt ab ea. r tūc nō oportebit esse vnū vel mul
 ta nec ipsa nec aliud nisi fm intentionē quā necesse est
 esse ipsam vel alia. r tūc dicet q̄ necesse est esse alia pp
 accidentia q̄ sunt cū illa qm nūq; inuenit sine acciden
 tib9 r tūc non accipiet fm h̄ q̄ est humanitas tantū.
 postq̄ aut humanitas platonis nō est sua nisi pp acci
 dentia. tūc h̄ accētā h̄nt actiōes in individuo plato

nia eo qd ipm ppositū ē ex hoīe vel humanitate ⁊ acci-
dentibus qd comitant illud tāq pres eius ⁊ hnt actio-
nem in hoīe vel in humanitate eo qd referunt ad ho-
minē. ¶ Repetentur autē tā a capite ⁊ recolliguntur
ad declarandū ea alio modo tanq remozātes qd pre-
dicta sunt. dicemus qd h est qddā sensibile qd est aīal
vel homo cū materia ⁊ accidentibus ⁊ h est hō nālis.
⁊ h est qddā qd est aīal vel hō p̄sideratū i seīpo fm h
q est ipm. non accepto cū eo h qd est sibi admixtū sine
p̄ditione cōis aut p̄p̄tū aut vnus aut multi. nec i effe-
ctu nec i respectu ēt po^a fm qd est aliqd i po^a. al. n. ex
h qd est aīal ⁊ hō ex h q est hō. s. quātū ad diffinitionē
suā ⁊ intellectū suū absq p̄sideratione oīum alioꝝ que
comitant illū. nō est nisi al vel hō. sed aīal cōe ⁊ aīal in
diuiduū ⁊ aīal fm respectū q in po^a est cōe vel p̄p̄tū
⁊ aīal fm respectū quo est in hīs sensibilibus vel intel-
lectu i aīa est aīal ⁊ aliud nō al p̄sideratū i se. m. mani-
festū est ar q̄cū fuerit al ⁊ aliud qd nō est aīal al tunc
erit i h. q̄sī ps ei9 sit ⁊ hō poterit aut al p se p̄siderari
q̄nis sit cū alio a se cōtra. n. eius est cū alio a se. q̄ cōn-
tra eius est ip̄ p se. Ip̄sum vō esse cū alio a se est qd-
dā qd accidit ei vel aliqd qd comitat naturā suā sicut
h aīalitas ⁊ humanitas. q̄ h p̄sideratio p̄cedit in esse ⁊
aīal qd est indiuiduū p̄p̄tū sua ⁊ vlt qd est in hīs
sensibilibus ⁊ intelligibile sicut simplex p̄cedit p̄p̄tū
⁊ sicut ps totū. ex h. n. esse nec est genus nec spēs
nec indiuiduū nec vni nec multa. Sed h esse est tm al
⁊ tm hō nec comitat illud sine dubio esse vni vel mltā
cū ip̄ possibile sit aliqd esse ⁊ nō esse alter istoz. q̄nis sit
comitās ip̄m extrinsecus h aut al fm hāc p̄ditionē q̄
uis hēat esse i oī indiuiduo nō tm ex hac p̄ditionē est al
p̄fectū q̄nis sequat vt fiat aliqd al nō q in v̄itate sue
essentie ex hac p̄ditionē sit aliqd al h. n. q ip̄m al in idī-
uiduo est aliqd al nō p̄hibet ip̄m esse aīal ex h q̄ ē al
sed nō hac p̄ditionē vt sit al ex h q̄ est i illo. Lū. n. h in
diuiduū fuerit aliqd aīal tūc aliqd aīal hz eē. q̄ aīal q̄ ē
ps alicuius aīalis. hz eē sicut albedo q̄ q̄nis sit isepa-
bilis a materia in se tm hz eē albedo. sic ⁊ mā aliud est
p̄siderata i se ⁊ hz v̄itate essendi p se q̄nis v̄itati sui
esse accidat adiungi alii in eē. ¶ P̄t̄ aut aliq̄ dice-
re q aīal ex h qd est aīal nō hz eē in indiuiduis qz qd
ē in indiuiduis est aliqd aīal. nō aīal. ex h qd est al. S3
aīal ex h qd est aīal hz eē. q̄ hz eē ēt indiuidua. ¶ Nā si al
ex h qd est aīal hz eē i h indiuiduo tūc necesse est vt aut
sit p̄p̄tū eius aut nō p̄p̄tū. Si aut est p̄p̄tū tūc al ex
h qd est aīal nō est ex̄ns in eo. nec est ip̄m sed est aliqd
aīal. Si vō nō est p̄p̄tū tūc aliqd vni ⁊ idē numero
hz esse i multitudine qd est ip̄ possibile. ¶ Hanc ar qd-
nē q̄nis sit friuola tm induximus ideo q multos q̄ vi-
debant sapientes duxit i errorē. Dicemus q̄ in hac
q̄stione venit error multis modis. vnus fuit opinio
qd id qd est aīal cū fuerit aliqd animal tūc natura ani-
malitatis p̄siderata in se nō fm aliud nō habet eē cū il-
lo. declaratio aut huius erroris iā patuit ex p̄dictis.
alius fuit opinio de h qd aīal ex h qd ē aīal. hz eē p̄p̄tū
vel ip̄p̄tū fm remotionē. Sed nō est ita. aīal. n. p̄si-
deratū fm qd h ē aīal ⁊ fm eius aīalitatē nō est p̄p̄tū
nec i p̄p̄tū qd ē cōe. vt r̄q. n. remouet ab eo. ¶ Nā ip̄m
ex aīalitate sua: tm est aīal. Intētio vō aīalis ex h qd ē
aīal est p̄ter intētiōē p̄p̄tū ⁊ cōis. nec sunt intrātia in
suā qdditatē. Lū q̄ ita sit tūc aīal ex h qd est aīal nec
est p̄p̄tū nec cōe ex sua aīalitate sed est aīal. nō aliud ali-
qd a se de dispositionibus sed sequit ip̄m esse p̄p̄tū
vel cōe. ¶ Hoc aut qd dic̄ ip̄ possibile eē qm sit aut pro-
p̄tū aut cōe si intelligit ip̄m ex sua aīalitate necessario

debere eē aliqd illoꝝ duū falsum ē. ¶ Nā nihil eoz ē ex
sua aīalitate. Si vō intelligit ip̄ possibile esse qm sit aliqd
eoz i eis q̄ sit qz nō p̄t̄ eē qm sequat ip̄m eē aliqd co-
rū verax est eo qd necessario sequit aīal eē p̄p̄tū vel
cōe. qd cūq̄ ar hoz accidit n̄ destruet aīalitas q̄ ex h
q̄ nec ē p̄p̄tū nec cōe h sit postea p̄p̄tū vt cōe p̄ id qd
accidit ei de d̄sponib9. ¶ Hic ē ar qddā qd d3̄ intelli-
gi. s. qz vey ē d̄e q̄ de aīalitate ex h qd ē al nō d3̄ p̄dicari
fm p̄p̄as nec cōitās. nec ē vey d̄e q̄ de aīali ex h q̄ ē
al d3̄ nō p̄dicari p̄p̄tas vel cōitās. nā si aīalitas face-
ret debere nō p̄dicari de eo p̄p̄tas vel cōitās. s. nā si
aīalitas faceret debet nō p̄dicari de eo p̄p̄tū vel
cōitāre tūc nec eēt aīal p̄p̄tū nec eēt aīal cōe ⁊ fm h de
bes intelligat magnā eē distātia int̄ illa ⁊ ob h ē it̄erest
an q̄ dicat aīal ex h qd est aīal p se sine p̄ditione alteri9
⁊ an dicat aīal ex h qd ē aīal p se cū p̄ditionē nō rei alte-
ri9. Si. n. p̄cederet q̄ aīal ex h qd ē aīal p se. eēt cū p̄di-
tione qd nō h̄et eē i sensibilib9 istis. nō tm p̄cederet q̄
p̄tonitas eēt in sensibilib9 istis. esse. n. aīalis cū p̄ditōe
nō rei altius i intellectū tm ē aīal vō p se. nō cū p̄ditōe
rei altius hz eē i sensibilib9. Ip̄m vō i se i v̄itate sua ē
sine p̄ditione alteri9 rei q̄nis sit cū mille p̄ditionib9 q̄
adiungunt ei extrinsec9. aīal q̄ p se ex sua aīalitate hz eē
i istis sensibilib9. h ar nō fac̄ debet ip̄m eē separū p se.
Ip̄m. n. h qd ē i se sine oībus p̄ditionib9 q̄ sequit illd
hz eē i istis. ¶ Nā ar cū d̄cederūt illd extrinsec9 p̄ditōes
⁊ d̄spones. Ip̄m q̄ i diffinitionē sue vnitas p̄p̄ quā est
vni illius collectiōis. ē aīal p se absq̄ p̄ditōe altius rei
q̄nis illa vnitas addita ē ei sup̄ aīalitatē suā ⁊ ē d̄ aliis
p̄ntibus. ¶ Si ar eēt h aīal separū p se quēadmodū
putauerūt illi tē nō eēt h al qd iquirimus ⁊ d̄ q̄ loq̄mur.
¶ Hos. n. iquirimus aīal. qd p̄dicet de multo qz vnū qd q̄
sit ip̄m. Separatū vō nō p̄dicat de hīs qm nullū eoz ē
ip̄m. vni nō ē opus eo ad id ad qd iudicimus. ¶ Aīal
q̄ accepit v̄tū accētib9 suis ē res nālis. acceptū vō p se.
est nō d̄ q̄ d3̄ q̄ eē eius p̄us est q̄ eē nāle sic simplex
p̄us ē p̄posito ⁊ h ē cuius eē p̄pe d3̄ d̄m eē. qm cā sui
eē ex h qd ē aīal ē dei it̄itōe. Ip̄m vō eē cū mā ⁊ accētī-
bus ⁊ ip̄m eē h indiuiduū q̄nis sit diuina it̄entio. attri-
buit tm nāe p̄ticulari. vni sic aīal i eē hz plur̄ es modos
sic ē ⁊ i intellectu. In intellectu ⁊. n. ē for^a aīal abstracta
fm abstractiōē q̄ p̄dicimus ⁊ d3̄ ip̄m h mō for^a itelli-
gibilis. In intellectu ar for^a aīalis talit̄ ē q̄ i intellectu cō-
uenit ex vna ⁊ eadē diffinitionē mult9 p̄ticularib9 p̄p̄
vna for^a ap̄ intellectū erit ⁊ relata ad multitudinē ⁊ fm
hūc respectū cōvniuersale. qz ip̄s ē vna it̄itōe i intellectu
cui9 p̄p̄ nō variat ad qd cūq̄ accepit aīaliū. videlz.
qm cuiuscūq̄ eoz p̄mū p̄p̄tū formā i ymaginatōe
si postea expoliauerit intellectu it̄itōē eius qd acci-
dentib9. acq̄ret i intellectu h ip̄a for^a. q̄ h for^a ē q̄ acq̄rit
de expoliatiōe aīalitaris a q̄l3̄ ymaginatōe indiuidualit̄
accepta de eē extrinsec9 q̄nis ip̄a nō hēat eē extrinse-
cus h ymaginatio abstractit eā. ¶ Hec ar for^a q̄nis
respectu indiuiduoz sit vltis tm respectu aīe singularis
i q̄ p̄p̄tū ē indiuidua. ip̄a. n. ē vna ex formis q̄ sit i i-
tellectu. ⁊ qz singule aīe sunt multē mūero. tunc eo mō
q̄ sunt p̄ticular̄ es hēbūt ip̄c aliū intellectu vlt q̄ in tali
p̄p̄tū est ad ip̄as. i q̄li ē ad eē ⁊ d̄iscernit i aīa ab hac
for^a q̄ ē vltis p̄p̄tū sui ad eē q̄ p̄dicat de illis ⁊ d̄ aliis.
repetem9 aut h vba i p̄rio cū alia expōne q̄ res cōes
aliq̄ mō h̄nt. eē extrinsec9 ⁊ aliq̄ mō nō. q̄ aut vna et
eadē res numero sit p̄dicata de multis. s. p̄dicata de h
indiuiduo ita vt h indiuiduū sit ip̄sa ⁊ de h indiuiduo
similiter ip̄ possibile esse manifestū ē. h ar adhuc ap̄tius
fiet. res aut cōes eo mō q̄ sunt cōes in effectu h̄nt esse.

Capitulum secundum quod dicitur de unitate et pluralitate
in h et deinde de unitate et pluralitate ad totum et partem.
An manifestum est quod sit vltima in eis que sunt. s. h. n. a
cui accidit vna de intellectibus que appellamus
vltima que intellectus non habet esse per se solus in sensibili-
bus vltimo modo. vltima. n. ex h qd est vltima non habet esse per se solus. non
est autem dubitatio de eo. an habeat esse quantum accidit aliis
rebus ad h vt ipse sit in sensibilibus. s. g. a. aliquid quod est h
ipsum habet esse in plone et socrate et pocrate dicemus. g. q. na-
ture hōis ex h qd hō accidit vt habeat esse quous ex h hō
esse non habet esse hō. nec aliq. eius. nec intras illū: sed postea
cū esse sequit eā h vltimas non habet esse nisi in
aia. vltimas vō ex h aliu respectū est sic iā ondūm i p
dictis. **E**x hūc autem naturis illa que non eget mā ad p-
manendū vltima icipitū si est impossibile est ea multiplicari
et spes hōmō est vna numero. hōmō. n. nā non multi-
plicat dūis nec materiis nec accētibus dūis nō pp suā
spālitatē. materiis nō. qm abstracta ē vel nuda: accētibus
nō. qm accēt aut sunt inseparabilē comitātia naturā
et tūc nō dūt in eis multitudo que est sub spē aut sunt ac-
cessibilia nō comitātia naturā quoz accessio fit pp h q
pendēt si mā. Iudiciū g de hōmō cū fuerit spes ē vt
esse eius sit vnu numero. **Q**ue vō ex istis naturis
eget mā nō habet esse nisi cū mā fuerit ppaia. vñ ad eius
esse adueniūt accēt et dispōnes extrinsecus p q indiui-
duat. Impossibile est autem vna et eadē naturā esse ma-
teriale et nō materiale sicut onsum est in pmissis. Si autē
h nā fuerit generalis ondā postea q natura ignis nō
pōt existere nisi in spēbus et deinde constituit cētūā spēz
hō est modus eē vltū. **A**d est autem possibile vna et
eadē itētionē existere in multis. humanitas. n. q est in
socrate si ipa i se nō itētionē diffinitionis fuerit i pla-
rone. tūc qd accidit huic humanitati i plone sine dubio
accidit ei i socrate: nisi q fuerit de accētibus cuius qddi-
tas pōicat tūc hū respectū plonis. q aut existit i essen-
tia plonis nō ita est eius existētia i ipso vt opus habeat
referri ad aliqd sicut cū albet et nigr essit vel discit. Cū
n. scierit p h nō refert nisi ad scitū sed sequit ex h q in
vna essentia cōiungent dūā pferim si dispō generis
qtrū ad spēz fuerit qlis est dispō spēi qtrū ad indiuidua.
eēt q tūc vna cētūā de q pprie diceret q sit rōnalis et
nō rōnalis. **A**d est autem possibile vt qd est sane mētis in-
telligat q vna et eadē humanitatē vestiāt accēt plato-
nis et ipa eadē sint accēt socratis. Si. n. cōsideraueris
humanitatē absq vlla alia additione tūc nō cōsiderabis
has rōnes vltimo modo sicut iā pōstrānim. manifestū ē g
nō eē possibile vt vna natura habeat esse i hūis sensibili-
bus ita vt in actu sit vltis. i. ipsa vna sit cōis oibus. vlti-
tas. n. nō accidit nature alicui nisi cū ceciderit i forma-
tione intelligibili. Qualiter autem fiat h cōsiderabis ex h
qd dēm est in libro de aia q igit i aia intelligit de hōie.
est id qd est vltima. eius autem vltimas nō est ex h qd est i aia
sed ex h qd cōsiderat ad multa signata hūria eē vt opi-
nata. **E**oz. n. iudiciū qtrū ad ipm idē est. **E**x h autē
q h forā est dispō i aia aliq est vnu de indiuiduis scia-
rū vltima formationū. qz sic aliqd diuersis respectibus ē ge-
nus et spes: sicut ad diuersis respectibus ē vltima et singu-
lare h igit forā hū h qd ē i aia est aliq formaz aie. et est
singularis. et hū h q in ea multa conueniūt hū aliqūē
trū p dicitōz modoz est vltis. **I**nt h autē duo nō est
rictas. **A**d. n. est impossibile simul eē. s. vt sit vna cētūā et
accidit ei cōio. rōne multoz. **C**ōio. n. multitudis nō pōt
esse nisi rōne tū. **A**isi. n. rō fieret ad multa. nō esset
cōio vel ptiatio. o. g. multa referri ad essentia vna
numero. cētūā at vna numero ex h q ita est indiuidua

est sine dubio. Ipsa quoque aia ymaginat et aliud vltima et
h forā et illa yungunt i ipsa aia vltima alio ab ipsa. q oēs
hū h q sunt i aia diffiniunt vna diffinitione. sicut et sūt
alie cōitates. **I**llud g aliud vltima discretū est ab hac forā
suo pprio iudicio. i. pōne ipsius ad alia i aia. quoz cō-
paratio que efficit ea vltima nō fuit nisi ad extrinsecā hū h
q ipsa extrinsecā pcesserit i intellectu. pōt igit pcedi q
h ipa forā adueniat ex illis. **C**ū autē hūis ymagna-
tū fuit aliqd eoz et aia ipressa fuerit ab eo hū hūc mo-
dū. nō recipiet postea aliā ipressiōnē nouā ab alio nisi
hū iudiciū hūis pōsiderati. **E**ius. n. ipressiō talis est q-
lis forā pōis cū sit expoliata ab accētibus et h est ple-
na pōmitas. Si autē vice hōz ipressiōnē aut vice i-
pessū ab eis fuerit aliqd aliud pter illa prius posita et
nō eiusdē generis cū illis. erit tūc ipressiō alia ab hac
pā et nō erit pōmitas. vltima at qd est i aia est hū respe-
ctū ad has formas in aia que respectū hū ipm ad qbz
haz formaz in aia que hūis representata fuit aie. deim h
forā erit et singularis ex h qd ē sicut diximus. Sed qz
i vute aie est vt intelligat vt intelligat se intelligere et vt
pponat rōnes cū rōnibz vt vni rei attribuat diuer-
sas dispōnes pōnū vsq in infinitū i pō o. z tē vt h forā
mā intelligibilis. et q succedūt sibi alie post alias. nō ces-
sent et sequat h ire in infinitū sed i pō nō i effectu. **A**d
n. scitū aie vt cū aliqd itellext in actu debeat quoz
intelligere cū eo cetera que comitant illud prie vt cogit-
tent de illis. nō dū illa que remotiora sunt. h. n. sunt pō-
nes i radicibus furdis et i pporionibus oium nume-
roz que sūt prie aie ad agēdū de illis. **N**ec tū est necesse
vt aia itelligat h totū vltima puenet i agēdo h. sed i sua p-
pinā pō hū agere. s. g. sic pāstio lateratoz que sine
carēt p cogitationē eius. Sed pō numeri cū sūt nu-
mero sepe ē infinita hū multiplicatione h at pō ē id de
q agim. **S**z an sit possū p se existere itētiōes cōes
mititudini denudatas a multitudine et a formationibz i-
telligibilibz qddā est de q postea loqmur. **C**ū g dicitur
mus q nā vltis hū eē i hūis sensibilibz nō itelligim qd
ex h qd est vltis. hū hūc modū vltitatis sed itelligim q
nā cui accidit vltitas hū eē i istis signatis. g ex h qd est
nā ē qddā et ex h qd ipa ē apta itelligi forā vltis ē qddā.
et ex h et qd itelligit sic i actu est qddā et ex h qd ve-
rū est de illa q si yuiger et nō huic matie nec istis accēt-
tibus h il i matie et illis accētibus eēt illud aliud indiui-
duū ē qddā. **S**z h nā hū eē i hūis sensibilibz hū hūm
respectū. et pter h. nō hū eē vltima nec ex respectū 2o nec
et ex qro. i signat. Si at accipit h respectū ex itētiōe
vltitaz tūc h nā cū vltitate erit i signatū vltitas at de q
h agim nō ē nisi i aia. **H**ūis at cognitio facile ē co-
gnoscere dūā que ē totius et pti ad vltima et ptiulare. **T**o-
tū. n. ex h qd est totū nō est nisi i hūis rebz vltima vō ex h
qē vltima. nō ē nisi i formationē. **I**te totū numerat pti-
bus et vna qz ptiū est de essentia eius. vltima vō nō nu-
merat partibus suis nec presunt de cētūā eius. **I**te
nā totius nō pstituit pres que sunt i illo sed ipm pstituit
ex illis. nā vō vltis pstituit pres que sunt i illo et pp h nā
totius. nō fiet ps suaz ptiū vltimo modo. **N**atura vō vltis
ps est nature ptiū qm hēc pres aut sūt spēz que pstituit
tur a natura dūū vltū. s. generis et dūe. aut sunt indiui-
dua que pstituitur ex natura oium vltū et ex natura accē-
dētūz que vestiūt ea cū materia. **I**te totū nō ē totū vni-
cū pti p se. vltima vō et si eēt solū pōicare tū de oī pti-
culari. **I**te pres oēs vltis sūt sūt pres vō oēs totū
i finite sunt. **I**te totū eget vt oēs pres eius sint ptes
simul: possunt aut inueniri alie dūe pter has ex qui-
bus cognoscit totū aliud esse ab vniuer sali.

Caplin tertiu de assignada dña iter gen9 & manu
 Inuenit nunc ondere natura generis & spe
 ciei. Genus aut olim apud grecos multas si
 gnificabat intentiones de quibus non agimus
 nuc. i. h. nro tpe. Genus. n. i. hac arte no significat nisi
 intentione logica ia cognita & subm. aliqui tn agimus p
 p h nome genus dicentes h no est illius generis cui9
 illud cu intelligamus. s. speciei illius aut collectionis i
 q puenit cu co i definitione sua. Spes etiā i h nro tpe
 & nro vsu no significat apud nos i libris sciaz nisi spe
 cie logica & formas rez vā aut iterio est de eo de quo
 agūt logici. Dicemus g q iterio quā significat h no
 me genus no est genus nisi qtu ad informationē. Si
 n. no fuerit informatū aliq intellectū no erit genus. Si
 milliter vnūq9 vltū cognitoy assignemus aut nunc
 dñā iter genus & ex^a multitudinis suay figuray fm
 mediocres i speculādo. **D**icemus g q corpus dicit
 genus hois & dñā mā hois. Cū aut fuerit mā hois sine
 dubio erit ps ee eius. Impossibile ē aut ipaz pre pdi
 cari de toto. Consideremus g quo est dñā iter corpus cō
 sideratū vt genus & ipm consideratū vt mā & hinc erit
 nobis via ad cognoscendū qd volumus patefacere.
Cū g accepimus corpus sbam hntē longitudinē &
 latitudinē & spissitudinē ex h qd habet h & ex h qd acci
 dit ei intentio alia. pter corporeitate si sustentata corpe
 itate & addicta illi se. corpus est mā. Cū vō accepimus
 corpus subam hntē longitudinē latitudinē & pfundi
 tate tali cōditione vt nihil aliud accidat ei vllō. mō qz
 oz vt eius corporeitas sit sbalitas formata hīs dñā
 itionib9 tm. s. vt sbalitas quocūq; mō fuerit lz sit cū mille
 intentionib9 sit tm cōstituta tm pprietatibus ipsi9 sba
 litatis & for^a eius ita vt collectioni sint tres dimē
 siones eoy sic corpi & oīno qlicūq; mō cōiuncta fuerint tm
 mō collectio sit suba hns. iiii. dimēnsiones sed ipsa cō
 iuncta q ibi fuerint no sint de eēntia ipius sbe. sed vt
 ipā sbalitas sit cōstituta ex dimēnsionibus & deinde cō
 sequant cā ipse itentiones q sunt ex rē tā cōstituta. tūc
 ipm corpus sic acceptū: est genus. corpus g fm inten
 tionē p. mā qz ē collectio sbe pposita ex corpe & ex for
 mis q sunt post corporeitate q sunt fm itentionē mate
 rie no pdicat qm ipsa collectio no est abstractio sbe hnt
 ris longitudinē & latitudinē & pfunditate tm. h vō fm
 pdicat de oī pposita ex mā & for^a siue sit vna siue mil
 le i q tm sint tres dimēnsiones. g pdicat de pposita ex cor
 poreitate q est sicut materia & ex aia. collectio. n. horū
 suba est. quis sit cōiunctio ex multis itentionib9. Ipsa
 .n. collectio hz ee nō i subo & ipsa collectio corpus ē.
 qm suba est q est hns longitudinē latitudinē & pfundi
 tate. **S**it de aīali si accipiat aīal tali cōditione vt
 no sit i sua aīalitate nisi corporeitatis & vegetabilitatis et
 sensibilitatis & vt id qd est post h sit pter ipm tunc non
 erit longe qn sit materia hois & subm cuius for^a est aīa
 rōnal. Si vō accipiat aīal tali cōditione vt sit corpus ex
 itentione q corpus est genus in itentione cuius corpus
 fm positionē sensibilitatis sit & cetera forme quis sit
 de illis rōnalitas vel dñā opposita rē nralitati no apta
 remouere aliqd ab eo nec pprietate eius. sed sit possi
 bile ee qd9 eoy p se & sit necesse ee cū illis potētia re
 cipiendi nutrimentū & sensum & motū necessario & no
 sit necessariū no ee pter illa vel ee. tūc aīal erit ex inte
 tione generis. **S**it itellige dispositionē sensibit
 rōnalis. Si. n. sensibile accipit corpus vel aliqd hns
 sensibilitate tali cōditione vt nihil addat tūc no erit dñā
 quis sit ps hois & iō aīal no pdicat de illo. Si vō illō
 accipit corpus aut aliqd cui & i quo & cū q possibilitas

fit qlibet formatū aut qlibet pditionū. ita vt no sit i ea
 sensibilitas sic erit dñā & aīal pdicabit de illo q qlicūq;
 illaz itentionū accepis de cui9 generalitate & materia
 litate dubitat & fuerit talis vt possit ei adiungi q libet
 dñāz ita vt sit i illa & de illa sic erit genus. Si vō ac
 cepis itentionē fm h q tā hz aliq dñāz q cōstituta & p
 fecta est itentio ita vt si aliqd supueniret iam no sit de
 ipsa collectione aliqd s; adiectū extrinsecus. sic no erit
 genus sed materia. Si aut habuerit pfectionē itentio
 nis ita vt iam hēat qd fuerit possibile hēc fiet spes.
 Si vō consideraueris ipam itentionē p se tm no intelli
 gēs illū. erit genus igit ex hac pditione vt no sit aliqd
 additū ēt erit ēt materia ex hac vō pditione qd est aliqd
 additū erit spes. Cū aut no est itentio ad h. sed est pos
 sibile hēc vnāquāq; additionū ita vt sint itentia i col
 lectione sine intentionis erit genus. Sed h no est du
 biū nisi in re cuius essentia est pposita. In eo aut cui9
 essentia est simplex fortassis intellectus ponet i se ipso
 hos respectus fm qd pdiximus. In esse aut nihil est
 eius qd dilectat esse genus. **D**icemus g q i hoie
 no inuenit corporeitas an aīalitate nisi quodāno po
 tatis. s. cū accipit corporeitas ex itentione materie no ge
 neris. Sitr no inuenit i cō corpus an aīalitate nisi cū
 corpus fuerit ex itentione q no pdicat de eo no ē iten
 tione q pdicat de eo. Sed corporeitas q pōit cū aīali po
 nit apta oī itentioni q adiungit ei debito. iiii. dimēnsio
 nes sibi cōiūcti. nihil. n. q sit spes aīalis hz ee nisi ha
 beat i se aīalitate i effectu q possiderat ei i se hēc. In tē
 tio g aīalita ē ps ee huius corpis p uersionē dñā
 nis corpis postq tā fuerit sic corpe ex itentioe materie
 ps ē ee aīal. **D**em corpis absoluti ex itentioe matie
 ee & cōiunctio no ē nisi ex ee suay spēz & ei9 qd sub ipo ē
 qz sit cū ee ipius h ipm. no ē ea ee cor. Si vō corpe
 itas ex intellectu generis hēc ee p se aut ee ipālitat tūc
 ipz ee cā spālitat sic corpe ex intellectu materie & si ei9 po
 ritas no eet tpe h ee ipus corporeitaj i hac spē eet ee il
 lius spēi no cetaz. Sitr eet mediū i eo. In intellectu .n. no ē
 possit attribuerē corporeitati ex intellectu generis: ee tūc
 i aliq rē nisi adiungat ei aliqd aliō quicq; al fiat ipa spē
 i intellectu. Si. n. h ager et pfcō ipa itentio q ē generis i
 intellectu no pdicaret b nā spēi. h tē ei9 ps. ēt i intellectu ei. n.
 qd ē spē no attribuit nā gpalitat i ee & i intellectu sit.
 nisi cū tā accepis spēi i sua pfectione & dñā no erit ex
 itentionē huius generis nec adiecta ei. h p tēta i eo et
 ps sic pdixim. h at iudiciū no est. generis soliq h oīs
 vltis ex h qd ē vlt. **M**anifestū ē igit ex h qd gen9
 cū accipit fm h qd ē genus ē adhuc qsi ignotū. **A**cdū
 .n. scit de q for^a pdicat & qz formas pntear. vñ aīa pte
 dit h acquirere. **A**cdū. n. stabilitū est i effectu aliqd det
 minatū qd sit gen9. vñ cū accepim9 colorē & considerau
 rimus cū i intellectu aīe. aīa no erit cōtenta qsi tā aliqd
 hēat i effectu h qret itentioe coloris addi aliqd quicq;
 remaneat i effectu color. De nā vō spēi no qrit acqstio
 itentiois sue. h acqstioo designtiois de nā vō gnīs quis
 aīa qrat acqstitionē designtiois tā scē qd d9. & qd d9 iustit
 ces aīa ad hāc acqstitionē tm qrit p h acqstioe9 itentiois
 ei9 an hāc itentionē ita vt nihil remaneat nisi vt ada
 ptes. & tūc aīa poterit ponere qlicūq; signtū uoluerit. g
 no erit possibile aīe ponere illud ee aliqd. ita vt possit
 pcedi ee qdēūq; signtū fuerit nisi postq adiuerit et als
 itentioes post coloritate & an designtioe. **A**cdū. n. est sibi
 possit ponere colorē cū tpe sit color sine additioe alicui9
 designt qd sit color i hac mā & q ipse color no sit nisi co
 lor tm. **I**ā. n. appropat9 ē reb9 accidentalib9 q accidūt ex
 trinsec9. vñ p pcedi ipm i optioe p mēre. cū rempōte

vnus cuiusq; eoz sic fit i pparatj nā spālitatj sic i mēsu-
ra ⁊ q̄litate ⁊ ceteris. Sicut corpus de q̄ agim⁹ nō est
possib^l poni i intellectu designatū ita vt sit suba retinēs
q̄cqd p̄tigerit postq̄ fuerit p̄pō longa ⁊ lata ⁊ p̄funda
supra p̄positionē ei⁹ nec diffiniri an retineat ea an nō
retineat. ad h̄ vt fiat spēs. ¶ Siquis autē dixerit q̄ sicut
possum⁹ p̄iugere q̄lz fm̄ h̄mōi p̄iuctionē. dicim⁹ q̄ n̄
fm̄o est de quodā mō cuiusdā p̄iuctionis cuius est cō-
tūctio alioq̄z i aliq̄ fm̄ modū cōiuctionis q̄ ē i nā ge-
neris ex h̄ qd̄ est genus. Ipse autē modus est vt ea q̄
cōiūgunt sint dīcē aduenientes ei. Postē autē fm̄o nō
est h̄ de significādo q̄ nā generis p̄prehēdat dīas ⁊
alia a dīis. q̄ sunt ea q̄ p̄iugunt i ea ad modū dīaz. h̄
de hīs q̄ fm̄ h̄ p̄ducūt ad cognoscēdū dīā iter genus
⁊ māz. ¶ Nō. n. cū voluerimus distiguere iter aliq̄ duo
debem⁹ deuiare ab h̄ ad ondedū alias dispōnes. ¶ Nā
nra itētio est ondere q̄ nā generis q̄ est corp⁹ est sba i
q̄ pōt p̄cedi p̄iuctio alioq̄z q̄ solent i ea p̄iugi fit q̄ col-
lectio lōga lata ⁊ p̄funda. ⁊ si aliq̄ fuerint icognita nō
erūt cognita nisi ex p̄ditōib⁹. bucusc⁹ locuti sum⁹ d̄ h̄.

¶ Caplm̄ quartū de intellectibus q̄ sunt ex intencio
nem generis quō recipiunt intra naturā generis.

Quamur nūc de hīs quoz p̄iuctio pōt p̄cedi
in genere: ⁊ deide q̄scemus postq̄ stabilieri
mus q̄ nā eius ⁊ esse i actu nō puenit nisi ex
ill. Dicemus q̄ q̄ h̄ iquisitio diuidit i duo. q̄z vnū ē sci-
re q̄ sunt ea q̄ b̄z retinere genus i se ⁊ p̄lecti ad h̄ vt
p̄ illa ipm̄ genus fiat spēs. Et aliud est scire q̄ sunt ea
ex q̄bus retentis nō fiat ita. Corpus. n. cū retinet i se
albedinē fm̄ modū q̄ p̄diturū nō ex h̄ fit spēs. al q̄z
cū diuidit i masculū ⁊ feminā nō specificat pp̄ h̄ cū ipm̄
specificet ex aliis. pōt autē p̄cedi q̄ cū al cadit sup̄ indi-
uiduū i quo sunt acci^a multa. fit ex illa collectionē al si-
gnatū. p̄ q̄ dicemus q̄ nō incūbit nob̄ vt studeamus
stabilire p̄prietatē dīcē vnus cuiusq; generis fm̄ vnā
quāq; spēm. nec ē dīas spēs vnus generis h̄. n. nō ē
i nfo posse. qd̄ autē est in nob̄ possib^l. h̄ est cogscere regu-
lā i h̄ ⁊ quō res b̄z eē i se. cū autē p̄siderauerim⁹ de aliq̄
intencioū intellectuaz p̄ueniētiū ad specificādū gen⁹ an
sit genus fm̄ p̄ditionē illi⁹ regle. an nō. fortassis igno-
rū erit p̄ncēs nos i p̄terit⁹ rebus ⁊ fortassis ignorū. i
aliq̄b⁹. Dicemus q̄ q̄ itētio cōi cū p̄iugit nā eius p̄o
necessē est vt p̄iuctio eius ad illā fiat diuidendo quāq;
restringat i spālitatē ⁊ vt ipossib^l sit p̄mutari diuisione
ipō signato remanēte sba ita vt vbi gfa. mobile ex eis
fiat imobile cū ipm̄ sit vnū p̄ individualitatē ⁊ nō mo-
bile fiat mobile vt sit vnū i diuidualitate. ¶ Nec vt vnū
mobile ⁊ aliud mobile. sint due pres diuisionis s̄balis.
Sed oꝝ vt diuissio sit fixa ad h̄ vt itētio p̄pa nō sepet
a sua p̄pa portione generis ⁊ post h̄ oꝝ ē vt affirma-
tiuū ex vtroq; mēbroꝝ vel vtroq; nō sint ei acci^a pp̄ h̄
qd̄ est pus ill. ¶ D̄ringit autē q̄ ipa intētio est nature ge-
neris p̄. ⁊ aliq̄ scōaria pōt eē. Cū at fuerit varia po-
terit esse vt nō sit dīa vllō mō. sed sit aliq̄ comitās id
qd̄ est dīa. Sicut si aliq̄ erraret diuidēdo s̄bam nō i
corpus ⁊ nō corpus. h̄ i receptibile mot⁹. ⁊ nō recepti-
bile. receptibile ⁊. n. motus nō sequit s̄bam p̄pinq;. sed
postq̄ fit locale ⁊ corpus. nā receptibile motus comi-
tant corpus. ⁊ multa alia comitant corpus. h̄ vnū qd̄q;
eoz post noiarionē corpis q̄ nō sūt dīcē h̄ qdā comitā-
tia dīas s̄be ⁊. n. mediātē corp̄itate accidit itētioes
iste. Diuissio at ei⁹ q̄ fit p̄ corp̄ā ⁊ icorp̄ā est iquārū
est sba nō mediātē alio. ¶ Pōt autē p̄cedi q̄ aliq̄ eo-

rū q̄ nō accidit s̄be p̄mū sit dīa. h̄ nō dīa p̄pinq; h̄ute
generi. Sed dīa post dīā vbi gfa sic cū b̄z q̄ corpus
aliud est rōnale aliud est irrōnale. corpus. n. ex h̄ qd̄ ē
corpus nō est aptū eē rōnale vel irrōnale. sed pus ne-
cessē est esse h̄ns aiām. ad h̄ vt fiat rōnale. Cū q̄ tuene
runt corpis dīam oꝝ vt dīcē q̄ sunt post ipm̄. sint dīcē
facientes notari appropiationē ipaz h̄ns. n. s̄balita-
tē carēs rōnalitate faciūt notari dīsp̄itionē dīcē ei⁹
ex h̄ qd̄ est h̄ns aiām. ¶ Ip̄m. n. est h̄ns rōnalitatē ⁊ ca-
rens rōnalitate fm̄ h̄ q̄ est h̄ns aiām. nō fm̄ h̄ qd̄ est al-
bū vel nigrū vel aliq̄ aliud aliquo mō i effectu. Sicut
h̄ qd̄ corpus est h̄ns aiām aut nō h̄ns aiām nō h̄z vllō
mō pp̄ aliq̄ generis medioꝝ. Cū t̄git nature generis
etiā acciderit acci^a q̄b⁹ dīat. tūc nō pōt eē qm̄ ipa apti-
tudo differēdi sit vel ex natura generis. vt ex natura
cōioꝝ q̄ ipsa sic pus erat ex nā p̄ioꝝ quā ipsa. Si at
fuerit ex nā cōioꝝ q̄ ipsa sic at aliud albū aliud nigrū
⁊ sicut homo alius masculus alius fe^a. nō est h̄ ex suis
dīis. al. n. nō sit albū vt nigrū nisi q̄ est corpus nāle.
¶ Itā. n. ipm̄ est cr̄ns corpus nāle i effectu ⁊ deide sup̄-
ponit h̄ns accitib⁹ q̄ recipit quīs nō sit al. h̄ qd̄q; nō
est aptus ad masculū ⁊ feminā. nisi qz est al. h̄ ergo nō
sunt dīcē generis. Sūt. n. aliq̄ p̄pa generi q̄ diuidunt
illud sicut masculus ⁊ fe^a al. nec t̄n sunt dīcē aliq̄ mō
videlicet. qm̄ nō eēt dīcē atalis nisi acciderēt atali ex
sua for^a ut for^a eius diuidat p̄ illas diuisione p̄mitti
ua ⁊ nō sint comitātes aliq̄ qd̄ p̄stituit dīā p̄mā. Cū
aut nō fuerit ita. sed nō acciderint atali nisi qz eius ma-
terie ex q̄ est accidit aliq̄ pp̄ qd̄ sit alicuius dīspōnis
q̄ nō p̄hibet for^a acq̄sitionē generis ⁊ eē ei⁹. nec ē p̄ h̄
bel qm̄ acciderat corpi alia diuissio ex sua for^a p̄ dīas. t̄c
duo mēb^a diuisionis nō sunt de dīis sed de accitibus
comitātib⁹ illud. sic masculus ⁊ fe^a. ¶ Sp̄ati. n. qd̄ est
aptū fo^a atalis ⁊ est affigū dīcē p̄be atalis v̄is. accidit
passibilitas calefactiua ⁊ fit i masculus. Itā etiā posset
p̄cedi q̄ ei⁹ accideret passibilitas infrigidatiua i p̄p̄o
ne ⁊ fieret fe^a. ¶ Ipsa aut passibilitas t̄m nō p̄hibet fm̄
h̄ q̄ ipm̄ idē est recipe dīā q̄ accidit atali ex sua for^a. s̄.
ex h̄ vnū est h̄ns aiām app̄hendētē mobilē volūtātē.
vt ideo nō p̄cedat recipe rōnalitatē ⁊ irrōnalitatē. q̄ h̄
actio nō est agens aliq̄ i sua specificationē quīs pu-
tarem⁹ ē illud nec masculū nec feminā nec attēdere-
mus ad h̄ vllō mō. t̄n p̄stitueret spēs ab eo q̄ specificat
¶ Illud. n. nec p̄hibet specificari non p̄sideratū nec acq̄-
rit specificationē p̄sideratū. nō est at sic cū p̄siderauerim⁹
mus illd̄. nec rōnale nec irrōnale. vt cū p̄siderauerim⁹
colozē nec albus nec nigrū vllō mō. ¶ Cū q̄ voluerit
mus distiguere iter dīas ⁊ p̄prietates diuissitas nō
sufficiet dīcē q̄ id qd̄ accidit ex nā nō sit dīa. ipm̄. n. eē
nutribile vel innutribile non accidit nisi ex mā. sed oꝝ
p̄siderare p̄ditiones alias q̄s p̄ditimus ⁊ ob h̄ nō in-
uenimus aliq̄ spēs corpis cuius est passibile cōtineri
sub v̄litate ei⁹ cui⁹ est ipassibile. Inuenim⁹ at hōiem
cū sit spēs atalis sine dubio p̄tineri sub v̄litate mascu-
li ⁊ fe^a v̄t iusq; simul. Sicut equus ⁊ cetera h̄mōi. mascu-
lus at ⁊ fe^a itā p̄tēnt ē sub hōie eo q̄ h̄ itētio comitās
est p̄ quā cadit diuissio i diuissus. quīs aut sit ex p̄ditio-
nibus dīcē itā t̄n p̄ringit in nō dīā. aliq̄. n. est id qd̄ nō
est dīa: comitāt spēm aliq̄ i sepabilē h̄ aut. fit cū illud
fuerit de comitātib⁹ dīā. ¶ Repetim⁹ aut dīctes te
scire q̄ mā cū mouet ad recipiēdū v̄litarē for^a q̄ fac spe-
ciē accidit ei acci^a ex p̄ponib⁹ ⁊ ceteris aliis q̄b⁹ va-
riat eius dīspō i actionea pueniētes ex illa. nō ex h̄ qd̄
recipit formā generis aut formā dīcē. qz nō qd̄q; recit
pit de dīspōnib⁹ ⁊ qd̄ accidit ei est de vnuerlitate ei⁹

quod dicitur sub fine ad quem mouet i generado. **N**ostri. n. plicius rex natiū. s. quo h vnio sit r quo alie pueniunt alias r passiones q ptingūt i eos. aliqñ. n. passiones pcedūt remouētes a fine q trēdit r aliqñ sūt i ferētes diuersitates n i ipso fine q trēdit h i aliqñ b hntibz se ad finē aliq pponē. r aliqñ sūt in aliqñ b lōge remoti a fine r q accidit materie fm h cum quo remanet mā occurrēs for est pter trētionē finis. masculinitas. n. r feminitas nō agūt nisi fm h qd est dispō istroz qbz sit generatio. **V**eneratio at sine dubio est qddā q accidit post vitā h postq vitā specificata ē res eminata p se. q h r illa sūt de vnioe dispōnū pntiū post specificationē vite i spēm spūs sit ppariua fini. vñ qdqd fuerit de passionibz r comitātibz fm hūc modū scias nō esse de dñis genēz. **I**ta q tibi naturā oñdīnus vlls r quō hz eē r quō genus dīc a mā tali mō q pnt veruari alii mōt de qbz postea loqmur oñdētes ea q sūt debita generi p q specificet. S3 remanēt due inq sūtōes pūcte et de q agimus. vna. s. de hīs q sūt debita generi. nec specificat illud alia de hac trētiōe quō sit r quō ex genere r dīa cū sint duo fiat vnū qddā definitiū i effectu. **D**e h at inq sūtōe dicemus q postq illa nō sūt dīe sine dubio sunt accētia. accētia aut r sūt comitātia aut nō comitātia. **C**omitātia at aut comitāt gna generis si hūerit genera. aut dīas genēz. aut ipm gen9 aut dīa ipsius aut dīa ipsi9 q sub ipso est. aut mā alicui9 eoz. **S**ed qm qeūq comitant id qd ex aliqñ b fuerit supius. comitant et genera supiora r dīas qz hnt r dīa pstitutiua q est ipsi9 generis r comitant etiā mā s istroz r accētia eoz. qm accētia comitant accētia tūc h oīa comitabunt gen9. r qeūq est sub ipso. **N**ullū at eoz q comitant dīas tm q sūt sub genere comitat gen9. eo q seqret ex h ipm fieri min9. possibile est at vtrūq ptingere i illo. **P**onam9 q aliqd sigrū qd sit ppositū r terminatū ex dīis corp9 r ex accētibz multis. q cū dixerim9 corpus nō intelligim9 ex h abstractionē a pūctione for corpē cū mā. cui h oīa sint accētia r sint pter essentia ei9. S3 intelligimus qddā qd est nō i sbo hns lōgitudine latitudine r pūdiatē. siue h pūctet d illo pncipat siue nō pncipat. h g colico ē cuiusdā qd ē colico sigrā sup quā cadit colico corp9 fm hāc trētiōe. nō pūcat at de ea corpus fm alia trētiōe q ē eius mā. cū g illud dī corpus. ipm corpus nō ē nisi ipz n ps ei9 nec aliqd pter ipz. **P**ot at aliqz dicet. q tā posuisti naturā generis. nō nisi naturā iduidui. **S**ed pbatū ē iā qd iduiduū hz pperates r accētia q sūt pter naturā generis. videlz. qm nō est opus vt nā corp9 pūcata de iduiduo. hz naturā generis fm h q applicat ipsi9 accētibz i effectu. **N**ā nā generis si nō pūcaret de colico nō pūcaret de i diuiduo h eēt ps iduidui l3. n. nō eēt h accētia r hee pperates th h nā quā dicimus hnt eē fm trētiōe pūctā. h ē qm nā sbe qeūq nō fuerit eius sbalitas pstituta. ē ex h r ex h qd ē necessariū qd esse corpus. h g act dētia r hec pperates pter ea sūt qbz eger corpus qd est vnū ex generibz ad eēnd corpus sic pūctū ē nisi su erit pbatū r nō i h. S3 cū fuerit h nō pūcabit de illa corpus. **I**nterest igit an dicat q nā ei9 nō eger ad suā trētiōe aliq an dicat pū de illo aliq q nō eger ad suā trētiōe. **L**ū at pūctat de aliq. iā approbat p illud i effectu postq possit at et approbat aliis ab h. **S**itr est eius dispō cū dīis. **N**isi at eēt h modus respct9 i pūctatōe spēt. nā generis eēt ps h pūcata. **S**pēs at ē nā eminata esse r i intellectu vtrōq sūt. videlz qm cū eminatū fuerit esse generis p illa q eminat ipm erit

in effectu r nō erit postea nisi poni sigrū tm nec requirit aliqd ad determinationē ei9 nisi definitio tm postq nā determinata ē spēs spālissima r erit tūc nā sic. q accētia ei comitātia ex pperatibz r accētibz p q nā iduiduat r sit definita. **I**psē vō pperates r accētia aut est adueniētia tm ita nō sint de eētia vllō mō r h sūt accētia q accidūt i diuiduis rez simpliciu r accētia aut erūt dispōnes supaddite ex qbz qdā sūt qbz qdā sūt qbus intellectis remoti. ab h sigrō necesse ē vt nō hēat cē h sigrū qd est pter alia. qz ptinget destrui vitatē sue aliterat9 comitant9. r qdā sūt qbus intellect9 remot9 nō est necesse puenire destructionē sui eē postq hūerit esse vī corruptionē sue eētie post eius appropriationē. **S**ed destruet alteras r eius diuersitas ad alia fm qd diuersū ē ab aliis absq destructionē singularis. fortal s at obscurū ē h penes nos r nō determinat. nī vō sermo nō est de h fm qd scitur h fm qd res est in se.

Caplin quintū de assignando cōparatione diffinitiois r diffinitū.

Dicit h aliqz dicere q diffinitio fm h qd pscntiūr auctores art9 pposita ē ex genēz r dīa. vnū qd qz dīcēt et ē ab alio vtrōq pres sunt diffinitiois. **D**iffinitio at nō est nisi qdditas diffinitū. q trētiōes q sigrū p gen9 r dīa talr se hnt ad naturā spēt qtr ipsa ad diffinitionē. **S**icut. n. genus r dīa sūt pres diffinitiois sic et inētiōes eoz. due sunt pres diffinitū. vñ cū ita sit. nō erit vtr pūctat naturā genis de nā spēt qm ps eius est. **A**d qd dicim9 qz cū nos diffinimus dicētes. v. g. hō ē atal rōnale nō volum9 in h qd ipē ē atal qd ē rōnale. qsi. n. atal i se qddā ē cuius eē nō ē eminatū sic pūctim9 nisi cū ipm atal fuerit rōnale. **I**ta vt cū h qd dicimus hns cūm apphēdētē simpliciter qd ē nō terminatū sit hns hāc atam iā sit terminatū. **N**ā eiusmodi est q eius atā ē sensibilis rōnalis. h igit dēterminatio ē eius q ē hns atam apphēdētē. **C**orpus g hns atam apphēdētē nō ē aliqd h ipm eē hns atam rōnale. ē aliqd qd accidit ei extrinsecus. r h qd ē atal nō ē nisi id qd ē hns atam apphēdētē. esse vō quō ē atā apphēdētē ē qddā terminatū qz nullū hz eē i actu vllō mō sic iā snti. h sit pillud terminatū. h at dūbitatio nō ē nisi i intellectu eo q dūbitū ē et de certitudine atē apphēdētē qūsq possit definitū r dīcēt qd ē apphēdētē sensu r ymaginatōe r rōne. **L**ū at accēpit sensus i diffinitioe atalis nō ē vō dīa. h est assigñs dīa. dīa. n. atalis h ē. s. q ē hns atam apphēdētē mobilē volūtatē. **N**ō est at eē atē atalis h qd ymaginat r monet volūtatē. h ē pncipiū ho9 oīum nō hns i se nō mē q psequit h. vñ necesse ē aduenire et nomē qm i se r qm ad h oīa. ita vt sensus r motus simul sunt in eius diffinitioe. **S**ed sensus ponat vel qsi i intellectu vtriusq sensus interioris. s. r exterioris. vel erit pntius sensu tm ad h vt significet h oīa nō sigrē pntētie h comitātē. **I**ā at oñsus ē intellectus ho9 r pūctiū. **S**ensus igit nō est vō dīa atalis h est vna de pūctibus dīe r vnū de comitātibus eā. eius at dīa ē eē atē q ē pncipiū oīum istoz illi. **S**imiliter rōnale ho9. **S**ed de factus notūm r pūctas pūctēdi dīas aut h aut illud facē necessariū dēciare a vā dīa ad comitans. aliqñ at dēnotat eius nomē a suo comitātē sic intelligim9 sensibile id qd hz pncipiū ex quo emanat sensus r alia h mōi. aliqñ vō dīa est ignota penes nos r nō pūctit nisi ex suo comitātē. **N**ā at fmo nō est nūc de hīs fm

Intelligimus et agimus de illis, si scilicet huius quod est esse eorum in se. deinde si aial non haberet nisi sensum tunc ipsi esset corpus huius sensu tali dicitur quod esset illud tamen non corpus ex intentione abstractionis nature corpee sensibilis. si tunc eo modo quod diximus quod intentio materie cum forma aut prius cu alia pre in proposito non est nisi coniunctio alicuius cum alio propter illud comitans aut accens. **¶** Tunc ea in quibus est intentio sunt multis modis. **¶** Uno ut coniunctio materie et forme si materia est quiddam quod non habet esse per se villo modo nec est in effectu nisi per formam. forma vero est quiddam aliud ab ea quorum unum non est aliud. Coniunctio autem eorum est neutrum. **¶** Alio autem modo sit coniunctio aliquorum quorum neutrum eget alio ad censendum. si ex unione eorum provenit quiddam aliud. vel proprie vel coniunctione vel coniunctione. **¶** Ex istis est quiddam coniunctio aliquorum quorum unum non habet esse in effectu nisi per huius quod adiungit alii et quoddam habet esse in effectu tunc id quod non habet esse in effectu existit per id quod habet esse in effectu ex quorum unione provenit propositum sic propositum ex colore et albedine. In hiis autem divisionibus neutrum unitorum est aliud nec ipsa utraque sunt pres unione nec predicat altere de altero villo modo univoce. **¶** Et ex hiis est unio alicuius cum aliquo cuiusvis non est ipsa eadem nisi ex coniunctione sui ipsi cum illo. Intellectus enim intelligit intentionem que possibile est esse multa. quorum unumquodque est ipsa intentio inesse. **¶** Intellectus autem intelligit alia que desunt eius esse. si quod ipsa intentio continet in eo nec est aliud nisi desunt vel ignorantia non inesse. Sic mensura que est intentio que possibile est esse lineam et superficiem et profunditatem non quod aliud adiungat ei. ex cuius adiunctione fiat linea et superficies et profunditas sed quod ipsa linea est ipsa et ipsa superficies est ipsa. **¶** Intellectus autem intentio mensura est ut sit quiddam receptibile equalitatis non tali ditione ne ut sit huius intentio tamen. Intellectus autem huius non est genus sic iam nosse. si absque ulla ditione alia ita ut huius intentio que est receptibile equalitatis ipsa in se quod fuerit postquam fuerit esse eius in se que cumque fuerit illud esse predicat de a se quod ita est et si sit in una dimensione vel duabus vel tribus huius intentio inesse non erit nisi aliquid istarum. Intellectus autem huius quod intelligit eam attribuit ei esse per se deinde si intellectus addiderit ei aliquid insuper illud super additum non erit quasi intentio extrinseca que consequatur id quod est receptibile equalitatis ita ut ipsum sit receptibile equalitatis per se in diffinitione sui et huius aliud adiunctum ei extrinsecus. sed huius erit determinatio sue receptivis equalitatis huius quod est in una dimensione tamen vel in pluribus. unum receptibile equalitatis in una dimensione in hac re erit idem ipsum receptibile equalitatis ita ut possit dici quod huius receptibile equalitatis est huius quod est huius una dimensione et converso. huius autem non sit in hiis que precesserunt. quibus enim huius sit aliquid multitudine sine dubio non tamen est multitudo que est proprium. si multitudo que est rei huius quod est terminata et non terminata. res enim terminata in se potest considerari huius huius quod est non terminata que tamen ad intellectum non terminata cum autem sit terminata ipsa non sit alia nisi huius respectu predicti que est huius intellectu tamen. determinatio enim non alterat si certificat. Sic ergo intellige unione que est ex genere et diversitate que sunt diversitas et in alicuius specie sit pro quodque diversitas suat ab eorum formis et genera eorum a materiis suar formarum que sunt genera eorum et diversitas eorum non sunt materie nec forme eorum huius quod sunt materie et forme ex quibus sunt quiddam in quibus nulla est propositio. si si fuerit propositio est quemadmodum diximus. Nulla autem eorum in unumque specierum est alia ab alia. nisi quod aliquam accipit non sic terminata si quod in pro est se terminata et accipit aliquam terminata in effectu hanc autem potentiam non habet huius esse huius intellectu. Inesse enim non est terminatio nature generalis propter potentiam que faciat eam speciem siue ipsa species habeat propositionem in a siue non habeat. **¶** Genus ergo et diversitas

in diffinitione etiam huius quod unumquodque eorum est per diffinitionem ex huius quod est diffinitio non predicant de diffinitione nec diffinitio de ipsis. Intellectus enim diffinitio est genus tamen. vel diversitas vel converso. Intellectus enim diffinitio aialis est corpus vel huius sensu. nec converso. Sed huius huius quod genera et diversitas sunt nature sequentes naturam sic iam nosse predicant de diffinitio. **¶** Dicimus autem quod diffinitio de determinat unam naturam. v. g. cum diversitas aial rationale ex huius iam determinata est intentio unius alicuius quod est aial quod aial est rationale. Cum enim considerat huius una res non est pluralitas in intellectu. Cum autem considerat diffinitio in invenit composita ex numero istarum intentionum et considerant iste intentiones huius huius quod unaqueque earum considerata in se non est alia invenit huius pluralitas in intellectu. Sed cum intentione que existit in aia intelligit diffinitio huius huius respectu. v. g. unum quiddam quod est aial quod est rationale. tunc diffinitio est ipsum diffinitum in intellectu. Si autem intelligit diffinitio intentione ex his aia huius respectu huius. si discrete tunc intentio ipsius diffinitionis non est intentio diffinitio. Sed quiddam deducens ad ipsum et demonstrans ipsum. Intellectus respectu que facit debere ipsam diffinitionem esse diffinitum non ponit aial et rationale duas. pres diffinitionis si predicata de ipso. si quod ipsa sunt ipsa diffinitio non quod sint duo de veritate eius dicitur a se et a toto sic intelligit ex nro exemplo de eo quod est aial quod eius aialitas est perfecta et terminata per rationalitatem. respectus quoque que facit debere quod diffinitio non sit diffinitum prohibet genus et diversitas predicari de diffinitione. si sunt due pres eius. et propter huius nullum horum quod est genus et diversitas est diffinitio. Intellectus univertitas intentionum aial proposita cum rationalitate. est intentio aial non proposita. Intellectus intentio rationale non coniunctio intelligit de intentione coniunctivis ex aial et rationali nec quod intelligit de unoquoque istorum nec aliud eorum predicat de illa. Coniunctio igitur ex aiali et rationali non est aial et rationale. Coniunctio enim ex aliis duobus. aliud est ab illis tamen cuius unum quodque eorum per se est per se autem non est totum. nec totum est ipsa per se. **¶** Intellectus autem dicitur huius esse. si quod diffiniunt res et que propositione huius diffinitio ad illas et que est diversitas iter quidditate vel forma. Dicimus ergo sic ens et unum sunt de hiis que sunt eia predicamentis si huius plus et posterius sicut est huius quod res huius quidditate et diffinitione non est in ipsis eis eodem ordine. Substantia enim cuius pro dat sua diffinitio et veritas. Letia vero quod quidditas eorum pedet ex substantia vel ex locali sic iam diffinimus. formarum autem naturalium iam nosse dispositionem et figurarum et mensurarum. tunc quodammodo non diffiniunt nisi per substantiam. ex quo contingit autem accensibus. ut in diffinitionibus eorum sit aliquid supra id quod est in essentiis eorum. quibus enim in essentiis non recipiat substantia ita ut sit per se eorum villo modo quoniam cuius per se substantia ipsum est substantia est in substantia recipit in diffinitione eorum ita ut sit per se eorum per substantiam diffiniunt omnia. aut compositis. contingit in eis idem bis repeti. Intellectus quoniam in eis est accens quod diffinit per substantiam. tunc necesse est eam iterum poni in diffinitione accensis ita ut tota diffinitio sit proposita ex diffinitione sbe et diffinitione accensis. unum oportet idem repeti bis et multoties quod per se cum resolvit diffinitio ipsi accensis et redigit in ea que continet. ergo in diffinitione huius compositi bis invenit substantia si essentia proposita non est nisi semel. et id in hac diffinitione aliquid est additum supra intentionem diffinitio in seipso. In vis autem diffinitionibus non debet esse aliquid superadditum. v. g. cum diffinit nasus simus. olo debet accipi in ea nasus et depresso et sic ponit nasus in ipsa diffinitione simi. Simus enim est nasus depresso. nec potest ponit huius depresso tamen. Si enim depresso tamen esset simus. tunc crus depresso esset et simum. debet autem olo nasus accipi in diffinitione simi. Cum ergo diffinit nasus simus. iam accipit

In ea bis nascus. vñ necesse est vt aut huius nō sint diffinitiones et sic nō hnt diffinitiones nisi tm simplicia aut vt hec sint diffinitiones s hñ aliū modū. ¶ Ad hz at sufficere sola expositio nois ad h vt sit diffinitio qñ diffinitiones huius ponant diffinitiones de qñ diffinitio est demonstrā qdditate rei sicut tā nosti. Si. n. ois oio cui pōrificari nomē eēt diffinitio tūc oēs oiones libri cuiusdā auctoris eēt diffinitiones. qñ qdē aut ita est tūc manifestū est q hec diffinitiones ppositoy diffinitiones sūt hñ aliū modū. ¶ Quidditas at ois simplicis est ipsūmet simplex. Nihil. n. est receptibile sue qdditatis. Si. n. ibi eēt aliqd receptibile sue qdditatis illud nō esset qdditas recepta q hñ in eo imo ipm receptū eēt for^a eius. for^a at eius nō est id qd ad cāt diffinitioni. s nec pposita sūt ex for^a tm. id qd sūt. Diffinitio. n. pposita nō ē ex sola for^a. Diffinitio. n. rei sūt oē id ex q pstituit eius eētia. vñ pigit vt dīcat materia aliq nō et p h coqscit vñ iter qdditate et for^a. for^a. n. semp est ps qdditatis ppositū ois vō simplicis for^a ē ipm simplex qm nō est ibi ppo. Copositor vō for^a nō ē ipsa ibi pposita. nec ē eoy qdditas. Ipsa coposita nō ē for^a iō qz stat q ps ē eoy. qdditas vō est id qd ē qdqd ē for^a ex nte iūcta materic q qdē amp ē q itentio for^a pō ē nō ē h itentio qz pposita ē ex for^a et mā h. n. ē qdditas pposita et qdditas ē h pō. q for^a ē vñ eoy q puenit in hac pōne qdditas vō est pō pplectēs formā et materia. vñitas at q sit ex illis duobus ē ad h vñ et qm qdē ex h q ē qdditas et qdditas et spēt ex h q ē spēs. ē qdditas. et singulari et particulari ex h qd ē singulare et particularē. ē qdditas cū accidētibus et comitātibus ex qbus pstituit. Cū igit qdditas pdicat de eo qd ē genus et de eo qd ē spēs et de eo qd ē singulare indiuiduū fit hac sola cōiōe nois. qm h qdditas nō ē discreta ab eo qd p ipsā ē qdqd ē aliqd nō eēt eius qdditas. ¶ Singulare at nō hz diffinitionē vllō mō quis ppositū hēat aliquā diffinitionē. Quā diffinitio ē oio pposita ex nois determinātibus i qbus tm nō est determinatio alicuius rei desigēte. Si. n. determinatio eēt designatio certa tā eēt notatio tm. aut aliqd signū moro aut silij. Ad at fit i illis cognitio lēgi pp determinationē. vñ postq oē nomē. qd ptingit i diffinitioe singularis sūt determinationē q possit ē multis puenire. tunc ordo pōnis sue nō excipit illud ab hac possibilitate. Cū. n. a. fuerit itentio vñ et et adiūg. b. alia. s. sibi itentio vñ poterit tūc huius eē restrictio aliq. Sed qz ē restrictio vñ vñ p aliud vñ remanet postea p pū dū vñ i q pōt eē cōiō. q. g. cū diffinit h locates. et vñ eē p h h ē cōiō. ē. cū vō vñ p h castus adhuc ē cōiō est. Si vō vñ p h q occisus fuit iniuste adhuc ē h cōiō est. Si vō vñ filius illius adhuc h pōt eē cōiō qm noticia illius ē sic noticia istius. Si vō notat ipm indiuiduū illius desigēte vñ cognōie fier demonstratio illius desigēte vñ cognōie et nō descriptioe. Si vō addit quē occiderūt i civitate illa et in ble illo. h ē tota enumeratio cū illa indiuiduitate oio vñ ē. pōit ē. n. illā pdicari de multis. nisi restrictioeris circa indiuiduū. Si vō illud circa qd restrictioeris fuerit aliqd indiuiduū de vniuersitate indiuiduoy alicuius spēs tūc nō poterit hac demonstratioe coqscit nec intellectu desphēdi nisi sensu. Si at id circa qd restrictioeris fuerit de indiuiduis in qz vno qz ē pfecta vñ spēs et nō supuenit ei aliud nouū indiuiduū intellectu tā stellerit ipsam spēm et eius indiuiduū. Sed cū assignat eius descriptio intellectu poterit illud vel iudicare de eo pprehēdere certus illud posse pmutari a sua dispone in destructionē. hñōi. n.

res destruit de descripto vō nō est certus an semp sit vel descriptioe de eo semp pdicari. aliqñ at i intellectu scit qdū durabit h. h. g. et nō erit vā diffinitio. manifestū est igit q singulare nō hz verā diffinitionē. nō. n. pōt ondi i se nisi cognōia aut desigēte aut pōne ad aliqd notū p cogmē vel desigēte. qm ois diffinitio est ymaginatio itelligibilis quāvep est pdicari de diffinitio. singulari q cū destruit sua diffinitioe nō diffinit. vñ diffinitio illius semp erit puratioe nisi fuerit ibi pter diffinitionē intellectu additā desigēte et vñōis. fiet q pp desigēte diffinitū sua diffinitione. Cū at nō fuerit h. purabit hēe diffinitionē. vñ at diffinitio est vā diffinitio. vñ qdqs vult diffinire corruptibilia. tā psumit ponere ea esse pmanentia.

Caplin sextū de vñ et eius certitudine.

¶ Nec debemus loq de vñ et ondere eius dispositionē dicemus q de vñ vñ nō est talis qlls est rōnaltas et sensibilitas. h. n. nō predicant de aliq nisi de eo cuius nō sūt vñ. s. de sua spē sic sensus de tactu sic nosti alias aut de suo singulari vt rōnaltas de rōnaltate socratē de indiuiduis. n. hōis nō pdicat rōnaltas nec sensus. Nullū. n. eoy vñ rōnaltas vñ sensus. s. a nois eoy denōiāt nomē. Si at hec sūt vñ. sūt vñ s. alit nec sūt eiusmodi vt sint aliq ex hñs q pdicant de pluribus vñ uoce. puenitū est q vt h sint pñ vñ nō vñ h. n. nō pdicant vñ uoce. nisi de nō indiuiduis spē q dicunt eoy vñ. s. rōnaltas pdicat de rōnaltate socratē p ptonis vñ uoce. sensus quoq pdicat de auditu et visu vñ uoce. vñ q q ē sic rōnaltas et sensus nō est eiusmodi vt pdicet de aliquo aiato. Sensus. n. et rōnaltas nō est alia vllō mō. ¶ Vñ at q ē rōnale et sensibile est genus i pō. Cū at fuerit i effectu fiet spēs. qñō at fiat h tā ondimus et ondimus quō ipm gen^o est vñ et spēs i esse in actu et quō h differūt iter se et q spēs vñ est qddā qd ē gen^o. cū fuerit pparata i effectu et q h discretio et vñ est penes intellectu. Cū at vñ gētiō inesse i ppositū gen^o fiet mā et vñ for^a et tūc nec genus nec vñ pdicat de spē. ¶ Vñ obiectioes q fiunt h vñ vñ de nā vñ sunt hec qd dicā. ¶ Stat. s. q ois spēs discrepat ab aliis se cū puenitibus i genere p vñ. et q ipsa vñ ē qdā itentio q ē aut cōiō ex pdicat aut ptera sub aliquo qd est cōiō ex pdicat. ¶ Inconueniēs ē at vñ oem vñ cōiōre eē ex pdicat. rōnale. h. et alia hñōi nec sūt pdicamēta nec sūt de iudicio pdicamētoy. restat q vt ptingant sub cōiōre ex pdicamēti. De at. qd ptingit sub itentioe cōiōre se differūt ab eo q tecū puenit i illa p vñ sibi p pñā. q vnicūq vñ est vñ et h vñ i finitū. ¶ Que at debes scire p que soluit h qd. h sūt. s. qm pdicabile aliud est pdicabile pstitues qdditate sibi et aliud ē pdicabile comitās qdditate eius nō pstitues illud et qz nō est necesse vt ois itentio minus cōis q ptingit sub itentioe cōiōre. differat a puenientibus secū i illa p vñ q itelligit esse itentio diuersitatis sue essentie et sue qdditatis. o. n. vt id qd pdicat de aliq si fuerit pstitutiū sue qdditatis i intellectu. et cogitatioe sit sic ps sine qdditatis. vñ qdqd puenit cū eo i ipsa itentioe i intellectu et cogitatioe et diffinitioe. puenit cū illo leo qd est ps sue qdditatis. q at destruerit ab eo necessario differet ab eo p id i q nō puenit cū eo. q ap intellectu et cogitatioe et diffinitioe est alia ps sue qdditatis. s. ap intellectu et diffinitioe ps vñ totū. Differit igit ab eo p id qd est aliud ab eo. s. p vñ. Cū at puenit i aliq comi

tanti ita vt nō pueniāt i ptrib⁹ diffinitōis ddditatij vllō
 mō tē p ipam ddditatē erūt differētes n̄ p pte eius sic
 color dicitur a nūero. q̄uis. n. pueniāt i s̄s. s̄s at sic p̄z ex
 pmissis comitās ē n̄ aliqd de ddditate tē ad h̄ vt color
 dicitur a nūero s̄m diffinitōne ⁊ intellectu n̄ ē ei nec aliqd
 nisi sua ddditas ⁊ sua nā nec puenit cū eo nūer⁹ i aliq̄
 qd sit de ddditate ei⁹. Tora. n. ddditas coloris est nō
 pueniēs vllō mō cū ddditate nūeri puenit at cū eo in
 eo qd ē ex ddditate eius color igit n̄ eget dōia q̄ dicitur a
 nūero. ¶ Bicem⁹ ē q̄ gen⁹ pdicat de spē ita qd est
 ps ddditatij ei⁹ ⁊ pdicat de dōia ita qd ē comitās eā n̄
 ps ddditatij ei⁹. v. g. at pdicat de bole qm̄ ē ps dddita
 tis ei⁹ ⁊ pdicat de rōnali qm̄ ē comitās ipm̄. ¶ Ad. n. in
 telligim⁹ rōnale nisi qd ē h̄ns rōnalitatē ⁊ qd est h̄ns
 ita; rōnalē ita q̄ h̄ nomē rōnale n̄ s̄gt an illud sit s̄ba
 an nō. Sed comitat ipm̄ n̄ ē nisi s̄bam ⁊ nisi corpus ⁊
 nisi sensibile h̄ igit pdicant de illo sic pdicat comitās d̄
 suo comitato. n. n. comitat i intellectu rōnal. s. rei h̄ntis
 rōnalitatē. ¶ Bicem⁹ nūc q̄ dōia n̄ puenit i dddita
 te cū gñe qd d̄ se pdicat. dicitur igit ab eo p seip̄sā. puenit
 at cū spē i eo qd ē ps sue ddditatij. dicitur igit ab ea p nāz
 gñis qd ē int̄ ddditatē spēi n̄ int̄ ddditatē dōie. qm̄ at
 se h̄at cū reliq̄s. h̄ ē. s. qd si dōia puenit cū illi dddi
 tate necesse erit vt discrepet ab eis p dōia. Si at n̄ cō
 uenerit cū eis i ddditate tē n̄ erit necesse differre ab eis
 p dōia. ¶ Ad. n. necesse vt oē qd puenit cū alio puenit cū
 eo i ddditate vñ n̄ ē necesse vllō mō vt cū dōia fuerit pte
 ta sub aliq̄ cōiore q̄ sit ipa pueniat sub eo tāq̄ sub gñe.
 p̄t. n. p̄tineri sub aliq̄ cōiore se ita vt illud cōi⁹ sit inter
 ddditatē ipsius ⁊ p̄tineri sub cōiore n̄ nisi ad modū
 ei⁹ qd p̄tinet sub comitātī qd n̄ est itra ddditatē ei⁹. sic
 rōnale qd p̄tinet sub apphēdēte qd ē gen⁹ ei⁹ ⁊ appe
 hēdēs p̄tinet sub s̄ba. eo q̄ s̄ba ē ei vt comitās illius. n̄
 vt gen⁹ quēadmodū dixim⁹. ⁊ p̄tinet et sub ad aliqd
 nō q̄ r̄lo sit ei⁹ s̄ba vt sit itra ddditatē ei⁹ s̄ qz ē comi
 tās illius. dōia ḡ ad h̄ vt d̄fat a spē nō eget alia dōia ⁊
 ad h̄ vt d̄fat ab aliis secū pueniētib⁹ i eē vt comitāt
 bus nō eget alia itēdē nisi ipa sua ddditate. vñ n̄ dōz
 ipsa p̄tinet sub cōiore se. quēadmodū spē sub gñe s̄
 p̄tinet vt comitātū minus cōe sub comitātū qd n̄ ē itra
 ddditatē ei⁹. ¶ Si at itellereris dōia. v. g. vt rōnali
 tate nō luēniem⁹ exēplū ei⁹ nisi i dōiis rēz ppositay.
 Si vō itellereris rōnalitatē ipsā eē h̄ntē alam rōnalē
 tūc ipa erit de itētiōib⁹ ppositis ex aliqd ⁊ s̄ba sic ita
 nosti alias. Si at itellereris ipsā alam tē ipsa erit s̄ba
 ⁊ erit ps s̄be s̄be pposita. a q̄ d̄t p dōia q̄ est inter du
 plicē s̄bam ⁊ ppositā quēadmodū sepe on̄sū ē. ¶ Re
 peramus at nūc p̄dones i q̄b⁹ vt eē aliqd q̄onis dice
 tes q̄ p̄pō illa q̄ dicit q̄ dōia est itētiō q̄ ē aut cōior ex
 pdicatij aut p̄tēta sub cōiore ex pdicatij illa alia q̄ dicit
 q̄ pdicamētū ē id qd ē cōi⁹ ex pdicamētis est dicitio
 falsa qz pdicamētū ē id qd ē cōi⁹ pdicatij gñalib⁹ p̄sti
 tuētib⁹ ddditate. ¶ Ad q̄ sit cōi⁹ pdicatis q̄ nō cōsti
 tuūt ddditatē otum eoz q̄ sūt sub eis. s̄ comitāt illa.
 Illa vō q̄ dicit q̄ dēqd p̄tinet sub itētiōne cōiore se. d̄t
 ab eo qd secū puenit i illa p dōia sibi p̄p̄riā falsa ē. quē
 ea. n. q̄ cōueniūt i comitātī nō itēdē q̄ ē itra ddditatē
 rei n̄ differūt p dōia s̄ sola ddditate māifestū ē q̄ ex h̄
 qd n̄ o3 vt vnicuiq̄ dōie sit dōia. ¶ Qz ē scire q̄ itel
 lectus de h̄ q̄ d̄t q̄ dōie s̄be sūt s̄be. ⁊ dōie q̄litas sūt q̄l
 itates. h̄ ē. s. q̄ dōias s̄be comitat eē s̄bas ⁊ dōias q̄lita
 tis comitat eē q̄litas. ¶ Ad q̄ i ddditate dōiaz s̄be in
 telligat diffinitio s̄be ita vt sint s̄be i se ⁊ q̄ in ddditate
 dōiaz q̄litas itelligat diffinitio q̄litas ita vt sint q̄l
 itates. nec vt dōia s̄be itelligam⁹. v. g. dōia q̄ pdicat de

s̄ba vniuoce. s̄ dōia q̄ pdicat de ea benoiciue s̄m nō
 rōnale. est. n. sic ita nosti dōia q̄ benoiciue nō vniuoce.
 Va at dōia ē q̄ pdicat vniuoce. ¶ Ad ē at necesse vt cū dōia
 vniuoce fuerit. dōia q̄q̄ benoiciōis semp̄ h̄at
 eē sic. nisi i o3 qd ē spē s̄bal. nō i spēb⁹ acc̄ntalib⁹ nec
 in o3 spē s̄bali. s̄ i ea q̄ fuerit pposita ⁊ n̄ fuerit s̄ba sim
 plex. ¶ B̄tie at q̄ pdicant vniuoce itellect⁹ h̄ ē. quē
 sic s̄matim on̄dim⁹ postea vō s̄m diligētiorē p̄sidera
 tiōne scies. an h̄ res quā sic on̄dim⁹ debeat eē s̄ba vel
 q̄litas. v. g. qm̄ rōnale qd est res h̄ns rōnalitatē in h̄
 qd est h̄ns rōnalitatē nec est s̄ba nec est acc̄ns. sed qz
 scit extrinsecus impossibile esse qd sit s̄ba vt corpus.

Cap. septimū de p̄pōne diffinitōe cū ptrib⁹ suis.

Item⁹ q̄ plerūq̄ i diffinitōe sūt pres diffi
 d niri. Cū at dicim⁹ q̄ gen⁹ ⁊ dōia nō sūt due
 pres spēi i ddditate n̄ ē h̄ q̄si dicim⁹ q̄ spē
 nō h̄z pres. Spēs. n. pres h̄z cū fuerit ex aliq̄ modoz
 rēz. s. vt ex acc̄ntib⁹ h̄z p̄tirates vt ex s̄bais h̄z p̄pō.
 vñ h̄z q̄vz ptes diffiōis p̄ores diffinitio. Cōs̄git at ali
 cubi fieri cōuer⁹. cū. n. voluerim⁹ diffinire portione
 circuli. diffiniem⁹ eā p̄ circulū ⁊ cū voluerim⁹ diffinif
 digitū hois diffiniem⁹ p hoiez. ⁊ cū voluerimus diffi
 nire angulū acutū qui ē ps recti diffiniemus p rectū.
 ¶ Itēq̄ at diffiniemus rectū p acutū nec circulū p por
 tiōne ei⁹. nec hoiez p digitū. o3 at affigre cām hui⁹.
 ¶ Bicimus ḡ q̄ nullū hoiz ē ps spēi h̄z ddditatē ei⁹.
 ⁊ formā eius. n. n. ē i ddditōe circuli vt portio i actu sit i
 eo. itavt ex eo p̄pōat for⁹ circuli. sic ē i illū circuli h̄fe
 circūferentiā h̄c ē i illū hois ex h̄ qd ē h̄ h̄fe digitū i
 actu nec ē i illū recti vt sit ibi acut⁹ ps eius. h̄ igit
 o3a n̄ s̄t pres rei h̄z ddditatē eius. s̄ h̄z māz ⁊ s̄bm ei⁹.
 ¶ Ad. n. accit recto vt sit ibi acutus nec circū vt sit ibi
 portio nisi ex passiōe q̄ accit māe eoz. ¶ Acc ex h̄ pēdz
 p̄cō sue materie cū for⁹ eoz nec p̄cō for⁹ eoz i seip̄a.
 ¶ Scias at qm̄ sup̄ficiēs ē mā itelligibil for⁹ circuli
 pp quā accit ei dōio vñ si ex h̄ pēdēt p̄cō māe ei⁹ eēt
 d̄ comitātib⁹ i se p̄p̄riā n̄ d̄ p̄stituentib⁹ sic ita expositū
 ē i p̄missis. h̄ at d̄ q̄b⁹ agim⁹ n̄ sūt ita nā p̄t res separi
 ab eis ⁊ ab h̄ ē qd ē vt digit⁹. h̄. n. ad h̄ vt sit al rōna
 le. n̄ eget digito. s̄ ē h̄ d̄ p̄tibus sue māe q̄bus decorat
 d̄ispō sue māe. vñ q̄cūq̄ fuerit d̄ p̄tibus q̄ n̄ sūt nisi cā
 māe ⁊ q̄bus nō eget for⁹ ipa n̄ sūt pres diffiōis vllō
 mō. cū at fuerit pres māe ⁊ n̄ fuerit pres māe abso. s̄
 pres māe cā ipius for⁹ tē i eoz diffiōne h̄z accipi ipsa
 for⁹ ⁊ ipa spē. erit q̄ ē cū mā sic digitus q̄ n̄ ē ps de
 bita corpi absolute. s̄ corpi qd fit al vel h̄. Sicut acu
 tus ⁊ portio siue circulus n̄ sūt pres sup̄ficiēi absolu
 te s̄ sup̄ficiēi q̄ sit rectus āgulus vt circulus ⁊ tō for⁹
 suoz totoz accipit i diffiōne h̄az p̄tū. ¶ B̄fnt at h̄
 tria cre⁹ nā digitus ē ps hois i actu. cū. n. h̄ diffinit
 aut d̄scribit h̄z h̄ qd ē idiuuū itegrū h̄uanū p̄uēt ac
 cipe digitū i eius d̄scrip̄tiōe. eo q̄ ipē ē ei ps s̄bal q̄rū
 ad h̄ qd ē idiuuū itegrū ex acc̄ntibus. ¶ Acc tñ ē p̄ti
 tuēs nām spēi eius. eo q̄ ita sepe diximus qz id q̄ p̄sti
 tujt ⁊ d̄scernit idiuuū in sua idiuuualitate aliud
 est a natura speciēi ⁊ h̄ ps est de numero eoz. i q̄bus
 ps est ps in actu. In reliq̄s aut duobus ps nō est ps
 in actu. manifeste. n. vt q̄ si circulus diuidat in pres
 destruet vntas sue sup̄ficiēi ⁊ d̄struet i eo essentia cir
 culi eo q̄ circūferentiā ita nō est vna linea in actu nisi
 cū accipiunt pres eius i c̄statiōne aut positione nō in
 c̄statiōne. Sicut est iudiciū de recto āgulo. Itē circulus
 ⁊ angulus rectus differūt in h̄ vno. s. q̄ portio circuli

no est nisi circuli i actu acuto vo no est nece adee vt sit ps alterius anguli. Non. n. est acutus p pone ampli r recti. h in se est acutus ex pone. s. suoz latex vnus est alter. Sed qm acutus ex mo ipsius ponis. s. hm qd est po rigit rto. qm ex similitudine r p qitate r remorde lica ru iter se peder sp aliq rto. id accidit vt cognitio acuti pe deat ex rone. Sz qm h rto no significet in actu pp sua difficultate. Ia m sige ipa i po cu poit i actu. Ire agulus supicialis no sit nisi ex rite lica sup lica. Incl natio vo q sit est icliario ab aliq eqlitate r ad pre aliq. Cu ar accipit p p qtras alicui9 lineaz ad aliq absolute. r accipit ei9 icliario ab ea absolute sine affigide iclinationis ab ea tuc no est nisi icliario absolute q lucnis i actu r recto r aplo. i qz oluz lineis icliario e ab vna ad alia. ¶ Cu vo r siderat r uctio duaz lineaz iter se no drecte luenit amp r i eo icliario vnus suaz linea ru ab alia. h ar icliario absolute est q puenit ex curui tate duaz lineaz cum hz aguli. vn nece est vt h icli natio d rmet p aliqd qd nece e ee logitudine lica re. Im po est. n. cogitari linea a q icliet h linea nisi a lica q idirecte r ugit cu ha. q fac agulu vt rectu vel acutu vt aplu. p linea ar q no r ugit cu hac n de rmet aliqd. Consideratio vo icliationis a linea recta abso no est certa i h caplo alioqn aplus r recto. essent acuti. s. h et r sideratio icliationis a linea q fac aplu. Incl natio. n. aplitudis ia huar aplitudinē suā qm vnus aplus minor est alio. Sitr est de acuto qm sit ipo acutu nori ficari p acutu h. n. eet notificare igru p igru restat g vt eius notificatio necessario fiat p rectu q no remanet icorruptus. s. ca icliatione aliq ab eo r dicit q acutus est q est ex duabus lineis qz altera r ugit altera icliat a ad ea amp qz linea recta. sic erigat sic. q fiat minor recto si rectus eet. ex h ar no icliet q i actu sit rectus natio h caplo rpat. tuc. n. cet diffinitio falsa. h rpat recto q est h mot. h mot. n. rectus ex h q e i po q est i effecti est po exns i po. po. n. ex h qd est i po. e i effecti. aliqn. n. po est ipo. h po p pinq effectui cu postea fit i effecti po p pinq. po. n. p pinq fetedi cibaria e ipo. cu ar ia fetet. ipa po p pinq sit i effecti h ei9 actio no est: acutus g diffinit p rectu no q est i effecti abso sed i po. Ad ar diffinit p aliū s. h acutu nec p aliqd qd no est. Id. n. p vnū aliqd diffinit h z ee i po r h est diffinitio. hm h q s. h qd est i effecti. forassis. n. sciet acutus r aplus p rectu rectus. n. certificat p eqlitate r similitudine r vnitare. Illi vo duo certificant p discessionē ab eqlitate. Recto igit certificat p seipm pt dicit q angulus minor ex duobus agulis seqlibus q sunt vna linea stāte sup aliā est acutus r maior ex illis est aplus. Si vo diligēte r sideret i h tā ondū rectus. maior. n. e q est rātus r aliqd plus. minor vo est cui de tāto aliqd deest. p nū g certificat cognitio maioritatis r minoritatis. igit p vnū s. h certificat multiplex diffinit r diuersuz. Sic g debet icliare disposicione p riu diffinito r. debes et reminiscet eoz q p dicitā sūt de disposicione p riu materie r p endentiū ex materia.

¶ Cōpletus est tractatus quintus laudet deus sequit. sextus. ad laudem eius.
 ¶ Capitulum primum de blonibus eaz r de eaz dispo nibus.

¶ Distinctio tractatum de s. h r accubus r de respectu positaz r posterioritaz iter se. r de conuenientia diffinitionū cū diffinitū. r de vltis r p ricularibus oz nūc vt loqmur de ea r cāto. h. n. sūt et de p r tibus esse icpū est esse. Cāe ar

sic ia nosti sunt for^a r mā. r agens et finis. Dico igit q nos no iclietm. ee cāz formalē nisi cāz q e ps cēnie rei i q e id p qd res e i effecti. Nam vo iclietm ee cām q est ps cēntie rei i q est id p qd res est i effecti r i q rēqescit po ee eius. Agens vo e cā q acqrit rei esse discretū a seipo. s. vt cēntie agētis h z p mā iclione no sit s. h illius ee qd acqrit ab eo nūc icformet p illd sed ita vt i seipo sit po illius ee n accidētāl r sic et oz vt il lud ee no sit ab ipo icpū est ipē agēs. Sed si fuerit sit s. h aliū respectū. s. qm diuini p h no iclietm. pagētē pncipiū motionis tm. sic iclietm nāles. Sz pncipiū eēndi r dātōrē ei9 sic creator mudi. Cā vo agēs n. i no acqrit ee rei nisi motionē aliq ex modis motionū igit acqres ee nālibus est pncipiū motus finē. vo iclietm. mus cām pp quā acqrit ee rei discretū ab ea. r p r ondū q no est ic alia h p rter has. Dico. n. q cā rei necessario vt est itra cēntiā rei r ps ee eius vel no. Si ar fuerit i tra cēntiā rei r ps esse eius. vel erit ps cui9 ee solū no fac rē debere ee i effecti. sed vt sit tm i po r h vocat p lē. vt erit ps cui9 ee ē facere eā eri i effecti r h ē for^a. Si ar no fuerit ps ee rei tuc vel erit cā pp q res e vel no. Si ar fuerit cā pp q illa est finis. Si vo no fuerit cā pp q tuc nece e vt vt ee eius no sit i ea nisi p accns r est agēs eius. vel ee eius sit ab eo r sit ab eo r sit i ea r h est et elm eius. vt s. h m et us igit pncipiū vo no sit. v. r alio mō q r tuoz. Si. n. elm qd est recipiēs r no est ps rei accepis p r elm qd est ps erit qnq. Si ar acce pis v r uq p vno eo q cōcāt i iclione po r p r tationis erit q r tuoz. oz ar vt no accipias elm ex sensu agētis q e ps pncipiū for^a h r pposito r ic recipiēs erit pncipiū icl tōi. s. h m. n. h no rstituit nisi p formā h ei9 cēntia respectu sui p rns tm e no po. Res ar q e i po eo mō q est i po no e pncipiū qz no e nisi pncipiū icl tōi. Im r tō. vo egerit acqrat sibi s. h i effecti r de h sit cā x i stētie rei i s. h sit icl tōi s. h pabit. igit p mītia erit vt cēntialit vt remota. h p mītia erit cēntia n tpe. hce igit sūt spēs cāz. Cu ar s. h m fuerit cā icl tōi q sustinet no e h h z mō dū q s. h m e cā r ppositi. h alio. Cu vo fuerit for^a cā ipst mae. no erit eo mō q for^a e cā r ppositi qm pueniūt eo mō q vnū qd eoz e cā alicui9 a q neutru eoz e discrete. s. h p. n. qm pueniāt i h m vno duoz modoz vnū eoz no acqrit alteri suū ee icpū e cā h acqrit ee alior et r e i ea alio q cā ei9 e pncipiū p pinq. ad acqrdū cā to suū ee i effecti h no solū nisi cū pncipie r occasiōe q fac ee hāc formā. s. vt cām. igit h alid rstituit p illd et id erit mediū cū pncipie ad acqrdū illi suū ee i effecti igit for^a erit mae qsi pncipiū actiuū si ee eius i effecti cēt. ex ea solū vt videret q for^a eet ps cāe acite sic vnū ex duobus motuētib9 nauē sic i seqlentibus dclarabit. for^a ar no e nisi cā formal r pposito ex ea r ex mā igit for^a no e nisi for^a mae r n e cā formal mae. agēs vo acqrit alit rei ee qd no hēbat illa res i seipaladuētus cuius ee e ab h q e agēs icpū cēntie hūius agentis no est recipiēs forma illius ee nec e admetū illi ita vt sit itra illd. Sz vna qz duaz cēntiaz e ex alterā. r neutru eoz e vt r r e cipiēdi alter i se. Ad e ar longe qn sit agēs q attribuit ee actu actione q r tū i se e. Ad. n. q e i ligno abfeso est actiuū pncipiū motus q no sit i mā nisi p motū q est i mā p que debuit ee cēntia eius. Cōfūctio eoz h e q vnū eoz sit ps ee altius vt mā eius. h q due cēntie sē certissime discrete r hnt cōe id i q sūt. ¶ Ex agentibus ar e q aliqn no est agēs nec eius pacies e pacies. Sed cū suū paciens no est paciēs r ugit agēt occa siones pp qz sit agēs r tuc ab eo est ee rei postq non fuit g illi rei r ee r est qd ei fuit no ee. Sz ab agēte no

est ei h qd nō fuerat nec h qd est postq̄ nō fuerat sed ab agente hz tm qd est postq̄ aut res ex se ipa hz non esse sequit tūc vt eē cū sit post nō eē r fiat postq̄ nō fuerat igit q̄ illi est cēntialiter ab agēte h est. sed h qd eē nō est ei nisi q̄ illi alit rei p̄curreret oīa ex q̄ p̄cur su bz vt p̄ter eē qd bz cēntialit hēat aliud esse h h qd nō habuerit eē nō est ei ex cā agēte h at qd nō habuerit eē iā referunt qdā ad aliq̄ cām q̄ ē puatio sue cāe. Suū. n. eē post nō eē. est qdā qd nō est sem̄ p̄ cām. nō est at possit vllō mō vt sit et eē. q̄ at nō est possibile nō hz cām vey est at q̄ suū eē pōt eē r nō esse igit sui eē cā est. h suū nō eē aliq̄n erit aliq̄n nō erit. igit p̄ esse vt r sui nō eē sit cā r sui eē postq̄ nō fuit ei eē. ¶ Si q̄s at dixerit q̄ suū eē postq̄ nō fuit. potuit eē. r potuit n̄ eē. bicā si tu itelligis suū eē iquātū iā est ipm suū esse tūc puatio nihil agit h. ¶ Ip̄. n. suū eē ē nō necessariū. Ad est at nō necessariū iquātū adhuc est puatio h ex h q̄ casu accidit mō qd erat puatū. Inquantū vō accepis suū esse post nō esse p̄siderabis suū eē post nō eē n̄ suū eē tm qd fuit post nō eē r postea p̄tigit ei q̄si nō p̄cām. deinde vt esset cā cēndi suū eē post nō eē. Si at fuerit cā sui esse q̄ fuit post nō eē iquātū est suū eē tūc certū est posse p̄cedi q̄ suū eē p̄t eē r nō esse post nō esse qd erat ei. Nec dat ei certū suū eē post nō eē iquātū ē eē post nō eē vt possit eē pp nō esse vel posset nō esse nisi nō fuisset eē vllō mō r tūc cēt r tūc eēt i respectu ad eē. ¶ Et forrasse putabit aliq̄s q̄ agēte r cā nō est opus nisi vt res hēat eē post nō eē. Sed postq̄ res habuerit eē si destruat cā. erit tm res sufficiens i se. igit puatū q̄ res nō indiget cā nisi ad incipiēdū eē. Sz postq̄ incepit r habuerit eē iā nō idigebit cā. Cāe igit ap̄ eū erit cāe sciēdi tm r p̄ores co q̄ sit non simul cū eo. Iā igit puatū cū falsum sic tu nosti. esse. n. rei. postq̄ res facta est nec esse est vt sit v̄l necesse eē v̄l nō necesse eē. Si at iuerit esse qd est necesse rē v̄l sua necessitas erit illi qd dicitur cēntia ipius qd dicitur ita vt iudiciū illi qd dicitur sit necesse eē r tūc impossibile est vt incipiat eē vel erit necesse p̄ditionalit. r tūc illa p̄ditio v̄l erit iceptio vel p̄peras aliq̄ ex p̄peratibus illius qd dicitur v̄l aliq̄d aliud ab ea. Sed necessitas sui eē nō p̄t eē pp iceptio nē. Ip̄ius. n. iceptiois nō ē suū necesse necessariū p̄ se. quō igit erit necesse p̄ illā id qd est aliud ab ea. Inceptio at iā destructa ē. Tu igit ipa nō est quō erit cā necessitas alit rei. nisi forte dixerit q̄ cā nō est ipamet iceptio sed ipa est res cui acq̄sita est iceptio. igit eēt h de p̄peratibus q̄ sunt cuius qd cepit. igit iā h p̄meret i scda p̄te diuisionis. dico igit. q̄ necessario tūc aut id qd comitaret has p̄perates comitaret qd dicitur r tūc qd dicitur comitaret necessitas cēndi aut q̄ hec p̄peras iceptio eē igit dicitio d̄ necessitate sui eē eēt sic dicitio d̄ p̄. Si at fuerint p̄perates infinite r oēs h̄mōt tūc oēs erūt possibile esse nō necessitate p̄ se v̄l pueniāt ad p̄rietatē q̄ necessario est pp aliud a se. diuisionis at ps p̄a ponit oēs p̄perates esse possibile i se ipas. Iā at p̄stitit q̄ sua necessitas possibile ē p̄ aliud a se. igit oēs p̄perates erūt debite ex necessitate pp aliqd aliud eē se. diuisionis vō ps scda fac̄ debere q̄ eē iceptio nō fac̄ pmanere nisi eē necessitatis extrinsece r h est cā. Tu aut iā nosti q̄ iceptio iceptiois nō est nisi eē postq̄ nō fuit h igit est esse r h est esse. postq̄ nō fuit. Cā at q̄ fac̄ iceptio nō eget aliqd in nō esse eius. h agit iquātū est ab ea esse. r postea accidit vt sit h i illa hora esse postq̄ nō fuit. accidens aut qd casu accidit nō est intrās i p̄stitutionē rei igit nō eē qd p̄cessit nō est cā et esse qd iceptio. Sed h maneria huius eē iquātū est illi manerie qd dicitur.

ratū. oz vt habeat cām q̄uis buret r pmaneat r iō nō. erit possibile b̄ze q̄ aliq̄ res ponat eē rei. eē postq̄ nō fuit. h. n. nō eēt possit aliqd. n. eē qd nō bz necessario esse post nō eē r aliqd est qd necessario bz eē post nō eē. eē at iquātū est eē huius qd dicitur p̄t eē ex cā sed p̄peras huius est. s. q̄ est eē post nō eē nō p̄t eē p̄cām. igit res iquātū est eē suū cepit. s. iquātū est qd est approbatū. sed qd est post nō eē nō hz cām certissime. Sz cā ē illi iquātū qd dicitur eius hz eē igit alt̄ est res q̄ ipi puatū. Cā. n. nō est nisi de eē tm. Si at euenerit qd p̄ces sit illud nō eē. erit iceptio. sed si nō euenerit iceptiois nō erit. agēs vō fm qd vulgus appellat agēte non est certa cā iquātū ponit eū agēte. Ip̄. n. ponit eū agēte iquātū p̄siderat eū p̄us nō fuisse agēte. vnde nō est agēs iquātū est cā. sed iquātū est cā r aliqd aliud ē adiūctū cū ea. qm̄ est agēs vno respectu. s. q̄ nō ē adhuc ip̄atio i illo r alio respectu sui. s. q̄ adhuc nō ē ip̄atio ab eo i illo sic si p̄siderares ip̄m fm h qd puenit ab ip̄o p̄iuctū cū eo. q̄ nō puenit ab ip̄o. r sic vocat agentē r ob h qd dicitur ip̄i vocat agēte de p̄dōne ei. est q̄ aliq̄n fuit nō agēs r postea voluit r accidit ei aliq̄ dispō q̄ n̄ erat. r postea adiūctionē essentia ei cū illo adiūctio fit cā i effectu. Iā at p̄us erat absq̄ h igit agēs est apud eos iquātū est cā i effectu post suū eē cām i po^a nō iquātū est cā tm i effectu r oē id q̄ vocat agentē. comitatur sit ēr id qd vocat paciēs. Ip̄. n. nō faciūt eū alienū a di spōe q̄ sibi adiūgit pp quā cū sibi aduenit ab eo eē post q̄ at paruit q̄ eē qd dicitur. p̄der ab alio iceptū est eē illi qd dicitur. nō iceptū ip̄m ē eē post nō eē tē illud eē fm hūc nō bz creatū eē r iteri dū durauerit sic erit cātū p̄dēs ab alio. Iā igit manifestū est q̄ cātū eē aliq̄ qd det h hūm̄ eē p̄ se tm. sed iceptio r alia h̄mōt sūt r es q̄ accidit ei. r q̄ cātū eget datore sui eē sp̄ r incessantē qd dicitur habuerit esse.

¶ Caplm scdm de solutiōe q̄onis an oīs cā sit sil cū suo cāto r de certitudine cāe agentis.

¶ Et q̄ purat filius remanere post p̄zem r fabrica post fabricatorē r calefactio post ignē occasio fuit ignorantia q̄ sit va cā. fabricator .n. r p̄ r ignis nō sunt v̄e cāe ex̄ntie fm qd bz oppositionem ei. nec etiā sunt cāe sui esse. ¶ Fabricatores nāq̄ motū cā est motus alicuius. Sed postea q̄s r ei cessatio a motu vel puatio sue motionis r sua ponderositas post illā motionē cā est p̄pletionis illius motionis. Illa. n. ponderositas r aduentus illius motionis sunt cā alicuius p̄iuctiois r illa p̄iuctio cā est alit cuius figure. vnaq̄q̄ igit cā est sil cū suo cāto. ¶ Iā ēr cā est motus sp̄maticus. r motus sp̄maticus postq̄ puenit ad modū p̄dictū cā est essendi sp̄ma i loco suo r deinde ip̄m q̄desere i loco suo cā est rei. Sed eius formatio i al̄ r suū pmanere at. hz aliā cām. postq̄ aut h ita ē tūc oīs cā est cū suo cāto. Silr ēr ignis est cā calefactiois nāq̄. Calefactio vō cā ē d̄struēdi aptitudinē i effectu p̄fectā recipiēdi formā aq̄itatē v̄l pmanēdi r illa v̄l alia cā est cā adueniēdi aptitudinē p̄fectā ad huius dispōnē vt incipiat h̄m̄ ei. s. formā igneitatē. cā at for^a igneitatē sūt cāe q̄ iuestiūt cā suis formis. r hec cāe sit separe. igit v̄e cāe sil sūt cū suis cāt. Sz p̄cedentes sūt cāe v̄l p̄acc̄sv̄l adiūctices. r iō oz vt tenemur q̄ cā sabce est p̄iuctio r cā huius sunt nature p̄iuctioy r sua collectio fm qd ordinauerūt ea r cā huius est occasio separata efficiens naturas. Cā quoq̄ filii est p̄iuctio sue for^a cū sua materia ab occasiōe attribuitice forme. Cā vō ignis est occasio donatrix forme r remotio aptitudi

In illa intentione erit intentio dispositio illius intentionis non inuenta scdo igit illa p^a intentio cum accepta fuerit secundum suum esse et secundum suas dispositiones quas habet quantum ad suum esse. sequitur tunc suum esse ut alter sit plus eo et tunc remouebit ab soluta equalitate. Sed equalitas remanebit in definitione et illa vtriusque equalitatem habent illa definitione eent equalitas et neutrum eorum erit causa alterius vel contrarium. Sed secundum h^o quod vniu^o eorum diffinitione illa dignius est eo quod est ei proprium non a scdo. nec fuit scdo nisi ab ipsa p^a. Constat igit ex h^o quod h^o intentio cum fuerit ipsum esse. impossibile erit illa equalitas in eo villo modo eo quod non est possibile illa equalitas in eo. nisi in respectu definitionis et est posterior quantum ad meritum ipsius esse. et tunc meritum ipsius esse non est de genere ipsius definitionis eo quod h^o intentio non accipit pro ipso esse. manifestum est igit non esse possibile ut adequet illi cum intentio non accipit ipsum esse igit attribuens rei esse equalitatem est esse dignior est quantum ad esse quam ipsa res. Sed h^o est quiddam aliud discerendum et certificandum quod non debemus pretere. scilicet quod causa et causa in p^a speculatione diuiduntur apud intellectum in duas partes quod vna est quod in natura contrarium et eius spaliitate et eius quidditate essentiali est quod faciet debere esse contrarium in suo esse a natura vna vel pluribus et tunc causa erunt diuerse a spaliitate eius sine dubio cum fuerit causa rei in sua specie non in suo indiuiduo. Cum autem ita fuerit tunc due species non erunt vna. quod n. h^o inquit est causa illius species. Sed causa erit sic quod debebit esse species alius a specie ipsorum contrarium et causa debet esse species alia ab eorum specie et erunt causa rei causa eentiales respectu ad ipsum contrarium absolute. alia est quod contrarium non erit contrarium a causa nec causa erit causa contrarium in sua specie sed in suo indiuiduo. Sed accipiamus h^o secundum quod v^o intellectum huiusmodi diuisionem et tu sustineas quousque pueniamus ad veritatem dispositionis quod debet esse in ea secundum naturam speculationem de causa dante forma of hnti forma ex corpibus. Sed exemplum pmi est anima inquantum est causa motus electionis. et exemplum duo secundi est iste ignis inquantum est causa illius ignis. vna autem iter hec duo nota est. h. n. ignis non est causa illius ignis ob h^o quod sit causa spaliitatis ignis. sed ob h^o quod est causa alius ignis. Cum autem considerauerimus h^o secundum modum spaliitatis erit h^o causa spaliitati pacens. Sicut patet filio non inquantum h^o est pater et ille filius quantum ad esse humanitatis. sed h^o patet intelligat duobus modis. vno ut causa et contrarium sint coicantes in aptitudine materie sic ignis et ignis. alio ut non sint in ea coicantes sicut lumem solis quod est in seba agentis lumem h^o vlti luna. Cum autem aptitudo materiarum non fuerit equalis in illis nec materie fuerint vniu^o species tunc multominus equalitatem habent indiuidua in h^o. s. h^o lumem quod est in sole et h^o lumem quod puenit ab ipso. fortassis ob h^o quod duo lumina non sunt vniu^o species apud eum quod ponit conditiones in equalitate spaliitatis equalitatem quod vna eorum non sit magis vel minus quam alia sicut tu nosti in suo loco. Sed sunt vna species apud eos quod tenent diuersitatem iter eas secundum magis et minus esse diuersitatem per accidens et per indiuidua. per autem h^o. scilicet quod sunt due res coicantes in aptitudine materie. diuidit et in duo. Nam illa aptitudo vel erit aptitudo perfecta in paciente vel imperfecta. aptitudo vero perfecta est ut non sit in natura ei impediens id quod est in potestate in ea sicut aptitudo aqua calefacere ad infrigidandum. In ipsa. n. est potestate naturalis sicut ostendimus in naturalibus quod vel adiuuat virtutem quod est extrinsecus ad infrigidandum vel non adiuuat. Sed aptitudo imperfecta est. sicut aptitudo aqua ad calefaciendum. In ea. n. est potestate adiuuans calefactionem quod sit in ea ab extrinsecus et habet esse cum calefactione remanens in ea nec destruit. Pars autem prima diuidit in tria. quod in adaptato vel erit virtus adiuuans que remanet et adiuuat sicut in aqua cum infrigidat

quod post calefactionem erit virtus impediens rem sed destruit cum esse rei sicut cum albescunt capilli post nigredinem. vel erit in adaptato aliquid duarum virtutum. scilicet nec adiuuans nec impediens sed puatio rei et adaptatio ad eam tamen sicut dispositio insipidi ad recipiendum saporem et sicut puatio uariu odore ad recipiendum odorem. Si quis autem nos interrogauit de aptitudine aqua ad essendum ignem sub quo illarum. v. p^a est: non erit dubium nobis illam pueniri sub coicante in aptitudine perfecta materie. sed in quod materia est vniu^o eius. potest etiam aliquid dicere nos iam premississe considerationem vniu^o diuisionis. scilicet cum non est coicatio in materia oino eo quod non est illi materie. Contra quod ratio h^o est. scilicet quod h^o non potest esse puenientia in specie villo modo. Nam. n. osum est quod eorum quod conueniunt in specie et sunt sepata a modo oino esse vniu^o modi oino. nec potest esse ut intentio vniu^o eorum potest esse de multis. postquam assignauimus has diuisiones quod sunt. v. tunc assignabimus iudicium vniu^o cuiusque eorum. Etico igit de hac parte diuisionis. scilicet in qua non est coicatio in aptitudine materie nec in p^a nec in remota. quod id quod facti agens de impressionibus quod recipiunt magis et minus non debet esse equalis sibi possibile est enim ut secundum quod dicitur in suba materie dicitur etiam in aptitudine recipiendi aliquid et tunc non recipiunt equaliter nec debent esse non equalitas. nam potest esse dispositio huius sicut est dispositio superficie p^antis superficie circuli lune in motu quod est pacens. scilicet quod vbi non potest esse aliquid prohibens receptionem impressionis ibi est equalis quod in p^antur agens et in h^o loco id quod fit. contingit esse p^antis sibi. sed in alia parte diuisionis. scilicet in qua est aptitudo perfecta quousque non fuerit res manifesta est quod paciens iam assimilatur agenti a situatione perfecta sicut ignis quod puenit aqua in ignem et sicut sal quod puenit meli sal et sicut. Nam autem potest esse ut paciens addat super agens sicut v^o. sed non est certum sicut aqua quod gelat aer quod frigiditas aeris non infrigidat illam congelationem. Sed cum tu bene consideraueris non est agens solummodo. frigiditas quod est in aere. sed et eius virtus in frigiditas formalis quod est in subis aqua quod iam assignauimus in naturalibus siue adiuuet eam siue non adiuuet frigiditas aeris. In alia autem parte diuisionis. scilicet in qua est aptitudo pacientis imperfecta non potest paciens assimilari agenti perfecto in virtute nec equalitas est. Nam est. n. possibile ut id quod est in virtute cui non est vniu^o et id quod est in alia virtute cui est vniu^o quod prohibeat sicut equalitas villo modo nisi remoueat prohibens et ob h^o non est possibile esse aliquid propter ignem a quod calescat aliquid cuius calefactio sit aliquid est calefactio illius ignis. Nam ut sit aliquid propter aquam a quod infrigidet aliquid et sit eius frigiditas maior frigiditate aqua. aptitudo. n. ad calefaciendum et aqua ad infrigidandum est dispositio non vniu^o in sua seba et virtus agens est de seba eius non exnea ab ea. s. in paciente ab illis duobus est prohibens et aduersans quod id quod agit principium passionum est ex sebam eius agit in illud per tactum et mediante alio. sicut ea effectio sensibilis in igne calefaciente et frigiditas sensibilis in aqua infrigidate. Nam est igit illud possibile ad eum ei. Si quis autem dixerit iam quod ignis liquat sebas et facit eas calidiores re. Nos. n. possumus mittere manus nras in ignem et propter fire p^antu subito nec adurit tamen quousque sicut liquata si sic moueremus manus nras p^antu et ob h^o certe cognitio scimus quod liquata calidiora sunt ipso igne. dicimus quod quousque h^o ita sit non sit cum h^o id quod liquatum sit calidius igne. sed sit h^o tribus de causis ex quibus tamen vna est euidentior. sed illarum trium vna est in liquato alia in igne. tertia in tamen gente. His autem iste sunt adiuuantes se et p^antu sibi liquatum. n. eo quod spissum est et est in eo coheretia et viscositas et tarditas separationis cum tamen agit calefactio contra tangere et non potest separari nisi in tpe hnti mensura in se

pōne tps q̄ sepat calefactio ignis q̄uis sensus nō p
 pēdat illā diuersitatē s̄ itellectus r̄ nō faciūt debere esse
 diuersitatē. De nā āt agētis nāl̄ est vt agar in suū pa
 ciēs tpe lōgiore actionē firmiter r̄ vt debilis tpe lōgo
 agar qd̄ n̄ agit fortis tpe breui. S3 q̄ est i igne fit ob
 h̄ q̄ tps sensibil̄ n̄ est nisi pres̄ vt ignis cū p̄tib9 terre.
 eleuādo r̄ mouēdo se q̄ p̄iunctio est h3 vicinīatē siue
 tactū n̄ h̄m p̄tinuatiōne. imo sunt iter se diuise r̄ rari
 ficat cas aer q̄ subtrahit r̄ id id qd̄ de eo intrat i illas di
 minuit puritatē calozis eay eo q̄ est frigidus illo r̄ qz
 nō paciunt i tāta festinatōe passiōe p̄ quā fiat pur9
 ignis r̄ cū h̄ qz ipse est velocis mor9 i se n̄ remanet p̄
 eius tāgēs p̄te corpis manus tpe q̄ iprimat i ea ip̄sio
 sensibil̄ r̄ qz ignis n̄ est strictus. h̄ rar9: id fac̄ ip̄sioes
 multas nō sensibiles. nec iducētes mēsurā sensibilem
 nec cū tpe h̄ntē mēsurā qz vō s̄ba liq̄sci est stricta sta
 bilis r̄ p̄tās p̄ r̄tinuatiōne. id id qd̄ de eo obuiat sup
 ficiei man9 fit q̄si vna superficies coeql̄is illi toti. Sed
 qz qd̄ de igne sensibili obuiat illi est superficies p̄ue cō
 mixte respectu q̄z est frigidās. id ip̄sio ignis d̄r ab
 illa nisi diuauerit manus i igne tāto tpe q̄ p̄iungi pos
 sint tāgētia r̄ multiplicari r̄ agar vnaq̄q̄ superficies i tā
 gentē se actionē q̄ postea d̄nt̄ quēadmodū fit i p̄uer
 sio i b9 nāl̄ib9 i frigidādo. ¶ Ignis vō q̄ icludit in
 calanis fabroz est maḡ ip̄mens i id a q̄ tāgit q̄ liq̄sa
 etum vel alia h̄mōt. r̄ est velocioris tps p̄ sua p̄stri
 ctionē r̄ suā puritatē. S3 de h̄ qd̄ fit i manu cā ē h̄ qz
 manus est potēs ad secādū aerē r̄ ignē i corpib9 sub
 tilib9 veloci moru. h̄ n̄ est potens sic ad secādū liq̄scm
 inspissis veloci moru. vñ conatus ad secādū r̄ irrupē
 dū subtilia est p̄uus. ad sp̄sā vō ē magnus. r̄ p̄r eē vt
 nō vocet illud rarū. r̄ h̄ sp̄sū nisi ob diuersitatē qua
 h̄nt i hac frētōe q̄uis. n. liq̄scm n̄ eēt viscosū nec maḡ
 adherēs ei qd̄ tāgit. nec eēt maioris p̄strictiōis r̄ vni
 tatis tñ si d̄ret ei9 fecatio tpe lōgiore i sustinēdo illū.
 r̄ sit stabile r̄ comitās n̄ refugiens tactū p̄scō sufficiet
 ei h̄ vt i secādū maḡ ip̄mar q̄ s̄bile h̄m p̄pōne tēpor9.
 Quā cū ip̄sierit i tāto tpe iquātū iprimat subtile ali
 quā ipressionē p̄scō cū duplicatū fuerit tps poterit si
 bi adēq̄ri i aliq̄ duplicatiōnū. Cū vō addiderit in du
 plicatiōibus. poterit r̄ h̄ addere sup illud. r̄ id tps i ḡs
 duplū n̄ erit mēsure sensibil̄ tactōe p̄pōne magnitudis
 adherētie illius liq̄sci sic tu scies. p̄uenit āt vt i h̄ loco
 declaremus h̄ amp̄ q̄uis h̄ plus p̄ueniat magisterio
 nāl̄i. S3. n. vt h̄ dicamus q̄tū suffic̄ ad solūedū dubi
 tationē r̄ p̄p̄ app̄eat v̄itas eius. Deīn si aliq̄s volu
 erit h̄ p̄fectius iqrere iqrat illud ex h̄is q̄ d̄cā sunt in
 scia naturali r̄ p̄cipue tueniet illud i h̄is q̄ ex n̄ra p̄e
 sunt vel ex h̄is oib9 p̄dels manifestū est iā id i quo
 putat esse p̄cedendū q̄ agēs p̄t eqr̄i eū paciēte r̄ id
 in q̄ putat q̄ paciēns p̄t addere sup agentē r̄ id i q̄ pu
 rat h̄ n̄ posse p̄cedi h̄ minus esse eo r̄ inciz paruit q̄ q̄
 nis res ita eēt. tñ i frētōe eēndi iquātū est ip̄m esse nō
 eqr̄nt agēs r̄ paciēs eo q̄ n̄ ē agēs i frētōne iquātū est
 eē frētōis p̄ accēs vt p̄ positionē sic iā oñdimus deīn
 in p̄nō agēte cuius paciēs n̄ cōicat ei in sp̄e nec imā. h̄
 cōicat ei aliq̄ mō i frētōe eēndi n̄ p̄t p̄siderari dispō in
 frētōis q̄ est eē qz ip̄a n̄ cōicat i ea frētione. ¶ Remāsit
 igit dispō p̄siderādū i eo ip̄m eē. In ceteris āt ab h̄ iā
 erat paciēs eql̄ vt addēs sup p̄ncipiū agens. S3 cū
 p̄uertimus nos ad p̄siderādū illa q̄tū ad frētionem
 eēndi p̄ncipiū agēs erit n̄ eql̄ paciēt̄ eo q̄ ill9 eē ē p̄
 se r̄ eē paciēt̄ q̄tū ad illā passiōē est acq̄sitū ab illo.
 deīn eē iquātū est eē n̄ variat i fortitudie r̄ debilitate
 nec recipit maḡ r̄ minus qz nō variat nisi tribus mo

dis. s. h̄m p̄tate r̄ posterioritate r̄ h̄m qd̄ ē idigēs r̄
 n̄ idigens r̄ h̄m qd̄ ē necē r̄ possi. Si āt p̄siderauerit
 p̄tate r̄ posterioritate p̄scō sic tu nosti eē p̄us erit
 cāe r̄ deīn cāto d̄c indigenti āt r̄ n̄ idigēti iā nosti q̄ cā
 adēē n̄ idiget cāto qz h3 eē p̄ se vt p̄ aliā cām. S3 h̄ i
 rētio p̄ne est q̄si p̄ q̄uis d̄r ab ea aliquo respectu.
 De necessitate quoq̄ r̄ possibilitate iā nosti q̄ si fuerit
 cā q̄ est oī cāto. illa erit necē esse respectu vniuersitat̄
 cātoz r̄ eē abso. Si vō fuerit cā alicuius cāti ip̄a erit
 necē eē respectu illius cāti r̄ illud cāti q̄leūq̄ fuerit
 est possi. eē i se. Sūma āt hoz h̄ eē q̄ cāti q̄tū i se: id
 cū n̄ est necē eē alioq̄n eē nec i abso. sua cā cū positū
 fuerit eē necē p̄ se r̄ iquātū n̄ p̄hibet ei eē. Sin āt h̄t
 eē p̄ cām. Ip̄m igit p̄ seip̄m sine p̄d̄tōe eēndi sibi cām
 vt n̄ eēndi sibi cām ē possibile eē necē necē sine dubio
 nisi pp̄ cām. Deīn cā sic oñsū ē n̄ p̄cedit necessario eē
 pp̄ illud. S3 erit vt necē eē p̄ se vt necē pp̄ aliud a se
 r̄ cū acq̄sitū sibi fuerit eē p̄ illud tūc p̄t esse vt ab ea sit
 eē aliud a se. igit cātu respectu sui est possibile r̄ cā re
 spectu sui vt est necē vt possibile. S3 si fuerit necē eē
 tūc eē eius dignius ē q̄ eē possibit. Si vō fuerit possi
 bile nec fuerit necē pp̄ cātu. h̄ cātu ē necē pp̄ illā post
 necitatē illius tūc essentia eē p̄siderāda ē iquātū est
 necē pp̄ illud n̄ artēdētes eēntiā cāti h̄ h̄ erit pp̄ illud
 necē. ¶ Nulla p̄sideratione adhuc h̄ta. De cāto cū eēn
 tia cāti cū n̄ sit nisi possibit nec curātes p̄siderat illud
 respectu cāe. igit cāe erit app̄opatio necitat̄ r̄ cāto n̄
 erit nisi possibilitas tñ ap̄ illā app̄opatiōne. Sed cā
 cāto fuerit necitas: cāe quoq̄ erit necitas. alioq̄n cū
 adhuc eēt possibit nec eēt necē suū eē r̄ sic necē eē eēt
 cātu. eueniret igit q̄ eēt necē r̄ n̄ pp̄ ipsā cām qd̄ ē ab
 sūtū. igit cāe erit necessitas respectu sui iquātū ipsa
 p̄pat. cāto cō q̄ cā n̄ est necē pp̄ illud h̄ pp̄ se. vt pp̄ re
 spectu sui ad aliud n̄ ad se. Inquātū āt cā nōdū refert
 ad cātu: cā tū eē n̄ est necē. qz n̄ est necesse suū eē nisi i
 quātū cā refert ad illud r̄ tūc sit. pp̄ has igit tres frēt
 tiōes cā est dignior eēt cāti. igit cā dignior ē cāto. Sed
 qz eē absolute cū positū fuerit eē alicuius fiet certitudo
 eius. manifestū est tūc qd̄ p̄ncipiū qd̄ est attribuēs
 certitudinē i q̄ ip̄m cōicat. dignius est h̄nda ip̄a certit
 tudie. Cū igit certū fuerit h̄ esse p̄ncipiū h̄mū qd̄ est
 attribuēs aliis certitudinē p̄scō certū erit q̄ scia de
 eo est scia de veritate absolute h̄m qd̄ scia d̄c veritas
 .s. que est in respectu sciti.

¶ Cap. iiii. s. d̄ alitis cāis. s. nāl̄ib9 formalib9 finalib9

Ed postq̄ tractauimus de p̄nō efficiēte: loq̄
 mur nūc d̄ alitis p̄ncipiis. S3 p̄ncipiū māle
 est id i quo ē po^a eēndi r̄. Dico igit q̄ illi ē
 h̄ dispō cū alio mult̄ modis. alicubi. n. est sic tabla feri
 prure. q̄ apra est ad recipiēdū aliqd̄ q̄ accit ei sine aliq̄
 sui p̄mutatiōe vel remotiōe alicuius ab eo qd̄ erat ei.
 alicubi vō ē sic cera ymagi. r̄ sic puer viro. quoz vñ
 qd̄q̄ ap̄tū ē ad recipiēdū aliqd̄ sine p̄mutatiōe aliq̄
 suay dispōnū excepta motione h̄m vbi r̄ h̄m q̄tū r̄.
 h̄mōt. alicubi vō ē sic lignū lecto q̄ cū volat n̄st̄ ali
 qd̄ de s̄ba eius. alicubi vō ē sic albū nigrō h̄. n. alcat r̄
 amittit q̄litate quā h̄bat sine corrupiōe sue s̄be. alicu
 bi vō ē sic aq̄ aeris ex q̄ n̄ sit aer nisi qz ip̄a corrupit. ali
 cubi vō ē sic sp̄ma aiali qd̄ eger sp̄olati a sua for^a sepe
 quousq̄ adaptet for^a aial. Sili vne acres vino. r̄ ali
 cubi vō est sic mā p^a for^a q̄ adaptata est ad recipiēdū
 eā r̄ p̄ eā p̄stituit i effectū r̄ aliqd̄ sic sp̄s bellitrici ele
 ctuario ex q̄b9 solū n̄ ē electuariū h̄ ex eis r̄ alia an̄ h

at erāt vna ex suis p̄tib⁹ electuarii p̄o^a r̄ alicubi ē sic
 lig r̄ lateres domui. h̄ at v̄z cē sile p̄cedēti h̄ b̄t qz ex
 p̄cedēti n̄ sit electuariū nisi h̄z alteratōes. In h̄yo n̄ ē
 nisi p̄p̄o r̄ huius manerie sunt et vnitates nūero. Jā
 at posuerūt q̄dā p̄p̄oēs sūt māz p̄cloni r̄ ē error. In
 mo p̄p̄oēs sūt mā s̄t s̄llt. Cōclo v̄o n̄ ē for^a p̄p̄oē h̄
 q̄dā q̄d p̄sequit ex ill q̄ p̄p̄oēs efficiat eā i aia. Sed
 hos q̄ modos res lueniēs q̄ sustinet p̄tētiā. Ille. n.
 res v̄l sustinet p̄tētiā p̄ seip̄as v̄l p̄ p̄forciū alterius.
 Si at p̄ seip̄as tūc ad h̄ v̄t sit ex eis aliqd̄ in efficiū vel
 nō egebit aliqd̄ alio sic tabula r̄ h̄ est q̄d b̄z vocari s̄bm
 respectu eius q̄d ē in eo r̄ ōz v̄t h̄mōi res h̄eat p̄ se in
 efficiū ex n̄tā nisi eū h̄uerit ex n̄tā nō erit adaptata ad
 h̄nō id q̄d sit i ea. Si v̄o n̄ fuerit ex n̄s nisi p̄ id q̄d ad
 uenit i ea. tūc iā sūt i ea aliqd̄ receptū q̄d req̄cūit i ea
 cuius aduentu p̄stituit aut s̄m erit tale q̄d nō p̄stituit
 illud. h̄ adiūgit ei v̄l erit q̄ aduēt⁹ ei⁹ destruet id q̄d
 erat p̄stitutū an aduētū eius. Eueniet igit v̄t alter et.
 Nos at posuim⁹ illud n̄ altari r̄ h̄ ē p̄ ps dionis v̄l
 egebit v̄t aliqd̄ sibi addat r̄ h̄ erit v̄l mot⁹ localis tū.
 v̄l mot⁹ s̄m q̄litarē v̄l motus s̄m q̄litarē v̄l mot⁹ s̄m
 s̄tū vel motus s̄bā v̄l remotio alicuius de s̄ba eius.
 siue sit q̄litas siue q̄litas eius siue aliqd̄ aliud. Q̄ at
 sūt p̄forciū alterius rei sine dubio erit ei p̄iūctio r̄
 p̄p̄o. v̄l p̄p̄o erit ex p̄iūctiōe tū. vel cū h̄ erit alteratio
 s̄m q̄litarē. S̄z i q̄cūq̄ fuerit alteratio v̄l puenit ad finē
 vna alteratiōe v̄l multis alterationib⁹. Jā at sit v̄sus v̄t
 id ex q̄ sit ḡnatio p̄ p̄positiōe r̄ ē i re vocē eū r̄ h̄ ē
 id ad q̄d resoluit res ad v̄ltimū. Si at fuerit corpale
 tūc ip̄m ē m̄mū ad q̄d puenit vidēs i vidēdo i formas
 diuersas q̄ sit i eo. r̄ iā diffiniēt illd̄ cē id ex q̄ r̄ ex alio
 a se. p̄ponit res r̄ ē i ea p̄ cēntiā r̄ n̄ diuidit p̄ formā. q̄
 at tenet q̄ res n̄ sūt nisi ex q̄nib⁹ r̄ d̄iis: ponit ea p̄
 ela. r̄ p̄cipue v̄nū r̄ idētitatē. h̄. n. ponunt digōza p̄nci
 piū q̄tū ad v̄dā d̄ceptionē eo q̄ sūt maioris v̄litarē r̄
 ḡnalarit̄. S̄z si ipsi vellent recte indicare sc̄iēt q̄ ex n̄
 tia p̄ cēntiā n̄ ē nisi idiuiduis. q̄ h̄ sequit ea. sūt digōza
 v̄t sint s̄be r̄ ex n̄tes p̄ se r̄ sūt et dignior v̄nitate. Ille
 deamus igit nūc ad māz r̄ dicamus q̄ iā sūt v̄sus v̄t
 aliq̄n d̄icat res esse ex mā r̄ aliq̄n n̄. Dicit. n. q̄ porta
 est ex lig r̄ n̄ d̄icit q̄ ex hote ē scriptor r̄ aliq̄n id q̄d sit
 p̄p̄at s̄bo r̄ aliq̄n n̄. dicit. n. q̄ porta est lignea r̄ nō d̄i
 cū q̄ h̄ ē scriptor h̄uan⁹. p̄mū at cū fuerit h̄ q̄ s̄bā nō
 mouet v̄llo mō nec aliat i receptiōe aliqd̄ tūc n̄ d̄iq̄d
 sit ex illo. h̄ sp̄ d̄iq̄d est ex p̄uatiōe sic d̄iq̄d ex i scriptor.
 Cū v̄o aliat r̄ p̄cipue cū n̄ inuenit p̄uatio i noie. d̄iq̄d ē
 ex s̄bo. Cōpōne v̄o q̄ ē i s̄bo n̄ v̄tinur plurimū nisi cū
 fuerit s̄bm sicut aliud p̄ter illud adaptet for^a. S̄z for^a
 nō p̄parat ei nec q̄ sit ex ea sed deriuat ab ea nomen.
 Subm v̄o aliq̄n ē cōicās toti r̄ aliq̄n ē comitās n̄ toti
 sic v̄ue p̄phēse sūt origo aceto r̄ vino r̄ arab. in aliis
 h̄mōi. Q̄s at origo i q̄tū ē origo n̄ h̄z nisi r̄ceptionē
 tū. h̄ acq̄sitiō for^a est s̄bi ab alio a se r̄ q̄cūq̄ origo vel
 recipiēs vel inicitū motus ad ip̄sionē fuerit ens in se.
 putat eē mobile ad eā p̄ se h̄ n̄ ē ita. Jā. n. māifestū est
 nob̄ ex aliis locis q̄ n̄ p̄tē vna res agēs r̄ recipiens
 eādē rē sine p̄titione sue cēntie. Cū at i origine fuerit
 p̄ncipiū sui motus p̄ seip̄s tūc erit mobil p̄ nāz r̄ id
 q̄d sit ex ea erit nāle cū v̄o fuerit p̄ncipiū motus i illa
 aliqd̄ extrinsec⁹ r̄ n̄ fuerit ei moueri p̄ se ad illā p̄fō
 nē tūc id q̄d sit ex ea erit artificiale vel p̄sile r̄ h̄ est to
 tū q̄d v̄tūm⁹ de mā. C̄ for^a at aliq̄n d̄i ois iūctio q̄
 in efficiū ē adaptata v̄t agat ita v̄t s̄be sepate et sint for
 me. r̄ s̄m h̄ac iūctiōe d̄i for^a ois d̄ispō r̄ actio q̄ ē i re
 cipiēte. v̄nito vel p̄posito. ita q̄ motus r̄ accētia sūt

forme d̄i et for^a id p̄ q̄d p̄stituit mā i efficiū r̄ tūc s̄be in
 telligibiles r̄ accētia n̄ erūt forme r̄ d̄i for^a id p̄ q̄d p̄st
 cit mā q̄uis n̄ p̄stituat p̄ illd̄ i efficiū sic sanitas r̄ q̄cūq̄
 ē ad q̄d mouēt res nālit r̄ d̄i for^a p̄pe s̄i r̄ q̄cūq̄ aliud
 sit i materiis p̄ artificiiū r̄ d̄i for^a p̄pe spēs rei r̄ gen⁹
 ei⁹ r̄ d̄ia eius r̄ h̄ torū. Q̄z totalitas totius for^a ē et
 p̄tib⁹. C̄ for^a et aliq̄n ē ip̄fecta sic motus r̄ aliq̄n p̄
 fecta sic q̄dratura r̄ rotūditas. Jā at nosti q̄ vna res
 aliq̄n ē for^a r̄ finis r̄ p̄ncipiū efficiēs diuersis modis
 q̄d i artificiiō p̄tingit nā ip̄m artificiiū for^a ē artificiatū
 in aia eo q̄ i aia. s̄bā ē for^a motus ad formā domus.
 Illa. n. p̄ncipiū ē p̄ q̄d venit acq̄sitiō forme i māz bo
 mūs. Sicut sanitas for^a ē curationis r̄ cogitō medēdi
 for^a ē sanādi. C̄ Algēs v̄o ip̄fect⁹ eget motu r̄ iūctis
 ad h̄ v̄t id q̄d ē i aia eius h̄eat eē i mā. p̄cūs v̄o est cū
 ex for^a q̄ ē i eius cēntia puenit eē forme i suā m̄. v̄z
 at q̄ forme rex nāliū sint ap̄ cās p̄cedētes n̄z aliquo
 mō. ap̄ nāz v̄o sūt s̄m solitū cursū suū aliquo mō r̄ tu
 scies h̄ postea. C̄ finis v̄o ē ille p̄ quē res ē r̄ h̄ iā no
 sti i p̄cedētib⁹. finis at aliq̄n ē i aliqd̄ b̄ reb⁹ i ip̄o. agē
 te tū sic gaudiū ex victoria r̄ aliq̄n ē i alio ab agēte q̄
 aliq̄n ē i s̄bo sic p̄fō motuū q̄ pueniūt ex cogitatione
 v̄l ex nā. aliq̄n ē i aliq̄ t̄rio sic cū q̄s fac aliqd̄ v̄t p̄ illd̄
 placeat alii. igit placere alii finis est ex agēte r̄ ex reci
 piēs q̄uis gaudiū placendi alii. h̄eat et aliū finē. ex si
 nibus etiā est assimilari alii rei q̄ res inq̄tū desiderat
 finis est r̄ ipsa etiā assimilatio: finis est.

C̄ Cap. v. de stabiliendo fine r̄ de solone q̄nū illoz
 qui destruxerūt finē r̄ de d̄ia inter finē r̄ necessariū r̄
 de notificando mō s̄m quē finis est p̄o ceteris causis
 r̄ modo s̄m quē est posterior ceteris causis.

Jco igit iā patuisse ex p̄dcis q̄ oē cārū h̄z
 p̄ncipiū r̄ q̄ oē icipiēs h̄z māz r̄ et formā. h̄
 nodū patuit q̄ ois m̄dio fiat p̄p̄ finē. h̄. n. ē
 aliqd̄ q̄d ē i curia r̄ h̄ ē q̄d ē casus r̄ h̄ sic mot⁹ celi q̄
 v̄z cē n̄ p̄p̄ finē r̄ q̄ ḡho r̄ corup⁹ n̄ vidēt fieri p̄p̄ all
 quē finē s̄m q̄d putat p̄t et aliq̄s d̄ze q̄ v̄nicuiq̄ s̄m sit
 finis sic v̄nicuiq̄ p̄n⁹ ē p̄ncipiū r̄ ita n̄ ē verus finis
 nec p̄fō. finis. n. verus n̄ ē nisi ap̄ quē ē des. Jā at in
 uenim⁹ res q̄ sūt fines r̄ h̄nt fines v̄lq̄ i infinitū. h̄. n.
 sūt q̄ purant eē fines q̄ sūt infinte sic p̄clones q̄ p̄o ve
 niūt ex s̄lltis p̄nt r̄ n̄ finunt. r̄ p̄t et aliq̄s d̄ze p̄damus
 q̄ ois actiōi sit finis q̄ ḡ posuerūt illā cām porē cetis
 cās cū ille sit certe cārū oluz cār. Q̄ at ōz q̄ri d̄ fine
 post solonē h̄u⁹ q̄nōis h̄ ē. s̄. an finis r̄ bonū sint idē
 an diuersa r̄ et q̄ d̄ia sit iter largitate r̄ p̄bitate. p̄mā
 igit q̄nē q̄ ē de casu r̄ i curia. soluo sic. r̄ dico de d̄ispō
 ne casus. qz q̄ ip̄e sit finis aliq̄s iā ōndim⁹ in nālib⁹.
 S̄z de i curia ōz v̄t scias q̄ ois mot⁹ volūtari⁹ h̄z p̄n
 cipiū p̄p̄iū r̄ p̄ncipiū logiciū. p̄ncipiū at p̄p̄tū
 est v̄t mot⁹ q̄ ē i muscul⁹ mēbai r̄ p̄ncipiū q̄d h̄ p̄cedit
 est p̄ursus v̄tūq̄ desideratē. p̄ncipiū v̄o logiciū est
 ymaginatio aut cogitatio. Cū. n. i ymaginatioe v̄l cogi
 tatioe roall fuerit ip̄sā for^a aliq̄ r̄ mota fuerit d̄sidera
 tā v̄t ad p̄curēdū statū fuit ei q̄ n̄ nois q̄ ē i mēbs.
 aliq̄n v̄o ip̄a for^a ip̄sā i ymaginatioe v̄l cogitatioe erit
 idēmet finis ad quē puenit mot⁹ r̄ aliq̄n erit aliō ad h̄.
 h̄ n̄ puenit ad illū nisi p̄ motū ap̄ q̄d vel cessabit motus
 vel durabit mot⁹. exēplū at p̄mī ē h̄. s̄. q̄ holcm aliq̄n
 reder eē i loco aliq̄ r̄ ymaginat i aia ei⁹ for^a alit⁹ loci r̄
 qz desiderat eē ibi: mouet r̄ ad illū locū r̄ puenit mot⁹
 ei⁹ ad illū. igit d̄sideratū ei⁹ erit id ad q̄d puenit mot⁹
 v̄tūū mouētū musculos. exēplū v̄o si est h̄. s̄. q̄ aliq̄s

ymaginat f ala hois for^a vidēti aliqūe amicu suū r dest
 derat videre illū. vñ mouet ad locū i q̄ putat se luētre
 eū r mor9 ei9 puenit ad locū illū. Id ar ad qd̄ puenit
 mor9 ei9 n̄ ē ipm suū p̄mū desideratū qd̄ scēdebat sed
 aliū. Sūm. n. d̄sideratū psequit illud r acq̄rit post illū
 qd̄ ē iuentio amici. Jā igr̄ nosti has duas diones r ex
 h̄ clarescet tibi aliq̄tulūq̄ finis ad quē puenit mor9 i
 oi disp̄de iōtū ē finis morus lē finis p̄m9 verus v̄tuti
 efficiētī motū q̄ ē i mēbs r v̄tute mouētī q̄ ē i mēbs n̄ ē
 ali9 finis p̄ter hūc. S3 aliq̄ v̄tuti q̄ ē p̄or has ē finis
 alius p̄ter hūc. vñ n̄ o3 sp̄ vt illa res finis p̄m9 v̄tuti
 desideratiue siue v̄tus sit ymaginatiua siue cogitatiua.
 nec o3 sp̄ n̄ esse qz aliq̄n erit r aliq̄n n̄ erit sic patuit ex
 duob9 exēpt. In qz p̄ fuit finis vnus. In hō vō fu
 erūt diuer s̄i v̄t9. n. mouēs q̄ ē i mēbs ē p̄ncipiū mor9
 sine dubo. h̄ v̄t9 desideratiua ē p̄mū p̄ncipiū illi9 mor9.
 Adm. p̄t eē vt mor9 atal sit n̄ p̄ d̄sideriū v̄llo mō. Jā
 id ad qd̄ tēdit v̄tus fm̄ itētionē atalē p̄ desideriū atal
 sine dubo qd̄ sit postq̄ nō fuerat. igr̄ p̄p̄tū p̄ncipiū
 oīs mor9 atal ē v̄t9 mouēs musculos i mēbs r h̄ p̄nci
 piū q̄ p̄cedit eā ē desideratū. Desideriū vō sic tu nosti i
 libo be aia seq̄t ymaginatōnē v̄l cogitatōnē sine dubo.
 igr̄ p̄mū p̄ncipiū erit ymagia v̄l cogita. h̄ ar sit p̄n^a
 motus atal ex q̄busdā sūt d̄bita p se necēio r qdā sūt n̄
 debita p se necēio. Debita vō necēio sūt v̄tutes mouē
 tes q̄ sūt i mēb9 desideratiue. Ad d̄bita vō necēio sūt
 ymagia r cogita. Ad. n. p̄t eē ymagia r n̄ memoria
 nec cogita r n̄ ymagia. S3 oī p̄n^a motus: finis ē sine
 dubo. p̄ncipiū. n. qd̄ est necēiū motui volūtarīo h3 sine
 necēio. S3 cū p̄ncipiū ē necēio: mor9 erit vacuo a suo
 fine r si r̄igerit vt r̄currat p̄ncipiū p̄p̄tū qd̄ ē v̄tus
 mouēs r duo p̄n^a q̄ sit p̄ illā. f. d̄sideratiū cū ymagia
 v̄l desideratiū cū cogita. r̄ termin9 mor9 erit finis
 oibus p̄ncipiis cū h̄ n̄ erit sic ē i curia v̄llo mō. Si ar
 r̄igerit vt d̄fant. f. vt v̄tus mouēs n̄ sit finis cēntialis
 v̄tuti d̄sideratiue: op̄tebit r̄ necēio vt v̄tuti d̄sidera^a sit
 finis alius post finē q̄ ē i v̄tute mouente q̄ ē i mēbro.
 Ad. n. iā ond̄m9 q̄ motus volūtarīus n̄ ē sine desi
 derio eā ar qd̄ ē desideratū ē desideratū alicuius rei.
 Si n̄ fuerit cā finalis ad finē motus r̄ erit ad aliqd̄
 aliū sine dubo. S3 cū iā fuerit illud ad aliū p̄p̄ qd̄ q̄rit
 motus p̄cō d̄bebit eē post p̄uētionē motus r̄ erit illū
 q̄ sit id ad qd̄ itēdit motus v̄l qz acq̄rit post finē motus.
 r̄ erit q̄ desideratū ymaginatiū r̄ cogitatiū r̄currerūt
 ad illud. māifestū ē igr̄ qz illud ē finis volūtarīus r̄ n̄ ē
 i curia v̄llo mō. Dis ar finis ad quē p̄uēit motus si fu
 erit finis desideratus ymaginatōe n̄ cogitatōe. ille ē q̄
 vocat i curia. Cū ar finis n̄ fuerit termin9 mor9 h̄ ei9
 p̄ncipiū fuerit desideratū ymaginatōis n̄ cogitatōis r̄
 necēe ē vt ill. ymagia sola sit p̄ncipiū mor9 desideratū.
 v̄l ymagia cū nā v̄l cū p̄plone sic suspitō r̄ mor9 pul
 sus. v̄l ymagia cū more r̄ hitu atali q̄ r̄currūt ad illā
 actionē sine meditatiōe. Si ar sola ymagia fuerit p̄n
 cipiū desideratū r̄ illa actio vocabit fortuita r̄ n̄ erit i cu
 ria. Si vō ymagia fuerit cū nā sic suspitō: vocabit illa
 actio s̄uerudo. mores. n. n̄ roborant nisi frequētiōe
 passiois. Jā igr̄ fuerit post mores erit s̄uerudo sine
 dubo. Cū ar finis q̄ ē v̄tuti mouētī q̄ ē finis mor9 iā fu
 erit r̄ n̄ fuerit finis alius q̄ ē post illū quē itēdit deside
 ratū r̄ q̄ ē finis desideratū: r̄ illa actio vocabit frustra: sic
 ille q̄ puenit ad locū i q̄ putat luenire amicu r̄ cū n̄ lue
 nerit eū ibi etas actio vocat frustra p̄p̄one v̄tuti de
 sideratiue. n̄ v̄tuti mouētī r̄ p̄p̄one finis p̄mū. r̄ n̄ finis
 si. postq̄ ar p̄stāt hēc oēs p̄p̄ones r̄ dēd̄ illus q̄ dixit
 q̄ i curia ē actio sine finali cā. falsa ē. Quid. n. dixit q̄ i

curia ē actio sine finali cā fuit p̄p̄p̄uosus r̄ putat fal
 sus q̄ ē p̄p̄p̄uosus. p̄^o qz actio nō sit sine finali cā. nisi
 cū n̄ h̄uerit finale cā: p̄p̄one eius qd̄ ē p̄ncipiū sui mo
 tus n̄ p̄p̄one ei9 qd̄ n̄ ē p̄ncipiū sui morus. nec cuiusq̄
 rei q̄ r̄igerit nec ei9 qd̄ idurerūt it̄itōe p̄ exē^o de co
 mēdo h̄ar bā. Jā p̄ncipiū p̄p̄tū mor9 huius ē v̄tus
 q̄ ē i mēbro. q̄ vō p̄cedit h̄ac ē desideratū ymaginabile si
 ne cogitatōe. p̄ncipiū. n. ei9 n̄ ē cogita v̄llo mō. q̄ n̄ ē
 ei finis cogitatiū. h̄ ē ei finis q̄ ē d̄siderio ymaginatiū
 r̄ v̄tuti mouētī. māifestū ē igr̄ q̄ h̄ actio fm̄ p̄ncipiū
 ei9 qd̄ ē v̄t9 mouēs puenit ad finē. h̄ ar qd̄ n̄ mouet ad
 finē n̄ ē nisi qz v̄t9 p̄ncipiū ei9 n̄ sit v̄tus mouēs. Ad
 o3 ar putari h̄ puenire n̄ ex desiderio ymaginabili v̄llo
 mō. Dis. n. actio atal sit postq̄ n̄ fuit h̄ igr̄ ē desideratū
 aliqd̄ sine dubo r̄ it̄itōe atal. h̄ ar ē cū ymaginatōe aliq̄.
 S3 ymagia aliq̄n n̄ erit stabil. h̄ facile destructibil. v̄l
 erit stabil h̄ n̄ ata aduertit eā. Ad. n. oīs q̄ ymaginat all
 qd̄ aduertit illud nec iudicat se iā ymaginasse aliqd̄.
 ymaginare. n. aliud ē q̄ aduertit se ymaginasse r̄ h̄ mā
 nifestū ē. Si. n. oēs ymaginatōnē comitat̄ aduertio
 illi9 ymaginatōis p̄cederet h̄ i finitū. Scōo q̄ d̄ aduē
 tu hui9 desideratū aliq̄ cā ē sine dubo v̄l q̄ ē s̄uerudo v̄l
 rediū d̄spōnis r̄ volūtat̄ mouētī se ad aliā d̄spōitō
 nē v̄l r̄cupiscētā v̄tuti mouētī r̄ sensibilitat̄ r̄ nouādī
 i se actionē motiōis v̄l sensibilitat̄. Cōsuetudo ar̄ de
 lectabile r̄ moueri ab eo cui9 redet ē delectabile r̄ vel
 le facere aliqd̄ nouū delectat. f. fm̄ v̄tute atalē v̄l yma
 ginatiua. delectatio vō ē v̄tutitas sensibil̄ r̄ ymaginabil̄ h̄
 delectatio atal q̄ certe putat v̄tutitas ē fm̄ p̄tē h̄ūana.
 Cū ar fuerit p̄ncipiū ymagi^a atal sine dubo eius v̄tuti
 tas erit atal ymaginabil̄. igr̄ h̄ actio n̄ ē vacua ab v̄tuti
 tas sui ḡnis q̄uis eius v̄tutitas n̄ sit v̄a fm̄ itellecū.
 Deīn p̄ter has sūt alie cāe q̄ app̄obant aliqd̄ tū d̄
 spōnib9 motuū p̄ticulariū q̄ n̄ p̄p̄dēt. du^o vō q̄ p̄se
 quit illū māifestab̄ p̄ h̄. f. vt scias d̄iā iter finē p̄ effen
 tiā r̄ finē necēiū. q̄ ē v̄n9 ex finib9 q̄ sit p̄ acc̄ns. Jā ar
 iter h̄ ē q̄ finis p̄ cēntiā ē cā q̄ q̄rit p̄ seip̄am. Necēiū
 vō ē v̄nūq̄ d̄ ex trib9 qz v̄l aliqd̄ qd̄ necēe ē eē ad h̄
 vt sit finis. igr̄ ip̄z eē cā finis aliq̄ mō sic durities fer
 ri ad h̄ vt p̄ficiat icidēt v̄l aliqd̄ qd̄ necēe ē eē ad h̄ vt
 sit finis n̄ q̄ ip̄z sit cā h̄ qz ē comitās cāz sic h̄ qd̄ necēe
 ē eē corp9 sulcū. ad h̄ vt sit icidēre. n̄ fuit ar corpus su
 scū necēiū ad icidēdū cū eo p̄ suā obscuritatē. h̄ qz co
 mitat ferrū qd̄ necēiū ē ad icidēdū cū eo v̄l ē aliqd̄ cui9
 eē necēiū comitat ip̄am cām finalē sic cā final^a. iugitū ē
 ḡno filioy deīn ḡnonē sequit amoz filioy r̄ comitat eū.
 Ad q̄ iugitū fuerit p̄p̄ amoz filioy. h̄i oēs sūt fines
 p̄ acc̄ns necēiū n̄ p̄ acc̄ns casuale. Jā ar tu nosti alios
 fines acc̄ntales casuales. Scias ar q̄ eē p̄ncipioy d̄st
 derit nāl ē d̄sio fa ex h̄is d̄sionib9. v̄. ḡ. nā q̄ d̄bit i
 sine d̄sio eē largitatē d̄rē oī qd̄ possit ē eē bonū i suo
 eē. idcirco v̄nū ex h̄ fuit eē qd̄ ē i p̄p̄tū m̄mō ex efs.
 Nec fuit possit eā cē i ill^a nisi terrā r̄ aq̄ r̄ aerē r̄ ignē.
 S3 qz n̄ fuit possit vt igr̄ eēt cuiusmōi q̄ iducef̄t ad finē
 v̄tū q̄ itēdit p̄ ignē nisi eēt ad h̄urēs r̄ dissoluēs. iō co
 mitat h̄ necēio vt noccat iustis r̄ d̄struat m̄ta ex p̄p̄tū
 S3 qz iā sum9 ē p̄p̄tū r̄ redeam9 ad illū r̄ r̄ndca
 m9 ad q̄nē iduerā d̄icētes. q̄ ididua ḡnata q̄ sit i finit^a. n̄
 sit fines cēntiales nāe. Jā finis cēntial nāe. v̄. ḡ. ē vt sit
 fba q̄ ē h̄ v̄l equo v̄l plāta r̄ vt illū eē sit stabile eē. h̄ ar
 fuit p̄p̄tū i vno ididuo d̄sio. oē. n. qd̄ ḡnat comitat
 necēio corp9. f. ḡnatū ex v̄l corp̄ali. p̄p̄tū ar h̄ p̄t
 bitū fuit i ididuo remāsit i sp̄. p̄ igr̄ itētio nāe ē vt p̄
 maneat nā h̄ūa^a r̄ alia h̄mōi. v̄l ididuu p̄p̄tū n̄ de
 s̄itū r̄ illa itētio ē cā p̄clua actiōis n̄ v̄l. ad h̄ ar vt

h vnu pmaneat i ee necce e vt sint ididua post ididua
 sine finelig ffnitas ididuoꝝ nũero erit accntal fm in
 tentione necci i pre dffionis p^a r fm qd e accns p f.
 Si n. possit cet hoiem pmanere sp sic pmanet sol r ce
 lu. pscõ n eet opus gnõne r multiplicatõe p gnõne. q̃
 uis. n. pcesserimꝝ q̃ trẽtio nãe n e ffnitas ididuoꝝ. in
 ffnitas ididuoꝝ e trẽtio alia ab trẽtioe cuiusq; ididuil
 h. n. q̃ ididua veniũt sine sine post ididua n fit ad h vt
 fit: ffnitas. Trẽ ididuu qd duc ad aliud ididuu r veĩũ
 ad terrũ r q̃ru n e ipm finis nãe vltis h nãe pnculari.
 postq; at h sũt finis nãe pnculari tẽ post illũ nihil aliũ
 pter illũ erit trẽtio r finis ill nãe q̃ sũt ei9 finis. Intel
 ligo at p nãz pncularẽ vtrũ p pãã regis vnũs ididui
 duũ r itelligo p nãm vltẽ vtrũ infusã i sbas celoz.
 q̃si vnã rẽ r gubnãtẽ vntuerstatẽ gnõnũ. tu at postea
 scies h oia. morus at q̃ tẽdit i ffnitũ e vnus p rĩnuã
 tionẽ sic nosti i nãib9 r et trẽtio nãe q̃ est i illo moru n
 est ipsemet morus i q̃ru est iste morus. h trẽtio est ibi
 durabilitas r h durabilitas est vna inẽtio cuius esse
 pederet reb9 q̃ru nũs pcedit eẽ sine sine. S3 modus
 pponũ r pconis est h. o. z. n. vt scias q̃ sensus nfe di
 ctionis quẽ dicim9 q̃ ca final tĩnat r cessat. h. c. f. q̃ ca
 final q̃ e fm vnũ agẽtẽ r vnã actionẽ tĩnat. Ad p. n.
 eẽ vt agẽs nãlis vt volũtarius agat actionẽ pmanẽtẽ
 pp finẽ post finẽ. ita vt n cesset ap aliqũ finẽ. Si n. ex
 vno pno pueniret actio post actionẽ: pscõ ipse fm vnã
 q̃ actionẽ eẽt agẽs ali9 ab agẽtẽ q̃ erat fm aliã actio
 nẽ q̃uis nec p eẽntiã nec p sbm eẽt aliũ a se. vn pos
 sent multiplicari ei9 fines r fm vnũ qd qd fieret ab
 eo eẽt agẽs pp aliũ finẽ vsq; i ffnitũ. tẽ ei9 fines erũt
 vsq; i ffnitũ. Trẽ celo e ca final sillo q̃ fit pp q̃sitũ ter
 minari9. ois. n. ppo silũ fit pp h. ala vo fm vnũ quẽq;
 silm succedẽtẽ q̃ pueniet ab eo meret dici agẽs ali9 r
 ali9. r i vna q̃q; vice q̃ e agẽs e ei finis desig9 q̃ n põt
 eẽ tre i ffnitũ eo q̃ vnũcũq; sillo e vna celo sine dubo.
C Sed dubo q̃ sequit h: soluit h. m. o. f. iã scies q̃ finis
 ponit res r ponit ens r dĩa e inter rẽ r entẽ q̃uis res
 n fit nisi ens sic dĩa q̃ e iter aliqd r ei9 comitas. S3 h
 tibi iã vificari9. e. ois at ca i q̃ru e ipa ca h3 certitudine
 r cãlitate. ca vo final i q̃ru ipa e ca ca e vt eẽt cae sint
 cae i effcũ. Iqf cãlitas cae final est ca eẽt aliã. igf esse
 aliã carũ est a cãlitate illi9. ei9 at cãlitas n e ca eẽt eaz
 nisi pus sit ymagiata i aia vt i alio pñi. Ad eẽt cae fi
 nali i sua cãlitate nisi ca alia pter cãz q̃ mouet ad eã vt
 ad quã ipa p se mouet. **S** Scias et q̃ res aliũ e cãra
 i sua cãlitate r aliqñ e cãra i suo eẽ. Cãra at in sua cãl
 tate e sic dualitas q̃ i suo eẽ dualitas. **A** vo sit cãra i
 suo eẽ: manifestũ e nec later. Sicut aliqñ e rei aliqd acqui
 rũ ad h vt sit sua cãlitas sic ad exndũ qdraturã i lig vt
 lapid. corpa. n. nãlia sũt. cã cãlitas multaz ex formis r
 accñrib9 q̃ n eminant nisi p illa r sũt cae eẽ aliqz ex ill
 r n sue cãlitas. sic putat iudiciũ sũt: eẽ i discipulabilib9.
 Iã igf facile e inillre q̃ ca finalis i cãlitate pcedit cãz
 agẽtes recipientes. sũt r formã hũ modũ q̃ ca formal
 h3 cãm q̃ duc eã ad illã. Sũt et cã finalis i suo eẽ i ala
 por e cetis cãis. In ala. n. por e agẽtẽ qz ala adfuenit
 eã pus r postea ymagiat ap se actionẽ r i q̃sitionẽ reci
 pient9 r q̃litate for. r respectu igf cãlitas r respectu eẽn
 di i silku. n e allq cã por e ca finali. Inmo ipa e ca eẽn
 di cãz: cãz cãz. eẽ vo aliãz cãz i effcũ ca eẽ cẽndi illã i
 effcũ. S3 ca final n est ca i q̃ru est iũeta. S3 i q̃ru e ad
 aliqd. vn fm modũ q̃ est eã: eã e aliãz cãz. S3 fm mo
 dũ aliũ e cãra cãz. f. cũ ca final iã hũt eẽ. Si. n. n hũe
 rit eẽ i effcũ h sũt eẽ fuerit pus suo eẽ i effcũ sic postea
 suo loco mōstrabit tẽ nãla aliãz cãz: erit sibi cã neq; eẽ

agẽs q̃ fac: hmõl eẽ. igf cã final n est cãra ceteraz cãz
 fm qd est cã final h fm q̃ iã est aliqd i effcũ. cũ. n. nõ h3
 esse i effcũ. n est cãra vllõ mō. S3 cũ cõsiderat i q̃ru e cã
 final est cã ceteraz cãz. f. ad ipas eẽndũ cãz. ita vt sit cã
 agẽs r cã recipiẽs r cã formal. n vt sint in effcũ r hẽar
 esse i seipñs. q̃ igf p eẽntiã est cãe finali in q̃ru est cã fi
 nalis h est. f. vt sit cã ceteraz cãz. S3 ex mō q̃ ei9 trẽtio
 iã h3 esse i effcũ accidit ei vt sit cãra ex h. f. mō. Iã igf
 notũ est p se quõ aliqd est cã r carũ i q̃ru ipm est agẽs
 r finis. r h est vnũ de pncipiũ nãliũ. **C** S3 qd inq̃rit
 post h declarabit p h qd dicã. f. q̃ finis q̃ acquit ex ac
 tione agent9: diuidit in duo. f. in finẽ q̃ est for^a vel iten
 tio i paciente receptibili actiõis. r in finẽ q̃ nõ est for^a
 nec inẽtio in pacieẽte receptibili vllõ mō est igf in agẽ
 te. Si. n. nõ fuerit in agente nec in paciente. tũc cũ nõ
 possit esse in illa sba q̃ p se stat q̃ nõ est ex mã nec i mã
 pscõ nõ hẽbit esse vllõ mō exẽplũ pmi est for^a huma
 na in mã humana q̃ est finis vtrũ agẽti formationẽ in
 mã hois r ad hũc finẽ puenit eius actio r eius mor9.
 Exẽplũ vo si est hĩtatio q̃ est finis fabricatori domus
 q̃ est pncipiũ morus ad eẽndũ domũ r ipa nullo mō e
 for^a domus. vt at q̃ finis agent9 ppinquũ r rĩngẽs
 motionẽ nãe sit for^a i mã r vt id cuius n e finis for^a i
 mã n sit pncipiũ ppiquũ morũ i q̃ru est sic. Si at ac
 ciderit q̃ illud cuius finis e for^a i mã dĩa r q̃ illud cu
 ius finis e huius trẽtiois q̃ n est sua for^a in illa mã sũt
 vnũ aliqd tũc si fuerit h erit p accñs. Sic cũ aliqz fa
 bricat domũ vt hĩet i ca. Ipa. n. i q̃sitionẽ hĩtatiois iduc
 eũ ad fabricãdũ r e ei p^a cã fabricãdi in q̃ru ipse est fa
 bricator r est carũ i q̃ru est hĩtator. Cũ at ita enenerit
 vt vnus hõ simul sit hĩtator r fabricator tẽ suus fabrica
 tor est hĩtator ali9 erit a suo fine i q̃ru est ipse fabrica
 tor. postq; at manifestũ est h dicio q̃ i pre diuisiõis p^a
 finis h3 pationẽ ad multa q̃ pcedebant eũ in acqui
 sitione eius in effectu r in esse. Ipse. n. h3 pationẽ ad
 agentẽ r pationẽ ad recipiẽs cũ ipm est in po^a r ad
 pationẽ ad recipiẽs cũ ipm in effectu est recipiẽs
 r patione ad motũ. **C** Considerat9. n. respectu agentis
 est finis r respectu morus: est terminus r nõ finis. fi
 ne. n. essentie pp quẽ est res r quẽ intendit res nõ de
 struit res h p eũ pficit res. motus vo destruit puen
 tione eius. cõsideratus vo respectu recipientis q̃ pfi
 ciat p illũ cũ ipm erat i po^a est bonũ q̃ adaptat ipsã.
 malũ vo pũd est sue pscõnis. S3 bonũ qd est ei oppo
 sitũ est esse r acquiitio i effcũ. cõsideratus vo respectu re
 cipient9 cũ ipm iã est in effcũ est for^a. **C** Finis vo fm
 dffiones prẽ secũdã: notũ est q̃ n est for^a mãe pacien
 tis nec est ipsemet tĩmũ mor9. Iã at claruit q̃ ipsa e
 for^a vel trẽtio i agente r q̃ p illũ sine dubio exit agẽs
 de po^a ad effectũ. q̃ aut est in po^a est pp puationẽ cut
 pũctũ est malũ. q̃ vo est i effectu est bonũ illi oppo
 sũt. igf h finis bonũ est respectu n eẽntie agẽtis. h agẽ
 tis fm qd e pncipiũ mor9. r agẽs e finis. respectu vo
 agẽtis fm q̃ p illũ exit de po^a ad effectũ r pficit est bo
 nũ: si ille exitus de po^a ad effectũ fuerit trẽtio vñl ad
 eẽ vt ad pmanẽdũ i eẽ r vt mor9 sit nãlis r volũtari9
 r electiõis itelligibilis. S3 si fuerit imaginabilis nõ h3
 eẽ bonũ. S3 putat. igf ois finis e finis vno respectu
 r alio respectu e vnz bonũ. vt putat h igf e dispo boni
 tas r cãe pfectũ. **C** Ad cõscẽdã at dispoñẽ boi r liba
 litat9 qz q̃ scias q̃ vna r eadẽ res h3 respectũ ad reci
 piẽs qd p ipsã pficit r respẽũ ad agẽtẽ a q̃ puenit cũ at
 fuerit respect9 ei9 ad agẽtẽ a q̃ puenit sic vt nõ faciat
 bebere agentẽ esse pacieẽtẽ p illã vel p aliqd aliud q̃
 sequat eã: tũc respectu sui ad agẽtẽ erit libalitas. r re

specu sui ad pacēs erit bonū. s̄bū at libalis r̄ p̄s̄tis
 ex sua p̄ ip̄one ap̄ oēs l̄guas ē donator tribuēs alii
 ex se bonū nō pp̄ retributionē. Si. n. intēdit pp̄ illō re
 tributionē. d̄i v̄d̄itor vel accomodator vel fenerator.
 adulario v̄o r̄ collaudatio r̄ fama r̄ oēs dispōnes q̄ ap
 perunt nō reputant a vulgo eē retributiones nisi sint
 s̄bevel retributiones q̄ itell̄r i s̄biectis. putāt. n. q̄ is q̄
 dat alii ex se bonū p̄ q̄ acq̄rat sibi laus sit libalis r̄ non
 v̄d̄itor vel accomodator cū tñ ip̄e v̄e sit v̄d̄itor qz ex
 h̄ q̄ ip̄e b̄n̄fac̄ alii ip̄e lucrat siue retributionē s̄balē sui
 gn̄is vel alteri v̄el laudē vel adulationē p̄ q̄ gaudeat
 siue lucret q̄ fiat nobilis r̄ laudabilis. Si. n. nō fecerit
 id qd̄ dignū r̄ meli⁹ ē facere q̄ nō facere ip̄e nō eēt tā
 pulchre dispōnis i sua nobilitate. vulgus v̄o nō p̄pu
 tar has itēdōes iter retributiones. vñ eū q̄ b̄n̄ fac̄ alicui
 pp̄ aliqd̄ horū bonorū putatiuorū vel v̄oz q̄ p̄ v̄eniūt ei
 p̄ illud nō cessat vocare libalē. S̄z si b̄n̄ accēderet banc
 intēdōē nō vocaret eū libalē. aliq̄s. n. ex vulgo b̄n̄fi
 ciiū recipiens ab aliq̄ pp̄ retributionē q̄uis illa sit pp̄
 s̄baz cū p̄cepit h̄: desp̄icit illō b̄n̄ficiū r̄ negat eē bonū.
 nec vult illū sibi b̄n̄faciētē vocat libalē eo q̄ id qd̄ agit
 agit pp̄ eam. Si at̄ diligent̄ iqr̄at q̄s v̄e sit sensus liba
 lis iueniet q̄ libalis est q̄ dat alii p̄fectionē i suba eius
 vel i p̄ribus eius. sic vt nō fiat sibi retributio v̄llo mō.
 iḡ oīs q̄ agit aliqd̄ ex itēdōe tali vt pueniat sibi p̄s̄tis
 retributio nō ē libalis. vñ oīs d̄as recipiēt formā vel
 aliqd̄ v̄tile r̄ h̄z finē. pueniēdi sibi aliqd̄ ex bono q̄ fec̄
 alii nō est libalis. S̄z dico q̄ retributio r̄ volūtas i eo
 qd̄ itēdit nō aduenit nisi rei ip̄fecte i eētia. R̄ retribu
 tio. n. vel ē fm̄ se i sua eētia vel fm̄ aliqd̄ aliqd̄ i sua eē
 tia vel i suis cōmoditatibus. Morū ē at̄ q̄ si sua itētio
 fuerit de retributionē sue eētie vel de cōmoditate sue
 eētie vel oīo de aliq̄ q̄ offerat sibi aliq̄ v̄tilitatē ei⁹ eē
 tie ip̄scā ē i suo eē. vel i suis p̄fectionib⁹. Si at̄ nō fue
 rit pp̄ aliqd̄ tē necē ē vt aduenire illā itēdōē ab illo i
 aliud a se vel nō aduenit sibi egle ē. Ita videlz vt r̄ si
 nō pueniret a se illō q̄ bonū ē alii. eius tñ dispō oīo eēt
 eadē quā si pueniret. iḡ h̄ nō ē ei melius vel pulchri⁹
 vel laudabil⁹ siue sit aliqd̄ aliud de accētib⁹ pp̄is sue
 eētie q̄ ei⁹ d̄iū qd̄ ē nō pulchriū nec laudabile nec ali
 qd̄ aliqd̄ de accētib⁹ q̄ sunt amabilia v̄l v̄tilia. ita videlz
 q̄ si h̄ nō faceret nō tñ desisteret eē id qd̄ est ei dign⁹ r̄
 pulchrius. Ad̄ ē iḡ adducēs illū ad h̄ qz nō ē ei pot⁹
 puenire illud a se in aliud q̄ eius oppositū. h̄. n. nō si
 nō fuerit res pueniēs ex nā vel ex volūate q̄ tñ ē fm̄
 v̄ia iducēdi necitatē h̄ alio mō sic tu scies postea. p̄fco
 non pueniet bonū id aliq̄ rez ex aliq̄ cāz nisi fm̄ h̄ q̄
 agētes fm̄ itēdōē suā portoz ē itentio p̄cā. s̄. vt fluat
 ab eo bonū i aliō a se. eo q̄ h̄ dign⁹ ē ei r̄ ei⁹ d̄iū idi
 gnus r̄ tē finis rei ē itētio retributōis q̄ p̄iugit sue eē
 tie vel supuenit sue eētie vel reflectit ad suā eētia r̄
 tūc eē illā itēdōē r̄ nō eē nō ē ei egle respectu sue eē
 tie r̄ p̄fectionū sue eētie r̄ suaz cōmoditatū. S̄z adue
 tus illi⁹ ab eētia illi⁹ ē sic aduēt⁹ retributionū q̄ ap
 probant sue eētie r̄ reducunt ad eētia ei⁹. q̄bz acq̄
 rat p̄fectionē r̄ p̄gnitatē pp̄riā. r̄ ob h̄ qd̄ de q̄ re n̄ ces
 sat iterari q̄usq̄ pueniat ad h̄ vt reducat ad eētia. v̄.
 .ḡ. Si dicat alicui agētī aliqd̄ q̄re fecisti h̄: r̄ndebit vt p̄
 sit illi. r̄ dein si iterroget q̄re voluisti p̄ceder̄ illi. r̄ndē
 bit qz b̄n̄facere bonū ē r̄ sic n̄ cessabit qd̄ q̄usq̄ dicat ei
 q̄re q̄ris qd̄ ē bonū r̄ r̄ndeat h̄ eē aut vt bonū cueniat
 ei aut vt malū remoueat ab eo r̄ tē cessat qd̄. acq̄sitio. n.
 boni i of re r̄ remotio mali ab ea h̄ ē qd̄ acq̄rit sibi abso
 lute. nisi cōcordia v̄o r̄ largitas r̄ clem̄tia circa aliū r̄ gau
 diū d̄ bono qd̄ sit alii r̄ tristitia. q̄ puenit ex defectu zc.

h̄mōi. s̄r accit̄ p̄pa agētī pp̄ q̄ vitupat si ea non fece
 rit vel minuit aliqd̄ de ei⁹ p̄fectione. iḡ libalitas ē lar
 gitio abiq̄ itēdōe alicuius modi. ita vt pp̄ largitionē
 nō sit p̄fectio iḡ h̄ itētio respectu recipiētis est bonū r̄
 respectu agētis est libalitas. oīs. m̄ adēptio p̄fectionis
 respectu recipiētis est bonū siue fiat pp̄ retributionē
 siue. nō respectu v̄o agētis nō ē libalitas nisi cū nō fue
 rit pp̄ retributionē. h̄ est iḡ manifestatio certitudinis
 b̄n̄ficii r̄ libalitatē qz iḡ iā locuti sum⁹ de cāis r̄ eaz
 dispōnib⁹. restat vt colligamus breuit̄ q̄ d̄ca s̄r de eis.
 dico iḡ q̄ h̄cē q̄tuor cāe putant̄ n̄ p̄iugi oīs i plerisq̄
 reb⁹ qm̄ res q̄ nō mouent̄ r̄ discip̄tales nō purant̄ h̄cē
 agētē. s̄. p̄ncipiū motus nec ēt putant̄ h̄cē finē. putat̄. n.
 q̄ finis nō est nisi motus nec ēt m̄am. qz nō iqr̄it nisi de
 formis eaz. vñ r̄sit ille q̄ dixit q̄ h̄ nō s̄gn̄t cām p̄fectū
 uā r̄ q̄ p̄siderare h̄ ad hanc sciam̄ spectat. vna. n. sc̄la
 tractat de eis sic de opp̄s̄tis. h̄ at̄ nō s̄r opposita. vna
 v̄o sc̄la eo mō q̄ h̄ sc̄la est vna manifestat̄ dispōsitionē
 eaz. Nos at̄ h̄z nō p̄cedamus q̄ h̄cē cāe nō p̄iugunt̄ i
 oīb⁹ reb⁹ de q̄bz agit̄ i sc̄lētis. itaq̄ s̄r de reb⁹ cōib⁹
 q̄ icidūt̄ i suba sc̄iaz diuersaz. Ip̄e tñ iā lueniunt̄ i sc̄ie
 tiis discretis diuersis. r̄ iō auctoz alicui⁹ v̄ni⁹ sc̄ie. v̄.
 .ḡ. n̄alis. cuius magisteriū est ondēf h̄ oīa p̄n̄ nō suffi
 cit ondēre q̄cqd̄ accidit eis. Ad̄ at̄ ita se h̄z res. Ad̄. n.
 oīs agēs est. p̄ncipiū motus sic d̄z. res ēt disciplinales
 i n̄is suis nō s̄r nisi palid̄ a se q̄re n̄ nō sepant̄ a mā
 q̄uis spoliēt̄ i estlatōe. Itā. n. comitat̄ eas i estlatōe
 d̄io r̄ siḡ q̄ s̄r eis ex occasione m̄ae r̄ q̄ verius ē dico
 q̄ mēsure s̄r r̄les pp̄inq̄. figuris mēsurabilib⁹ r̄ vni
 tates ēt nūi r̄ nūs p̄peratib⁹ nūi r̄ iō istis est p̄ncipiū
 agēs r̄ p̄ncipiū recipiēs r̄ vbi h̄ duo fuerit̄ ē p̄fco r̄ p̄fco
 est itegritas. h̄ t̄minatō r̄ ordinatio pp̄ q̄s s̄r eis p̄be
 rates q̄s h̄nt nō s̄r eis ob h̄ q̄ fm̄ h̄ q̄ sunt̄ s̄nt̄ illi⁹ or
 dinationis r̄ itegritatis r̄ t̄minatōis. Si at̄ negauerit
 q̄ nō est p̄fectio. s̄. finis motus. nō tñ negabit eē bonū
 erit iḡ cā eo q̄ est bonū. S̄z nech̄ ēt fuit̄ illic cā nisi qz
 fuit̄ bonū r̄ postea accit̄ illi bono vt eēt p̄fco motus. eo
 q̄ illa fuit̄ ad illā p̄mōrū. S̄z si h̄ nō esset q̄ p̄perates q̄
 sequit̄ ea essent̄ fines ad q̄s reducunt̄ dispōnes eoz. i
 q̄sitor itaq̄ n̄ iqr̄eret eas i m̄ais illoz finū. artifex. n.
 mouet nām ad h̄ vt sit rotūda nō tñ ē finis ip̄a rotūdi
 tas h̄ aliqd̄ aliqd̄ de p̄peratib⁹ ei⁹. Indrit. n. circulū p̄
 eā. vñ h̄cē cāe iā s̄r cōes q̄ pp̄t̄ oīz vt actor h̄mōi sc̄ie
 speculet̄ i eis. Ip̄e. n. nō tñ p̄siderat̄ cōia h̄ ēt id̄ qd̄ est
 pp̄riū v̄nicui⁹ sc̄ie. s̄. qd̄ est p̄ncipiū illi⁹ sc̄ie nō p̄side
 rat̄ cōia tñ qm̄ h̄ sc̄ia iā p̄siderat̄ accidētalia approbā
 tia ip̄a p̄ricularia cū fuerit̄ eēntialia r̄ p̄ r̄ nodū fuerit̄
 accit̄ eēntialia subis sc̄iaz p̄riculariū. Si at̄ de vna q̄q̄
 istaz cāz esset̄ sc̄ia p̄ se v̄tiq̄ nobilior iter̄ eas esset̄ sc̄ia
 de finali r̄ ip̄a esset̄ sapia r̄ h̄ etiā ip̄a nobilior est reliq̄
 p̄ribus huius sc̄ie qz est sc̄ia p̄sideras̄ finales cās rez.

Explicit tractatus. vi. laudetur deus sup̄ omnia.
Incipit tractatus. vii. cū auxili⁹ dei. Cap. 3. de p̄nti
 bus v̄nitatē. s̄. idēp̄tātē r̄ ei⁹ d̄ionib⁹ r̄ de p̄ntib⁹ m̄i
 tudinē. s̄. alietatē r̄ diuinitatē r̄ de mōis oppōis cogni⁹.

Idēf at̄ q̄ fm̄ h̄cē n̄fam itēdōē vt iā cō
 pleam⁹ s̄bū de hiis q̄ p̄pa se idēp̄tati fm̄
 q̄ ē idēp̄titas r̄ de p̄ntib⁹ eā. Scias aut̄ q̄
 v̄nū. r̄ ens iā p̄ficant̄ i p̄dōne sui de reb⁹
 ita q̄ d̄ q̄cūq̄ d̄ixis qd̄ ē ens v̄no i specu illō p̄t̄ eē v̄nū
 alio respectu. nā q̄cqd̄ ē v̄nū ē r̄ iō forta p̄urat̄ qz id̄ qd̄
 itell̄t̄ d̄ v̄t oīz s̄r v̄nū r̄ id̄ h̄ n̄c ita. S̄r at̄ v̄nū s̄bo. s̄. qz
 i q̄cūq̄ est h̄. est r̄ illō. Si. n. qd̄ itelligit̄ de v̄no oīo ēt

hmoī res vel erit i vno genere vel i diuersis sic si di-
xeris nec leue nec gūe. hāt nō erit vey mediū s ē me-
diū voboreus. **¶** Habitu ar r puatio nō hnt mediū i
sbo. Ipsa. n. sūt ipa affirmatio r negatio restricta cir-
ca genus vl sōm r i tpe ē r dispositione. Cōpario igf
habitus r priuationis ad illā rē r dispositionē. erit sic
pario dictionay ad oē qd est. sic. n. nō est mediū inē
dictionas sic nō est mediū inter puationē r habitū.

¶ Caplin scdm de assignandis intentionibus antiquissi-
moz r ydeis r scda methasi r de cā q eos duxit ad h
r de ondenda origine ignorantie pp quā decepti sunt.

Empus est nobis vt accingamur ad resclē-
dū snias dictas de ydeis. r disciplinalibus r
de pncipiis separatis r de vltib9 q dnt a nris
radicibus q̄s iā stabilitūm9. q̄ quis iā pbare sint cert9
regulis in q̄ est aliq̄ munitio sufficiens. speculatozi ad
dissoluendū r destruedū oēs verisimilitudines eoz r ad
opponendū sententiis eoz tū conabimur ad h totis vi-
ribus nris. Cōfidimus. n. p ea q dicemus interim dū
aduerfamur eis vltia multa puenient q̄ ptermissa sūt
in eis q̄ dtrimus et ondimus. Pico igit q̄ ois ars in
exordio suo est cruda r imatura sed maturat postea. r
deinde paulatim decorat r pficit. Talis fuit plia anti-
quitus apud grecos. primū qdē p sualibills. i. rēbo^a
deinde qz incidit deceptio i ea fuit dialectica i vna ex
ptribus ei9. i. naturali q̄ apud plures eoz bus fuit vsi-
tata. postea vō cepunt ad aduertere disciplinalē r de in-
de vniūā. Sed in h dū transirent de aliis ad alias ni-
miū fatigati sunt. pmiū aut i trāseundo de sensibili ad
intelligibile r diuini sunt. **¶** Iā quidā ex eis putauerūt
q̄ diuino fac̄ debere eē duo aliq̄ i vnaq̄q̄ re. sic duos
hotes in intētionē hūanitatē. i. hōem r sensibile eozru
ptribile. r hōem intelligibile separū pperuū suariabile. r
vnicuiq̄ istoz attribuerūt eē. Sed eē separū vocaue-
runt esse exēplare. r vnicuiq̄ rez naturalū attribue-
runt formā separā q̄ est ipm̄ intellectū r cui obuiat itel-
lectus eo q̄ intellectū est res q̄ nō destruit. Sed qdē
est sensibile ex hīs est corruptibile. Scias vō r bemo
strationes posuerūt hū hmoī cui sum r hū i tracta
uerunt de eis. **¶** Ex q̄bus plo famosissimus r magf
ei9 socrates nimū adheserūt huic snie dntes. q̄ hūa-
nitas est vna intētio ens in q̄ cōicat idtuidua r rema-
net destructis illis. **¶** Nō est aut h illa intētio q̄ est sensi-
bilis multiplex corruptibilis. est igit illa q̄ est intētio in-
telligibilis separā. **¶** Quidā vō alii nō dederūt huic for-
separationē sed pncipiis eius r res disciplinales q̄ sunt
separate diffinitionibus posuerūt digniores separationē i
eē. **¶** Id vō de formis naturalibus q̄ nō sint separati diffi-
nitione dixerūt nō separati p essentia. r dixerūt q̄ forme
nāles nō generant nisi ex p̄iuctione illay formarū di-
sciplinaliū cū mā. sic planicies q̄ est intētio disciplinal
cū adiungit m̄. i. nalo fit simus. r fit intētio nāl̄ plani-
cies aut hū q̄ est disciplinales ē separabil. Sed hū qd
est nāl̄s nō est ei vt sepel̄ plo vō plus inclinabat se ad
h vt forme sunt separate r disciplinales apud eū erant
medie. iter formas r iter māles. q̄uis. n. hec sint sepa-
te diffinitione nō tū accedebat eas existere non in m̄.
¶ For^a. n. vel est finita vel infinita. Si aut fuerit fini-
nita h hz ex h qd ē ex spoliata nā tūc oē spaciū erit
infinitū. Si vō h acciderit ei ex h q̄ ē ex spoliata a mā.
tūc materia ē acq̄ra restrictionē r formā. Sz vtrūq̄
istoz est absurdū. **¶** Iā spaciū esse infinitū impossibile est.
Si aut fuerit finita tūc restrictio ei9 est i mino imi-

nato. r fig^a mēsurata. Quia h nō est ei nisi ex passio-
ne accēte sibi extrinsecus. nō ex ipa nā eius. **¶** Nō patif
aut for^a nisi a sua māligf sit eē separa r nō separa r h ē
ipo^a. o3 igit vt sit mediū. **¶** Alii vō hū r rez nālū po-
suerūt ydeas r posuerūt eas certa itellecra r certa se-
para dntes. **¶** Cū ipi ex spoliāt dispōnes corpales a
mā. i. nāles nō remanet nisi magtudo r fig^a r numer9.
¶ Qm̄ ex. ix. pdicamētis ea q̄ sunt q̄itates passibiles r
passiones r habit9 r po^a r i po^a sūt res hntiū passio-
nes r ptus r potētias. **¶** Relo vō est de hīs q̄ pēdent
ad similitudinē istoz igit est mā. restat igit vbi r ē q̄itas
r qm̄ est q̄itas r situs r est q̄itas. agef vō r pati sūt
māles acq̄rit igit ex h vt qdē nō est q̄ritū sit ē pendēs
ex mā pendēti vō ex mā pncipiū ē id qd nō pēdet ex
mā. igit disciplinalia. i. ydee sūt p̄nā nālū r ipa sūt cer-
ta itellecra. alia vō ab eis. sūt nō itellecra r idcirco nul-
lus p̄t diffinire colozē vl sapozē vel alia hmoī. diffini-
tione q̄ sit recta h q̄ est p̄pario aliq̄ ad vtrūc apphēde-
tē. qz itellecra nō itelligit eas apud eos sed ymaginat.
cas ymaginatio seq̄ns sensū. **¶** Dixerūt ē q̄ numeri et
mēsure r dispōnes eay itelligūt p seipā igit ipa sunt se-
parā. **¶** Quidā vō posuerūt ea p̄nā r nō posuerūt ea
separā. r h fuit secta pithagore r p̄p̄ oia assilauerūt
vnitari r dualitati r posuerūt vnitari i t̄niso bonitay
r restrictionis. dualitay vō posuerūt i mal^a r i nō re-
strictione. **¶** Quidā vō alii posuerūt p̄nā augmētū r
diminutionē r egle potētes egle ipam vl eo q̄ ab ipo
fit auersio ad vtrūc eymoz. **¶** Quidā vō alii posuerūt
egle formā eo q̄ ipa est restricta r t̄nīata. augmētū vō
r diminutionē nō hnt t̄n. postea vō diuisi sunt i p̄pōne
vnueritatay ex disciplinabilib9 ydeis. **¶** Quidā. n. posu-
erūt numer9 pncipiū mēsure. vñ linea. q̄ eos p̄ponit
ex duab9 vnitatib9 r sup̄ficies ex q̄tupz vnitatibus.
¶ Quidā vō vnāquāq̄ istay ticz posuerūt p̄e p se
r plures ex eis tenuerūt q̄ numer9 ē ipm̄ pncipiū sed
vnitas ē p̄mū pncipiū r q̄ vnitas r idēitas sūt cōitā-
tia vl cōtia r p̄cauerūt numer9 ex vnitate r ordina-
uerūt cū hū tres modos. qz vnōe modus nūeral. alē
est modus nūeri disciplinal. tertio ē modus iteratōis.
modus vō nūeri nūeral ē q̄ posuerūt vnitate i p̄nā oz
dinis. r de in dualitatē r de in inarietatē r sic deceps.
¶ Numer9 vō disciplinal ē q̄ posuerūt vnū p̄mū deide
scdm. r de in tertū r ordinauerūt nūerū p successiōnē
vnio post vnū. tertio vō modus ē q̄ posuerūt nūer9 p
creay r iterationē ipius vnitay. nō p additionē alius
vnitay ad ipaz. nūer9 ar d snia pithagore q̄ tenuit nu-
mer9 p̄poni ex vnitate r. Iba eo q̄ vnitas non cōstat p
se qz vnitas ē alicui9 r id i q̄ ē sba ē. r iō ē p̄pario r sic ē
miltitudo. **¶** Et ex hīs fuit q̄ vnicuiq̄ ordāni discipli-
nalis nūeri attribuit pueniētā alicui9 for^a. **¶** Iā vt cū
ē ex spoliat9 sit ordō nūeri. Cū vō p̄miscet m̄ sit for^a
hōisyl eq̄ r h d snia quā affigim9 p̄dcti. **¶** Quidā
vō alii dixerūt q̄ h hāc formā nūeralē r iter ei9 vna
est ex q̄b9 fuerūt q̄ posuerūt eā mediū hū q̄ p̄dcti ē.
plures vō ex pithagoreis tenuerūt q̄ nūer9 disciplinal
vel ydealis ē ipm̄ pncipiū r ipm̄ est nō separū. ex q̄b9
fuit ille q̄ p̄cessit p̄p̄ositionē formar9 geometricay fieri
ex vnitatib9. h q̄ negavit mēsuras dimidiari r ex hīs
fuit quē nō p̄guit p̄ponē disciplinales. p̄p̄ostas eē ex
nūeris r post p̄pōnē accidere eis diuidi i infinitū. r ex
hīs fuit q̄ formas numerales posuit cōicātes formis
geometricis. Tu ar cū diligēt r sideraueris h lucies
q̄ radictis actōis ois erroris i quē icidit isti vni r s. v.
¶ Vna ē opinio eoz q̄ cū res est ex spoliata ab ali-
quo nec est adūct9 ei respectus alius p̄fecto ex spo-

lata est esse ab eo quemadmodum id cui aliquid adiunctum est consideras per se sine additione eius quod sibi adiunctum est. Ita enim considerasti illud non adiunctum illi. et omnino cum consideraueris illud sine additione coniunctionis iam putabit te considerasse illud cum additione non coniunctionis. Ita ut non oporteat considerare illud nisi non coniunctum quous sit coniunctum. Sed quia intellectus apprehendit intellecta que sunt in mundo sine consideratione eius cui adiungit ideo putauerunt quod intellectus non apprehendit nisi separata ab eis. Ad est autem ita. imo omnes res sunt que in seipsa est habet unum respectum et hoc quod iuncta est alii hoc alium respectum. Nos enim cum intelligimus. quod forma hominis ipsa est forma hominis solus iam intelligimus aliquid quod solus non est forma que est in se. Sed ex hoc quod intelligimus non oportet quod sit solus et separatus. Coniunctum enim ex hoc quod est ipsum non est separatum forma modum negans. non forma modo diuisionis que intellectus separatio ex parte. Ad est autem nobis difficile intellectu forma apprehensione vel per reliqua dispones unum ex duobus que unum est. si quod non est de natura eius separari a sibi coniuncto in exteriora quous sepe ab eo in diffinitione et intentione et certitudine cum fuerit eius certitudo non preterea ita certitudine alterius quous eum illo facit de be esse coniunctione non conueniunt in intentionibus. Secunda est error eorum de uno per hoc quod dicimus quod humanitas est intentio una non intelligimus in intentione que sit una numero. et sit in multis et multipliciter rebus sic unus est per multos. Imo sic unum per sunt filii diuinitatis. Ita autem scripsimus de hoc. Ipsi autem nescierunt quod per hoc quod dicimus multorum esse intentionem unam intelligamus quod quousque per intellectum uenit ad materiam eadem hoc disponere quous alia. nec puenit ex ea nisi hoc unum indiuisibile et sit quousque per occurrit intellectui et ipsum fuerit in eo: acquirit ex eo hoc eadem intentionem unam quous cum una aduenit: debet alia et non agit aliquid. Ad sic calor que cum uenit in materiam que est humiditas ipsum in alia intentione et cum partem fuerit intellectui quod uenit ad eum intentionem humiditatis agit alia intentionem. Ipsi vero si intelligerent intentionem de uno in se: remouerent ab errore suo. Tercia est ignorantia eorum hoc inquam est hoc aliquid aliud: est in concisione in diffinitione que est deo coniunctionis. sic si aliquid sophisticiter interrogatus an hoc ipsum est hoc sit unus vel multi respondeat quod est unus vel multi. Ita hoc ipsum est hoc: est hoc in se. et ipsum est hoc non est aliquid aliud ab hoc in se unitas et multitudinis sunt alia ab hoc. Ita autem diuiscimus de hiis. Quarta est opinio eorum de hoc quod cum nos dicimus quod humanitas est semper manens. est quasi diceremus quod humanitas est una vel multe. hoc autem non est sic nisi diceremus quod humanitas et humanitas una vel multe eorum una intentio et id non oportet putare ut cum coefferunt sibi ipsis quod humanitas est manens sequitur ut una et eadem humanitas sit manens ita ut ponat humanitas eterna. Quinta est opinio eorum de hoc quod si res males fuerint certe opteat eas eorum esse res que possibile est separari. Ad. n. si res males fuerint intellectu et disciplinales separe. opteat id ut disciplinales omnino sint cause earum quod fortasse alie sepe erunt cause que non sunt sepe que sustinetur. ix. predicamenta. Nec certificauerunt certissime quod geometrice que sunt de disciplina bilibus. non possunt carere materiis in suis diffinitionibus absolute quous careant specie materiarum et hec sunt res ad certitudinem que uideret sufficere radices que primis. igitur accipiamur de eos que tenent sententiam de disciplinabilibus.

Capitulum tertium de destruendo sententiam de disciplinabilibus et de ydets.

Idem igitur quod si in disciplinabilibus fuerit disciplinabile reparari a disciplinabili sensibili tunc uel erit in sensibili disciplinabile uel non erit. Si autem in sen

sibili non fuerit disciplinabile: optebit tunc ut nec quod dicitur nec rationem nec numeratum sit sensibile. Si autem nullum istorum fuerit sensibile tunc quo erit uia ad stabilendum suum esse et quod minus ad ymaginandum ea. Inquit enim in ymaginatione de hoc sumit ab esse sensibili ita ut si estimarem aliquem hominem nullum eorum sensisse perculdum et iudicarem eum non posse ymaginare aliquid eorum necdum etiam intelligere quous nos iam stabilierimus plura ex eis esse in sensibilibus. Si uero fuerit natura disciplinabilis hoc ut habeat esse in sensibilibus tunc illis ualibus erit in sua eorum respectu per que essentie eorum uel erunt ueniens et diffinitione et intentione cum separe uel non ueniens. Si autem non fuerit in ueniens cum illo tunc disciplinabilia intellectu erunt alia ab eis que ymaginamus et intelligimus et ad stabilendum illa erit opus probatione alia et sic postea considerabimus de dispone separationis eorum. quod n. ipsi pretermiserunt stabilire ea et proposuerunt tractare de sepe eorum nihil est. Si autem fuerint concitata et concitata illi in diffinitione tunc hoc que de illis sunt in sensibilibus necesse est ut uel fuerit in eis nisi naturis et diffinitione eorum. Sed quo separebunt ab eo quod est eorum diffinitio uel sit hoc per aliquid quod accidit eis ex alia occasione et tunc illa est separe ad hoc quod diffinitiones eorum non prohibebunt hoc sequi ad illa. igitur de modo illorum separe erit ut fiant males et de modo illorum materialium erit ut separentur hoc est in eis et quod tenent et super quod constituit radicem sue in eis autem que sunt per aliquid quod accidit uel egebunt separe ad esse suum uel non egebunt. Si autem egerit separetis hoc non egebunt aliis separetis a se nisi per naturas suas. tunc separeta egebunt aliis separetis. Si autem hoc non egerit separetis nisi per aliquid quod accidit eis. ita quod nisi illud accidit illi illa non egerit separetis illo modo. nec separeta debent habere esse illo modo tunc accens rei est quod facit debere esse rei quod est per ea et ita non egerit ea et ponit separeta egerita illi ad hoc ut possint habere esse. si autem non fuerit sic hoc fuerit quod esse separetorum facit debere esse separetorum cum illo accente tunc accens non facit debere ea esse in aliis nec in suis hoc natura separetorum est ueniens si autem fuerint non egerita separetis tunc separeta non erunt cause illorum illo modo. nec principia et sequentia per separeta sunt insufficientia. Coniunctum enim materie sequuntur uires et actiones que non sunt in separeto. Quanta enim dicitur est iter figuram humanam simpliciter et iter figuram humanam unam agere. Ad hoc et de eis que posuerunt lineam in sua existentia expollatam a superficie et punctum a linea. quod est quod coniungit ea in corpore naturali a natura uniuscuiusque eorum facit debere hoc sed sit debere ea coniungere si essent separeta: an alia sunt alia an intellecta an creator. Dein linea quoque hoc est corpore perfecto positare cause cum non sit forma eius. linea enim non est forma corporeitatis quod nec est agens eius nec finis eius. Sed sicut corpus per se et integrum dimensionibus sit finis linee et aliorum. Nec est esse in eo quod est plus igitur unus eorum erit in alio. Et ex hiis est etiam que ponit unitates equales et ita id que dicitur plus ab eo quod est minus erit per se eius quod est minus. hiis est et que ponit unitates inaequales hoc si ipse dicitur diffinitione tunc non sunt unitates nisi colone uolens. Si uero non dicitur diffinitio si postquam ueniunt in diffinitione augent et minuunt tunc augmentum in eorum propter aliquid quod est in eis in effectu sicut numerus et sicut unitas est multitudo. Los autem que tenent sententiam de numero numerali et eos que proponunt ex eo formas naturalium sequit ut faciat unum de duobus

videt3 vt vel num q est separ9 ponat finitu z tuc fini-
 rio eius erit apud vnu ex suis tminis designtu tminu z
 no apud aliu. vel ponat istitu z tuc formas naliu po-
 net infinitas z isti et ponut vnitare pma. pter vnaq3
 duaz vnitatu q sut in ternario z porz ill' r sstr in hui3 q
 sequunt tnaruu sed h e absurdu. Qm iter pma buali-
 tate q e in tnaruo no e dta i cen' h accidit ei aduigt sibi
 aliqd. aduictio vo alicui3 sibi no destruit eentia eius.
 Si. n. destrueret eentia ei9: no eet puctu. Eo iuctu. n.
 puctu est eenti. Sed destrues no e puctu. vntas at
 quomd erit destrucrit duaz vnitatu. nisi p h q de-
 struit vnaq3 illaz. s3 vntas quo erit destrucrit vni-
 tat3. Na si destrueret illa no eet dualitas. Dualitas. n.
 q fit ex puctioe duaz vnitatu it se no e discreta i cen'
 a dualitate exnte no pucta vnitati. vntas. n. pp pui-
 cione no variat dispone h fac maius totu z admittit
 pre fm dispone sua z oino cu fuerit vntates puenie-
 res z pp fuerit vna tuc erit due nae puenientes nisi
 forte acciderit aliqd qb variet z destruat. igr n pot ee
 vt vntates sint nisi puenientes qz nus fit ex vnitatib3
 puenientib3 n aliis. quis qda ex illis dicat q dualitate
 inq3tu e dualitas seqt vntas alia pter vnitare tnarui
 igr sstr vntas dualitatis erit pter vnitare tnarui. Se-
 quez q vt denarietas sit ppo' no ex duab3 qnarietati
 bua fm q due qnarietates sunt due qnarietates. De-
 nariu. n. vntates sut pter vntates qnariou. igr dena-
 rietates no e ppo' ex duab3 qnarietatib3. Sequit q
 vt vntates qnarietat3 cu fuerit ps denariu sint diuile
 ab vnitatib3 suis cu fuerit pres qndenariu. S3 fortasse
 dicent q qnarietas q e i qndeci z. l. ps qndenariu est p
 ter qnarietate q e i denarietate simplici qz e qnarietas
 denariu. ¶ Seqt q q denarietas cu aduigt ei qnarie-
 tas n sit qndenarietas nisi pus destruat vntates ei9.
 z h totu absurdu e. ¶ Bein si qnarietas denariu n fuerit
 eqlis qnarietati ablo'. tuc n erit qnarietas niss colone
 nois z sic optebit vt itione qnarietat3 itelligam3 in
 illa post colone nois. Si at fuerit eq. tuc vntates in
 oib3 ill' erut eqles z tnarietates. sll. for' igr tnarietat3
 erit i qnitate. S3 tnarietas est for' spei nal' z qna-
 rietas sstr igr i speb3 nali3 erit spes. aliaz rez diuer-
 saz ab ill' s. g. Qu aliqs nus fuerit for' hois z ite nus
 altus eq maior vl' minor eo tuc si fuerit maior eo spes
 hois erit i eq. si vo fuerit minor eo: spes eq erit i hoie.
 Seqt igr vt sit for' spei q recipiat spes cu fuerit ma-
 ior3 pponis q ille z vt pp spes ex speb3 sstr i infini-
 tu. ¶ Bein quo p'aliqs nus hns ordine eentiale ex
 vnitare z dualitate puentre i finitu i effcu. h ia paruit
 falsitas ei9. ¶ Qui at faciut num gnari p iteratione
 vni9 eiusde vnitat3 n itelligit iteratione i illo nisi iue-
 rione ret alteris nuo pter pmu. Si at num fac iteratio
 h i p' z ho n e vntas: tuc vntas n e pncipiu ordiatio-
 nis nuu. Si vo pmo iqtu e pmo fuerit vntas. z scbs
 inq3tu e scbs fuerit vntas tuc h sut due vntates. sed
 vna vntas no nisi p vice vna post alia z h vices vel
 erit ipal' vl' eentia. Si at fuerit ipal' nec defecerit ite-
 rim tuc ipa e sic erat ia itata e h si defecerit: tuc vntas
 erit aliud ididu. Si at fuerit eentia h et erit manife-
 stus. ¶ Quidā vo posuerut vnitare nuo qsi yle z q
 da posuerut qsi forma qz di de of. ¶ Abroz at de p
 agonice q vnitare idisibiles ponut pn' mēsuraz cu
 ipi sciāt mēsuras bldi i finitu. ¶ Quidā et dixerut
 q cu vntas aduigt mae fit puct' fm cōsideratōez illo-
 ru. z tē dualitas aduigt ei fac lineā z tnarietas supfi-
 cie z tē qnarietas corp3. n necce e vt aut mā sit ei colz
 aut vnaq3 hēat suā māz p se. Si at fuerit ill' vna mā:

tuc mā aliqn sit puctus: z aliqn corpus z aliqn vret in-
 puctu z quis h icoueniēs sit: adhuc tñ h ēt fac dber vt
 puctu n sit digtor ad essendū pncipiū corp3 q corp3
 pncipiū pucti. S3 est de his q sūrvicissim i eodē sbo.
 Si at mae eoz fuerit diuile tē i mā dualitat3 n erit nisi
 dualitas z seqt q h nlo mō est sit. Sedm at sniam vi-
 tatis puct3 n e nisi i linea q e i supficie q e i for' corp3
 q e i mā. puct3 vo n e pncipiū nisi ex illku exmūtaris.
 S3 re vera corpus e pncipiū ex illku q accit ei finit
 p ipm. ¶ Abroz at de illo q posuit pncipiū augmētū z
 diminutionē z eqle rione posuit pncipiū. rlo at e qd-
 dā accēs alicui alii ex hui3 q sū r e posterius oib3 re-
 bus. ¶ Bein quo e eis possi' ponere in esse multitudinē.
 vntas. n. ha q e i multitudine referit ad pma. si hūerit
 ee p seipsā. In q igr dāt vntas ab vnitare. S3 necce
 ee p se no multiplicat nec dāt ab aliis nisi p sbam. no p
 num. Si vo ptingerit h pp diuisionē vnitat3 tuc vnt-
 as n erit nisi mēsurā h si ptingerit pp aliā actionē tē
 vntas h3 cam q e i nā sua. nec e de his q sū p se nec
 de pncipiis q sū h n hnt cam. ¶ Bein quo posuerut
 vnitare z multitudinē ee de p'is assignez vna boni-
 tati z alterā malicie. Ex istis. n. sūit q tēuit q nus e ex
 pre bonitat3 qz d'aridōis z pponis z dispōnis. ¶ Quidā
 vo tenuit q vntas e ex pre boitatis. S3 si vntas
 fuerit ex pre boitatis tē quo ex boitate gnat malicia.
 vel quo ex additōe boitatis sit malicia. Si vo multi-
 tudo fuerit boitas z vntas malicia tē quo ex additōe
 ne malicie puenit boitas vel quo pncipiū z intriū fiet
 malicia ita vt maius sit cātū z min' cā. ¶ Quidā vo
 ex eis posuit num z vnitare de maneria boitatis z po-
 suit maliciā yle. S3 yle si fuerit cāta tē hēbit cam ex q
 pendeat q erit yle vel for'. Si at pēdet ab yle tē scies
 q itelligim3 ex h. Si vo ex for' pēdet tē quo boitas
 gnabit maliciā. Si at n fuerit cāta tē e necce ee p se z
 vel erit receptibil' d'isionis vel erit exspoliata. Si vo
 fuerit receptibil' d'isionis i se tē mēsurā ppo' ex vnta-
 rib3 fm sniam illoz z tē e de boitatis. S3 si n fuerit
 diuissibil' i seipsa tē cen' ei9 e vntas. vntas at iqtu e
 vntas. boitas e qz ap eos n illk' boitas nisi fm h q e
 vntas vl' ordo nuu. vntas vo ap eos digtor est ad h.
 Si at posuerut q vnitare ee vnitare n ipsā ee boita-
 tem. destruent tē ois eoz radices. h si posuerit q vni-
 tate ee vnitare ipsā ee boitate. seqt tē ex h ipsā ee yle.
 eo q ipsa e vntas q e boitas. Itē si fuerit vntas q n
 ipsa e boitas pns eā z etnea ab ea. tē si q remouerimus
 ab ea h pns. sequet eadē inq3sio. Itē quo p' gnari ex
 nus calor vl' frigiditas leuitas vel gūitas. ita vt nus
 faciet debere aliqd moueri sursu z deorsu. Sed ad de-
 struedū h: n e nob nimis laboradū. quis qda eoz po-
 suerit res gnari ex nuo qui comitat qlitare z habet ee
 cū illa. vnde pnci' nō erit nuu sed tm nuu z qualitates
 aliaz rez z h est absurdū apud eos.

¶ Explicit tractat9. vii. Incipit. viii. Caplin primū
 de cognoscēdo p' pnci' vniuersi esse z de cognoscen-
 dis proprietatibus eius.

¶ Ostē ar puenigius ad id i h lib' nō: o3 vt
 p psciamus eū p cogitōne pmi pncipiū vni-
 uersum ee inq3retes an sit z an sit vnu nec
 hns p. nec file z vt ondām9 ordine ei9 in
 ee z ordine eoz q sū pter ipm. z ordine eoz z dispo-
 sitionē reductiōis eoz ad ipm adiurt aux' ei9. pmi vo
 qd de h scūbit nob e h. s. vt ondām9 q cāe oib3 mōis
 finite sū z q in vnoq3 ordie eaz e pncipiū. z q pnci-
 9

plū olum illoz ē vnū. q̄ ē dīseretū ab oibz q̄ sūt. ipm
 solū ens necce ēē q̄ ab ipso ē pncipiū sui. ēē oīs qd ē.
 Dico igr q̄ cā ēē rei hēat ēē cū ea. iā h̄ certissime oīsū
 est tibi. vñ dico q̄ si posuerimus cātū r̄ posuerim⁹ ei⁹
 cām r̄ sue cāe cām: n̄ tñ erit possi⁹ vniciūq; cāe ēē cām
 in infinitū. Cātū. n. a. ei⁹ cā r̄ cā sue cāe si p̄siderent sin
 gula fm̄ p̄ponē sui ad n̄cē: p̄fco cā cāe erit p̄ cā abso
 lute buoz alioz r̄ duo alia hēbāt p̄ponē cātōis ad illā
 quīs dīant in h̄ q̄ vnū eoz ē cātū mediāre aliq; r̄ alter
 est cātū nullo mediāre q̄ n̄ fuit sic i p̄ nec i me⁹. De
 diū. n. qd ē cā p̄r cātū ē cā vnū rei tm̄. cātū vō vlti
 mū nullus rei ē cā. vnūq; igr istoz triū habet p̄pe
 tarē. S3 p̄betas vltimi cātū ē h̄ q̄ ipm̄ n̄ ē cā alicui rei
 r̄ p̄betas alterius vltimi. ē h̄ q̄ ipm̄ ē cā oī alii a se. p̄
 p̄betas vō mediū ē q̄ ipm̄ ē cā vnū ex mī r̄ ē cātū al
 terius ex mī r̄ idē ē an sit vnū mediū an plura si fuerit
 plura r̄ idē ē an ordiant finita. in infinita. Si. n. ordiant
 multitudo finita r̄ vnūuersa nūostas q̄ ē iter duo ex
 ma erit q̄si vnū mediū qz colcat in p̄betate mediū fm̄
 p̄ponē sui ad duo ex ma vniciūq; ar̄ duoz ex moz est p̄
 p̄betas. Sitr̄ ēt s̄ter si ordiant multitudo infinita. cuius
 nō inueniat ex mū qz totū illud infinitū erit fm̄ p̄betatē
 mediū. de q̄ si q̄rācūq; collectionem accepis: illa erit cā
 ēē cātū alteri⁹ qd seq̄ r̄ erit cāta p̄. eo q̄ qd ē de illa
 collectiōe cātū ē ei⁹ a q̄ p̄det ēē totū collectiōis. Lu
 tus ar̄ ēē p̄det a cātō: cātū ē. Illa igr collectio est p̄di
 tio cēndi cātū alter⁹ r̄ ē cā ei⁹ q̄ro maiorē collectiōe
 accepis r̄ iudiciū infinitiōis remanebit vñ n̄ p̄t ēē col
 lectiō cāz aliq; i q̄ n̄ sit cā n̄ cāta r̄ cā p̄. Nā totū infi
 nitū ēē mediū sine ex mo q̄ ē absurdū. Si q̄s ar̄ bi
 xerit q̄ cāe p̄cedūt cās siue siue renouēdo vtrūq; ex
 mū vel ita vt sint duo ex ma h̄ iter ea sint infinita h̄ nō
 tollit n̄fam it̄ctiōe i q̄ sumus. s. i. stabiliēdo p̄mā cām.
 quīs. n. bicat h̄ ēē duo ex ma r̄ inter ea me⁹ sine sine. h̄
 tñ dīc lingua tm̄. n̄ ex s̄nla quā teneat. Nā si ex mū h̄
 finitū ē i se. quīs p̄siderās n̄ pueniat ad ex mū ei⁹. h. n.
 in p̄siderate ē n̄ in re ipsa. alicz vō ēē fictū i se h̄ vtrūq;
 ipm̄ h̄z ex mū. quō q̄ vnūuersitas q̄ est iter duo ex ma
 erit infinita ex h̄te ex mo. Illud igr ex mū erit prius eo
 qd ē infinitū r̄ erit cā n̄ cāta r̄ h̄ nō oīdi p̄t q̄ in oibz
 ordinibz cāz finitio est. quīs p̄ h̄ n̄ inq̄ramus nisi cās
 agentēs. Tu ar̄ iā nosti in n̄libz q̄ qd ē h̄z ordinē in
 nā finitū ē quīs h̄ n̄ p̄nciat ad illos. Accedam⁹ ḡ nūc
 ad oīdēdā finitioe cāz q̄ sunt pres essentie rei. r̄ sunt
 p̄ores ea i tpe r̄ hec sūt cāe q̄ p̄ho noīe dicunt māles.
 r̄ hec sūt de qb̄ est res cuius ipse sūt ps essential. p̄ h̄
 ar̄ q̄ dicim⁹ r̄ ēē de re oīno itelligas itra se i esse scōi
 aliqd qd erat rei p̄. s. vel sba r̄ cēntia q̄ ē rei p̄. sic h̄
 in puero. cū dī q̄ vir factus ē de eo v̄ ps sbe r̄ cēntie
 que est rei p̄ sic aer in aq̄ cū dī q̄ de ea fit aer. Sed p̄
 dictionē illā q̄ dī h̄ ē de h̄ cū fuerit posterius eo. ita vt
 h̄ v̄bū de n̄ significet aliqd de cēntia p̄mī. nō itelligas
 nisi p̄sterioritatē tm̄ vñ dico q̄ r̄ ēē de re n̄ ex inten
 tione cēndi post r̄. h̄ ex it̄ctiōe. s. q̄ in fo est aliqd de
 p̄. r̄ itra eius s̄bam dī duobz modis qz vnus sensus
 est vt p̄mū n̄ sit id qd est nisi qz nā eius mouet p̄fici p̄
 scōm. v. g. sic puer nō ē puer nisi qz ē in via pueniēdi
 ad v̄ritatē. Cū vō sit vir: nō cor̄ ūp̄it. s. p̄fici. Non
 enim remouet ab eo aliqd s̄bale vt ēt accitale nisi h̄ q̄
 p̄det de imp̄scōne r̄ de esse eius adhuc ip̄. cū p̄side
 ratus fuerit fm̄ aliā p̄scōne alteri⁹ vō sensus ē vt p̄
 mū sit tale cuius nā sit nō moueri ad scōm quīs comit
 retur illud qd ad rectpiendū formā eius n̄ ex mō sue
 q̄ditatē. h̄ ex mō sustētātis suā q̄ditatē. ex q̄ cū fuerit
 fm̄. nō erit de sba eius q̄ ē in effectū nisi fm̄ it̄ctiōe de

poss. sed est de sba eius. s. pre q̄ adūgit po. sicut in aq̄
 cū sit aer. Spollat. n. a sua yle for̄ aq̄citā r̄ acq̄rit in
 ea for̄ aerietatē. p̄ igr ps diuisionis sic nom̄ est tibi: est
 vt acq̄rat fo tota sba q̄ est in ipso p̄. Scōo est vt ps
 eius r̄ destruat sba illa. q̄ igr sba ps diuisionis ē q̄ sba
 p̄oris sit in eo qd ē posteris q̄st ipm̄ idē vel ps eius. r̄
 p̄ ē q̄ totalitas sbe p̄mī r̄ p̄fco adūgat ei. r̄ fuit ēt sic
 iā nosti ex p̄dctis vt id qd ē finitū i effectū n̄ h̄ns pres in
 finitas i effectū siue sint pres mēsurabiles siue itelligibi
 les ita vt hēant ordinē tē h̄ sufficē nob̄ ne opus sit ostē
 dere. an sit possi⁹ esse s̄bm̄ huius aut s̄bm̄ vsq; infinitū.
 an n̄ sit possi⁹. S3 de sba pre diuisionis manifestū est q̄
 in ea ēt oīz ēē finitio. In p̄. n. n̄ ē nisi po⁹ si pp̄ opinio
 nē q̄ ē iter formā ei⁹ r̄ formā s̄i. h̄ r̄ ipsa oppositio ser
 uat i quērsiōe vtrarūq; rez. s. qm̄ vnaq; eaz sit s̄bm̄
 alteri⁹ qz h̄ cor̄rūp̄t in illā r̄ illa in istā. r̄ sic certe nul
 la eaz ē p̄ cēntiā p̄or altera. h̄ ē p̄ortas ei⁹ p̄ acc̄ns. s.
 respectu individualitatis n̄ sp̄liritatis. S3 ob h̄ n̄ est nā
 aq̄ digoz ēē pncipiū aeris q̄ aer aq̄. h̄ sunt q̄si vicissitu
 dinaria i ēē. Illa. n. singularis aq̄ p̄t ēē p̄or illo singu
 lariaere. Nā nego ar̄ r̄tingere ill̄ singularibz nō esse
 finē vt incitiū. h̄ n̄ ē n̄ fm̄ h̄ q̄ singlaribz ei⁹ sit incitiū
 h̄ sp̄liritatē ei⁹. Nec q̄ p̄ acc̄ns sit incitiū h̄ p̄ cēntiā p̄f
 sunt. n. h̄ accidere cāe an cāz in infinitū tā i p̄terito q̄
 in futuro nec ē opus nob̄ oīdēre nisi finitioe in rebz
 q̄ p̄ cēntiā sūt cāe. r̄ h̄ ē disp̄o s̄i mēbr̄ d̄ssionis postq̄
 adiuuērim⁹ nos p̄ id qd dicitū ē in n̄libz. p̄mū. n. mē
 brū ē q̄ p̄ cēntiā suā ē cā sui s̄bi h̄ n̄ quērat vt fm̄ fiat
 cā p̄mū. Quia. n. fm̄ sit cā ip̄scōne h̄ p̄mū sit cā in mo
 tu ad p̄fectionē. idco nō p̄t ēē mor̄ ad p̄fectionē post
 acq̄sitionē p̄scōnis sicut p̄t ēē p̄fco post motū ad p̄fe
 ctionē. p̄t igr ēē vir de puero r̄ nō puer de viro.

Capitulum secundum de questionibus consequentibus id quod di
 crum est de solutione eorum.

Am ar̄ inuim⁹ in māifestatiōe hui⁹ nos seq̄
 id qd dicitū ē de h̄ i hac doctrina p̄ a tractatu
 de scripto p̄ elibz iuniorē. Sed i h̄ loco sūt
 q̄nes q̄s debemus iducere r̄ dēi accingim⁹ nos ad
 soluedū eas. p̄r. n. q̄s dīe q̄ p̄m⁹ doctor n̄ p̄leuit di
 uisionē ei⁹ qd ē ēē aliqd de alio. Ip̄se. n. h̄ dixit duobz
 modis tm̄. vno. s. vt aliquid vnū sit de alio sibi d̄rio r̄
 oīno qd ē de alio fm̄ viā quērsiōis alio vt id qd p̄fi
 citur sit de eo ad qd mouet ipm̄ r̄ qd ē in via sciēdi
 aliqd h̄ h̄ n̄ ē iteq; diuisiō. oc. n. qd ē de aliq; p̄mū ē tri
 bus modis. Necesse ē. n. vt aut p̄mū de q̄ sit aliud ma
 neat fm̄ suā cēntiā ita vt nihil ei⁹ destruat vel cor̄rū
 pat nisi it̄ctiō aptitudis r̄ q̄ p̄deat ex ea aut vt aliqd
 sit de alio qd erat aptū tm̄ r̄ subito ex m̄ ad effectū nō
 paulatim aut vt sit aptū tm̄ r̄ exeat ad effectū motu p̄ri
 nuo i q̄ ē itra aptitudinē purā r̄ p̄scōne purā. igr id qd
 sit de alio fm̄ p̄dctā d̄ssionē. aliqñ dī ēē vnū d̄ssiposi
 tionis sic cū dī q̄ de igrāte h̄ vel h̄ sit sciēs r̄ aliqñ ē dī
 sp̄onis eūtis paulatiz. sic cū dī q̄ de puero sit vir r̄ all
 qñ est d̄ssipōnis apte tm̄. sic cū dī q̄ de sp̄mate sit vir.
 Thomē. n. pueri notat aptitudinē ad p̄ficiēdū viz pau
 latim. Thomē vō sp̄matz aptitudinē ad eēndū h̄lez n̄
 p̄dōne p̄cedēdi paulatim. igr maḡ p̄m⁹ d̄ p̄ribz d̄ssio
 nis vnā p̄rmissit eā. s. q̄ est p̄fco r̄ ēē de aliq; nō p̄ponē
 motionis ad p̄scōne. Tñ qz oīs ex m̄ ab aptitudine
 pura ad effectū nō est p̄fco. afa. n. sentit qñq; falsum r̄
 exit ad effectū in eo de po⁹. Nec sit h̄ fm̄ viā p̄scōnis
 nec ēt fm̄ viā quērsionis. tū qz ex eīs generant gene
 rata r̄ quērant in cōm̄t̄ctiōe nō cor̄rupta in suis for̄

mis essentialibus sicut iam nosti. vñ in eo qd sit p pto
remotione sicut p ptonis s p puatione p ptonis. h igr
ps diuisionis: no e de diuisione qua ex p plicauit p ge
neratione aeris ex aq. ela. n. no corrupunt in suis spe
cieb9 in p ptoe s puerunt. Nec est de diuisione qua
ex p plicauit p e viz b puero. h. n. no puerit qz puer
no e pp destructione viri. Sz illud puerit. igr ex hiis
que comiscant est quidda q comiscet post destructione
p ptonis z qz cu ipse loquit h no loquit de sbo in qua tu
est s b m nisi in qua tu sigr de h vbu essendi aliqd de ali
quo. Non est. n. qz h non b de ol p ptoe generati ad
sui s b m. Si. n. fuerit de aptatis ex qb9 sit aliqd s b m p
fectione z non habet nome s b m modu quo est aptatu z
no sequit illud p mutatio dispositionis sue q est ei ante ext
tu ad effectum tuc no dicit aliqd esse de eo. Ad. n. b de
boie esse vir s de puero. puer. n. nome est rei ex h q
est impetratus nec p ficit nisi p uersionib9 z et s b m via p
cededi paulatim z est ipostu ei ad h vt in tatio q sigr
nome de illo remoueat in exitu ei9 ad effectum nisi eniz
estimef in eo remotio alicuius rei q erat ei pp qua me
rebat nome no dicit aliqd esse de eo. accidit igr ex h vt
cu pp fuerit generati ad s b m in eo qd no habet nome
no sit intra hac diuisionem z accidit et ex h vt pp ad
s b m sit p accis no p eentia. puer. n. in qtu est puer no
pot ee vir ita vt sit ille puer z vir s destruit id qd tel
ligit p nome pueri ad h vt sit vir. igr esse de puero ad
vltimu est intentio de post. It e qz no loquit nisi qz de
s b m q s b m p accis. It e qz necesse e vt aq ex aq sit aer
vel sit elm ei aliq no vel no sit. Si at no fuerit: tuc ni
hil v3 tractare de eo. Sed si fuerit tñ no oz vt cu aer
puerit a sua qlitate in aqelitate fiat elm ei. s. qm ipse
no puerit a sua alia qlitate ad h vt fiat elm alteri9 rei
. v. g. a sua humiditate vt fiat elm ignis sine p uersione
sui in aqua. De in s b m ignis est in alia qlitate no oppo
sita ei in qz puerit aer. igr cause males no ibut in infi
nitu sine reuersione. exponere. n. eius no patuit ea de
bere reuerti omo s possit ee ea reuerti. ex q inuit pos
sibilitas finitionis. Ad est at h in qstio eius imo eius
in qstio est ee finitione. ondama igr solone istaz qonu
dicetes puenitius ee vt vbu magri s b m no sit nisi de
pncipiis sbe in qtu e sba no in qtu est sba cui accidit q
no pstituit ei s b m nec p ficit ea. vñ. vbu eius fuit de ee
s b m de suo elo vel de sbo illi vel de ee s b m via speciel
sbe abso vt s b m via eendi pfectione spci. sbe z puenie
tius e et vt vbu eius sit de ee nali no artificiali. Qu
ita sit tuc elm e ps eentiale in ee generati z et i ee. eius
qd generat ex eo. Ad itelligo at p eentiale vt sit ne
cessariu ad esse ppositi ex se z ex alio. Qu h et inest elo
in generationib9 no essentialib9 sic elo ad esse corpus
albu. Sz itelligo p eentiale h. s. vt elm ee pre sit aliqd
eentiale ei z tuc no pstituet illud elm in effectu nisi fu
erit ps illi vel fuerit qd e rei sua p fco nali eo q illud ia
pot ee ps sbe. Illius vo iudiciu e sic iudiciu huius ni
si fuerit elm qd pstituit absq illo z deinde accidat ei fi
eri pre ppositi ab ipso z accnte q est in eo q no est psti
tue s b m nec p ficiens id qd pstituit igr ipm ee pre est
eentiale respectu ppositi z no eentiale respectu suip
sius s oz vt termino auferam9 ei suu ee pte. Lu at fu
erit sic. tuc s b m non erit libez ab vno istoz dnoz. s. qz
vel erit pstitutu ab hac re vel ab alio equaleri. erit igr
q ia fuit in ea. igr an acqstiohe. for hte ia erat in eo
aliud q equaler ei in pstitutione eius s no ad sigr cu h
igr erit q ia acqsto ex nia z illa re erat sba q destruit
cu aduenit scdm. z est vna ps diuisionis aut erit q elm
ia pstituit si p hac re q puenit sed p forma no pfecta q

est ei p nam qua hebat ipm pstituit mam tm. s. nodu
acqrit id q est ca final hui9 for p naz erit igr q acqrit
sba pfecta nali. Cum at illa pfectio fuerit p fco eius p
nam quis vrus nali sit pncipiū motus ad p fcone q est
per nam sequit tñ necessario q aliqd rps erit in quo h
no erit s b m sua fregitate nali pp aliqd pcedies ip9 qd
est in ipso cu illud no mouet nali ad illa p fcone sequit
igr necessario in hac pre diuisionis vt q est apru mo
ueat ad p fcone. It igr manifestu e q oes modi essendi
sba9 s b m hac p fcone pntent sub aliq istaz duaz
priu diuisionis necessario. Sitr in oib9 modis essendi
aliqd ex aliq illud qd est receptibile i vtriq9 ptrib9 erit
ps essentiali s b m respectu sui in se. z s b m respectu sui et
ad ppositu. It at aliqs bze posse ee vt vrus nali
no moueat ad sua p fcone pp defectu alicui9 extrinseci
z pp pcedies z phibes ex p plicu s b m e defectu lumis sol
in gnis z in feminib9. Scdm exemplū est lagore exte
nuates corpa. sed rnsio ad h h est. q vbu primi docto
ris de h no q e omo moueat in effectu s q si no fuerit
aliqd pcedies nam z actides nales fuerit nali adiuua
tes eius nam moueat ad p fcone z h s b m via pcedendi.
It q manifestu e q eete pres diuisionis no in tatio in
hac in qstioe s ps p fca. h. n. iudiciu no e certu de reli
qs ptrib9 diuisionis. pot. n. h ee in no eendo sba9 videlz
cu p uerim9 s b m qd icipit z no cessat acq rere apritu
dinē. post apritudine ad res accntales sine fine. sicut li
gnu qd cu figurat aliq figa aprat p h ad aliqd z cu ei9
apritudo erit ad effm itez aprat ad aliud sitr z asa in
ap p h eide itelligibiliu z vt q i p ueritib9 nali9 no p
hibeat h itentio. Sed solo qonis de h q res fuerit ex
eis z de h q e s b m vna duaz priu diuisionis patebit
ex hiis q p fca s b m qm elm p se sol non est apru recipe
forma vegetatiōis z alalitat9 s acqrit sibi apritudo illa
pp qlitate q venit i illud de p m i tate z p ptoni ptingit
in eo sine dubio aliq p uerit i aliud sibi nali quis no
pstituat illud igr pp ei9 ad forma p ptonis est de illa
pre diuisionis q e de p uerit q cu acqstia fuerit i p ptoe
tuc receptio for aiatōis ab illo fiet p fco illius acqstiri
in p ptoe z pp ea na mouebit ad illa igr pp eius ad
forma aiatōis e sic pp pueri ad viz z pp h no corrup
tet for aiatōis ad h vt fiat p pto tñ sic puer no e de
viro s corrupit p pto ad h vt fiat for simplex que ad
modu aq p uerit i aerē. aial. n. no e elm sbe eloz sed co
uerit i illa eo q illa s b m simpli. igr p pto z simplicitas
vicissitudinant i sbo. Simplicitas vo no pstituit s b m
eloz sed p fca naz cuiusq cor. Iquaru e simplex z ob h
igs est pur9 igs pp qlitate q est i eo. comutās suā for
ma z sitr vnu qd9 eloz. gno igr aialis pndet ex dua
bus gnonib9 vnus cuiusq qz est iudiciu p ptiu diuisionis p d
taz. Sz qone q accidit de h q ipse no accepit de
elis nisi s b m h q vsus erat bze aliqd ee de aliq non s b m
acceptiohe q no erat i vsu. rnsio e h. s. q iudiciu rez no
variat pp nola s nos debem9 atēderē sensu cor. igr
itelligam9 sciam9 itentione cor. Dico igr de intio
ne est q s b m ex q est res cu fuerit pus tpe s b m h qd est
pus h9 ppetatē q no e ei cu ia acqstio fuerit illud z h
est apritudo oimoda nec gnat sba ex eo nisi pp apru
tudinē suā ad receptu dū forma eius. Lu vo remouet
apritudo pp exitu ad effectum est sba z in h pot bici qd
sit gnata ex eo. Sz si no fuerit nome ex mo apritudis
sed suu nome fuerit s b m ex seipso s b m qd erat qñ no
pcedebat ex eo gnari aliqd tuc illud nome no erit no
me ex q pcedat itentio gnonis. Lu at no fuerit ei no
men s b m apritudinē tuc no poterit vbo ex p ptiū quis

intētio ei9 acq̄sita sit in eē. Si at̄ intentio q̄ est. nolatio fuerit acq̄sita nō nolatio: tūc. suū iudiciū intētionē erit iudiciū illi9 q̄uis penuria nois phibeat iudiciū de eo t̄ de noie eē vnū iudiciū. Si igit̄ accepim9 descriptio- nē p̄o illo noie fieret positū tūc poterim9 loq̄ de oi- re q̄ ḡnat̄ de eo q̄ eē et̄ mā. v. g. possum9. n. dicere q̄ aīa sciens sit de aīa inscia apra t̄n ad sciam nisi phibeat q̄ v̄bū accipit in eo q̄ est p̄ter itētionē ḡnonis q̄ eē in sba v̄n nō possum9 cedere dici q̄ aīa sciēs ḡnet de aīa apra ad sciam. S3 h sine dubo cedit i s̄batiis. Na iudiciū v̄ie locutiōis de illis nō variat i ipsi9 s̄batiis. nec in s̄batiis cū suis dīpōnib9. Q̄ at̄ dic̄ ille hō q̄ aliqd̄ ḡnari ex aliq̄ eē h̄m itētionē de post. q̄uis sit q̄licūq̄ mō itētio de post nō t̄n erit p̄ter ḡnari q̄ nos itelligim9. In ol. n. ḡnone alicui9 de aliq̄: necce est ḡnari eē post illud ex q̄ ḡnat̄. Nō at̄ ob aliud p̄termisit t̄ refuḡ loq̄ de post maḡ p̄mus nisi vt̄ nō putaret̄ eē ibi itētio t̄n posterioritatis sic i ex9 in q̄ iduxit t̄ exposuit. Cū. n. sit aliqd̄ de aliq̄ ex hac itētionē q̄ eē post illud sic vt̄ remaneat ei aliqd̄ de sua sba q̄ erat ei p̄us. t̄ eē i sba fi tūc nō erit t̄n ex itētiōe de post. h̄ erit id de q̄ erat n̄ fmo de aliq̄ dic̄ maḡistrū p̄mū dixisse de eīo qd̄ eē p̄ accēs n̄ de eīo qd̄ eē p̄ cēntiā iā accidit̄ deceptio ob h̄ q̄ eē eīm ḡnonis: n̄ eē id qd̄ eē eīm ex̄ntie v̄nd̄ respcū q̄uis id sit p̄ cēntiā. eīm. n. p̄ cēntiā: ḡnoni eē eē p̄iucta p̄o. t̄ eīm p̄ cēntiā ex̄ntie eē cēntia p̄iucta effectui. t̄ v̄niqd̄q̄ istoz est eīm p̄ accēs ei cui eē eīm p̄ cēntiā. S3 v̄bū ei9 eē de eīo q̄ est ḡnoni n̄ q̄ eē ex̄ntie igit̄ n̄ accepit eīm nisi h̄m qd̄ est p̄ accēs v̄ni eīoz qd̄ est ḡnoni incipiū ex̄ntie. qm̄ puer nō eē eīm ex̄ntie viri nec̄ sit de eo ex̄ntiaviri h̄ est eīm ad fiedū viz t̄ de eo sit vir. ¶ Siq̄s at̄ dixerit q̄ cū p̄mus maḡ n̄ fuit locuz de p̄ncipiū sbe abso. tūc q̄ c̄ p̄termisit eīm qd̄ eē sbe i ex̄ntia eius sic. s̄m̄ celi t̄ adbesit t̄n eīo qd̄ eē sbe h̄m q̄ ḡnat̄. r̄ndebim9 ad h̄. q̄ eīm ex̄ntie celi eē ps ei9 q̄ eē cū eo i effcū nec dubitam9 finita eē i effcū ea q̄ sūt i eo q̄ eē finitū ex̄ns i effcū. S3 ei q̄ iā ad h̄ puenit vt̄ nouerit h̄ac sciam t̄ coguerit ce- tera q̄ p̄dca sūt n̄ dubitabit an cāe sint finite v̄l infinite. h̄ dubitabit an s̄it̄ sit i eīs q̄ sūt i po. v̄nū post aliud t̄ sūt diuersa. p̄pinq̄tate v̄l elōgatiōe. S3 q̄ q̄onē v̄ltimā de h̄ q̄ d̄ de. ac̄ t̄ aere r̄ndere facilius erit ei q̄ coguit ea q̄ dixim9 de eīs in lib9 de ḡna. t̄ corrup. q̄uis h̄mō n̄ h̄ eē de ḡuōne rei ex re p̄ cēntiā t̄ oīs alteratio q̄ est p̄ cēntiā eē h̄m v̄nā p̄terit̄ t̄n. igit̄ id qd̄ eē de aliquo p̄ cēntiā corrup̄t̄ i illud necessario t̄ illud aliud s̄it̄. v̄ni- uersitas igit̄ alterationū p̄p̄chēsa est. q̄re oīs ordo de ditus est duobus ex̄mis ab v̄no quoz sit reuerfio in altez igit̄ iā solute sunt oēs p̄dicte q̄onēs.

¶ Cap. iiii. de ondēo finitas eē cās finales t̄ formales t̄ d̄ stabilitēo p̄mū p̄ncipiū abso. t̄ cās p̄mis abso. t̄ de cā p̄ p̄e t̄ d̄ ondēo qd̄ sit cā p̄ abso. q̄ eē cā ofuz cāz.

¶ Quid finite sint cāe finales iā patuit tibi ex eo loco in q̄ ondim9 cas eē t̄ solim9 q̄onēs scās de ill. cā. n. final̄ cū stabilit̄ suū eē stabiliur eē ipsā finitā eē. Cā. n. p̄fectiua eē pp̄ quā cetē res s̄it̄ ipsa nō eē pp̄ aliqd̄ aliud. Si. n. post v̄nā cām p̄fectiua cet̄ alia cā p̄fectiua t̄ p̄ eēt pp̄ scdām t̄ ita p̄ nō eēt cā p̄fectiua. post̄ at̄ fuerat cā p̄fectiua. cū igit̄ fuerit sic tūc q̄ cedit cās p̄fectiua seq̄ se v̄nā post̄ aliā. iā ne- gat cas eē cās p̄fectiua t̄ destruit nāz bolrag. q̄ eē cā p̄fectiua eo q̄ boltas eē q̄ pp̄ seip̄az q̄rit t̄ pp̄ quā cetē cāc q̄rit. Cū at̄ fuerit res q̄ q̄rit pp̄ aliā t̄ illa erit v̄tile nō bonū v̄ez. v̄n̄ māifestū eē q̄ ex h̄ q̄ cāe p̄fectiue d̄nt eē n̄

finite remouet eē cās p̄fectiua q̄. n. cedit q̄ post v̄nā q̄ p̄fectiua eē p̄fectiua h̄ iā d̄struit actionē itellecr9 p̄ se. n. notū eē q̄ d̄sceret9 q̄ n̄ fac̄ id qd̄ fac̄ p̄ itellecr̄ nisi q̄ i- tēdit̄ aliq̄e finē a deo q̄ si aliq̄ ex nob̄ egerit aliqd̄ i q̄ n̄ h̄z aliq̄e finē p̄positū: dicit̄ stult9 t̄ dicit̄ agere nō h̄m qd̄ eē h̄ns itellecr̄ h̄ q̄ sit brutū at̄. postq̄ at̄ h̄ ita est: necce eē t̄ vt̄ ea q̄ fac̄ d̄sceret9 h̄m qd̄ eē d̄sceret9 sint ter- miata acq̄rēta sibi p̄ seip̄a fines p̄positos. q̄ at̄ actio i- telligibil̄ nō eē nisi c̄lata p̄ finē h̄ n̄ eē actiōi itelligibili ex mō q̄ eē actio itelligibilis h̄ ex mō q̄ eē actio i q̄ agēs itē- dit̄ finē igit̄ sic ex h̄ q̄ ip̄e eē itēdēs finē. S3 h̄ q̄ ip̄e eē itēdēs finē phibet v̄nicui9 fini eē finē. igit̄ māifestū eē n̄ eē v̄ez v̄ie q̄ post v̄nūquēq̄ finē sit finis. actiōis. n. siles t̄ aīales norū eē ex aliis locis eē pp̄ fines. ¶ Cā eē q̄ eē rei forma facile sciri p̄t̄ eē finit̄ ex h̄is q̄ d̄ca s̄t i log9 t̄ fortassis sciet̄ ex d̄fitionē p̄riū q̄ sit rei i effcū h̄m ordinē ei9 aliq̄e nālē t̄ ex h̄ q̄ for9 rei itēz v̄na eē t̄ q̄ multo eadē i cā pp̄ cōtate t̄ p̄petatē t̄ q̄ cōinas t̄ p̄pe- ras p̄tiner ordinē nālē. q̄cqd̄ at̄ h̄z ordinē nālē iā scit̄ eē finitū. Cōsiderare igit̄ h̄ m̄mō. suffic̄ ne sit op9 p̄laxita- ta. Incipiā q̄ t̄ dica q̄ cū d̄ p̄ncipiū p̄mū agēs vel p̄- mū p̄ncipiū abso. necce eē eē v̄nū. Cū at̄ d̄ cā p̄ mā t̄ cā p̄ formalis t̄. h̄mōi n̄ eē necce eē v̄nū quēdam modū h̄z i necce eē. Na illa. n. eay est q̄ p̄ abso. S3 necce eē est p̄ncipiū eē illaz h̄maz. ex h̄ igit̄ t̄ ex eo qd̄ p̄d̄it- mus māifestū eē q̄ necce eē v̄nū nūo eē t̄ patuit q̄ q̄cqd̄ aliō eē ab illo cū p̄siderat p̄ se eē possi i suo eē t̄ t̄ō eē cānū t̄ p̄cne inouit q̄ i cālitare sine dubo p̄uēt̄ ad ip̄z v̄n̄ q̄c- qd̄ eē excepto v̄no: qd̄ eē sibi p̄p̄v̄nū t̄ eē q̄ eē sibi p̄p̄i eē eē acq̄rēs eē ab alio a se p̄ qd̄ eē sibi eē n̄ p̄ se t̄ h̄ eē itērio d̄ h̄ q̄ res eē cāta. i. q̄ eē recipiēs eē ab alio a se t̄ h̄z p̄uoz q̄ certificat̄ ei i sua cēnā abso. n̄ q̄ certificet̄ ei p̄uo pp̄ sua formā abso. sua mā vel pp̄ sua māz abso. sua for9 h̄ p̄ sua totalitatē igit̄ si sua totalitas n̄ fuerit s̄it̄ cū d̄bi eēn- di batorē eē t̄ si posueris ip̄z remouit ab ea d̄bebit eē p̄uo ei9 cū sua totalitate qd̄ eē oppositū ad ip̄az eē a ba- toz eēndi ipsā cū sua totalitate igit̄ n̄ erit aliq̄ ps ei9 cu- ius eē p̄cedat alterā h̄z p̄siderationē hui9 sine. S3 qz nec mā ei9 nec for9 ei9 si fuerit h̄ns māz t̄ formā. To- tū igit̄ respcū p̄ cāe creatū eē. S3 bare eē ei qd̄ eē ab ip̄o n̄ eē tale bare eē q̄ oīo phibeat p̄uoz a s̄biis rez h̄ eē tale eē q̄ phibeat p̄uoz abso. t̄ ei co qd̄ p̄t̄ s̄b̄stere eē n̄ra t̄ eē creatio abso. t̄ eē absolūtū n̄ eē aliqd̄. oē. n. qd̄ cepit ab illo v̄no eē illd̄ v̄nū eē bās ei s̄ceptionē eo q̄ id qd̄ icip̄ eē id qd̄ eē post̄ n̄ eē. Sed si illd̄ post̄ fuerit ip̄ale t̄ p̄cedet̄ illd̄ an̄ h̄ remouet̄ h̄ an̄ cū illd̄ icip̄ eē erit igit̄ res ap̄ p̄para sic q̄ eā p̄cessit̄ an̄ t̄ n̄ eē n̄c igit̄ n̄ pueniet̄ eē aliqd̄ nisi an̄ illd̄ fuerit aliqd̄ aliud q̄ destruat̄ ip̄a iā eēntē igit̄ s̄ceptio d̄ n̄ abso. q̄ eē creatio erit cassa n̄ h̄ns itellecr̄ igit̄ post qd̄ eē h̄ eē post qd̄ eē p̄ cēntiā qz id qd̄ est rei ex seip̄a p̄us eē eo qd̄ est ei ex alio a se. postq̄ at̄ eē ex alio eē t̄ d̄bitū eēndi tūc h̄z ex se p̄uoz t̄ possibill- tatē t̄ fuit ei9 p̄uo ante esse eius post̄ p̄uationē eius p̄rioritate t̄ posterioritate. p̄ essentiā igit̄ oīs res exce- pro primo est postq̄ nō fuit ens q̄nū in se est.

¶ Cap. iiii. de p̄petarib9 p̄mi p̄ncipiū qd̄ eē necesse eē.

¶ An stabilitū eē eē aliqd̄ qd̄ necce eē eē s3 stabl- l̄mētū ei9 fuit p̄ h̄ q̄ necce eē v̄nū eē igit̄ ei qd̄ est necce esse n̄ cōicat̄ aliqd̄ i suo ordi. igit̄ n̄ h̄il eē p̄ter ip̄m qd̄ sit necce eē postq̄ at̄ nihil p̄ter ip̄z eē necce esse t̄ ip̄m eē p̄ncipiū d̄bedi eē oē qd̄ est q̄ fac̄ de- bere ip̄m esse debito p̄marito vel mediare alio. Sed postq̄ esse oīs qd̄ est p̄ter eū est ab ei9 esse tūc ip̄m est

pmū. Ad itelligit at p pmū itentio q addat ad debitu
 sui ee ita vt p h multiplicat debitu sui ee. h itelligit p h
 respectu rtonis sue ad id qd ee ex se. Scias at q cu nos
 dixerim q pbauerim q necesse ee nullo multiplicat
 r q een^a ei⁹ est pure vna purissima va no itelligim⁹ p
 h q ab ipo remoueant oia q sūt r q no heat r tones ad
 ea q sūt. h. n. ipo⁹ est. ab oi. n. qd est negant mult⁹ r di
 uersi modi eēndi qz qd est ad alta q sūt hz alique mo
 du r tones r pponis r pcpue id a q fluit oē ee. s. p h q
 dicim⁹ ipm ee ee vnū een^a q no multiplicat itelligim⁹
 q ipm ee sic in sua eēntia r deū pseqnt ipm vel r tones
 affir^a vel nega^a multe r ipe sūt comitātes eēntiā r sūt
 cāte eēntie r st post ee eēntie. nec sūt pstruētes eēntiā
 nec st psei⁹. **S**iqs at dicit q si ille fuerit cāte tūc
 ill⁹ erit et alia relo r pcedet h vsqz i finitū nos inūge
 m⁹ ei vt p sderet id qd certificauim⁹ de hmoi i capite
 retonū vbi volum⁹ ondere q relo puenit ad finē r ibi
 soluet ei⁹ qd. redibo igf r bicā q pmū no hz qdditate
 nisi anitate q sit disereta ab ipa. **D**ico. n. q necce ee no
 pr hēe qdditate quā comitet necessitas eēndi r icipiēs
 a capite dico q necce ee tā itelligit ipz necce ee vvnū
 r tā itelligit ipm vnū r tā itelligit p h q ei⁹ qdditas ē
 v. g. hō vel aliq aliaz sbaz qst ille hō sit necce ee. sic tā
 itelligit vnū q ē aq vel aer vel hō r ē vnū. **I**ā at pote
 ris p sderare r scire h ex eo loco i q accit diūstas fna
 rū i nālib⁹. s. q pncipiū vel est vnū vel multa. **Q**uidā
 .n. ex eis posuerūt pncipiū vnū r qdā multa. **Q**ui aut
 posuerūt vnū qdā posuerūt pmū pncipiū no essentia
 vnū. sed id qd est vnū sic aq vel aer vel ignis vel alia
 hmoi. r qdā posuerūt pncipiū eēntiā vnū i qru ipm ē
 vnū no aliqd cui accidit vnū. vñ dūa est iter qdditate
 cui accidit vnū vel ens r iter ipm vnū vel ens i qru ē
 vnū. **D**ico igf q necesse ee no pr ee eiusmōi vt sit i eo
 ppo ita vt sit h qdditas aliq q sit necesse esse r illi qddi
 tari sit itētio aliq pter certitudinē ei⁹ q itētio sit necessi
 tas eēndi. v. g. **S**i illa qdditas eēt hō: tūc hōsem ee eēt
 aliud ee q ipm ee necesse ee r tūc no possit ee qn h qd
 dicim⁹ necessitas eēndi vt eēt h certitudo vt no eēt. ab
 furdū ē at vt huic itētionē no sit certitudo q sit pē ipaz
 qdditate. **S**i at illi necessitati eēndi fuerit h vt pdeat
 ab illa qdditate r no est necesse ee sine illa tūc itētio de
 necesse ee i qru est. necesse ee est necesse ee pp aliud qd
 no est ipm. igf tū erit necesse esse in qru est necesse esse.
Ipm. n. i se i qru est necesse ee p sderare ee necesse esse
 pp aliqd qd est ei pp qd est necesse ee ē absurdū. **S**i at
 fuerit vt discrepet ab illa re tūc illa qdditas no erit ne
 cesse ee vllō mō abso⁹ nec accidit ei necessitas eēndi ab
 solute. **I**pa. n. no sit necce ee aliq. **S**z necce ee abso⁹
 semp est necesse ee. **N**ō est at sic bispō entis cū accipit
 abso⁹ seqns qdditate n ligatū cū necessitate pura. **N**ec
 obest si qd dicit q illud ens cātū est qdditari h mō vel
 aliū rei po⁹ est. n. vt ens sit cātū r necessitas abso⁹ q est
 p eēntiā no sit cāta. restat q vt necesse ee p eēntiā abso⁹
 certificatū i quāru ē necesse ee sine illa qdditate. ad qd
 rñdeo q tūc illa qdditas eēt accntat ad necesse ee q est
 certificate erñte p se si illd eēt possit igf necesse eēt de
 signtū i intellectu i h ē eēt certificatū necesse ee quis no
 eēt qdditas illa accntat. **I**lla igf no ē qdditas rei desi
 gnate i intellectu. q ē necesse ee. h ē qdditas alteri rei se
 qntis eā. **I**ā at posita fuerat qdditas sua no alteri rei
 r h ē icoueniēs igf necce ee no hz qdditate nisi qd ē ne
 cesse ee r h ē anitas. **I**tē dico q qd hz qdditate pter
 anitate cātū ē. **T**u at tā nosti q ex anitate r ee no pstat
 qdditas q ē pter anitate ad modū q aliqd pstat ex psti
 tuēte. erit igf de comitātib⁹ r tūc no pōt ee qn vel co.

mitent qdditate ex h q ē ipsa qdditas vel comitent eā
 pp aliqd aliū. **I**ntētio at de h qd dicim⁹ comitāt ē seq
 ee r q ee seqt no ee. **S**i at fuerit h q anitas seqt qddi
 tate r comitet eā p se. tē erit h q anitas i suo ee seqt ee
 qd qd at i suo ee seqt ee id post q seqt hz ee p eēntiā h
 eo. igf qdditas p eēntiā erit hoz suo ee qd ē icoueniēs.
 restat igf vt ee sit ei ex eā. igf oē hīs qdditate cātū ē r
 cetera alia excepto necce ee hnt qdditates q sūt p se
 possibiles ee qbz no accit ei ee nisi extriseo. **I**pm igf n
 hz qdditate. **S**z sup hntia qdditates fluit ee ab eo. igf
 ipe ē ee exspoliatū adōne negādi puōnes r cetias ppe
 rates ab eo. **D**eūm cetera ali^a q hnt qdditates sē possi⁹ qz
 hnt eēt p ipz. **I**ntētio at d h q dicim⁹ q ipe ē ee exspo
 liatū adōne negādi cetias additōes ab eo n ē q ipe sit
 ee exspoliatū i q dicit aliqd aliū ee si fuerit ee cui⁹ h sit
 ppetas. **I**pe. n. n ē illd ens exspoliatū adōne negādi.
 h ē ens no adōne affirmādi. s. d h qd ē ens cū adōne n
 addēdi pōm. **S**i h aliū ē ens no adōne additōis r qz
 illd fuit vltis qd p dicit de oī re. istud vo no p dicit d eo
 i q ē addo. id i oī qd ē pē illd: ē addo. **I**pm ē n hz gen⁹.
Ipm. n. no hz qdditate. h qd no hz qdditate n hz gen⁹.
Ipm. n. rñdet ad itterrogationē p qd ē. gen⁹ et aliq mō
 ps ē rel. certificatū ē at q pm⁹ no ē pposit⁹. **I**tē itētio
 gnis no pē ee qn vt sit necce ee r tē no cessabit qutq sit
 ibi dūa vel no sit necce ee h sit psti tuēs ipm necce ee r
 tē necce ee erit pstrutū ab eo qd no ē necce ee qd ē scō
 ueniens. **I**pm igf no hz gen⁹ id no hz dūa. qz. n. no hz
 gen⁹: no hz dūa id no hz diffinitionē. **N**ec sit demōstra
 tio de eo. qz ipe no hz cām. **S**it n qrit de eo qf. **T**u. n.
 scies postea q ei⁹ actio no hz qf. **I** dōt at aliqd dūe
 qz i fugtam⁹ dūe de p⁹ nom sbe no tñ possim⁹ refuige
 qn dicim⁹ de eo itētionē sbe qm ē r no i sbo q est itētio
 sbe q posuim⁹ gen⁹. **C**ōtra qd dico q h no ē itētio sbe
 q posuim⁹ gen⁹: imo itētio ee q ē res hīs qdditate
 stabile. cui⁹ ee ē ee qd no ē i sbo cor⁹ vltā. cui⁹ rei pbō
 h ē. qm nisi si h fuerit itellcū de sba erit gen⁹ nullo ipa
 q. n. sigt p h nom ens no iudicat ee gen⁹. negō vo q se
 quit no dat ei aliqd supeē nisi occasione diseretōis. hāc
 vo itētionē no affirmat aliqd qd tā sit acqstū i ee. **N**ec
 est itētio alleui⁹ rei p se h ē respectu tū. ee igf no i sbo
 no ē itētio affirmatū nisi q een^a ei⁹ h pē ee vt sit ens r
 deūm ipz sit aliqd negatīe r relatīe qd ē ex idēptitate q ē
 rel. h igf itētio si accipit h mōn erit gen⁹. **T**u at tā ple
 ne nosti h i log^a r nosti er i log^a q cū dicim⁹ oīs anitas
 n ē. itelligim⁹ ee appropatū qz no hz certitudinē aliā ni
 si vnitate. tē h q dicim⁹ de diffinitionē sbe qz ipa est
 ens no i sbo. itētio ē q ē res de q dū q ens no i sbo tra
 vt ens no i sbo p dicit de ea r heat in se ipa qdditate sic
 hō lap. r ar hoz. **S**ic igf oz ymagiare sbam ad h vt sit
 gen⁹. pbō at q iter h duo sit dūa r q vnū cor sit gen⁹
 r no aliter est h. s. q de idūo alicui⁹ hōis cui⁹ esse i qra
 tur pē dicit q ipm sine dubio mō no est i sbo sed vī suffi
 cere q assignauim⁹ de h cū loqbamur de logica.

Caplm qntū i q qsi affirmat r reperit qd pterit ad
 onddā vnitate de necce ee r oēs ppetates ei⁹ nega
 tiuas hm viā pcludendi.

Ius ē vt reperam⁹ vbi de h q certitudo p
 ni ipi tū r nllī aliū. vn⁹. n. i qru ē necce ee ē id
 p qd est ipe. r ei⁹ essen^a r h intentio est attri
 buta illi vel p essentia illius itentōis vel p aliā cām
 veluti si id qd est necce esse sit aliqd. v. g. h hō rē necce
 est vt vel ille sit h pp humanitate r qz est hō vel no sit.
Si aut pp h qd est hō eēt h hō. tē humanitas iudica
 ret ee hūc tū. **S**z si hūanitas ē aliū pter hūc tē no idi

car humanitas ee huc. h ar no e factu h. nisi pp alia caz p
 ter humanitate. Sitr e dispo certitudis de necce ee. Si
 .n. ipa p seipam fuerit h signu tuc ipoe vt illa certitu-
 do sit alii nisi illi. alioqn ipa certitudo no ee h. Si vo
 certitudo hui9 itetiois fuerit huic signo no ex seipo h
 ex alio a se nec ipm e ipz. nisi qz ipm e h itetio te ppriu
 ee ei9 erit acqstiu ab alio a se r sic no erit necce ee qd e
 ipoe. igr certitudo de necesse ee e vni tm qe necce ee.
 quo. n. qdditas expoliata a ma erit duabus exnciis.
 Duo. n. no sut duo nisi vel pp itentione vel pp sustines
 itentione vel pp id in q sut r locu vel pp hoia r tps r
 olo pp aliq caz. qcuq ar duo dnt no p itentione dnt
 p aliqd qd accit itetioi r e adiuertu ei. qd ar no. hz esse
 nisi ee itetiois nec peder. ex ca extrinseca nec ex dispo
 ne extrinseca i q differet ab alio. sibi pstiti. Illud igr no e
 et coicas i sua itetioe. igr po nihil e eqle. It e dico q ne
 cessitas eendi no pr ee itetio i q coicet aliqd ali9 a se vl
 lo mo ita vt sint puenientia i certitudinib9 r spob9 nec
 sint diuisa certitudinib9 pmu ar e q necessitas eendi n
 bz qdditate sibi adiuertu nisi ipam necessitate eendi. vn
 i certitudine necessitatis eendi no pr ee diuisitas postq
 est necessitas eendi. It e necesse e vt id i q dnt singla
 q sut necesse ee post puenientia i necessitate eendi sit ali-
 qd qd e vel vnicuiq puenientiu i ea p qd bzar vnuq9q
 ab alio vel no sit alicui vel sit aliq9 ex illis r no sit ali-
 q9 nisi ei9 puo. Si ar no fuerit alicui nec fuerit h ali-
 qd pp qd accidit diuisitas post puenientia cu i certitudi-
 nib9 no sit iter ea diuisitas tuc sut puenientiu certitudi-
 nu. It ar dixim9 diuisas ee certitudies eaz. postq coi-
 cauerat i ea. Si ar fuerit aliq9 r aliq9 no. q. g. ita q
 vnu eoz discretu sit ab alio tuc hz certitudinē necessi-
 tatis eendi r isup aliqd aliud qd e pdo discretiois r sif-
 est alii certitudo necessitaf eendi h cu puone pdonis q
 e illi qd no sit discretu ad h nisi pp hui9 puone qz no e
 aliqd aliud nisi puo pp qd discernat ab alio. igr ex no
 necessitaf eendi r certitudis qua hz e h q stabilit exns
 cu puone pdonis q seqt ill9. puo vo no hz itentione acq-
 sita i reb9 alioqn eent i aliq itetiois infinite. ea. n. q ab
 aliq remouent infinite sut pone ipoz q de ipo affirmat
 tur a q9 fieret negones infinite. Ad pr ar ee qn aut ne-
 cessitas eendi sit certificata fo sine additoe qe ei aut n.
 Si ar no fuerit tuc erit q sine illa no hbit necessitate
 eendi r pdo i necessitate eendi erit i alio. Si vo fuerit
 tuc additio erit et supina r no erit de necessitate eendi
 r cu h erit ppositu. Sz necesse ee est no ppositu. Si ar
 fuerit vnicuiq eoz. aliqd p qd discernat ab alio tuc h
 iudicat ppositione i vnoq9 eoz. It e n pr ee et qn aut
 necessitas eendi sit pscā ab vna q9 duaz additionu vt
 sit h et pdo h qua psciat. Si ar fuerit pscā absq addi-
 tionib9 tuc i necessitate eendi no e diuisitas p centia h
 p accntalia q psequit. It ar qd e necesse ee ia exritat n
 egēs ad sua exntia ill pntib9. Si ar no pscit sine ill te
 necessario aut no psciet sine illis ad hndā certitudinē
 necessitaf eendi. aut necessitas eendi erit itetio certifi-
 cata i seipa ita vt nec illa duo nec alre9 sit iter idēpita-
 te ei9 fm qe necesse ee. h est necessariu vt sit et acqstiu
 ee cu aliq eoz. q. g. sic rle cui9 sbalitas quis sit i diffi-
 nitoe sue vletatis tn suu ee i effectu no e nisi p hac for-
 ma vt p alia. colorē q9 quis dnta nigredis no pstituit
 ipm e color nec dnta albedis tn vnaq9 eaz e ei qti ea
 ad eendū i effectu ad hndū ee nec. vna eaz tm e ca ei9.
 Sz qcuq euenerit quis illa sit vna dispone r h i alia.
 Si ar fuerit res fm iudiciu pmi modi. te vnuq9q eoz
 ru erit itra i pstitutione necessitatis eendi r erit pdo
 in illo. igr vbi fuerit necessitas eendi opebit vt illa sit

cu co. Si ar fuerit fm iudiciu itetiois scde tuc necessi-
 tas eendi egebit aliq p qd heat ee. ee igr necesse esse q
 postq affirmat ei itetio q ipz e necesse ee egeret alio
 p qd hiet ee qd e scoueniēs. Sz i colore r yle no eue-
 nit fm hac forma rle. n. ipm e r yle r color r color
 e aliqd r ipm e ens e aliqd. ponam9 igr qti colorē h ne-
 cesse ee r dnta nigredies r albedis ibi. ponam9 h id qd
 appropat vnuq9q positoy h r sic vnaq9q bziaz albe-
 dimis r nigredinis no recipit ad faciēdu coloritae esse
 coloritae. sic oz vt pperas vnicuiusqz istoz duozū
 positoy no sit aliqd ad stabiliedā necessitate eendi. Sz
 ibi due dnta recipiunt ad faciēdu colorē hie esse. i ad h
 vt color sit aliqd r supra h q e color isup aliqd aliud h
 ar h no e po qm necesse ee. ia e stabilitu ee imo ipm e
 stabilitu eendi. Sz ee e pdo i stabiliedā qdditate de
 necesse ee. vel ipm e ipm cu puone puonis vel pphib-
 tioe destructiois. In colore ar ee e pns q seqt qddita-
 te qe color. igr qdditas q p seipaz e color iuenit signa i
 effectu lueta p ee. Si ar eet pperas no ca qtu ad stabl-
 liedū qdditate necessitatis eendi. sed ipm acqrit sibi ee
 r esse eet aliqd pter illā qdditate veluti id qd e pter qd-
 ditate coloris. tunc pcederet h fm p dicatione cefaz
 rez comuniu discretaru suis bzis r olo diuisaz itetio-
 nib9 diuisis sed opruit vt ee eet acqstiu ad h vt eet ei9
 necessitas. igr pperas e r sic q i aliq idigeret ea i q no
 idiger ea qd e absurdū scoueniēs r q esse eet illā qddā.
 Sz certitudo ee illi9 qe necesse no eger aliq fo ee. q
 sequat. sic certitudo coloris eger esse q sit ei ca eendi r
 cu h certitudo necessitatis eendi quo pendeat ex aliq
 dāte sibi necessitate. tuc. n. necessitas eendi i se eet pos-
 sibilitas eendi. Incipia q a capite r dica olo q p bzias
 r alia silia no certificat certitudo itetiois gnat qru ad
 itentione ei9 sed fortasse fuit ca ad pstituedū certitudinē
 hndi ee. Rōnale. n. no est pdo vt ex ea pdeat ad qru
 ad itentione aialis r certitudinē ei9. sed ad h vt heat ee
 r signu. Si ar ipm necesse ee eet itetio cois. r eet dnta q
 egeret ad h vt necesse esse hiet ee. tuc id qd esset ei qti
 dnta eet itra qdditate ei9 qd est qti gen9. Dispō ar i q
 cadit diuisitas no dnta i oib9 hui9 manifestior e se. pba-
 tu e igr q i necessitate eendi no e coicatio. igr po nihil
 coicet postq ar libez e a ma r ab ei9 appēdicis r ab oi
 corruptioe sed vtraq h sut pdo ei9 q cadit sub pnteta
 te tuc pm9 no hz pntu. It igr manifestior e q pm9 no hz
 genus nec qdditate nec qlitate nec qlitate nec qn nec
 vbi nec sile sibi nec pntu qd e altissim9 r gtiolus r q no
 hz diffinitione r q no pr fieri demōstratio de eo h ipse
 est demōstratio de oi q est imo sut de eo sig9 manifesta.
 Cu ar designat ei9 certitudo no designat nisi post ant-
 tate p negatione pstitū ab ipo r p affirmatione relonū
 ad ipm qm oē qd est ab ipo est r no est coicas ei qd est
 ab iplo. It e vo est oē qd est r tm no est aliqd ex hui9 s.

Caplm sextū de oīdendo q ipm est pscm r plusq
 pscm r boltas attribues qd est r quo est h r quo scit
 seipm r quo scit vltia r quo scit picularia r qlit no pce-
 dit dici q ipē ea apprehendat.

Necesse esse est pfectū ee nā nihil beest sibi be
 suo esse r de perfectionib9 sui esse. nec aliqd
 gnis sui ee egredit ab ee ei9 ad aliud a se sic
 egredit ab alio a se. q. g. a ab homine. multa enim de
 pfectionibus sui esse desunt vnicuiq homini r et sua
 humanitas inuenit in alio a se. Sed necce ee est plusq
 pfectū. qz ipm ee qd est ei no est ei tm. imo et oē esse est
 exuberās ab ei9 ee r est ei9 r fluit ab illo. Necesse ee p

se est bonitas pura et bonitatem desiderat oio de qd d. Ad aut qd desiderat ois res est ee et pfecto ee. In qntu est ee. puo vo tqrū est puo nō desiderat nisi iquātū eā sequit ee et pfecto. Ad igr qd ve desiderat est ee et tō ee. ē bonitas pura et pfecto pura et oio bonitas ē id qd desiderat ois res iux modū suū. qm p eā pfectū ei9 ee. malicia vo nō hz eēntiā sed est vlt puo sube vel puo vilitatis dispōntis sube. igr ee ē bonitas et pfecto eēndi ē bonitas eēndi. esse vo cui nō iūgit puo nec puo sbe nec puo alicui9 q sit sbe h semp ē l effectu ipm est bonū pur. Ad vo qd est poss^a ee p se nō est bonū pur. Ip̄m. n. p se ipm non est necessariū ee qz ipm p se pōt pati puōne. qd d. vo pōt pati puatōne aliq mō ipm nō ē oib9 suis modis exps malicie et ip̄cōntis. igr bonitas pura nō est nisi necesse ee p se. videt et bonitas id qd attribuit reb9 suas pfectiones et suas bonitates. Jā aut claruit q oz vt necce esse p se attribuat oē esse et oē pfectionē eēndi. h igr mō est et bonitas cui nō subtrahat pfecto nec mali^a. qd d. ar est necce ee ē vitas. vitas. n. vniuscuiusq rei ē ppetas sui esse q stabilitū est ei igr nihil est dignius esse vitatē q necesse ee. Jā ēt bī vitas id de cui9 ee est certa snia. igr nihil est dignis hac certitudine q id de cui9 ee est snia certa et cū sua certitudine est semp et cū sua sempiternitate est p seipm nō p aliud a se. ceteraz vo rez qdditates sicut nosti nō merent esse sed put sunt in seipis nō p̄siderata re lone eoz ad necce ee merent puōne et ob h sunt oēs. put sūt i seipis false. h pp ipm ē certitudo eaz et i respectu faciei sequentis sūt acq̄sita et ob h ois res pit nisi fm id qd ee vitas factē ei9 et iō dignis est vt ipe sit necesse ee et vitas et intelligētia pura qm ē eēntia separata a mā oimō. Jā ar nosti q cā de h qd res tā iteltr mā ē et appēdicta ei9 nō ē ee rei. ee vo formale ē ee intelligibile et h est ee q postq̄ q̄scit i re sit p illud rei intelligētia sed q ap̄tū est recipe illud est intelligētia i po^a q cū recipit illud post potētā. sit intelligētia i effectu fm viā pueniēdi ad pfectionē. Ad vo cui9 eēn^a ē intelligētia: ē intelligētia eēntaliē et iō est purū itellectū. qd. n. p̄hibet re itelligi ē h q ipa ē i mā et i ei9 appēdictis et h ē p̄hibēs ne sit intelligētia et iā norū ē tibi h. q igr libez ē a mā et ab ei9 appēdictis qd certificarū ē hie cē separātū id est itellectū p se. S3 qz ē intelligētia p se et ē itellectū p se: ēt et itellectū p se. igr ipe ē intelligētia apphēsionis et itelligēs apphēsor et itellectū apphēsū. Ad qz ibi sint res multe. Ip̄e. n. iqrū ē idēptitas expoliata ē intelligētia et iquātū p̄siderat ipe q sua idēptitas spoliata ē sibi ē sibiūpti et itellectū a seipo et iqrū p̄siderat ipe q ipe ē sibi idēptitas spoliata ē apphēsor itelligēs seip9. Intellectū. n. apphensum et scitū itelligibile ē id cuius qdditas spoliata ē alicui et itelligēs apphēsor scies ē id cui9 est qdditas q spoliata ē alicui. Ad est ar de p̄dōne hui9 rei vt sit ipm vel aliud a se. h aliqd abso^o. aliqd vo abso^o cōius ē q ipm vel aliud. fm9 igr fm p̄siderationē tuā qd ē ei qdditas rei spoliata ē apphensor itellectoz. S3 fm p̄siderationē tuā q sua qdditas spoliata ē alicui ē itellectū apphēsūm et h ē res ipemet. igr ipse ē itellectoz apphēsor. eo q sua qdditas spoliata ē rei q ē ipemet et est itellectū eo q sua qdditas spoliata ē res q est ipemet. Qui ar allq̄tulū cogitauerit. sciet q itellectoz inuit itellectū. S3 h inuitio nō dat itelligi q illud sit aliud vt illud. Sic id qd mouet q̄uis inuat mouēs. h ipa tū inuitio nō fac debere illū ee aliū vt ipm. h alius mod9 iqr̄itōis fac debere h. māifestū ē ar absurdū ee vt id qd mouet sit p̄ncipiū sui mor9 tali manifestacione q igrat nālī. S3 acq̄rit augmētatiōe. et idcirco nō fuit i. possibil mltis ymaginare q i reb9 eēt aliqd qd moue-

ret se vsq ad tps illis q monstrat h ee ipo^o. S3 ymaginatio de h q aliqd mouet et mouet nō fac debere vt id qd mouet fac. motor ē ee abso^o p̄dōne eēndi illū vt aliū. vt motor faciat debere vt id qd mouet ab eo sit abso^o p̄dōne eēndi aliū vt illū. Sicut relox cogitit anitas p aliqd nō pp ipam p̄dōne et re lone in itellectu posita. Scim9 .n. certissime nos hie vturē q itelligim9 res et vtus q itelligim9 hac vturē et eadē vtus et sic ipa eadē intelliget seipam et alia vtus itelligit h. et sic erūt in nob due vtus. vna q itelligit res et alia q itelligim9 ipam vturē et p̄catenabit vbi vsq i i finitū qz erūt i nob vtus i finite i effectu q itelligit res. Jā igr claruit q ipam re ee itellectā nō fac debere ipam itellectā ee ab aliq qd sit aliud a se et p h ēt mōstrat q itellectoz nō fac debere ee itellectoz alteri9 rei. De ar a q qdditas spoliata iūct est itelligēs et ois qdditas spoliata q apphēdit a se vel ab alio ē itellecta. eo q h qdditas est itelligēs seipam et ipa a seipa ē et itellecta et ab ois qdditate spoliata q b̄t ab ea. Jā igr itellexisti q ipm ee itelligētē et itellectū nō fac necessario ee duo i eēn^a nec i respectū ēt qz nō acq̄rit hīs duob9 nisi respectus q qdditas sua p seipam spoliata est sibiūpti et eo q sua qdditas et sua eēn^a spoliata ē sibiūpti sed h ē p̄ortas et posterioritas i ordinatiōe itellectiōnū. Intētio. n. q qrit māifesta ē et vna sine diuisiōe. Jā igr paruit q sūū ee itelligētē et itellectū nō fac debere ee mltitudinē i eo vllō mō. nō p̄r ar ee vt necce ee itelligat res p res. Si. n. die eēt tē eēntie ei9 p̄stitueret ex eo q itelligeret et sic ei9 p̄stī fieret ex reb9 et eēt q si nō eēt res extrinsece nō eēt cū hac dispōne et eēt ei bī spō q nō pueniret sibi ex seipo sed ex alio a se. et tū ab alio a se fieret ip̄m i ipm. radices ar q p̄missē sunt: destruit h et qd d. ē ite huc. S3 qz ipe ē p̄ncipiū ois ee tē itelligit ex seipo id cui ipe ē p̄ncipiū et q ipe ē p̄ncipiū eoz q sūt p̄cā i singularitate sua et eoz q sūt generalia corruptibilia fm suas spēs. et vno nō et fm sui idluidua alio^o. Ad p̄r ar ee vt ipe sit itellectoz istoz varioz cū sua variatiōe fm qd sūt variabilia itellectu tē p̄ozali idiuiduali. h alio mō q̄ ondīmus. Ad. n. p̄r esse vt ipe aliq̄ itelliget itellectu ipali qdā ex eis ee et aliq̄ itelligat itellectu ipali qdā ex eis nō ee. qz tē vnicū. q istoz duoz eēt for^a itelligibile p se. Nulla. n. duaz formaz remanēt cū z^a. Tūc igr necce ee eēt variabil eēn^a. Jre si corruptibilia nō itelligunt nisi fm qdditate spoliata et fm qd seq̄ ea id p qd nō idiuidualit tē nō itelligunt fm qd sūt corruptibilia. Lū. n. apphēdunt fm q cōmisset māe et accētib9 māe et ipi et idiuidualit tē nō sūt itellecta h sensata vt ymaglata. Nos ar tā oñ dim9 i aliis libris q ois for^a sensibil et ymaginabil nō apphēdit fm qz ē sensibil et ymaginabil nisi cū i sfo diuisibili et sic attribuet aliq̄s ex mltis actōib9 ei q ē necce ee ē ei ip̄cō sic ēt attribuet ei mltā ex mōtis itelligēdi. S3 necce ee nō itelligit qd d. ē. nisi vlt et tūc cū h nō de est ei aliq̄ singularē et iō nō deest ei qd minimū ē i cel et i t̄ra et h ē de mirabilib9 q nō p̄r ymaglare nisi q sue rit sbril tgenii. S3 quō sit h rō h ē. qz. n. ipe seipm itelligit et q ipe ē p̄ncipiū ois qd est vsq̄ itelligit p̄nci^a eoz q sūt ab eo. et qd d. nascit ab eis et q qd d. est ex rebus oio ē necessariū ee pp cū et tā ondīm9 h. igr ite cāe reducunt ad ea q pueniūt ex eis quicq̄ pueniūt ex eis res p̄culares. Quia. n. p̄mouit cās et q p̄ntent s̄b eis tūc ēt nouit neccio id ad qd reducunt et tpa q sunt iter ea et q̄tēs reducunt. Jmpo^o est. n. vt sciat illa et ne sciat ista. ē igr apphēdēs res p̄culares inq̄rū sunt vles. i. iqr̄u hnt p̄petates. Si ar approbat eis indiuidualit h erit respectu ipis alicui9 vel dispōntis alicuius.

Si vo accipiat illa dispō cū pprietatib9 suis erit et in ordine eoz sed abstrahet a pncipiis cuiusq9 eoz. s. sua spēs a suis indiuiduis vñ abstrahet a reb9 indiuidua libus. Nā aut diximus q sic abstrahi. Nā ponit indiuiduis descriptionē z pprietatē eoz ppriā. Si aut fuerit illa spēs sic et apud intellectū sic indiuiduū erit tunc intellectui via ad illud descripiā z h est indiuiduū qd ē vñ i sua spē cui nō est alter sic sol. q. g. vel iupit. Si vo fuerit spēs bilatata i indiuiduis tūc nō erit via intellectui ad descriptionē alicuius sui indiuidui nisi pns de signet et sic iā nosti. **R**edibo igit z dicā q si tu scieris motus oīum celestiu scieris et oēm eclipsim z oēm applicationē z distinctionē q est et fm modū vlez. Ita q dices de aliq eclipsi q post ips mortis qui est de tali ad tale erit septentrionalis dimidialis z qd luna discedens ab ea veniet ad oppositionē talē z q iter hāc et aliā eclipsim pstem pteritā vel futurā erit tm tps z silt scieris q est dispō iter alias duas eclipses ita q nō erit aliqd de hiis q accidūt hiis eclipsib9 q tu nescias sed tu scieris h vñ h. n. intētio p̄r diuidi de multis eclipsib9 q vñ uiscutisq9 eaz dispō est h dispō. tu vo scies aliq rōne q illa eclipsis nō est nisi vna tm. sed h nō remouet vltimatē si memor es eoz q pdiximus. S; cū oi h fortasse nō poteris iudicare nō p h eē hāc eclipsim. vel nō esse. nisi scieris singularia. s. vidēdo motus sensibilibiter z scieris q̄tū tps est iter hāc eclipsim visam z illā. sed tm nō est h te scire q de moribus est vnus mōrus cui9 dispō est talis q̄le tu vidisti z q iter illā z eclipsim talē est tm tps. h aut tu potes scire h mō sciēdi h tm tu non scies illud ea hora q dubitabis de eo. an ille sint an nō. h oz vt iā acq̄stū sit tibi p visum aliqd assignatū et p qd scias dispositionē illius eclipsis. Si aut negauerit aliq9 h vocari cognitionē p̄cularis nō vñ nō p̄cedā cū eo. nra. n. intētio nūc alta est ab h. ad faciendū cognoscere quōres p̄culares sciunt z apphēdunt tali scia z apphēsiōne q p eas variat scies z quō sciunt scia z apphēsiōne q p eas nō variat scies. Tu n. si sciens de eclipsi quō inuenit z tu eīes semp p̄fco eēt tibi scia nō de eclipsi. absoluta sed de oi eclipsi q fit z tm eīe illā eclipsim z nō esse. nō variat et in te aliquid. Tu n. scia i buab9 dispōnibus eēt eadē. s. q eclipsis. que est cū talib9 pprietatibus: effert post talē eclipsim. vel post esse sol taliter in ariete z tali mō z q eēt post talem eclipsim z qd post eā effert talis z h snā effert in te certa. s. q effert ante illā eclipsim z cū illa z post illā. Si aut iterposito tpe in h cognosceres q i h instāti h eclipsis nō est sed in alio. tūc nō remaneret illa tua scia q tūc est sed fieret alia scia z eēt q̄si variatio q̄ p̄signauimus. qz nō pōt esse vt i hora q remouet eclipsis sit fm h q fuisse an remotionē z h ē qz es tpalis z mōmētaneus. p̄mus vo q nō subest tpi nec eius iudicio multo remotior est ab h vt tpe iudicet i h tpe vel i illo fm q eclipsis est in illo. z fm q iudiciū de ea est nouū vel cognitio noua. Scias et q tu nō puenisti ad sciam eclipsim p̄culariū nisi p h q p̄bendisti oēs eoz cās et q p̄bendisti qd est in celo de moribus. postq̄ aut p̄bendisti oēs cās z esse eaz mouisti te ad oīa cāta. **N**os aut ad h capite reuoluemus h cū additiōe explanationis vt scias quō deus scit abntia z in scies quō p̄mus scit p̄ncipiu re9 z q vna eaz est p̄ncipiū alterius rei z illa altera. p̄ncipiū alterius vel alioz z q eaz dispō z motus sunt tales. z q ex eis nascit tale vq9 ad nouissimū post q nō sequitur aliud fm ordinē qui comitat illud nouissimū fm posteriozitate z pozitate z hee res sunt clauēs de absentia.

Capitulum septimū de p̄pōne intellectoz ad ipm z de onfione q eius p̄p̄tates affirmatiue z negatiue non faciūt debere esse i sua essentia multitudinē z q illi est pulchritudo maxi z gloria altissima z collaudatio infinita z de discernēda dispōne delectatiōis itelligibilis.

Est h oz te scire q cū p̄mus dī itelligētia: bī fm itentionē simplicē q̄ nosti in li° de aīa. Ipe n. itelligit res simul ita vt p eas nō multiplicet i sua suba. nec vt ymaginet certitudo sue eēntie eē h qd ipse ymaginet eas sed q fluūt for9 eoz ab eo itellecte. vñ ipse aprior est ad h vt sit itelligētia q̄ ipse forme fluentes a sua itelligibilitate z q̄ tpe itelligit seipm z q̄ tpe est p̄ncipiū oīs qd est. z scias q itentionē itellecta aliq̄n sūmit de re q̄ est sic cōtingit cū nos sūmimus de celo p̄ considerationē z sensū formā eius itellectā z aliq̄n for9 itellecta nō sūmit de hiis q̄ sunt sed ecouer so sic cū nos itelligimus formā artificiale q̄ adinuenimus z deīn for9 illa itellecta mouet nra mēbra ad h vt sit i ope igr nō qz fuit ipa deīn nos intellexim9 eā s; qz itelleximus: fuit ipa. Talis igr est p̄pō oīs qd est ad p̄mū q est necēe esse qz itelligit suā eēntiā z qd qd facit debere esse sua eēntia z scit quō bonitas fit q̄ i oī qd ē. Sequit q̄ suā formā itellectā for9 eoz q̄ sunt fm ordi nē itellem apud eū nō q̄ sint seq̄ntes queadmodū lux sequit lucidū z calefactio calidū. sed qz est sciens q̄liter est ordo bonitatis in eē qm ex eo est z q ab ista sciētia fuit esse fm ordinē quē itelligit fm ordinē rectū z qm tpe diligit seipm q̄ est p̄ncipiū totius ordinis bonitatis in quātū tpe est sic fit id q̄ ordo bonitatis est dilect9 ab eo accētalit sed nō mouet ad eū dilectione. Ipe. n. non patit ab eo nec p̄cupiscit aliqd nec iqr̄it h igr est volūtas eius q̄ est exp̄s ip̄fectionis z imunis a desiderio z ab angustia itelligēdi aliqd. **N**emo at putet qz itellecta apud eū hnt formas z multitudinē id multitudi formarū q̄s itelligit sint ps sue eēntie. Nā quō eēt h cū tpe sint post suā essentia q. n. tpe itelligit suā essentia p suā eēntiā itelligit z p h itelligit qd qd est post ipm. h igr qd itelligit suā eēntiā cā est itelligēdi id qd est post suā eēntiā. Sūū igr itelligit eius qd est post suā eēntiā cātū est eius q̄ tpe itelligit suā eēntiā. q̄uis itellecta q̄ sunt post suā essentia nō sunt itellecta eius nisi fm modū intellectoz itelligibile nō aīalē z q nō ē eoz ad ipm nisi relo p̄ncipiū. s. q ex eo est nō i co. h relationes sunt fm ordinē. Quā alia ex eis sunt an alia q̄ uis sint simul. qz nec p̄cedūt nec sequūt se i tpe. igr nō ē in eo p̄mutatio in itellectis. Nec putet aliq9 q̄ relatio itelligibilis ad ea sit relatio ad ca. fm qd inueniunt. aliq̄n oē p̄ncipiū egeret for9 z mā. De mā. n. illi9 for9 est vt itelligat fm dispositionē aliq̄. s. exspoliatiōis vt alteri9 modi ad h vt tpe itellectus sit in effectu. sed h relatio eius ad illa est iquātū ipa sunt in dispōne itellecta. Si aut h eēt iquātū est eē eoz i singularib9 eueniret tūc q̄ tpe nō itelligeret nisi q̄ inuenit i vna q̄q9 hora. Nec itelligeret de eis q̄ p̄uarū eēt de eis i singularib9 nisi postq̄ esset z ita nō itelligeret de seipso qd est p̄ncipiū illi9 rei fm ordinē suū nisi cū fieret p̄ncipiū z sic nō itelligeret suā eēntiā. qz nā sue eēntie eēt fluat ab eo qd qd est sua apphēsiō de ipis est iqr̄ū nā eoz est q̄ sūt sic. vñ oz vt sit et apphēdens alter q̄uis nō sit. igr scies binū erit p̄bēdēs id qd iā est z qd possibile est eē cui9 relo ad ipa erit in quātū sunt itellecta nō iquātū sunt i singularib9. remāsit igr p̄siderare dispositionē eēndi illa itellecta. s. an sint i eēntia p̄mi. sic comitātia q̄ sequūt eū. an sit eis suū esse separū ab eius

eēntia ⁊ ab eēntia alteri⁹ pter se sic for^a separa fm or-
 dinē post^a i oriēte deitaj an sim i itellige^a vel i aia. vt
 cū p^m itelligit hāc formā describat i q̄libet eaz ⁊ tūc
 illa itellige^a vel aia eēt q̄si s̄m illi for^a itellecte ⁊ effct
 itellecta i q̄rū est i aliq̄ illaz ⁊ eēt itellecta a p^o i q̄rū ē
 ex eo. Et itelligeret p^m de seipso qd ē pncipiū eius.
 De vniuersitate igf itellectoꝝ qdā ē itellectū cuius
 p^m ē pncipiū nullo mediā^a h̄ fuit eē ei⁹ ab eo pncipa
 lit ⁊ qdā ē itellectū cui⁹ p^m ē pncipiū aliq̄ mediāte
 ⁊ eē ei⁹ fuit ab eo vario ⁊ s̄tr ē dispō de eē illoꝝ itelle
 ctōꝝ. q̄uis. n. coz ip̄sio sit i vna re eoz tū qdā s̄ bus
 ⁊ qdā posterioꝝ h̄z ordiē cāe ⁊ cāti. Cū āt illa ip̄sio illa
 re fuerit d̄ itellectū pncipalr tē illa erit d̄vniuersitate eoz
 q̄z p^m itellexit suā eēntiā eē pncipiū ⁊ ita aduē^o eoz
 erit ab eo n̄ fm q̄ dicim⁹. s. cū itelligit boītatē statz ē.
 ita vt suū itelligere boītatē sit eā eē ⁊ vt ip̄az eē sit ip̄z
 itelligere boītatē h̄. n. eēt q̄si diceremus q̄z itellexit
 ea itelligit ea vt qz s̄ ab eo s̄ ab eo. Si āt posuerit h̄
 itellecta eē p̄e sue eēn^a p̄iget ip̄uz multiplicari. Si vō
 posuerit ea seq̄n^a suā eēntiā accit sue eēn^a q̄ ex p̄e eo
 rū n̄ sit necce eē pp applicatōez sui ad possi^a eē. Si vō
 posuerit ea separa ab oī eēn^a icidē i r̄deas plōnicas.
 Si vō posuerit ea eē itellige^a aliq̄ accidē ēt scōnētis
 qd̄ dixim⁹ an. Qz igf vt studeas euadēt ab hac v̄sili
 tudine ⁊ caueas ne multiplices ei⁹ eēntiā ne cures si
 ei⁹ eēn^a accipiat cū aliq̄ r̄tione ad possi^a eē. h̄ si i q̄rū ē
 sua eēn^a. Scias ēt q̄ m̄d^o p̄m^o ē valde imēsus ⁊ scias
 q̄ d̄tia ē int̄ fluere ab aliq̄ formā cui⁹ nā ē vt intelli
 gat ⁊ iter fluere ab aliq̄ formā itellecta i q̄rū est itellecta
 tū abfōz additōe aliq̄ ⁊ scias q̄ ip̄e itelligit suā eēntiā
 eē pncipiū flux^o oīs itleri i q̄rū ē itellectū cātū sic itel
 lexit suā eēntiā eē pncipiū fluxus oīs enj. i q̄rū ē ens
 cātū. ⁊ stude p̄siderare radices datas ⁊ bādas ⁊ apicē
 tibi qd̄ oz apit. P̄rim⁹ igf itelligit suā eēntiā ⁊ ordiā
 rione boītatē q̄ ē i oī ⁊ qd̄ ē. igf illa ordiā^o ob h̄ q̄ ip̄e
 itllit eā fuit ⁊ sit ⁊ ⁊ qd̄ scit fieri ⁊ mod⁹ fieri ex suis
 duob⁹ pncipiis ē boītas n̄ refugie^a seq̄ns boītatē eēn^a
 pncipiū ⁊ ei⁹ p̄cōm eo q̄ s̄ delectabi^a v̄raq̄ p̄ seip̄a iō
 ip̄m ē volūtū. h̄ volūtū p̄m i ē fm volūtū n̄m ita vt in
 eo qd̄ ē ex eo sit et itēctio. S̄z tu iā nosti destruetōz h̄z
 ⁊ adhuc scies. qz ē volēs fm modū volūtaz itelligibil
 p̄f ⁊ vita ei⁹ ē h̄ead ēt vita enī q̄ ē ap̄ nos p̄ficiat app̄
 hēsiōe ⁊ actiōe q̄ ē motio vehemēs ex duab⁹ dinerlis
 virib⁹. Certū ē āt eē ataz apphēdētē q̄ vō ip̄e itllit oē
 cā ē oīs ⁊ ip̄e ē pncipiū sue actiōis qd̄ ē dare eē oī. igf
 vna itēctio de illo ē apphēsiō vie dādī eā. vñ vita ei⁹ n̄
 est egenā duab⁹ virib⁹ ad h̄ vt p̄ficiat duab⁹ virib⁹.
 nec vita ei⁹ ē alia a scia ei⁹ qz h̄ torū ē ei p̄ suā eēntiā
 ⁊ ēt qz for^a itellecta q̄ sit i nob̄ eā ē for^a adluēte ar tifi
 cial^a si ip̄m eē ei⁹ eē sufficiens ad eēndū illā formā artifi
 cialē. s. si for^a eēnt i effcū p̄n^a eoz q̄z ip̄e s̄t for^a tē in
 itellectū ap̄ nos eēt ip̄m posse h̄ ē ita. Nā suū eē nō ē
 sufficiens ad h̄ h̄ eger volūtā^a nouit pueniēte ex v̄tute
 desideratā pp̄ q̄s duas s̄t mouet v̄tus motiua q̄ mo
 uet mēb^a istralia ⁊ nervos ⁊ bein mouet istra extrinse
 ca ⁊ ad vltm̄ mouet māz. vñ eē ip̄sio for^a itellecte n̄ est
 ip̄z posse nec volūtās. S̄z fortasse i nob̄ ē posse ap̄ p̄n
 cipiū mouēs ⁊ h̄ for^a ē mouens pncipiū p^o ⁊ iō ē mo
 tor motoris. vñ volūtās ei⁹ q̄ ē necce eē n̄ ē alia i eēn^a
 ab ei⁹ scia nec est alia ab eo q̄ itllr de ei⁹ scia. Iā igf
 ondīm⁹ q̄ scia q̄ ē ei ē ip̄a eab volūtās q̄ ē et ⁊ itllr ofē
 sū ē qd̄ posse qd̄ ē et ē ip̄m suā eēntiā eē itelligere oē ta
 li itllrū q̄ ē pncipiū oīum n̄ s̄p̄r ex oī h̄ est pncipiū p̄
 suā eēntiā n̄ expectās eē rei ⁊ h̄ volūtās fm modū q̄
 certificauim⁹ eā q̄ nō certificat pp̄ itēctiōe fluedi esse

ab ea vt ip̄a sit aliud ab ip̄o fluere est ipsamet libera-
 litas. Nos āt iā ondīm⁹ de libalitate qdā qz si memi
 neris. scies q̄ h̄ volūtās ē ip̄a libalitas ⁊ cū certus fu
 eris q̄ p̄ p̄peras de necce eē ē qz ⁊ qz ē ens. Scies
 dein q̄ de aliis p̄peratib⁹ qdā s̄t itēctio ē eē cū
 r̄tione ⁊ qdā s̄t h̄ eē cū negōne. Nulla āt h̄z duaz fa
 cit i sua eēn^a debe eē multitudinē v̄llo mō nec varia
 tionē. q̄ vō cōmixta s̄t negōni s̄t h̄. Si q̄s dixerit de
 p^o qd̄ ē s̄ba nō itelligat nisi h̄ eē nolēs ip̄am eē s̄bam. a
 q̄ negat eē i s̄bo. Cū vō d̄ vñ n̄ itllr nisi ip̄m eē nega
 ta ab eo d̄tione p̄p̄tate vt p̄ d̄cōnē. ⁊ negata ab eo co
 mite. Cū vō d̄ itellige^a ⁊ itellectū ⁊ itelligens nō itllr
 certe nisi qz ip̄e ē ille q̄ ē spoliari i se ⁊ negat ab eo cō
 mixtio māe ⁊ ei⁹ appēdicia cū p̄sideratiōe alicui⁹ r̄to
 nis. Si āt d̄ de eo qd̄ ē p̄m nō itllr nisi r̄to h̄mōt esse
 ad oē. Cū vō d̄ potēns n̄ itllr p̄ h̄ nisi qz necce eē rela
 tū ad h̄ vt id qd̄ d̄z eē aliud a se. nō sit v̄e nisi p̄ ip̄m fm
 modū que p̄d̄rim⁹. Cū āt d̄ vñ n̄ itllr nisi h̄ eē ex
 h̄ itllrū. s. vt neget mā ab illo ⁊ q̄ ip̄e ē pncipiū dispō
 nis totio boītatē ⁊ q̄ ip̄e itllit h̄. h̄ igf p̄p̄ s̄t ex r̄to
 ne ⁊ negōne. Cū vō d̄ libal itllr q̄rū ad h̄c r̄tione cū
 negne cui addita sit alia negō. s. qz ip̄e n̄ itendit itēctio
 nem sibiip̄si. Cū vō d̄ bon⁹ n̄ itllr nisi qz h̄ eē libez ē
 a cōmixtiōe ei⁹ q̄n ē i p^o ⁊ ip̄cōne ⁊ h̄ ē negō. v̄l si d̄
 xerit q̄ suū eē est pncipiū oīs p̄cōnis ⁊ ordiatiōis ⁊ h̄
 est r̄to. Cū igf itellerent p̄perates p̄m i v̄i fm h̄uc
 modū p̄cō n̄ lueniet de eis aliq̄ q̄ faciat debe eē i ei⁹
 eēntia p̄es nec multitudinē aliquo mō. Non p̄t
 āt eē pulchritudo vt becor olo nisi cui⁹ qd̄ditas ē itel
 ligibil pura bona i munis ab oī mō ip̄cōnis ⁊ vna oī
 mō. igf necce eē h̄z pulchritudinē ⁊ becorē purū ⁊ ip̄m
 est pncipiū pulchritudis oīs rei. pulchritudo aut̄ oīs
 rei ⁊ su⁹ becor ē vt sit queadmodū puenit ei. Quāto
 maior igf ē pulchritudo ei⁹ qd̄ ē queadmodū d̄z eē q̄
 est necce. oīs. n. pulchritudo ⁊ pueniē^a cū apphēdit d̄
 ligit ⁊ delectat. Cū vō pncipiū ē sua apphēsiō vt sensi
 bil^a vt ymaginabil^a vel estabil^a vel puratiua vel itelligi
 bil^a. S̄z qz q̄to apphēsor ē maḡ apphēdēs ⁊ certior ⁊
 apphēsu ē pulchri⁹ ⁊ nobilit^a i seipo ⁊ iō q̄ d̄z h̄z v̄i
 tus apphēdēs sua delectatio i illo ē maior ⁊ necce eē
 q̄ ē multitudinē p̄cōnis ⁊ pulchritudis ⁊ becoris. eo q̄
 itllr seip̄m i tali v̄l^a p̄cōnis ⁊ pulchritudis ⁊ becoris
 ⁊ cū p̄cōne itelligēdi ⁊ cū itelligē^a itelligenti⁹ ⁊ intllr i
 q̄ vñ sunt certior^a iō ip̄e s̄t ip̄sio ē maxm⁹ amatoꝝ ⁊
 amatoꝝ ⁊ maḡ delectas ⁊ delectatū. Qm̄ delectatio n̄ ē
 nisi apphēsiō pueniētis fm qd̄ est pueniēs vñ sensibi
 lis delectatio ē sensibilitas pueniētis ⁊ itelligibil^a ē vt
 itllr pueniēs. Iā igf p̄m ē excellētiōz apphēsor cū
 excellētiōz apphēsiōe excellētiōz apphēsiōe iō ē ex
 cellētiōz delectatoꝝ cū excellētiōz delectatiōe i excellētiō
 p̄ delectatoꝝ ⁊ h̄ ē i q̄ nihil p̄pat ei. h̄c āt itēctōis n̄ h̄t
 alia noīa nisi h̄. S̄z q̄s respuerit h̄ iducat alia si p̄r.
 Qz āt vt scias q̄ apphēsiō q̄ itelligēs apphēdit itelle
 ctū fortior ē q̄ apphēsiō q̄ sentēs apphēdit sensariū
 qz ē itellect⁹ q̄ itelligit ⁊ apphēdit qd̄ p̄t spoliari ab
 aliq̄ ⁊ mutari cū eo ⁊ sit idip̄z ⁊ apphēdit illud i q̄rū ē
 ip̄m nō id qd̄ appet de eo. Nā est āt sic sensus sensato
 igf delectatio q̄ ē nob̄ de h̄ q̄ itelligim⁹ pueniens ma
 tor ē q̄ ea q̄ sentim⁹ pueniēs ita q̄ n̄ est p̄o iter illas.
 Q̄ringit āt q̄ v̄tus apphēdēs n̄ delectat in q̄ oz bele
 ctari pp̄ aliq̄ accēntia sic istim⁹ nō delectat in dulci re
 spuit illud pp̄ aliq̄ qd̄ accit. S̄t qz v̄t scias n̄fam eē
 dispōnē dū sum⁹ i coz. nos. n. q̄uis n̄fē v̄tutis intelli
 gibilis sit acq̄sita sua p̄cō i effcū nō tū luenim⁹ in ip̄a
 re tū delectatiōis q̄rū puenit ip̄sirel ⁊ h̄ sit pp̄ ip̄edi
 h

mentū corpis. Si vo exireremur a cor^o ad intelligē-
dū nram eētā ita vt ipsa fiat. s. intelligibile cogitendo
r speculādo ea q̄ sūt certiss^a r vās pulchritudis r va
delectabilia r sic iuncta cū eis. quādmōdū iūctūq̄
vnū intellectū cū alio intellectu. p̄cō eēm⁹ r sic q̄ inue-
nirētus delectationē r beccōz infinitū. Sz nos onde
mus adhuc oēs has scētōes plen⁹. Scias at q̄ bele-
ctatio culusq̄ virtutis plena: ē acq̄sitiō sue p̄cōnis r iō
sensui sensata p̄ueniē^a r in vindicta r sp̄i p̄secutio r
vnicūq̄ rei id qd ē p̄p̄tū r rōnaltate ipsam fieri sc̄m
intelligibile in effectu igr̄ necesse esse ē intellectu siue in
telligat siue nō r dilectū siue d̄stigit siue nō.

**Explicit tractatus. viii. cū aux^o vel ad laudē eius
sequit. ix. Cap. i. de pprietate actiua p̄mi p̄ncipiū.**

Am manifestū ē nob q̄ vniuersitas h̄z p̄n-
cipiū qd ē necesse eē nō p̄tēū sub genere
nec sub d̄ffinitione nec s̄best d̄mōstratiōi
ex ps q̄litas r q̄ttratis r q̄dditatis vbi r
q̄n r motus nec ē aliqd̄ s̄lle nec cōicās nec p̄tū r q̄ est
vnū q̄ intelligit multis modis eo q̄ ipm̄ ē nō id̄iuisibile
hec i p̄tes l̄ effectu nec i p̄tes p̄one nec estatiōe sic p̄ti-
nūā nec intellectu q̄s̄ eēn^a ei⁹ sit p̄p̄o^a ex it̄ctiōib⁹ in-
telligibilib⁹ diuersis ex qb⁹ p̄uenit vnū p̄iūctū r q̄ ē
vnū in q̄tū ē nō ē cōicās ei aliqd̄ vllō mō in suo eē q̄ ē
ei r iō pp̄ hāc vnitatē ē sp̄ r ē ē vnū qz ipm̄ ē p̄fem̄ eē
sic q̄ nihil deest eē qd̄ sp̄et ad p̄fectionē sui. Jā at erat
h̄ vnū ex modis d̄icēdi vnū. vnū at nō d̄i ipse nisi mō
negatio qz sic vnū qd̄ ē icōpib⁹ p̄tinuatōe r p̄iūctiōe
nec vel alio h̄mōi. q̄ ē vnū vnitatē q̄ ē int̄ctiō iuenticia
accūs eēn^a vel eētū. Jā at patuit tibi ex h̄ic q̄ d̄ca
sūt i sciētis nālib⁹ q̄ vnū ē infinita nō p̄para q̄ ē p̄nci-
piū p̄mi mot⁹ claruit tibi q̄ mot⁹ circularis n̄ sit gnā-
tiōne in cōicāte r t̄n̄ patuit tibi alio mō q̄ p̄ncipiū ē cā
eternū eē r post h̄ claruit tibi q̄ necesse eē p̄ h̄ necesse
eē oib⁹ suis modis q̄ nō p̄t eē ei aliq̄ d̄ispō futura q̄
nō erat r adhuc ēt patuit tibi q̄ cā q̄tū i se ē fac̄ neces-
sario eē cātū q̄ si fuerit sp̄ fac̄ cātū necessario eē sp̄. h̄ si
illa sufficerēt tibi p̄cō nō id̄igeres h̄is q̄ adhuc on̄su-
ri sum⁹. Hos t̄n̄ adhuc addem⁹ tibi aliqd̄ ad declara-
tiōne hui⁹ d̄icētes iā tibi notū eē q̄ oē q̄ cepit h̄z māz.
q̄ si ita ē tē eius qd̄ p̄us nō fuit r postea ē neciō d̄ue
cāe. s. actiua r receptibil⁹ vel non erāt vel erāt sed vel
agēs erat nō mouēs r receptibil⁹ nō mouebat vel erat
agēs h̄ nō erat receptibil⁹ vel erat receptibil⁹ h̄ nō erat
agēs. Dicem⁹ at vbi gnāle añq̄ sc̄p̄iam⁹ d̄iscute h̄. s.
q̄ si d̄ispōnes fuerit in se sic fuerāt r nō fuit sc̄m aliqd̄
aliq̄ mō qd̄ nō erat tē debitū siēdi aliqd̄ ex eis vel nō
siēdi erit sic erat r ita nō p̄t eē vt aliqd̄ icēpisset fieri.
Si at̄ incepit eē qd̄ nō fuit tē necessario vel cepit fieri
ad modū ei⁹ cuius cā sit subito nō ad modū ei⁹ qd̄ fit
fm̄ p̄p̄inq̄tatē vel elōgationē sue cāe vel cepit fieri ad
modū ei⁹ qd̄ sit fm̄ p̄p̄inq̄tatē sue cāe vel elōgationē.
Sz ps p̄^a necessario ē de h̄ cui⁹ icēp^o ē pp̄ icēptionē
cāe r cū ea non post eā vllō mō. Si q̄ cā prius nō fuit
r postea ē vel p̄us fuit r cātū ē post eā sc̄q̄t̄ id̄ qd̄ dixi-
mus p̄^a. s. d̄be fieri aliqd̄ aliud p̄ter cām qd̄ fit p̄us r
sic cā p̄p̄inq̄. Si at̄ durarēt r es fm̄ hūe modū oz tē vt
eē r ea q̄ sūt eēt̄ subito s̄finita r opteret ea eē sit h̄ at̄
fm̄ q̄ nos assignauimus radicē iudicāte d̄structionē
h̄mōi: q̄ cāe q̄ recipiūt h̄ sūt oēs subito nō pp̄ p̄p̄inq̄-
tatē vel elōgationē cāe p̄^a. Restat q̄ vt icēp^o eēt̄ qd̄
sit p̄ueniat ad p̄p̄inq̄tatē vel lōginq̄dozē ex eis. h̄ h̄ sit p̄
motū. Jā igr̄ fuerit mot⁹ añ motū r ille mot⁹ p̄duxit

cās ad hūc motū. Sūt igr̄ q̄s̄ duo p̄tingē^a sin at̄ redi-
bit qd̄ itez de tpe q̄ ē iter illa duo h̄ ē qz si illud tps̄ nō
l̄pleuerit mot⁹ tē ea q̄ sūt ab eis s̄finita erūt i vno istā
tē eo q̄ nō p̄t eē i instātib⁹ p̄tingētib⁹ r currētib⁹ h̄
oz vnū eē p̄p̄inq̄tus i ipsa re post elōgationē vel lōgin-
qus post p̄p̄inq̄tionē r tē illud istās vel erit finis p̄mi
mot⁹ p̄ducētis ad aliū motū vel aliqd̄ aliud. Si at̄ fu-
erit p̄ducēs ad aliū motū r fecerit d̄be eē tē ille mo-
tus q̄ ē q̄s̄ cā p̄p̄inq̄ hui⁹ mot⁹ erit p̄tingēs illū. Int̄-
ctiō at̄ hui⁹ p̄tingē^a satis intelligit p̄cipue cū nō sit poss^a
tps̄ eē iter duos mot⁹ r mot⁹ nō eē interim. Jā. n. pa-
tuit ex nālib⁹ q̄ tps̄ p̄sequit motū. h̄ tractare de on̄sio-
ne hui⁹: fac̄ nos scire q̄ mot⁹ p̄cedit motū nec t̄n̄ facit
scire an ille mot⁹ ē cā siēdi hūc motū. Jā igr̄ apte ma-
nifestū ē q̄ motus nō sit postq̄ nō fuit nisi pp̄ aliqd̄ qd̄
erat. r illud qd̄ erat nō cepit fieri nisi p̄ motū p̄tingētē
istū aliū motū. Ad cogit at̄ qd̄ fuerit illud qd̄ erat. añ-
q̄ h̄ fieret. s. an fuit it̄ctiō agētis. vel volūtas vel sc̄ia.
vel instm̄. vel nā vel acq̄sitiō vni⁹ tps̄ p̄ueniētioris
actioni q̄ alterius. vt acq̄sitiō p̄p̄ariōis vel aptitudis
recipiētis q̄ nō erat vel applicatiō p̄ p̄mētis q̄ nō erat
quocūq̄. n. fuerit suū fieri p̄debet ex motū nec p̄t ali-
ter eē nisi sic. R̄ edcam⁹ q̄ ad d̄iscutiēdū h̄ r dicemus.
q̄ si cā agēs r receptibil⁹ fuerit i seipsis sic vt nō sit ac-
tiō vel pa^o iter illas tūc necessariū erit vt interueniat
p̄p̄o inter illas duas q̄ fac̄ d̄be eē actionē r passionē.
Sz q̄tū ad agētē ē sic volūtas q̄ fac̄ d̄be eē actionē.
vel nā faciēs d̄be actionē vel instm̄ vel tps̄. q̄tū vo
qd̄ receptibile ē sic aptitudo q̄ nō erat h̄ q̄tū ad vtracq̄
est sic applicatiō vni⁹ eoz ad alt̄ez. Jā at̄ manifestū
est totū h̄ eē pp̄ aliq̄ motū. Sz q̄ agēs sit r nō rece-
pibile vllō mō h̄ ē iposs^a. p̄^o q̄ receptibile sic on̄dim⁹
nō sit nisi p̄ motū q̄ h̄z p̄tinuationē r sic mot⁹ ē añ mo-
tū. Sc̄o qz nō p̄t eē vt fiat qd̄ nō fuit q̄n̄ p̄cedat illō
eē receptibile qd̄ ē mā eueniret. n. p̄ receptibile iā eēt
r d̄eīn̄ fieret ad receptibile. Si at̄ poneret q̄ recepti-
bile ē h̄ agēs nō est: tē fier agēs r sequit illū fieri p̄ cām
h̄ntē motū sic p̄dixim⁹ r ēt qz p̄ncipiū oluz ē eēn^a quā
necesse ē eē r necesse eē ē sic q̄ d̄cqd̄ ē ab eo. necessariū
est q̄tū ad illud aliqd̄ eēt ei d̄ispō q̄ nō erat r sic n̄ eēt
necesse eē ex oib⁹ suis p̄tib⁹. Si at̄ d̄ispō q̄ sit po^a fu-
erit nō i ei⁹ eēn^a h̄ ē ei⁹ eētā sic qd̄ eoz ponūt vo-
lūtatē tē qd̄ de h̄ q̄ volūtas sit ab ipsa restabit adhuc
. s. an sit p̄ volūtatē an p̄ nāz an p̄ aliqd̄ aliud qd̄ illō
sit. Quocūq̄ at̄ posueris aliqd̄ fieri qd̄ nō erat vt po-
nes illud fieri i sua eētā vt nō fieri i sua eētā h̄ erit
aliqd̄ d̄iscrerū ab eētā ei⁹ r remanebit adhuc qd̄. Si
. n. sit i eius eētā tē ipm̄ ē variabile. manifestū at̄ fu-
erat q̄ necesse eē p̄ se ē necesse eē ex oib⁹ suis p̄tib⁹.
J̄tē si cū fuerit ea q̄ sūt d̄iscrēta ab eo fuerit ipse sicut
erat añq̄ fieret r nihil accit ei vllō mō qd̄ nō erat h̄ fu-
erit ipse sic erat cū nihil erat ab eo tē nō ē necesse aliqd̄
eē ab eo h̄ erit d̄ispō r res sic erat. vñ necessariū ē cog-
scere necessitatē eēndi ab eo an eligere eē ab eo fuerit
post p̄pter aliqd̄ qd̄ eēt mediū qd̄ n̄ erat. cū erat p̄us
nō eē r cessatio ab actiōe eius d̄ispōsitiō an h̄ nō fuerit
aliqd̄ qd̄ eēt eē eū. Hos at̄ loqm̄ur nūc de inceptiōne
eius qd̄ sit ab eo nullo mediātē an sit aliqd̄ qd̄ cepit r
p̄ illud cepit fm̄ sic d̄nt de volūtatē r volūto. Intelle-
ctus at̄ purus r verus testat q̄ eētā vna si sic erat
an cū nō erat ab ea aliqd̄ mō ēt eēt sic ex oib⁹ suis p̄ti-
bus p̄cō mō ēt nō ēt ab eo aliqd̄. Si at̄ mō factū ē vt
sit ab ea aliqd̄ tē iā p̄tingit i eētā illa it̄ctiō vel volū-
tas vel nā vel posse. vel aptitudo vel aliqd̄ aliud h̄is
sile q̄ nō erat. Quid at̄ negauerit h̄ iā d̄isceffit a vero

intellectu lingua h̄ redit ad illū p̄p̄a intentione. qm̄ qd̄ possit̄ est eē vel nō eē exit. ad effectū. nec sit electio de eo vt sit pot̄ eē vel nō eē absq̄ iudicatore vel vilitate vel alio h̄mōt. igit̄ necesse ē vt fiat aliqd̄ in hac eēntia q̄ fac̄ debere eē pot̄ cū ipsa sit agēs. Si n̄ at̄ p̄p̄o eius ad illud possit̄ erit sic erat an̄. qz si non p̄tulerit ei aliq̄ p̄p̄o adhuc eēt res h̄m̄ suā dispōnē r̄ possibilitas esset pura possibilitas h̄m̄ suā dispōnē. r̄ cū at̄ p̄tulerit aliq̄ p̄p̄o adhuc eēt res h̄m̄ suā dispōz r̄ possibilitas eēt pura possibilitas h̄m̄ suā dispōnē. Cū at̄ p̄tulerit r̄ p̄p̄o: t̄c̄ iā p̄tulerit ei aliqd̄ r̄ necesse ē vt p̄tulerit sue essentia r̄ in sua eēntia. Si. n. fuerit eē suā eēntiā restabit adhuc qd̄ r̄ nō erit illa p̄p̄o q̄sita. Inq̄rerem̄. n. p̄p̄onē q̄ fac̄ debere eē q̄qd̄ est eē suā eēntiā h̄m̄ nō fuit totū sim̄ul q̄s̄i sit vna collectio r̄ dispōnē q̄ erat an̄: cū non faceret eē aliqd̄ alioq̄n̄ exipemus de collectioe aliqd̄ r̄ oz. p̄siderare dispōnē eius qd̄ ē post illud h̄ h̄ ē absurdū. igit̄ qd̄ sit a p̄o h̄m̄ hac dictionē ē in sua eēntia r̄ h̄ ē absurdū. quō. n. p̄t̄ esse vt in eēntia eius fiat aliqd̄ r̄ a quo fiat. It̄ at̄ manifestū fuerat q̄ necesse eē p̄ se vñū est. vñ necesse ē vt q̄qd̄ cepit: sit ab eo. erit igit̄ qd̄ non erit p̄p̄o q̄sita. Nos at̄ nō q̄rim̄. nisi p̄p̄onē q̄ facit necesseario p̄m̄ū possit̄ exte ad effc̄m̄ nec fac̄ debe aliud eē. Sc̄m̄ ē at̄ q̄ necesse eē vñū ē q̄ si fuerit ab alio tūc illud ē cā p̄o r̄ adhuc restabit qd̄. bein̄ quō p̄t̄ esse vt in nicho sit hora cessandi r̄ hora incobādi r̄ in quo. erit hora diuersa ab hora. It̄ postq̄ on̄sū ē q̄ eae q̄ nō qz aliq̄ dispō p̄tulerit p̄n̄o t̄c̄ nō p̄t̄ eē quin id qd̄ sit fiat a p̄o vel p̄ nāz vel p̄ it̄entionē i illo ex voluntate vel voluntate postq̄ nō est p̄ violentiā neq̄ p̄tingēs. Si at̄ fuerit per nāz t̄c̄ variata ē nā. Si v̄o fuerit p̄ it̄entionē t̄c̄ variata ē it̄erio. Sz si fuerit p̄ voluntate ponamus illā fieri in illo vel eē discretā ab illo. Sz dico q̄ aut voluntas est ip̄m̄ facere eē aut it̄entio r̄ vilitas post eē. Si at̄ ipsa voluntas fuerit ip̄m̄ facere eē p̄ seipsam tūc q̄re nō fec̄ eē an̄. vides q̄ nō placuit sibi id facere vel aduenit hora eius aut qz potuit sup̄ illud. p̄ h̄ at̄ qd̄ nūc dico nō it̄edo qd̄ dixit aliqd̄. s. q̄ h̄ it̄errogatio inanis est eo q̄ h̄ in oi hora p̄t̄ repeti. h̄ at̄ it̄errogatio recta est id q̄ i vnaq̄q̄ hora p̄t̄ repeti r̄ seq̄. Si at̄ fuerit p̄ intentionē r̄ vilitatē. notū ē at̄ qz id cuius eē r̄ nō esse agēt̄ eēntie ē nō ē p̄ it̄entionē. q̄ at̄ agēt̄ pot̄ eē eē q̄ nō eē illud ē sibi vile. verus at̄ p̄mus qz p̄fect̄ ē eēntia t̄c̄ nō ē sibi aliqd̄ vile. It̄ p̄mus i quo p̄cedit ea q̄ incipit p̄ suā eēntiā vel p̄ t̄ps. Si at̄ p̄ suā eēntiā t̄m̄ sic vñū p̄cedit duo q̄uis sint simul h̄ motus rei morte ē vt moueat motu eius a quo mouet q̄uis sint simul. Tūc necesse ē vt vtrac̄q̄ sint simul incipiētia. s. r̄ p̄mus eternus r̄ q̄cūq̄ sc̄a sūt ab ip̄so. Si at̄ ip̄se p̄cedit nō p̄ suā eēntiā t̄m̄ sed p̄ eēntiā r̄ t̄ps videlz q̄ fuit solus r̄ non mūdus. nec mot̄ sit dubio at̄ h̄ v̄bū fuit siḡ id qd̄ p̄terit nō qd̄ ē modo p̄p̄e. sequit̄ t̄c̄ vt dicas post. igit̄ iā fuit aliq̄ factura q̄ p̄terit̄ antequā creat̄ et creaturas t̄ illa factura ē creatura ab eo. It̄ igit̄ fuit t̄ps aut mot̄ r̄ t̄ps. p̄teritū. n. aut est p̄ suā eēntiā r̄ h̄ ē t̄ps. aut est p̄ t̄ps r̄ h̄ ē motus. r̄ qd̄ ē in eo r̄ cū eo. r̄ iā manifestū est tibi h̄. Si at̄ non p̄cedit p̄ aliqd̄ qd̄ est p̄teritū hore p̄o in q̄ est factura creaturē. t̄c̄ ip̄se sit cū sua factura quō at̄ erit vt h̄m̄ positionē illoz non p̄cedat p̄ aliqd̄ horā p̄mā creaturē. Sz iā eēt ip̄se r̄ nō creatura vel eēt ip̄se r̄ creatura. Sz nō fuit ip̄se r̄ nō creatura puenit ex h̄ q̄ fuit ip̄se r̄ creatura r̄ nō suū esse an̄ creaturā. puenit ex sui eē cū creatura h̄ at̄ qd̄ fuit ip̄se r̄ nō creatura nō est ip̄m̄ esse sol̄ qz sua eēntia iā est cū creatura. It̄ at̄ fuit ip̄se r̄ nō creatura nō est suū eē cū p̄uatione crea-

ture nec ē aliqd̄ tertiu. eē. n. s̄ue eēntie r̄ p̄uatio creaturē dictū est q̄ iā fuerat qd̄ nō est mō. h. n. v̄bū. fuit p̄t̄iner in se intentionē intellectā p̄ter intellectū ex duabus p̄dictis. Cū. n. tu dixeris eē eēntiā r̄ p̄uationē eēntie nō intelliget̄ ex h̄ p̄ortas. Sed p̄t̄ intelligi cū ea posterioritas. Si. n. p̄uarent res: posset eē suū eē cū p̄uatiōne cū p̄ditioe tertia. It̄ at̄ eēntie est aliqd̄ r̄ p̄uatio eēntie est aliqd̄ r̄ qd̄ intelligit̄ p̄ fuit est eē aliud a duabus intentionibus. It̄ at̄ attribuerūt h̄ac it̄entionē creatori p̄tensam sine p̄n̄o r̄ p̄cesserūt eū antea creasse q̄lēcūq̄ q̄ putauerūt eē creaturā. Si at̄ h̄ ita eēt t̄c̄ h̄ anterioritas eēt p̄t̄itativa mēsurata r̄ h̄ est qd̄ nos vocamus t̄ps. s. p̄ortatē nō mēsuratiōne h̄ntē sitū nec stabilitatem h̄ est h̄m̄ viā successiōnis. Bein̄ si volueris p̄siderare qd̄ dixim̄ in nāl̄ib̄. vbi on̄dim̄ qz id qd̄ siḡt̄ fuit r̄ erit: p̄t̄ingit dispōnē nō p̄manēt̄. Dispō v̄o non p̄manēs est motus. Cū at̄ certus fueris de hisce q̄ p̄m̄ nō p̄cessit̄ creaturā apud eos p̄ortatē ablo. t̄m̄. h̄ p̄ortatē ip̄is i q̄ ē mot̄ r̄ corpus vel corpa. r̄ h̄i sūt heretici q̄ abstulerūt de eo sua liberalitatē. Necesse ē at̄ vt p̄cedat q̄ deus an̄q̄ creasset hūc mūdū vt potens fuit creare. aliqd̄ corpus h̄is mot̄ cuius hore r̄ t̄p̄a eēt mēsurata q̄ duraret vsq̄ ad creatiōne huius mūdi r̄ cessaret ibi vel p̄mansit vsq̄ ad creatiōne mūdi ita vt mora vni⁹ eēt lōgior mora alterius vsq̄ ad creatiōne mūdi ita vt mora vni⁹ eēt lōgior mora alteri⁹ vsq̄ ad creatiōne mūdi fuerūt illi hore r̄ t̄p̄a t̄minata vel non fuit potēs de⁹ creare aliqd̄ corpus nisi q̄n̄ incepit sed h̄ pars fa ē absurda qz fac̄ necessario de⁹ p̄mutari de po. ad ip̄otētia r̄ p̄mutari creaturas de possibilitate ad ip̄osibilitatē sine cā. h̄ at̄ ps diuidi i duo. Dico. n. necesse eē q̄ vt de⁹ potuit creare aliud corpus p̄ illud corpus qd̄ duraret vsq̄ ad creatiōne hui⁹ mūdi p̄lib̄ motib̄ vt nō potuit. absurdū ē at̄ dicere q̄ nō potuit p̄ h̄ qd̄ iā p̄dixim̄. Si at̄ potuit creare aliud tūc vel potuit creare illud cū creatiōe illius p̄m̄ corpus qd̄ su p̄a n̄saluim̄ an̄ h̄ corp̄ vt an̄ creatiōne ei⁹. q̄ at̄ potuit creare illud cū illo h̄ ē absurdū. qz n̄ ē possit̄ ip̄z icobare duas creaturas eēt motus i velocitate pueniēdi vsq̄ ad creatiōne huius mūdi. Si v̄o nō potuit creare cū illo. Sz potuit creare diuisi⁹ ab eo. s. vt p̄us vt posterio. eo: t̄c̄ i dispōne p̄uatiōis possit̄ fuit creati creaturā alicui⁹ p̄perat̄ r̄ nō possit̄ eē talia dispōne r̄ h̄ icideret p̄ortas r̄ posterioritas r̄ ita iter̄ h̄ i finitū. It̄ igit̄ ostēsa ē certitudo ei⁹ qd̄ p̄dixim̄. s. q̄ motus ē qui nō h̄z iniciū i t̄pe r̄ q̄ nō ē ei iniciū nisi ex p̄te creatoris r̄ q̄ h̄ ē mot̄ celestis. oz at̄ vt cā p̄pinq̄ p̄m̄ motus sit aīa nō intelligētia r̄ q̄ celū ē al̄ obediens deo.

Cap. ii. q̄ p̄pinqu⁹ motor celestiu n̄ ē nā nec it̄elligētia sed aīa r̄ q̄ principiū longinquū est it̄elligētia.

Item⁹ nos iā on̄dissē i nāl̄ib̄ q̄ mot̄ nō ē nāl̄ corp̄i ablo. s. corp̄i ex n̄ri h̄m̄ suā dispōnē nāl̄ eo q̄ ois mot̄ q̄ est p̄ nāz p̄t̄ separari ab eo cui inest p̄ nāz: p̄ aliqua dispōnē q̄ accit̄. Dispō v̄o q̄ separat id qd̄ ē p̄ nāz ē dispō n̄ nāl̄ sine dubo. manifestū est igit̄ q̄ ois mot̄ ē pueniēs a nā remouet p̄ dispōnē nō nāl̄ r̄ manifestū ē q̄ ois res cui ē mot̄ nāl̄ q̄ditū ē in eo sp̄ deest sibi aliq̄ ex p̄p̄onib̄ motū ip̄a p̄manēte i sua nā. Sz h̄ mot̄ q̄ deest nō aduenit nāe nisi p̄ eē dispōnē nō nāl̄ vt i q̄t̄itate sic aq̄ calefiert p̄ violentiā vt in q̄t̄itate sic debilitas san̄i p̄ insirmitatē vt i loq̄ co vt cū lapis facit̄ fur̄sū r̄ s̄it̄ motus ē in aliis p̄dica-

mētis. Cū at trāsmutatiois motus in hūi est trāsmu-
ratio dispōis nō nālis r positio sue elōgatiōis a fine.
postq̄ at res ita ē tūc motus circularis nō ē a nā. Si. n.
eēt tē cēt a dispōne nō nāli ad dispōne nālē. ad quā cū
puenisset desceret nec posset q̄tū in se est redire ad di-
spōne illā nō nālē. nālis. n. nō agit p electionē h ad mo-
dū hūentis r ad modū eius qd comitat p eēntiā. Si at
nāl eēt motus circularis: tūc ipa mouerent vlt a loco nō
nālī vlt a situ nō nālī fuga nālī ab ipō. Dīs at fuga nā-
lis ab aliq nō pōt ipa eē eadē reditū nāl ad ipm. motus
at circularis sepat ab ol pūcto r relinqt illō r sic fac in
singul pūctj r n fugit ab aliq ad que postea nō redcat.
igf motus circularis nō ē nāl h tñ ē p nāz id est suū esse
in suo corpe n ē diūsi a iudicio alteri nāe i suo corpe.
Id. n. qd mouet cōs q̄uis nō sit vrus nālē tñ res nā-
lis illi corpi nō exnea ab eo. r ē ei q̄si nā. Itē nulla vir-
tus mouet nisi mediāte ictione. Inētiario at ē itētio q̄
sentit i corpe qd mouet. Si q̄s. n. coegerit illud descer
p violētā sentiet illa ictio i eo sic resilitio vris i aq̄
submergētē pp ictionē motus. Illa igf ictio aliud est q̄
motus sine dubo r aliud ē q̄ vrus mouēs. vrus. n. mo-
uēs ē cū pscōne motus r ictiatio nō ē sic ēt ē p mōr motus
cuius motor nō cessat facer fieri in suo corpe ictionē
vnā post aliā: q̄ iectio nō phibet nā. Illa. n. nō est ala
nec ē ab extrinsecō nec hz volūtate nec electionē nec ē
possi eā moueri nisi moueat ad pte nō eminatā r cū h:
nō ē ei hūi q̄ pueniat nāe illi corpi p pū. Si at vo-
caueris hāc itētiōne nāz potis dicere q̄ cū mouet p
nāz. Sz nā eius ē fluxus ab aīa q̄ renouat fm ymagia-
tiōne aīe. Itā igf manifestū ē tibi. q̄ pncipiū motus cū nō
est nā. Sz tā oīnū fuerat nō eē p violētā. igf est p vo-
lūtate. **¶** Bico ē q̄ pncipiū sui motus p pncipiū nō pōt
ē vrus itelligibil purā q̄ nō variat nec ymaginat pti-
culariā. Nos at tā assignūmōi caplīs pcedētibz gnātr
id qd p̄inet ad cognē hūius itētiōis cū loq̄bamur q̄
motus ē itētio renouata p pōnibz r q̄ vnaq̄q̄ ps eius ē
appropata p pōne. nā nō ē ei stabilitas nec pōt eē stabi-
lis itētiōis vllō mō. Si. n. eēt stabil itētiōis opteret vt
seq̄ret illud vnō motus pmutatiōis dispōnū. Si at a nā
eēt motus eiō oz vt vnusq̄q̄ motus q̄ renouat i eo eēt
pp renouatiōne p pinq̄tat siue elōgatiōis a fine r post
finē q̄strū r oīs ps eius hz p pōne q̄ puat ab ea. id qd
eminatū ē ei de p p̄iq̄tate r puat finis. Si at nō eēt illa
renouō nō eēt renouō. f. motus. Dixit at magf p mōr qd
a stabili in q̄rū stabile: nō ē nisi stabile. Si at motus eēt
p volūtate oporteret tūc vt eēt ex volūtate renouata
p̄iculari. volūtati. n. vltis p pō ad vnāq̄q̄ pte motus
vna ē: vñ nō oz vt h motus fiat singularis pp eā. Si at
volūtate vltis eēt cā hūius motus pp aliū motū pōre eo
vt posteriorē puatū tūc puatū fac necessario esse puatū.
puatū at nō fac necessario eē aliqd q̄uis puatiōes
sint eāc puatiōis. **¶** at puatū faciat necessario eē ali-
qd h est impossū. Si vō cā motus fuerit pp aliq̄ q̄ renou-
uant. tūc qd de renouatiōe eoz remanebit adhuc qd si
renouatio fuerit nāl seq̄t incōueniēs qd supradiximō.
Sz si fuerit volūtaria q̄ pmutant fm ymagiatiōes re-
nouatas tūc h ē qd volumō. Itā igf manifestū ē q̄ vo-
lūtate itelligibil facies eē nullo mō fac de be eē motū.
pōt at putari q̄ illa volūtate ē itelligibil mobil. Itā. n.
itellectus pōt moueri de itellecto ad itellectū: cū nō fu-
erit itellectus oīno i effcū. pōt. n. itelligere p̄icularē p̄ti-
neri sub spē bilatariū r appropatiū accūtibz itellectū. f.
ad modū vltm fm qd nos tā assignūmō. igf pōt eē vt
estlem itellectū eē q̄ itelligit motū vltm r appetit eū
r deim itelligit pmutatiōne de tūno ad tūmū r app-

hēdit illos motus r eoz terminos mō itelligibili. sic tā
oīdimō r sic ē nō vsus phabimus q̄ qz motus de h ad
illud affigt incitiū aliqd vlt. ad eīmū aliud vlt cū mēsu-
ra aliq̄ descripta vlt r sic q̄sq̄ finiat circulus tūc nō ē
lōge qn estlemō q̄ renouatio motus seq̄t hūc itellectū.
Itā igf q̄ fm hūc modū nō pōt p̄leri motus circula-
ris. h. n. ip̄sio hz hūc modū ē puenies ex volūtate vlt
q̄uis sit fm modū renouatiōis r trāsmutatiōis. volū-
tas at vltis quocūq̄ fuerit nō ē nisi respctū nāe cōis in
eis q̄uis sit voluntas cū motu q̄ seq̄t volūtas cū mo-
tu. h at motus q̄ ē ab h hinc ad illud illinc nō ē portioz p-
uentre ab illa volūtate hūius motus q̄ ē illinc ad tertiū
tūmū. igf p pō oīz p̄tū motus eq̄lū singlar ad vnāq̄
q̄ illaz volūtate itelligibilitū mobiliū eadē ē. vñ nō est
ibi ps q̄ dignior sit p̄pari ad vnā illaz ymagiatiōnū ad
h vt sit eiō p pō ad suū incitiū in vna q̄si elōgauerit se a
suo incio pp possibilitatē. Nec p̄tat suū eē ab eo po-
tius eē q̄ suū nō eē fm qd oz: eē ex sua cā h. n. nō pōt eē
sic tu tā nosti. q̄no. n. pōt dici q̄ motus de. a. ad. b. pue-
niat a volūtate itelligibili r motus de. b. ad. c. pueniat
ab alia volūtate itelligibili r nō seq̄t ex vnaq̄q̄ illaz
voluntatiū aliud p̄t id qd securū ē r ecō. **¶** Am. a. r. b. r
. c. p̄siles sūt i sono. Nulla at volūtatiū vltū ē q̄ assignet
potioz. a. q̄. b. vcl. b. potioz q̄. c. igf. a. nō ē dignior assign-
ri q̄. b. ex illa r tone si fuerit itelligibil motor est nec. b.
plusq̄. c. nisi fuerit at singulare. postq̄ at illi tūmū non
assignat in itelligē sed sūt tūmū vltis tūmū: tūc nō po-
terit eē portioz motus de. a. ad. b. q̄ de. b. ad. c. Itētiū quo
poterit poni in illa volūtate r ymagina r deim aliavo
lūtate r ymagina q̄ dīant i aliq̄ qd p̄terit r vt nō ad-
hercat vni p̄po ididuo pp qd p̄sideret cū ol at h intel-
lectul nō nō est possi ponere hāc trāsmutatiōne nisi
cōem ymaginatiōne r sensui. Cū at p̄uerterimō nos
ad itellectū puz poterimō itelliget vnūsitatē motū
r p̄tes trāsmutatiōis fm qd itelligimō circulū sit. igf
fm oēs dispōnes necessariū ē vt vrus aīa sit pncipiū
p pncipiū motū q̄uis nos nō negamō ibi et eē vrus
itelligibile q̄ moueat hāc trāsmutatiōne itelligibil
sed postq̄ incitit silitudini ymaginatiōis. Sed pō in-
telligibili spoliare oībz modis variatiōis. itellectū
semp est p̄sens. siue itellectū eius sit vlt de vlt siue sit
vlt de p̄iculari quēadmodū oīdimō. Si at ita fuerit
in re: tūc cū mouet p aīam r aīa est p pncipiū pncipiū
sui motus r in illa renouat ymagi r volūtate r ipa est
mar se hēc apprehensiōne rez variabilū p̄iculariū r
volūtate eēndi ipsas res p̄icularēs r ipsa est p̄fectio
corpi celi r eius for. Si at nō eēt sic sed eēt existēs
per se oīno tūc esset itelligētia pura q̄ non variaret
nec pmutaret nec admisceret ei aliqd qd ē in pō p̄xi-
mus aut motus celi q̄uis nō sit itelligētia oportet tñ
vt sit pus co itelligētia q̄ est p̄ior cā motus celi. Itā
at nosti q̄ h motus idiget v̄tute infinita spoliata a mā q̄
nō mouet nec p itētiōne. aīa vō q̄ mouet celū est sic tā
notū est tibi corpalis p̄ueribilis variabilis nec ē spo-
liata a mā cuius p pō ad celū ē sic p pō nfc aīa aīa ad
nos cui ē vt itelligat aliq̄ mō itelligibilitate. f. cōmītra-
tiōe r oīno sue estatiōes vel q̄ vidēt estimatiōes sūt
certe r eiō ymagiatiōes r q̄ vidēt ymagiatiōes se sic ē
itellectus actus i nob q̄ oīno int̄it corpi. Sz p mōr mo-
tus eiō ē vrus liba a mā oīno r oīno r postq̄ nō ē pos-
sibile eā moueri vllō mō in q̄rū ipa mouet r fac varie-
tates r ē liba sic tā tibi inouit h r oz vt r ipa moueat
quēadmodū motor mouet medtāre motu alteriō mo-
toris q̄ ē actor motus ab incio suo q̄ variat pp eā r h ē
motus quo mouet motor motoris. Id aut qd mouet

motu sine variatione sui nec p intentione nec p des-
 deriu idē finis z intētio quā itēdit id qd mouet z idem
 amari in q̄ru est amari z ipm est bonitas ap amantē.
 Sed dico qd oē qd mouet motu nō violēto ad aliqd ē
 z desideriu alicuius est. adēo q nāc ēt est desideriu rei
 nālis z h est p̄co eēntialis corpi vel i sua for^a vel i suo
 vbi vel in suo situ. desideriu vō volūtaris est aliqd vo-
 lūtariū. vel volūtas alicui⁹ rei q̄sire sensibilibs sic sua-
 uitas vel estimabil ymaginabil sic victoria vel opina-
 bilis sic bonitas purata. Inq̄sitor aut suauitatis est
 voluptas z inq̄sitor victorie est ira z inq̄sitor bonitatis
 est opinio putate. Inq̄sitor vō bonitatis pure z vō ē
 intellect⁹ z h inq̄sitor vocat electio. voluptas vō. z ira
 nō sunt pueniētia sube corpis qd non variat nec parit
 qd nō psequit ad dispositionē icōueniēte vt ab ea itez
 rediēs ad dispositionē cōueniēte delectet aut vt velit
 vlcisci pp id qd ymagiat vñ irascit. p̄sertim cū ois mo-
 tus ad suauitatem vel ad victoriā finit⁹ sit z ēt qz plura
 eaz q̄ putant nō pmanēt putata semp. Necesse est iḡ
 vt pncipiū huius mot⁹ sit electo vel volūtas bonitatis.
 vō. z necesse ē ēt vt illa bonitas sit q̄ possit acq̄ri p mo-
 tū z puenire ad eā vt si bonitas cui⁹ h̄s̄tātia possit acq̄-
 ri villo mō h̄ sit remota ab eo z neccio illa bonitas sit de
 p̄fectionib⁹ sbe q̄ mouet vt acq̄rat eā p motū. Sin at
 cessabit mot⁹ nec poterit tūc moueri ad agendū aliqd
 q̄ acq̄rat p̄cōnē. quēadmodū est nā ei⁹ q̄ vult eē larg⁹
 vt pp ea laudet vel honestet actiōes suas. ad h̄ vt fiat
 habit⁹ honestatis aut vt fiat nobilit⁹. Id. n. qd sc̄m ē acq̄-
 rit suā p̄cōnē ab eo a q̄ sc̄m est. Incōueniēs est iḡ vt
 ecō⁹ pficiat sbaz sui agētis. p̄cō. n. cāti i ferior ē p̄cōne
 cāe agētis. Id aut qd i ferio est nō acq̄rit id qd nobili-
 us z digni⁹ est. h̄ fortasse id qd inferio est p̄par nobilit⁹
 ri suū instm⁹ z suā mām quāq̄ ipm nobilit⁹ hēat eē i ali-
 q̄ rez pp aliq̄ cām. laudatio aut q̄ nos inq̄rim⁹ z ap-
 petim⁹ est p̄cō nō certa h̄ putatiua. hitus vō honesti
 quē acq̄rim⁹ p actionē cā nō ē actio factio p̄hibet ei⁹
 p̄tū z adaptat ad illū vel accit h̄ hitus a sba pficiente
 alas hōsum q̄ ē itelligētia agens vel sba alia ei p̄silit z
 h̄ h̄ calor ipat⁹ est actio eēndi vires aīales h̄m qd est
 p̄pans mām nō faciēs eē. It̄at h̄mo nō ē nisi de eo qd
 fac̄ eē z oio cū fuerit actio p̄pas ad h̄ndā p̄cōnē tē cū
 fuerit h̄ta p̄cō finit⁹ mot⁹. restat iḡ vt bonitas i q̄si-
 ta p motū sit exis p̄e cui⁹ nā nō ē vt app̄hēdat. Dē m
 at bonitatem cui⁹ h̄ ē nā nō i q̄rit intellect⁹ nisi vt assit ei
 h̄m qd sibi possit. assitari vō et ē itelligere de se qd nō ē
 illi s̄le. z iō ozt p̄maneat sp̄ h̄m qd p̄cōnis eē sbe ei⁹
 i suis v̄sponib⁹ z comitātib⁹ ad modū illū cui potuit
 acq̄ri sua p̄cō vltia initio suo z deīn assit ei i p̄seuerā-
 tia: cut at nō potuit acq̄ri sua p̄cō i inuō suo p̄plet i ei⁹
 assitatie p motū certitudo at hui⁹ est q̄ motor celestis
 corpis mouet a v̄tute i finita. v̄tus at q̄ est sue aie cor-
 p̄e finita est. In q̄tū at itelligit h̄m: s̄uit de ei⁹ fluit
 z v̄tute sup eā sp̄ fluit sup z sit ipa q̄si h̄ns v̄tute i finita.
 Sed intellectū de cui⁹ iule z v̄tute fluit s̄t corp̄ cele-
 ste est i suba sua h̄m suā p̄cōnē vltimā eo q̄ nō remāsit
 in sua suba aliqd qd sit i po^a. S̄it ē z h̄ i q̄ritate. sua z
 q̄litate. Sed i suo vbi z situ h̄z qd h̄m secutū ē est suū
 eē de sitib⁹: stabile nō est. It̄ qd ipm eē in situ aliq̄ vel
 nisi sit digni⁹ sbe sue quā i situ alio vel vbi i suo timo.
 Nulla. n. ps cursus celi v̄l stele digni⁹ ē occurrere si-
 bi vel alicui sue pri. q̄ alia ps. Cū. n. fuerit vna pre in
 effectu erit i alla pre i po^a. It̄ iḡ accit sbe celi qd est i
 po^a sui situs z vbi. assitatio vō bonitati vltie fac̄ debe
 sp̄ pmanere i p̄cōne q̄ plenior eē p̄ rei sp̄. Et qz h̄ nō
 s̄uit possit corpi celesti i vno tm̄ retinuit in sp̄e z p suc-

cessionē. fact⁹ est iḡ mot⁹ retinēs de hac p̄cōne id qd
 fuit. possit cuius pncipiū est desideriu assitandi bonita-
 ri vltie i pmanē⁹ i p̄cōne vltia h̄m possibilitate sua. p̄n-
 cipiū at hui⁹ desideriu ē id qd itelligit de eo. Cū aut tu
 p̄sideraueris dispōm corp̄ nāliū i suo desiderio nāli
 ad eēndū i effectu z i suo vbi nec miraberis esse corp̄
 desiderās tali desiderio vt sit i aliq̄ suoz situū i q̄ po^a ē
 ip̄ze z vt sit v̄tute q̄ p̄fectior eē p̄t z vt sit motū z p̄-
 p̄. Et ex dispōmib⁹ z diurnitate sui cursus seq̄t ip̄z
 assitari h̄⁹ h̄m qd ab alio fluit bonitatis nō q̄ ille sint
 itētio ei⁹ ita vt mot⁹ sit pp illas h̄z qz itētio ei⁹ est assita-
 ri h̄⁹ h̄m qd possit ē vt sit h̄m qd p̄fectior eē p̄t i seip̄o.
 q̄tū ad h̄ q̄ seq̄t illū z q̄tū ad h̄ assitari h̄⁹ z q̄tū ad ea q̄
 pueniūt ab illo post illū iḡ mot⁹ erit pp illū pncipali
 itētiōe: dico q̄ ex ip̄o desiderio assitandi h̄⁹ h̄m qd ē
 in effectu puenit mot⁹ celestis ad modū q̄ res puenit
 ab ymagiatōe q̄ fac̄ illā debē eē quīs illud nō itendat
 ab ip̄o pncipali itētiōe. h. n. ē ymagi⁹ ei⁹ qd ē i effectu iḡ
 inq̄rit ab eo id qd i effectu ē p̄fectio. Sed qz h̄ nō est ei
 possit i vno idiuuiduo iō ē p̄ successionē z h̄ est mot⁹. Cū
 .n. vni idiuuidū durat nō acq̄ret ei aliud p̄sile h̄ h̄ p̄-
 manet sp̄ i po^a. D̄hor⁹ iḡ seq̄t illā ymaginatōnē h̄m
 h̄uc modū nō q̄ h̄ sit ei⁹ itētio pncipalis quīs illā yma-
 ginatōnē vna sequat ymaginatōes p̄ticulares q̄s di-
 cūq̄ z distinguim⁹ h̄m qd pueniūt nō h̄m intētiōnē
 pncipalē z illas ymaginatōes p̄ticulares sequent mo-
 tus q̄b⁹ pmutant situs. mot⁹ aut est p̄fectio q̄ maior h̄
 esse p̄t. iḡ desideriu h̄mū est id qd d̄ixim⁹. cetera vō
 q̄ sequunt illud: sunt flux⁹. hitis at reb⁹ iueniant s̄itia h̄
 a longe i n̄tis corp̄ib⁹ q̄ nō oio p̄pant eis. quīs aliq̄ru
 lū p̄formēt eis. v. g. cū desideriu fuerit vehemens ad
 acq̄rēdū qd amat vt aliud sequent illud tūc i nob yma-
 ginatōes h̄m qd acciderit q̄s sequet mot⁹. nō mot⁹
 q̄ sunt apud ip̄m desideratū. S̄z mot⁹ apud aliqd aliū
 in via z cursu ei⁹ in eo qd p̄p̄nque fuerit de illo iḡ
 motus celestis sit volūtaris z desiderio h̄m h̄uc modū.
 huius aut mot⁹ pncipiū: ē desideriu z electio nō at vt
 mot⁹ sit id qd itēdit pncipit h̄m. motus est q̄si. h̄mū
 aliqd angelicū vel celeste. nō ē at de p̄dōne mot⁹ volū-
 tarii vt sit itētiō i se. S̄z cū v̄tus desideratiua fuerit vt
 desideret aliqd puenit ei ex ea ip̄sio p̄ q̄ mouent mē-
 bra z aliq̄n mouet sic qd p̄t puenire ad id qd itēdit ali-
 q̄n alio mō p̄sili vel pene eodē cū fuerit h̄ p̄ ymagina-
 tiōnē suē itētiō sit aliqd qd assit ei⁹ sit assitari ei i fa-
 ciēdo qd fac̄ vt i se. Cū iḡ delectatio puenit ad itel-
 ligēdū h̄mū pncipiū z ad id qd itelligit de eo vel app̄-
 hēdit de eo h̄m modū itelligibile vel aīalē tē occupata
 circa h̄ retrahet ab oī alia re z ab oī alio mō h̄ tm̄ pue-
 niat ex h̄ id qd ē i ferio: eo i ordie z h̄ ē desideriu assitari
 ei h̄m possibilitatē seq̄t iḡ i q̄sitor mot⁹ nō i q̄tū ip̄e est
 mot⁹. h̄ i q̄tū ē id qd d̄ixim⁹ z seq̄t h̄ desideriu amor z
 delectatio q̄ fluit ab eo z h̄ p̄cō fluit a desiderio. iḡ h̄m
 h̄uc modū h̄mū pncipiū mouet corp̄ celest. ex hitis iḡ
 oīb⁹ tā māifestū ē tibi ēt q̄ maḡ h̄mū cū d̄ix celū moue-
 ri p suā nām qd voluit itelligi z cū d̄ixit ēt moueri p
 alam. qd ēt voluit itelligi z cū d̄ixit ēt moueri illū p̄v̄tu-
 tē i finitā vel moueri sic amans mouet ab amato qd
 voluit itelligi. nec est i nobis ei⁹ ietas. Itē tu scies
 q̄ sba hui⁹ bonitatis amate p̄me vna est nec p̄t eē vt
 motor h̄mū vniuersitatis celoz sit plusq̄ vno. qz iḡ
 vnaq̄q̄ speraz celoz hēat motorē p̄tū p̄p̄nqui z
 desideratū amatū p̄tū h̄m qd vidit maḡ h̄mū iō qz
 secuti s̄t eū ex sapiētissimis p̄p̄areticis nō remouēt
 mltitudinē nisi a motor vniuersitat⁹ z attribuerūt mltitu-
 dinē motorib⁹ sepatis z non sepaj q̄ sunt p̄tū vniū.

cuiusq; eoz. posuerunt igitur hunc ex separtis p[ro]p[ri]is id q[uo]d mouet sp[irit]u[m] p[ri]m[um] que h[ab]et eos qui p[re]cesserunt tholomeu[m] est sp[irit]u[m] fixar[um] stellar[um] sed h[ab]et eum q[ui] p[ri]us est in sciēt[ia] q[uo]s docuit tholomeus est sp[irit]u[m] p[ro]ter eā r[ati]o circū dās eā nō stel-
lata r[ati]o post hāc est motor spe sequētis p[ri]m[um] h[ab]et diuersi-
tate duar[um] s[er]i[er]u[m] r[ati]o s[er]i[er]u[m] infer[er]u[m]. Isti igit[ur] viderunt
q[uo]d motor vniuersitatis est quiddā r[ati]o post eum vnaq[ue]q[ue]
sp[irit]u[m] habet aliū motore p[ro]p[ri]u[m]. mag[is] v[er]o p[ri]m[us] posuit
nūm sp[irit]u[m] q[ui] mouent r[ati]o h[ab]et q[uo]d appuit ei i suo t[em]p[or]e r[ati]o nu-
mer[um] eaz sequit nūm p[ri]ncipioz separtoz. Qu[od] aut[em] firm[us]
est in viciis suoz socioz manifestat r[ati]o d[icit] i sua epl[ist]a q[ui] est
de p[ri]ncipiis olum q[uo]d motor vniuersitatis celoz v[er]o est
nec p[ot]est esse plures q[ui]s vnaq[ue]q[ue] sp[irit]u[m] h[ab]eat motore p[ro]-
p[ri]u[m] r[ati]o amatu[m] p[ro]p[ri]u[m]. Qui at[er] exposuerit libros p[ri]m[us] ma-
gistr[us] i b[er] b[er]uitate q[ui]s non profunde intelligeret r[ati]o
ap[er]te dixit cuius h[ab]et it[er]tio q[uo]d melius r[ati]o dignius est e[ss]e
v[er]u[m] p[ri]ncipiū motus vniuersitatisq[ue] celi q[ui] est in eo r[ati]o esse
p[ri]ncipiū motus p[ro]p[ri]u[m] illi i q[ui]t[ur] est amatu[m] separtu[m] r[ati]o isti
duo ex antiquiorib[us] discipulis magistr[us] p[ri]m[us] sūt mag[is]
circa eq[ui]tate vie r[ati]o argm[en]t[um] h[ab]et fac[er]e e[ss]e necessariū. Cer-
tificariū est. n. nobis ex doctrina almagesti q[uo]d motus r[ati]o
spe celestes sunt multi r[ati]o diuisi i plaga r[ati]o velocitate r[ati]o tar-
ditate. o[ra]z igit[ur] v[er]o vnicuiq[ue] motu[m] sit motor alius ab eo q[ui]
est alterius r[ati]o desiderariū sit aliud vni[us] q[ui] alteri[us] alio-
q[ui]n[on] e[ss]e e[ss]e d[icit]se plage r[ati]o velocitas r[ati]o tarditas. It[em] at[er]
o[ra]ndim[us] q[uo]d h[ab]et desiderata. sunt bonitates pure r[ati]o separe a
mā r[ati]o q[uo]d motus r[ati]o spe o[ra]z d[icit]at in desiderio p[ri]m[us] p[ri]nci-
p[ri]i r[ati]o p[ro]ueniūt o[ra]z i diuturnitate r[ati]o reuolutiōe mot[us].

Cap[itu]l[um]m tertiu[m] q[ui]liter p[ro]ueniūt actiones a p[ri]ncipiis
altiorib[us] v[er]o p[ro] h[ab]et sciat q[uo]d opteat sciri de motorib[us] sepa-
tis intellectis p[ro]pter se r[ati]o desideratis.

Ertificemus h[ab]et r[ati]o apiam[us] illud h[ab]et aliud eroz
d[icit]at d[icit]es quosdā h[ab]et fuisse q[ui] q[ui] audierūt
q[ui]b[us] iustioris ex p[ri]ncipiis antiq[ui]s d[icit]es q[uo]d di-
uersitas h[ab]et motuū r[ati]o h[ab]et plagaz v[er]o esse p[ro]p[ri]e it[er]tione
gnāndi res corruptibiles q[ui] sunt sub sp[irit]u lune r[ati]o nō sol[us]
q[ui] audierūt illū sed e[ss]e q[ui] cognouerūt argu[er]e q[uo]d mor[us] ce-
loz nō p[ot]est e[ss]e p[ro]p[ri]e aliq[ui]d nisi p[ro]p[ri]e seip[s]u[m] r[ati]o q[uo]d nō p[ot]est e[ss]e p[ro]p[ri]e
sua cāta voluerūt r[ati]o cordare v[er]o r[ati]o s[er]i[er]u[m] d[icit]es v[er]o ipe
mor[us] nō sit p[ro]p[ri]e id e[ss]e est sub luna sed v[er]o assilēt bonitati
p[ro]p[ri]e desiderado eā diuersitas v[er]o motuū est ob h[ab]et v[er]o id
q[uo]d sit ex vnaq[ue]q[ue] eaz in mudo g[ra]m[ma]tis r[ati]o corruptionis
d[icit]at tali diuisitate p[ro]p[ri]e q[uo]d disponat p[ro]p[ri]e manē[re] specierū. Sic
si aliq[ui]s vir bonus velit ire p[ro]p[ri]e negociū suū ad aliq[ui]e
loc[us]. r[ati]o offendar[is] i duas vias quaz vna est p[ro]p[ri]e r[ati]o p[ro]pen-
diosior ad locū sui negocii r[ati]o in alia est h[ab]et q[ui] meret sibi
b[on]u[m] fieri. ipe v[er]o h[ab]et iudiciū sue bonitatis. eligit ire hac
sc[ri]ba via q[ui]s non fuerit motus eius ad h[ab]et v[er]o p[ro]desset
ali[us] h[ab]et v[er]o sibi p[ro]p[ri]e r[ati]o dixerūt q[uo]d s[er]i[er]u[m] est mor[us] vniuersitatisq[ue]
celi nō. n. est nisi v[er]o duret semp[er] h[ab]et suā p[ro]p[ri]e cōnē vltimā.
mor[us] v[er]o ad h[ab]et p[ro]p[ri]e vel ad h[ab]et r[ati]o huius velocitaz vel
illius d[icit]at v[er]o p[ro]p[ri]e aliū a se. p[ri]m[us] igit[ur] q[uo]d dicem[us] h[ab]et h[ab]et. n.
q[uo]d si corpib[us] celestib[us] p[ro]p[ri]e esse it[er]tio aliq[ui] i suis morib[us]
p[ro]p[ri]e res creatas tūc est illa it[er]tio i eligēda p[ro]p[ri]e r[ati]o e[ss]e possit
fieri h[ab]et r[ati]o accidet h[ab]et p[ro]p[ri]e ip[s]i morū. p[ot]est aut[em] aliq[ui]d d[icit]e q[uo]d p[ro]p[ri]e
quiere s[er]i[er]u[m] p[ro]p[ri]e fieret eis bonitas q[ui] e[ss]e et p[ro]p[ri]e nec mo-
tus obellet ei in esse r[ati]o p[ro]desset aliū p[ro]p[ri]e se r[ati]o neutru[m] eo-
rū e[ss]e et facilius vel difficilius q[uo]d alter[us]. sed de eis eli-
git id q[uo]d est vtilius. Si aut[em] fuerit cā p[ro]p[ri]e h[ab]et q[uo]d mo-
tus eoz est ad h[ab]et p[ro]p[ri]e aliis remouēdo it[er]tione eoz i
agendo p[ro]p[ri]e aliud q[uo]d est cāru tūc h[ab]et cā e[ss]e i sp[irit]u it[er]tione eli-
gēdi plagā. Si aut[em] h[ab]et cā nō p[ro]p[ri]e h[ab]et it[er]tione eli-
gēdi plagā ita e[ss]e nec p[ro]p[ri]e h[ab]et it[er]tione mor[us]. S[er]i[er]u[m] est

dispo in it[er]tione velocitatis r[ati]o tarditatis. nō est at[er] h[ab]et p[ro]p[ri]e
ordinem fortitudinis r[ati]o debilitatis in circul[is] ex ordine
eoz. s. alioz sup[er] alia h[ab]et sup[er]ius r[ati]o inferius ita v[er]o p[ro]p[ri]e ea
h[ab]et ascribat eis sed h[ab]et est diuersum. B[er]ica aut[em] q[uo]d nullus
eoz p[ot]est esse p[ro]p[ri]e generata nec p[ro]p[ri]e it[er]tione mor[us] nec p[ro]p[ri]e
it[er]tione plage motus nec p[ro]p[ri]e m[er]surationē velocitaz
r[ati]o tarditatis nec p[ro]p[ri]e it[er]tione agēdi aliq[ui]d p[ro]p[ri]e illa. o[ra]z. n.
it[er]tio est p[ro]p[ri]e id q[uo]d intendit r[ati]o est minoris esse q[uo]d id q[uo]d
intendit. o[ra]z aut[em] p[ro]p[ri]e q[uo]d est aliud est p[ro]p[ri]e sc[ri]ba esse q[uo]d illud
aliud i q[ui]t[ur] ip[s]u[m] r[ati]o illud aliud sūt h[ab]et q[uo]d sunt q[ui] p[ro]p[ri]e ip[s]u[m]
p[ro]p[ri]e aliud eo mō effendi q[ui] d[icit]at ad it[er]tione. Impo-
est aut[em] v[er]o p[ro]p[ri]e sc[ri]ba esse acq[ui]rat ab eo q[uo]d est vtilius. igit[ur]
nullo mō est ei certa it[er]tio cāru sed putata. Si aut[em] it[er]t-
io e[ss]e acq[ui]rens r[ati]o tribuens esse q[uo]d est p[ro]p[ri]e sc[ri]ba eo in
esse p[ro]p[ri]e h[ab]et aut[em] q[uo]d necessariū est nō intelligit nisi id cui[us] in-
tentio est p[ro]p[ri]e ei r[ati]o attribuens sibi suū esse q[uo]d est aliū
sic medicus est sanitari. medicus. n. nō d[icit]at sanitarē sed
p[ro]p[ri]e ad eā n[ost]rā r[ati]o instr[um]m[en]t[um]. n. n. attribuit sanitarē nisi
p[ri]ncipiū q[uo]d est excellentius sanitarē r[ati]o h[ab]et est q[uo]d d[icit]at m[er]o
o[ra]z suas formas cuius e[ss]e n[ost]rā q[uo]d n[ost]rā. alioq[ui]n
aut[em] intēdēs fallitur i sua it[er]tione. s. cū nō intēdit id q[uo]d
nobilius est intēdere r[ati]o tūc it[er]tio p[ro]p[ri]e h[ab]et nō est recta sed
errornea. Sed q[ui] h[ab]et o[ra]z s[er]i[er]u[m] eger p[ro]p[ri]e r[ati]o certificatio-
ne q[ui] sunt in ea q[ui]nes q[ui] nō soluunt nisi v[er]o b[er]is sufficiēti-
bus iō redibimus ad viā euidentiorē r[ati]o d[icit]em[us] q[uo]d o[ra]z
it[er]tio aliq[ui]d intēdit. sed q[ui] est intelligibilis est illa cū id
q[uo]d intendit ab intēdere dignius est intēdēt[ur] esse q[uo]d nō
esse ab eo alioq[ui]n e[ss]e vana. Id aut[em] q[uo]d dignius est rei
acq[ui]rit aliq[ui] p[ro]p[ri]e cōnē. s. si fuerit p[ro]p[ri]e certitudine erit certa.
Si v[er]o fuerit p[ro]p[ri]e putationē erit putatiua sic meritū lau-
dis r[ati]o o[ra]z r[ati]o potestatis r[ati]o diuturnitas fac[er]e q[ui] h[ab]et r[ati]o h[ab]et h[ab]et h[ab]et
s[er]i[er]u[m] sunt p[ro]p[ri]e cōnē putatiue. Sed lucru[m] vel salus vel
g[ra]t[ia] diuine adeptio vel futuri mundi bonū meritū h[ab]et
h[ab]et s[er]i[er]u[m]. It[er]t[ur] p[ro]p[ri]e cōnē v[er]o q[ui] nō p[ro]p[ri]e solū intēdē
r[ati]o. igit[ur] o[ra]z it[er]tio nō est p[ro]p[ri]e illa p[ro]p[ri]e cōnē. Illa. n. q[ui] vana
est v[er]o e[ss]e p[ro]p[ri]e h[ab]et. In illa. n. est delectatio vel refrigera-
tio vel aliq[ui]d b[er]i[er]u[m]. absurdū e[ss]e aut[em] v[er]o cāru cui[us] e[ss]e p[ro]p[ri]e sc[ri]ba
p[ro]p[ri]e cāru acq[ui]rit cāru p[ro]p[ri]e cōnē quā nō h[ab]et. Ea aut[em] i q[ui]b[us]
putat q[uo]d cāru acq[ui]rit sue cāru p[ro]p[ri]e cōnē falsa sunt vel fal-
lancia. Qui aut[em] p[ro]p[ri]e h[ab]et ea q[ui] p[ro]p[ri]e sc[ri]ba sunt nō p[ro]p[ri]e
tur p[ro]p[ri]e d[icit]at h[ab]et r[ati]o soluer[is]. Si q[ui]s aut[em] dixerit q[uo]d bonita-
tes faciūt debere h[ab]et bon[us]. n. fac[er]e acq[ui]rit bonitaz d[icit]em[us]
v[er]o bon[us] acq[ui]rit bonitaz nō h[ab]et viā it[er]tione. r[ati]o i q[ui]t[ur] d[icit]at
v[er]o sit h[ab]et h[ab]et. faceret debere e[ss]e p[ro]p[ri]e cōnē. o[ra]z. n. i q[ui]t[ur] d[icit]at
tentio de aliq[ui] est i q[ui]t[ur] de eo q[uo]d nō h[ab]et intēdēs. sed q[uo]d
diu nō est r[ati]o nō intēdit nō est id q[uo]d cōueniētius est intē-
dēt[ur] r[ati]o h[ab]et est p[ro]p[ri]e sc[ri]ba. bonitas. n. nō p[ot]est esse q[ui]n vel sit cir-
ca ens. absq[ue] hac it[er]tione r[ati]o tūc h[ab]et it[er]tio nō fac[er]e eā e[ss]e vel
sit sic q[uo]d suū e[ss]e h[ab]et it[er]tione r[ati]o suū nō e[ss]e a bono erit ea
d[icit]at. igit[ur] bonitas nō fac[er]e debere e[ss]e h[ab]et it[er]tione r[ati]o dispo
alioz comitātū bonitaz q[ui] comitant eā vel nō erit p[ro]p[ri]e
ip[s]u[m] nec p[ro]p[ri]e it[er]tione q[ui] sit it[er]tio h[ab]et dispo[n]tis v[er]o erit q[uo]d
p[ro]p[ri]e h[ab]et it[er]tione p[ro]p[ri]e sc[ri]ba d[icit]at r[ati]o p[ro]p[ri]e sc[ri]ba. h[ab]et it[er]tio erit
cā p[ro]p[ri]e cōnē d[icit]at r[ati]o sue ex[er]tie n[on] cāru illi. **C** Si q[ui]s at[er]
dixerit q[uo]d h[ab]et assilari cāru h[ab]et h[ab]et q[uo]d bonitas ei[us] d[icit]at aliis
r[ati]o v[er]o sit bonū h[ab]et q[uo]d sequit post eā v[er]o p[ro]p[ri]e uenit ab eo. B[er]i-
cā q[uo]d h[ab]et q[uo]d v[er]o h[ab]et p[ro]p[ri]e sed h[ab]et v[er]o it[er]tione nō e[ss]e ita. assilari
. n. illi. est nō intēdere aliq[ui]d sed facere p[ro]p[ri]e seip[s]u[m]. r[ati]o q[ui] ipe
est h[ab]et h[ab]et modū s[er]i[er]u[m] cōueniētia olum sapiētū. acq[ui]sitio
. n. p[ro]p[ri]e cōnē p[ro]p[ri]e it[er]tione. d[icit]at est ab assilari illi nisi
inter i dixerit q[uo]d h[ab]et it[er]tio est q[ui]d d[icit]at r[ati]o h[ab]et est p[ro]p[ri]e it[er]tione
sc[ri]ba ad modū p[ro]p[ri]e sc[ri]ba. v[er]o necesse e[ss]e i electiōe pla-
ge e[ss]e id q[uo]d it[er]tione p[ro]p[ri]e e[ss]e q[ui]d d[icit]at r[ati]o vtilitas p[ro]p[ri]e
e[ss]e p[ro]p[ri]e illi q[uo]d it[er]tione igit[ur] plaga e[ss]e nō it[er]tione p[ro]p[ri]e it[er]tione
q[ui]t[ur] ad ip[s]u[m] q[uo]d sequit. S[er]i[er]u[m] opteret ibi e[ss]e p[ro]p[ri]e cōnē i e[ss]e

rei q̄ sequeret illā vtilitatē quousq̄ possit assilari p̄o.
 Nos at̄ nō phibem⁹ motū esse id q̄ intendit̄ p̄ncip̄r
 ad assilādū se eēntie p̄mi h̄m modū quē diximus h̄ nō
 assilari eēntie p̄mi sic it̄tio fa h̄m q̄d fluit ab eo eē post
 q̄ it̄tio p̄ aliud est. s. vt speculet̄ sursum. sed speculari
 deorsum est respect⁹ vt it̄tio sit ad plagā ad h̄ vt sua
 assilatio cū p̄o sit assilatio i pueniēdo res ab ip̄o h̄ pos-
 set p̄cedi i ip̄a electiōe mot⁹. igit̄ mot⁹ eē pp̄ id q̄d ē in-
 ferio vt fluat ab eo eē nō assilari ei i q̄tū ē p̄cōm esse r
 amarū ei⁹. h̄ at̄ nō est sue eēnt̄ nisi i q̄tū est sua essentia
 r sic res esse ab eo nihil ageret q̄tū ad nobilitatē sue
 eēnt̄ r p̄cōnē. sed ageret q̄tū ad h̄ vt ip̄e h̄m suā p̄cō-
 nē sit id q̄d nobilit⁹ est r i q̄tū fluit ab eo esse vniūlitatē
 nō inq̄rēdo nec intēdēdo. oz igit̄ vt sit ei desiderii ad il-
 lū pp̄ assilādū iux̄ hāc formā nō q̄ p̄cō p̄mi pendeat
 ex eo. ¶ Si q̄s at̄ dixit q̄ sic p̄t esse vt corp⁹ celeste
 acq̄rat bonitatē r p̄cōnē p̄ motū r mot⁹ est ei actio q̄
 inrēdit̄ sit est i oib⁹ suis actionib⁹ r̄ndēbim⁹ ad h̄ q̄
 mot⁹ nō acq̄rit p̄cōnē nec bonitatē alioq̄m cessaret ap̄
 eū sed est ip̄amer p̄cō q̄ assignauim⁹ r est certa p̄ma-
 nētia sue sp̄ei q̄ est possit̄ esse corpi celesti i effectu eo q̄
 nō est possit̄ p̄manē aduidui h̄ igit̄ mot⁹ nō est s̄tis ce-
 teris motib⁹ q̄ h̄rūt p̄cōnes ex se. s. h̄ mot⁹ p̄fic̄ id q̄d
 mouet̄ p̄ ip̄m. ¶ Ip̄e. n. est p̄manē sitū r locorū h̄m suc-
 cessione. oz at̄ vt redcam⁹ ad id q̄d diuissimus at̄ ea. cū
 oñdīm⁹ quō h̄ mot⁹ seq̄t̄ ymaginātionē desideratā r q̄
 h̄ mot⁹ s̄tis est p̄manē. ¶ Si q̄s at̄ dixerit q̄ h̄ dictō
 phibet eē intētiōē r curā eē gn̄atorū r dispōm̄ sapien-
 tissimā q̄ ē i nob̄ nos dicem⁹ postea q̄ remouebit hāc
 q̄nē r faciem⁹ sc̄ri curā r intētiōē creatoris cura. oē
 q̄d est quō est r cura ois cāe ei⁹ q̄d est post ip̄m q̄r ē r
 gn̄atorū q̄ sūt apud nos quō est cura p̄o p̄n̄ r cāp̄ q̄ sūt
 in me⁹. ¶ It̄. n. oñsū est tibi ex h̄is q̄ p̄dixim⁹ non posse
 aliq̄ cāp̄ p̄fici p̄ cātū eēntiā nisi acc̄ntaliē r q̄ ille non
 it̄dunt̄ aliq̄d agere pp̄ cātū quousq̄ placeat eis r sciāt
 illud. sed sic aq̄ it̄rigidat̄ p̄ seip̄az i effectu ad p̄seruādā
 suā sp̄em nō vt it̄rigidat̄ aliq̄d aliud ex se sed p̄seq̄t̄ vt i-
 frigidat̄ aliud ex se. r sic ignis calefac̄ p̄ seip̄m i effectu
 ad p̄seruādā suā sp̄em nō vt calefaciat aliq̄d aliud ex se
 sed p̄sequit̄ vt calefaciat aliud ex se. vtus q̄q̄ appetit̄
 ua desiderat̄ delectari coitū ad repellēdū supflū r cō-
 plet̄ ei⁹ delectatio nō vt p̄ illū fiat s̄tis. Sanitas ē fa-
 nitas p̄ seip̄am nō vt p̄sit i firmo. sed p̄seq̄t̄ eā p̄desse i
 firmo sic ēt est i cāis p̄cedētib⁹. S. i ibi est ei⁹ p̄p̄chē-
 sio q̄ sit r cognitio q̄r est eis ordinatio r hoitas r q̄r ē
 sic v3 sed i istis nō. postq̄ at̄ ita est i re tē cor⁹ celestia si
 cōdicauerūt i motu circulari nisi pp̄ desiderii amari cō-
 munitis. ¶ Nec sunt diūsa nisi q̄ cor⁹ p̄n̄ amata deside-
 rabilia post illō p̄mū sūt diūsa. ¶ It̄ q̄ si dubitauerim⁹
 quō ex vnoq̄q̄ desiderio debeat eē vtus h̄m hāc dispo-
 sitionē iō debeam⁹ sp̄ediri ad cōq̄scedū q̄ motus sunt
 diūsi pp̄ diūstratē desideratorū. ¶ Remāst̄ at̄ nob̄ q̄ddā
 ad estimādū. s. an desiderata diūsa sint cor⁹ nō it̄elligē-
 tie separe ita videt̄ vt cor⁹ q̄d est vilius velit assilari
 corpi q̄d est pus r nobilius sicut putauit vn⁹ ex p̄eci-
 p̄tis modernorū phophariū sarracenorū q̄ deturpauit
 phiā q̄m nō intellexit̄ it̄tione antiquorū. ¶ Dico igit̄ h̄ eē
 absurdū q̄m assilari ei fac̄ debere h̄ie motū illi p̄s̄te r
 plagā ē sine quā it̄dit. Si at̄ aliq̄d sp̄edierit ne possit
 asseq̄ ordīnē illi nō faciet debere h̄ nisi debilitas actio-
 nis. nō diūstas actiōis videt̄ vt sit h̄ ad vnā plagā et
 illud ad plagā r illud ad aliā. ¶ It̄ p̄. n. dicit q̄ cā huius
 diūstatis sit nā illi corpi q̄si nā corpi repugnet mo-
 ueri de. a. ad. b. r nō repugnet moueri de. b. ad. a. h̄. n. ē
 ipo. corpi. n. ex h̄ q̄d est corpi nō fac̄ debere h̄. ¶ It̄ at̄

ex h̄ q̄d est nā corpi petit vbi nāle absq̄ situ pp̄rio.
 Si. n. q̄reret sitū pp̄riū tūc moueri ab eo fieret p̄ vio-
 lentia r sic i motu cū eēt violētia. ¶ It̄ eū vnaq̄q̄ p̄riū
 celi sit h̄m oēm p̄pōnē q̄ p̄t esse i nā celi. tūc nō oz vt si
 remora fuerit vna ps a plaga p̄rāscat r si remora fue-
 rit ab alia plaga nō p̄rāscat h̄m nāz nisi h̄ fuerit h̄ alia
 nā q̄ faciat moueri ad plagā vnā potius q̄ ad aliā r sic
 erit maḡ appetēs illā plagā cū remouet̄ a sua plaga.
 ¶ It̄ at̄ dixim⁹ q̄ p̄ncipiū huius mot⁹ nō est nāle. ¶ Nec
 est ēt ibi nā q̄ faciat debere ip̄m sitū nec plagas diuer-
 sas. ¶ It̄ nō est in suba celi nā q̄ phibeat at̄am mouere
 ip̄m cū ad q̄z plagā. ¶ It̄ nō pot̄ eē h̄ ex p̄te aie ita vt
 nā eius sit velle illā plagā tū nisi it̄tio mot⁹ fuerit p̄-
 priata ad illā plagā. volūtas enī sequit̄ it̄tione nō it̄-
 tio volūtatē. Si at̄ h̄ ita fuerit tūc cā erit diūstas it̄-
 tionū non est igit̄ phibēs ex p̄te corpetatis nec ex p̄te
 nāe nec ex p̄te aie nisi diuersitas it̄tionis. violētia at̄
 ibi eē est impossibilis. igit̄ si it̄tio eēt assilari post p̄mū
 alicui corpi celestii tūc motus esse ad modū ali⁹ cor-
 pis n̄ diūsus ab eo nec velocior eo i mltis locis. S̄it̄
 eēt si it̄tio motoris huius celi eēt assilari motorū illi⁹
 celi. ¶ It̄. n. manifestū erat q̄ it̄tio i illis motib⁹ non est
 aliq̄d ad q̄d pueniāt p̄ motū r ibi q̄scat. sed q̄ddā ali⁹.
 r oñsum est nūc q̄ nō est corpus. remāst̄ igit̄ q̄ it̄tio
 vniuscuiusq̄ celi est assilari rei q̄ est aliud a s̄ba eorū. s.
 a māis r aiab⁹ eorū. ¶ Inconueniēs est at̄ assilari clarib⁹
 r ei q̄d gn̄at̄ ex eis. ¶ It̄ sūt at̄ cor⁹ nec aie p̄ter h̄. ¶ Re-
 stat igit̄ vt sit vnicuiq̄ celorū desiderii assiladi s̄be itelli-
 gibili separe q̄ est ei p̄a. ¶ Diuersitas at̄ motū r suaz
 dispōm̄ quā h̄nt celi est pp̄ h̄. quāuis nos nesciam⁹ q̄-
 lit̄ h̄ debeat r q̄dū. S. cā p̄o est desideratū vniūsitatē
 eēt r h̄ est it̄tio de h̄ q̄ dixerūt antiq̄ q̄ vniūstas h̄z
 motorē vnū amabile. S. vnaq̄q̄ spa h̄z motorē suū q̄
 est ei pp̄rius r amarū q̄d est ei pp̄riū. igit̄ vnicuiq̄ celo
 est ala mouēs q̄ it̄elligit̄ bonitatē r pp̄ corpi h̄z ymagi-
 nationē. s. formare p̄ricularia r h̄z volūtatē p̄riculariū.
 S. idē q̄d it̄elligit̄ de p̄o r q̄d it̄elligit̄ de p̄n̄ q̄d ē sibi
 pp̄riū est pp̄inquū est p̄ncipiū sui desiderii motionis.
 vnicuiq̄ at̄ celo est it̄elligētia q̄ est p̄ncipiū sibi pp̄riū r
 pp̄inquū. s. p̄ncipiū separū cuius p̄p̄ ad ei⁹ at̄am ē sic
 separtio it̄elligētie agētis ad n̄as alas r h̄ est exemplū
 v̄le it̄elligit̄ sp̄ei sue actiōis r huic assilat̄ ip̄m. r oio in
 oī q̄d mouet̄ ab illis necēe est vt sit it̄tio it̄elligibilis a
 p̄n̄o it̄elligibili q̄d it̄elligit̄ bonitatē p̄mā r ei⁹ eēnt̄ est
 separe. ¶ It̄ at̄ nosti q̄ oē q̄d it̄elligit̄ est separe essentie.
 p̄ncipiū v̄o motus est corpale. s. adherēs corpi. ¶ It̄ at̄
 nosti q̄ motus celestis est alalis pueniēs ab at̄a elige-
 te reuo⁹ electionib⁹ r̄ suaz p̄riū. vñ nūs it̄elligētiarū
 separtay post p̄ncipiū p̄mū erit h̄m nūm motū. Si at̄
 circuli planetay fuerint sic q̄ p̄ncipiū motus circuloz
 vniuscuiusq̄ planetay sit vtus fluēs a planeta tūc nō
 erit longe q̄n separe sint h̄m nūm planetay nō h̄m nu-
 merū circuloz r tūc eorū nūs erit decē post p̄mū. p̄mū
 aut̄ eorū est it̄elligētia q̄ nō mouet̄ cui⁹ est mouere spe-
 ra corpi vltimi. ¶ Deim id q̄d sequit̄ est q̄ mouet̄ sperā
 firay. ¶ Deim sequit̄ q̄d mouet̄ sperā saturni. S̄it̄ est q̄-
 usq̄ puenit̄ ad it̄elligētiā. aq̄ fluit sup n̄as at̄as r h̄ ē
 it̄elligētia mūdi terreni r vocam⁹ eā it̄elligētiā agē-
 tē. Si aut̄ nō fuerit sic: s. fuerit q̄ vniuscuiusq̄ circulus
 mouet̄ ad illas iudicio motus suiipius. r s̄it̄ est vni-
 usq̄ planetay tūc h̄ separe erit plura nūo. r sequet̄ h̄m
 sn̄am magistri p̄mi q̄ sunt circiter q̄nquaginta r am-
 plius. Sed vltima ex eis est it̄elligētia agens. ¶ It̄ at̄
 nosti ex h̄is q̄ diximus in disciplinalib⁹ q̄tū cōp̄chē-
 dimus de p̄no eorū.

Capitulum quintum de ordinatione esse intelligit et alar celestium et corporum superiorum a primo.

Am certum est nobis ex supradictis quod necesse est per se unum est et quod non est corpus nec i corpus nec didit aliquid non et esse omnium quod scilicet ab eo et quod non potest habere principium villo modo nec causa nec a quod est res nec i quod est res nec per quod est res. nec per quod est ita ut ipse sit per aliquid. unum non potest esse ut esse omnium ab illo sit secundum via intentionis ab illo quemadmodum est nobis intentionis habens omnibus quod sunt a nobis. tunc. n. ipse esse intentionis per aliquid aliud pro se. Ita autem expeditur sumus ab huiusmodi aliis quod sunt ex eis. quod nulla res inedit aliquid quod sit in se. In eo autem habet evidentiam. Sed per principium sit et non habet intentionem ut esse omnium ab eo non habet esse. quod huiusmodi duceret multitudinem in sua essentia. tunc. n. esse in eo aliquid per quod inderet. scilicet. quod vel cognitio eius vel scilicet eius faceret debere intendi quod indigeret ea vel bonitas quod esse in ea faceret debere habere bonitatem intentionis cuius utilitatis quod posset ei sic laudamus. huiusmodi autem absurdum est. Sed. n. esse quod est ab eo non est secundum via nature ad huiusmodi esse omnium sit ab eo non per cognitionem nec per beneplacitum eius. quomodo huiusmodi esse posset cum ipse sit intelligens pura quod intelligit seipsum et ideo necesse est intelligat se quod ipse ut esse omnium sit ab eo in quantum ipse est principium eius et in sua essentia non sit prohibens huiusmodi esse omnium sit ab eo sic quod sua essentia esse scilicet eius sua perfectio et sua excellentia est ut fluat ab eo bonitas et huiusmodi de comitatu sua gloria quod ipse diligat per seipsum. omnia autem scilicet quod scit quod puenit ex ea nec amiscet ei impedimentum aliquid huiusmodi esse quemadmodum laudamus placere id quod puenit ex ea igitur per placuit ex sua essentia fluere de quod esse. sicut autem per non est sua prima actio nisi per essentiam. ipse. n. intelligit sua essentiam et quod sua essentia esse principium ordinis bonitatis. huiusmodi esse quemadmodum esse non intellectu procedere de po ad effectum. nec intellectu quod mouet de uno intellectu ad aliud. eius. n. esse in multis esse ab omni quod est in po omni scilicet supra ordinem. huiusmodi ipse esse intelligens omnia ut sit et ex huiusmodi quod intelligit sed ordinatio bonitatis huiusmodi esse et intelligitur quod est possibile eleganter puenire esse totius secundum iudicium sui intellectus. certitudo autem intellecta apud eum est ipsa sic nosti scia po et voluntas. Nos. n. ad exequendum quod imaginamus indigemus intentione motu et voluntate ad huiusmodi sit. In ipso autem hoc non est pueniens nec potest esse per sua immunitate a dualitate in cuius phone iam multum desudamus. igitur ipse intelligit se esse casus. Similiter quod intelligit illud. esse autem quod est ab eo esse secundum via intentionis et comitatu eius esse non quod eius esse sit per esse aliquid aliud a se. quomodo ipse esse agens de quod esse hac intentione quod ipse est ens a quod fluit de quod est fluxu discretio ab eis esse. huiusmodi esse omnia eius quod sit a po non est nisi huiusmodi via comitatu sit certum fuerit quod necesse est per se esse necesse esse omnibus suis modis. Ita expeditur sumus ab huiusmodi procedentibus. igitur ea quod sunt ab eo et huiusmodi sunt creata non potest esse multa nec uno nec dilutione in maiorem et formam quomodo id quod sequitur ex eo est ab eis esse non ab aliquid alio. modus autem et iudicium de huiusmodi quod est in eis esse secundum huiusmodi sequitur ab eo huiusmodi esse modus et iudicium secundum quod sequitur ex eo non habet aliud ab huiusmodi. Si. n. pueniret ab eo due res discrete per essentiam vel due res discrete ex quibus sit unum sic maius et fortius comitatu sit. ille non pueniret nisi ex duobus modis diuisis in eis esse. Si autem illi duo modi essent non in eis esse scilicet comitatus eius essentia. tunc remaneret quod comitatu istorum duorum quod essent de sua essentia et sic ipsa esset diuisibilis in intellectu. Ita autem prohibemus huiusmodi area et ordinem destructionem eius manifestum est igitur quod unum eorum quod sit a po unum modo et in eis esse et in eis esse et in eis esse et in eis esse in maius. unum nihil corporum vel formarum quod sunt perfectiones corporum esse carum eius proprium quod unum carum est intelligentia pura quod est fortius non in maius et ipsa est per intelligentiam separata quod non unum nius. ut autem ipsa esse principium mouens corpus vltimum secundum via

desiderii. Porro autem aliquid dicitur quod id quod sit a po non prohibet esse fortius maius. sed ex ea sequitur esse lucidius ad quod dico quod huiusmodi faceret debere ut ea quod sunt post hanc formam et hanc maius esse etiam in ordine carum et esse eorum esse media maius et sic maius esse carum essendi formas corporum quod sunt in maius in modo suar virtutum. huiusmodi autem est inconueniens eo quod suum esse maius esse esse re ceptibile tunc necesse est esse essendi aliquid nisi secundum via receptois. Si autem aliquid ex maius non est sic tunc non est maius nisi coide nominis. Si autem fuerit res posita stabilis non ad modum nisi coione notis. tunc potest carum pro ad eum non erit in quantum est fortius in maius nisi coione notis. Si vero fuerit huiusmodi secundum sit: ut eo modo quo ab eo est in sit quiddam et eo modo quod ab eo est fortius sit quiddam aliud ita ut alia fortius non habeat esse media maius. tunc fortius maius erit sic quod ager actioe in non idiger maius. quod autem agit suam actionem non idiger maius ipse per seipsum est non indiger maius. igitur fortius maius non idiger maius et oio quod fortius maius sit ea maius esse ad effectum et perfectioe ea tunc maius habet ipsationem in esse illius et huiusmodi est ipsa appropriari et signi. Si autem principium essendi fuerit de non maius sic iam nosti tunc sine uno erit unum quod corpus carum alterius secundum quod aliquid et non uno modo. Si vero non fuerit ita tunc destruet formam maius perdere de maius villo modo sit et supradiximus quod ad suum esse maius non sufficit fortius tunc huiusmodi fortius est ut prius carum. postquam autem ita est: tunc sola fortius non potest poni carum oio sufficiens per se. palam igitur est non posse esse ut unum carum sit fortius maius huiusmodi sit non sit maius manifestus est. Necessarium est igitur ut carum unum sit fortius non maius oio. scilicet intelligentia. Tu scis autem quod huiusmodi sunt intelligentie et ale separe multe. unum esse eorum non potest esse accidit ab aliquid media quod non sit separatum. Ine nosti quod in unum sitate eorum quod sit a po: sunt coram et nosti quod oio corpus est possibile esse carum est in se et quod necessarium est per aliud esse et nosti non esse illis via essendi a po absque media aliquid. Sunt igitur ex ipso huiusmodi media aliquid. Et nosti quod medium non est unitas pura. Nostit et quod ex uno secundum quod est unum non est nisi unum. Necesse est igitur ut ex po carum esse eorum sint alia in quibus esse necessitate et multitudinem quocumque euentret. Intelligentia. n. separatis non potest esse aliquid multitudo nisi quemadmodum vicia quomodo carum per se est possibile esse in seipo. per unum autem est necessarium esse. sed necessitas sui esse est secundum quod est intelligentia et intelligit seipsum et intelligit unum necessario. unum esse ut sit in eo multitudo ex huiusmodi quod intelligit se quod est possibile esse carum in se. et ex huiusmodi quod intelligit necessitate sui esse a po quod est intellectu per se. Nostit autem ei multitudo ex po. Ita possibilitas sui esse est in quiddam per se non per unum sed est et a po necessitas sui esse et deum multiplicat per huiusmodi intelligit unum et per huiusmodi intelligit seipsum tali multiplicatioe quod est comitatus esse sue unitatis ex po. Nos autem non prohibemus ex uno esse essentia una quod postea sequitur multitudo relatiua quod non est ei in po sui esse nec est iras in po sue constitutiois et potest procedi esse unum ex quod pueniat unum et deum huiusmodi unum comitet iudicium et dispo vel perpetas vel carum. Et illud esse sit unum sed per coicatione illius comitatus sequitur ex eo aliquid per quod pueniat multitudo ois variatas eius essentia. oio igitur ut huiusmodi multitudo sit ea possibilitatis essendi alia multitudinem sita carum po. Si. n. non esset huiusmodi multitudo perfectio non esset possibile esse ab eo nisi unum nec esset possibile esse ab eo corpus et oio non esset ibi possibilitas multitudinis nisi huiusmodi modo tunc. Ita autem manifestum est nobis ex predictis quod intelligentie separe sunt plures numero. igitur non habet esse sit ex po. huiusmodi necesse est ut excellentior omnibus illis sit esse quod unum est ex eo post quod sequitur intelligentia. Sub vnaqueque autem intelligentia est celum cum sua maius et sua fortius quod est aia et intelligentia in se ea. igitur sub ois intelligentia sunt tria in esse unum esse ut possibilitas essendi huiusmodi tria sit ab illa intelligentia po in creatione per ternitate quod est notata in ea. et nobile sequitur ex

Capitulum quartum. Et quintum.

nobilitate multum motis. igitur ex parte intelligitur in quantum intelligitur
primus sequitur esse alterius intelligitur inferioris ea. et in quantum intelli-
git seipsa sequitur ex ea forma celi ultimi. et eius perfectio et habet aia
et per nam eandem possibile quod est eius quod est recepta in quantum intelli-
git seipsa est esse corpeitatis celi ultimi quod est recepta in totalitate
celi ultimi vni ipsa et id quod est esse virtutis sunt sic: quod ex ipsa sequitur
intelligitur et ex eo quod est esse virtutis in quantum approbat sibi ipsi
sui modum suum sequitur ipsa cum suis partibus duabus. scilicet materia et
forma. materia autem est mediate forma et sortio eius sic possibilitas
essendi trahit ad effectum id quod est ab ea. scilicet forma celi. Sicut
est dispositio intelligitur et in celo et celo quibusque puenit ad intelli-
gentiam agentem que gubernat nras aias. Ad hoc autem ut habet pce-
dat in finem ita ut sub vno quod separato sit separatum. Dico
n. quod si ex intelligitur puenit esse multitudinis tunc erit habet per in-
teriores multitudinis que sunt in ea. habet non puenit. ita ut in vnaque
que intelligitur sit habet multitudo. et quod eius multitudinem sequitur habet
causa. Nec hec intelligitur sunt puenientes in spe. ita ut iudicium
suarum intentionem sunt puenientia. igitur scipiamus ostendere hanc in-
tentionem alio modo. Dico igitur quod celi sunt multi supra numerum quod
est in parte cetero quantum ad multitudinem eius predictam et precipue cum
vnaqueque celum diuidit in sua materia et in sua forma igitur non potest
esse principium eorum vnum quod sit ceterum in primis. nec est potest esse ut
vnaqueque corporum sit causa eius. quod est pars. corporum. n. ex hoc quod
est eorum non potest esse principium corporis. nec ex hoc quod habet virtutem
atque potest esse principium alie in alio corpore. Nos. n. iam ostendimus
quod aia cuiusque celi est eius perfectio et eius forma nec est sibi separata
alioquin esset intelligitur non aia nec moueret villo modo nisi ad
modum considerari nec pgeret in eo variatio ex motu cor-
poris nec ex sortio corporis pgeret ymaginem et esset.
Consideratio autem iam pduxit nos ad stabilendum has dispositioes
in aia celorum sic nosti. Si autem res ita fuerit tunc non potest
esse ut ex aia celorum pueniant actiones salis corporibus
nisi mediantibus suis corporibus. forma. n. corporum et eorum perfectio
nes sunt duobus modis aut. n. sunt forma que ex parte sunt per
materia corporum et in ex parte eorum est in materia corporum illorum et
ob hoc calor ignis non calefacit quodlibet; habet quod fuerit obuias suo
corpore ut sibi opponere sui corporis. Sicut sol non illuminat quodlibet
habet quod fuerit oppositum suo corpore aut sunt forma que ex parte est
per seipsas non per materiam corporum sic alie. quod vnaqueque aia
non approbat corpore nisi quod eius actio est per illud corpus et
in illo. Si autem aia esset separe eentie et actiois virtutis ab
illo corpore tunc esset aia ois res non aia illius in corporis. Ita igitur
manifestum est sibi oes modos quod vires celestes que sunt im-
presse in suis corporibus non agunt nisi mediantibus suis coposi-
tibus absurdum est autem ut agant aiam mediate corpe. corporum. n.
non potest esse mediu in aiam et aiam. Si autem ille agunt aias
absque mediantibus corporibus tunc habent solitaria ex parte absque
corpe et approbatione et actione separata a sua eentia et ab
eentia corporis. habet autem est per ppositum. Si autem non agit illud aia
tunc multo minus ager corpus illud celeste. aia. n. ancillit
corpore in ordine et perfectione. quod autem in vno quod celo ponat aliquid
ex quo in suo celo pueniat aliquid et impressio sine infusione sue
eentia cum occupat circa illud corpus habet eius eentia sit discre-
ta in ex parte et actioe ab illo corpore nos non prohibemus habet quod
est quod nos vocamus intelligentiam spoliata ex quo polius ad
uenire id quod est post ea sed est per patiens a corpe et per coicas
et per forma eius propria et per oem id quod diximus cum stabili-
uimus aiam. Ita igitur certificatum est quod celi habent forma que sunt
nec corpora nec forma corporum et quod vnaqueque celorum appro-
priat alicui illorum principiorum. vniuersitas autem eorum coicat in
vno forma. Ad hoc autem dubium habet esse intelligentias simplices se-
paratas que sunt cum factura corporum humanorum que non corrupt
sed pmanet. Ita autem habet manifestum est in celestibus naturalibus nec p-
ueniunt a parte forma eorum quod multe sunt quibus sic vna in spe. Sed
que sunt. sunt eate primi mediate aliquid. eate autem agentes me

die in primis et illas non pnt esse inferiores eis in ordine quod si
sunt intelligitur simplices separe. eate vero barices esse sunt p-
fectones in esse recipientes vero esse sunt inferiores in esse. igitur ut
ceterum primis sit intelligitur vna per eentia ex quo non potest esse
multitudo pueniens in spe. Intentiones. n. que multiplicantur
in ea sibi quod multitudo potest esse in ea si fuerint diuise cer-
tudine: tunc id quod puenit ex vnaqueque eorum aliud est in spe
ab eo quod puenit ab alia. Sed sic non comitabit vnaqueque
eorum quod comitat alterum sed alia natura. Si vero fuerit puenien-
tes in certitudine tunc in quo erunt diuise et multe tunc non sit ibi di-
uisio materiae igitur ex cetero forma non potest esse multitudo nisi di-
uisa in spe igitur hec aie tene non sunt a cetero forma absque me-
diante alia causa ipsa essente. Sicut sit ab ois cetero forma sublimio
re quousque puenit ad ceterum quod sit cum factura eorum rece-
pibilita generationis et corruptionis que multiplicantur non
in spe sit. igitur multitudo recipientis causa est multitudinis actio-
nis principii quod est vnum in eentia et habet esse plectione esse
oium celestium et sequitur spe intelligitur post intelligentiam quibusque
sunt ipsa lune et deum sicut eia et apiant recipe impressione
vna in spe multa non ab intelligitur vltima. Si. n. causa multi-
tudinis non fuerit in agente debet esse necessario in patiente.
igitur ut ex vnaqueque intelligitur fiat intelligitur inferior ca et
cesset tunc quibusque possint fieri sibi intelligibiles diuisibiles
multe non per multitudinem eorum et vnaqueque huc pueniunt. Ita
igitur vnaqueque manifestum est quod ex ois intelligitur superiore in ordine
sibi habet quod intelligitur primis. puenit esse alterius intelligitur infe-
rioris ea. Sed sibi habet quod intelligitur seipsam puenit circuli
per se tunc corpus vero celi sit ab ea et pmanet mediate
anima celesti ois. n. forma causa est ut sua materia sit
in effectu. ipsa. n. materia non habet existentiam.

Capitulum quintum de dispositione generationis eorum a causis primis.

Quoniam assignatum numerum partium celestium securum est
necessario esse eorum corpora aut clara sunt gene-
rata corruptibilia vni ois ut prima eorum principium
sunt res recipientes materiam varietatis et motus et ut
id quod est intelligitur pura non sit esse eorum sola oportet
autem vna certus sit de h parte que iam sepe replicauimus a
quibus iam expediti sumus. habet eia habent materiam in quo co-
ueniunt et formas quibus differunt. vni oportet quod ut ad esse
diuersitate suarum formarum cooperet diuersitas dispositioem
celorum et ut ad esse puenientiam eorum in materia cooperet pue-
nientia dispositioem celorum. celi. n. pueniunt in natura iudicii mo-
tus circularis. igitur ut iudicium illius nature sit adiu-
uas esse materie. Et ut id in quo differunt sit principium pre-
parationis materie ad formas diuisas. ea autem que sunt multa
puenientia in spe et genere non sunt sola absque sortio al-
terius adiuuatis quod est causa essentie quod in seipsa est pue-
nientia vnum nec facit diuersa nisi quod est aliud ab ipsa. habet igitur
vnum non est ab ea nisi per ligationem alterius vnius quod
reducit eam ad vnum aliquid. oportet igitur ut illud sit vna de
intelligentiis separatis. sed vltima eorum que sequitur nos et ipsa
est a que per sortium motum celestium fluuit aliquid in quo est
descriptio formarum mundi inferioris sibi modum patiens
quoadmodum in illa intelligentia et in aliis intelligentiis est
descriptio formarum sibi modum agendi a qua postea fluuit
forme in habet appropriates ea non per seipsa solummodo vnum
.n. vnum agit in vnum sicut nosti. sed per sortium corporum
celestium. euenit igitur quod cum habet res appropriauerit aliqua
de impressionibus celestibus absque mediantibus cooperet clari
vel mediantibus ita ut ponat illud sibi aptitudinem propria.
post commune que erit in sua sibi materia ab habet separato fluet
forma propria et describetur in illa materia. Tu sis autem quod vnum

non approbat unum in quantum unumque eorum est unum per aliquid quod sit et ab se alio. sed indiget ut sint et appropriatores diuisi. appropariores uero magis sunt eorum paratores paratorum uo est illa a qua sit parato quiddam cuius pro ueniētor est ad illud quod ad aliquid aliud. erit autem huius parator eligens eum id quod est sibi dignum a primis datoribus formarum. Si autem magis eorum huius aptitudinem primam possit utriusque aptari duobus huius quare. n. magis eliget et unum quod aliud nisi per dispositionem quod dicitur imprimis ea et huius et diuisitatis pro ad oes magis una est. unum non ois ut quantum ad illud approbet una magis potius quam alia nisi per aliquid et quod est illa magis quod non est nisi aptitudo perfecta nec est paratio nisi pro perfecta ad ipsum ad quod est parata et huius sic a quo cum nimium caluerit iungunt sicut calefactio ex nea et foras agitatis quod iuncta sicut remora sunt ab appone foras agitatis sed sunt multe apponis ad formam igneam quod plus. n. huius credit. credit et pro et auget aptitudo et sit de iure foras ignee ut fluat super eam huius ignis illius destruit. Sed quia magis non remanet sine foras tunc non est eius exordia ex huius solo quod parat eadem primis principis solummodo. huius ex huius quod est ex se ipsa et ex foras. Sed quia foras quod constituit hanc magis modum. ista erat magis ex his sine ea tunc non est eius exordia per formam solummodo sed per eam et mediantibus principis huius vel mediantibus aliis uel partibus. Si. n. ceterum ex principis primis solummodo tunc non egeret foras alia eo quod foras iam precessit. Sed quia ueniunt ibi in motu circulari et dicitur comitatus nate qua constituitur nate prope cutusque celi tunc magis constituit huius cutus nate uenit aliquid nate rui parat quod sunt foras et sic motus est uilius dispositio quod est ibi sic et magis est uilius eorum huius et sic ibi motus est sequens nam eius quod est in potestatis et magis huius uenit cum eo quod est in potestatis et sic ibi nate prope et coes sunt huius et adiuuantes nam parat vel coem huius sic et id quod comitatus nate prope et coes ibi de apponibus constellationum diuisi mutabilibus ueniētoribus i eas per motum est principis uarietas dispositio et paratibus. eorum huius et sit comitatus suar apponibus ibi est eorum comitatus apponibus isto rui eorum vel adiuuantes et a corpibus celestibus sunt ipsi uides i eorum huius mundi per qualitates que sit. ei prope et ab illis fluit in huius mundi et ab alabore illo fluit ipsi uides i atas huius mundi et ex his i reuolubus scimus quod nate que gubernatrix isto rui corporum est que sit perfectio et foras sunt ab alia diffusa vel adiutorio eius. Dixerunt autem quiddam ex phophantibus quod celi eo quod est uolubile et uoluit super aliquid quod sit stabile in eis plentitudine unum frictione eius cum eo sequit calefactio in tunc quod uerit in igne et ar remotissimum est ab eo remaet detu et quod magis accedet ad frigiditatem et spissitudinem est terra quod uo de illo sequit igne est calidum sed minus calidum quam ignis sed quod de eo quod sequit terra est spissum sed minus spissum quam terra. puitas autem caloris et puitas spissitudinis faciunt debee esse humiditatem. Siccitas uo uenit vel ex caliditate uel ex frigiditate uel utris. humiditas autem quod sequit terra est frigidior quod uo sequit igne est calidior huius est eadem eandem et huius est quod dixerunt. non est autem huius quod possit pbare uobis sillogisticis nec est firmum cum diligenter considerari fuerit. u. n. huius est aliter. Ita a corpibus celestibus. s. uel a quatuor corpibus ex illis uel a nio pteito i quatuor collectionibus ex unoque eorum fluit i hanc materiam quod sit per coactionem aptitudo ad formam corporis simplicis quod cum sit apta recipi illas formas a datore formarum uel ut huius totum fluat ab uno corpore. sed sint ibi appones quod faciunt debee esse diuisitates a causis occultis i ea. Tu. n. cum scire uolueris firmum esse quod dixerunt considera quod ipsi fecerunt debee huius esse corpus quod non habeant aliquid ex formis constitutibus nisi formam corporalem nec accipit aliquid per formam nisi que re hario. Ita autem iam ostendimus destructionem huius et ostendimus quod esse corpus non possit ex sola foras corporeitatis. nisi cum ea stelleretis et alia formam. Ita formam eius tunc quod huius constituit diuisionem. Sui. n. esse diuisionem se

quod alias formas quod parant ipsas. Sin autem considera dispositio raritatis ex calore uel spissitudinis ex frigiditate. corpus. n. non sit corpus calidum nisi i quantum ipsum sequit alio i motu ad huius uel calefaciat illud huius illis motus parat. que iam ostendimus non esse uolentem sed naturalem. Sin autem ista completa erat eius natura. potest autem procedi ut cum completa fuerit eius natura fuerit in loco quod est aptior sibi ad seruandum illud. calidum. n. seruatur ubi est motus et frigidum ubi est quies. de his non cogitauerunt quod sit illius magis debuit descendere ad centrum et alia per eius uicinari sursum et accedit et calor. Sed de ea huius ea reddit potest. In ueniunt. n. est leuitas et guttas. Sed de pre cuiusque est sic est quod postquam certum est partes eorum generatas esse. stat quod cum generat aliquid per se eius i loco necesse est sequi ut una superficies eius sit superior cum mouet sursum et illa superficies est ueniētor superioritatis quam alia. Ex huius uo sue generationis non fuit. una superficies eius deorsum et alia sursum sed quod sine dubio. transmutata est per motum aliquid quod fecit ea huius sita aliquid quod autem mihi magis uel huius est quod sentimus. puro. n. quod ille quod huius dixit de generatione eorum conatus est abrenuare huius alicui scribenti sibi super huius et quod uenit post eum confirmavit uerum eius. Ipse uo quod scripsit huius fuit huius fundens et turbans rem.

Capitulum vi. de cura et ostensione quo continent res sub diuino iudicio.

Postquam autem uenimus ad huius opus est nobis ostendere que sit cura. Ita dubitas autem tibi iam fuisse manifestum ex predictis quod cae altiores non procedunt operari per nos id quod operantur nec intedere aliquid per nos. nec inducit eas aliquid. nec accedit eis electio. huius autem quod multe impressiones mirabiles sunt in huius quod generat i huius mundo tunc in tribus metallorum tunc in tribus vegetabilium et bruto tunc in hominum et in huius intelligit de tribus celi non est tibi uia huius quod fiat per casum quia non inducit te ad iudicandum quod ois sunt ex gubernatione et dispositione. ois. n. ut scias quod cura huius est ex huius quod huius scit seipsum. et quod ab ipso est necessitas ordinationis bonitatis et quod sua cetera est ea bonitatis et perfectionis huius quod possibile est rebus et placet et sicut predictum est. Intelligit igitur ordinationem bonitatis huius quod possibile est esse melius. unum ex huius quod intelligit ordinationem et bonitatem quod melior esse potest huius quod ipse intelligit ea sunt ipsa tali fluxu quo perfectus uenit ad ordinem huius possibilitatem et huius est intentio de cura. Scias autem quod malum est multis modis. u. n. malum uel defectus quod est ignorantia et debilitas et deformitas. et huius malum uel dolor et tristitia in quibus est aliquid apprehensio cae non amissionis rei tunc. Ea autem renouens bonitatem et phibens et faciens debere esse eius puationem. aliquid est separata quam non apprehendit impeditus sicut cum nubes obubar et phibet radios solis cum opus est profici per sole. cum. n. ille cui opus est fuerit apprehensor apprehendet quod sol non potest. sed in quantum apprehendit huius non apprehendit quod nubes interposita sunt sed in quantum est uidentem sed huius quod est uidentem non est dolens impeditus per huius uel carens eo sed ex huius quod est aliud. aliquid autem est iuncta quam apprehendit apprehensor puationis salutis sicut cum uolet per amissionem amissionem meum ex calore dissolvente. Ipse. n. in quantum apprehendit amissionem continuitatis per uirtutem quod est in ipso meo apprehendit et notiones calidum. Ita igitur iuncta sunt huius cum contingit apprehensio huius quod predictum. s. apprehensio reum priuatum et apprehensio huius quod predictum. s. apprehensio reum quod sunt. Sed huius apprehensum in huius quod est non est malum in seipso. sed est malum respectu huius rei. priuatio. n. sue perfectionis et salutis non est malum respectu ipsius

nisi ita ut sit ei esse aut non sit comes aliud quod non est ipsum
 esse nisi malum in ipso et ex hoc quod est malum est. ceteras. n. non potest
 esse nisi in oculis et in quantum est in oculis non potest esse nisi malum et non est
 ei alius modus propter quem sit non malum. Valor autem. v. g. cum sit
 quibus quantum ad eum quod dicitur propter eum: malus sit huius in alium mo-
 dum quod potest esse non malus. malus autem propter eum est punitio nec
 est quod punitio nisi punitio iudicii nam rex a peccatoribus
 sue spiritus et sue nature. Si malum peccatis est punitio vel retri-
 butio a iure sue peccatoris. non autem est bonum ex punitio abso-
 nisi ex noie eius nec est et malum quod sic. Si. n. ipse esset aliquid
 non malum esset ceteris. Nullum igitur esse secundum suam peccatoris ultimum
 in quod non est aliquid in potest sequitur malum. non. n. sequitur malum nisi huius
 in cuius natura est aliquid in potest et huius sit propter maius. malum vero sequitur
 maius propter aliquid propter maius quod sibi accidit et propter aliquid nouum quod
 postea aduenit. Id autem quod ex seipso est huius est. f. quod accidit
 alicui maius in initio sui esse aliquid propter causas mali extrinsecas
 quod imprimis in ea aliqua disponere quod prohibet ei propter apte-
 tudinem a peccatoris ex quod puenit malum circa illud. sic maius ex
 quod gnatur huius vel equus cui accidit ei ex causis contingebat
 potest peioris propter huius et durioris sibi tunc non recipit limita-
 tionem et figuratorem et rectitudinem et id dicitur per crea-
 tionem. Id quod defuerit quod opus fuit ad peccatoris propter huius et
 quod opus fuit ad formam et id agens fuit deficiens huius quod pa-
 ciens non recepit. Id autem quod contingit extrinsecus est vniu de
 duobus. f. vel prohibes superpositum et retrahes a peccatoris vel
 huius adiunctum destrues peccatoris explem huius sunt nubes
 multe sibi suppositi et spissitudo earum et vmbre altorum non
 tunc prohibetes impressione solis arbores ad peccatoris. Scd
 vero explem est casus. gelu superbas quod impedit earum peccato-
 nem in tpe suo a deo quod destruit aptitudinem propter huius et quod
 est cum ea. oes autem causae mali non inueniunt in huius quod sunt sub cir-
 culo lune. quod autem est sub circulo lune penes nihil est. propter
 ceterorum quod sunt sic nostri. Deim malum non contingit nisi in aliis et
 aliquid spiritibus eorum suam. malum autem vix non contingit in pluribus
 id idem nisi aliquid spiritus mali. Scias autem quod malum ex ite-
 ne huius vel est malum quantum ad id quod est necessarium vel vir-
 le propter necessarium vel non est malum quantum ad huius. huius est malum quantum
 ad huius quod possit esse in huius quod sunt raro. Si autem inueniret tunc esset
 sic id quod est superfluum in peccatoribus quod sunt post peccatoris fixas
 et non est in eo iudicium nature possibile huius deo est propter id quod obtem-
 ondere. nec est malum quantum ad spiritus. huius quantum ad id quod super
 addit supra debitum spiritus. sic ignorantia geometrie vel phie
 vel aliorum huius. h. n. non est malum quantum ad huius quod huius sumus
 huius est malum quantum ad huius peccatoris eis quod pdest. Tu scies
 autem quod huius non est de malum nisi cum aliis huius vel aliquid aia fu-
 erit apta ad huius. Id autem est apta aliis ex huius quod est huius vel aia.
 Sed quod ita placuit ei pulchritudo illius rei et occupavit
 ea. et adaptat ad illa sic ego postea onda tibi. an huius non
 est de natura spiritus accommodare se peccatoribus sedis quod sequuntur
 peccatoris huius ita ut si non sit fiat huius in aliquid iudicii nature. igitur
 malum in huius quod sunt puissimum est. propter huius autem est illud malum in rebus
 necessarium sed est id idem boni. h. n. est nisi eum repugn-
 tiar pacem a dante non possent ex eis esse huius spiritus nobi-
 les. Si. n. ex eis non est igitur que curreret quod accit. In cur-
 su ois necessario iduceret ad contingendum panem alicuius pau-
 pis et non debet aduri peccatoris in igne non est utilitas ceteris. De-
 buit igitur necessario ut bonum quod possit esse in huius rebus non sit
 bonum nisi postquam possit esse puer huius malum ex eo et cum
 eo. fluxus autem huius non facit debe dimitti bonitate super ab-
 dare propter aliquid malum raro contingens. Esset. n. eis dimissio
 maius malum quod illud malum. huius. n. illius quod esse possit in natura
 maius cum est punitio peioris est quod huius vniu alicuius rei et id sa-
 piens eligit huius in igne ea ratione ut euadat vitium. quod
 mori sine dolore. Si autem permitteret huius natura huius tunc esset
 malum multoniam quod huius malum quod est propter eius quod igitur fuit

In iudicio intelligitur probederis quantitate eundem ordine secundum
 continuationem huius ut intelligeret dignitas esse huius rem-
 esse tali esse ex quod contingit aliquid quod pcedit esse malum id oportet
 tuit ut fluat esse eius. Si quis autem dixerit fuisse possibi-
 le ut primus dispositio daret esse bonitate pura inuene-
 a malicia diceret quod huius non potest pcedi in tali maniera eundem
 di quibus possit pcedi in esse absoluto. maneta. n. esse ab-
 soluti inuene est ab huius et non est ei sicut. et huius est quod fuit a
 disponere primi et inuenit huius in rebus intelligibilibus et aia-
 libus et celestibus. huius illa maniera remansit impossibilitate nec
 est premissum fieri illud esse propter malum quod amittet ei quod si
 a suo exordio non esset oino et esset premissum non contingere-
 ret huius malum et esset deterius quod si esset cum suum esse sit melius
 illis duobus malis et eueniret huius et quod non daret esse causis
 bonis quod sunt huius causis adducentibus malum acci-
 dentaliter ex esse. n. illarum sequitur esse istarum et sic esse maxime eua-
 cuatio in ordine bonitatis vniu. quibus autem non respicia-
 mus ad huius tunc siauereremus considerationem nram ad huius
 quod possibilitas eundem diuidit secundum modos eorum quod sunt di-
 uerfa in suis disponibus inuenimus quod quod fuit esse ex propter
 mali acquirit remansit maniera eundem di debuit esse huius
 qua non esse quod peius est quod suum esse fuit idem necessarium ut
 flueret esse eis ab eo vniu fluere esse quod est optimum et secundum
 dum pcedit. Dico item quod malum multis modis. ma-
 luz. n. de opus abhorabile et de malum principium eius. f. mo-
 res. et de malum dolor et tristitia et pilla et de malum defe-
 ctus rei a sua peccatoris et amissio rei qua nature debebat
 huius. v. g. autem quod quibus intentiones doloris et tristitie huius esse
 et non sunt punitio ipse tunc sequitur huius et defectus ma-
 luz. n. quod est in actibus vel est respectu eius quod amittit suam
 peccatoris propter aduenit eius ad illud sic iniuria vel respectu
 eius quod amittit peccatoris qua de huius in gubernatione suorum
 vel civitatum sic fornicatio. sicut et mores non sunt mali nisi
 propter huius quod aduenit ex illis et sunt pfecta cum puationibus
 pfectionum aie quod ois ea huius. Nihil autem de actionibus inue-
 nitur dici malum quod non sit peccatoris causae agentis ea. et fortasse
 non est malum nisi respectu causae recipientis vel respectu
 alterius agentis quod prohibet eius actionem in illa maius in qua
 ipse est dignior hac actione. Iniuria autem puenit ex virtute
 quere victoria quod est irascibilis et victoria est eius peccatoris et
 ob huius creata est secundum quod est irascibilis. v. g. sit itedens ad quod
 rendam victoriam et letet in ea huius igitur actio quantum ad ipsum bo-
 na est sed si debilitat in agendo illud quantum ad huius est ei ma-
 lum nec est malum nisi iniuriato vel aie ronali cuius est
 pfectio frangere hac virtute et dicitur ei quod si non potest face-
 re est ei malum et huius est causa efficiens dolore. aliter vero est
 sic cum ignis adurit. adustio. n. est peccatoris ignis huius est ma-
 la quantum ad eum a quo remouet salus propter ea. vel quod amittit
 id quod amittit. malum autem cuius causa est defectus et penuria quod
 accidit embioni non est agens aliis quod fecerit illud. sed
 quod agens non equit. huius igitur certe non est bonum respectu alicuius
 rei. mala vero quod coniungunt rebus bonis: non sunt nisi ex dua-
 bus causis. vna est ex parte maius in quantum est recipiens for-
 ma et puationem. altera est ex parte agentis ex quod debuerit
 esse malum. et quod impossibile fuit ut maius haberet debitum esse
 quod erat sibi opus. et ut ageret actionem maius id non fuit
 recipiens forma sed puationem fuit igitur impossibile causa non
 recipere oppo. et fuit impossibile virtutibus agentibus non esse
 actiones trias aliis actionibus. quare esse cum ita fuerit ac-
 quisitum ipse non agat suam actionem. Impossibile est. n. ut
 curet id quod intelligit de igne et ipse non dicitur. Itaque quod
 vniuertitas non est pfecta nisi fuerit in ea calefactor et
 nisi fuerit in ea calefactor dicitur. fuit idem necesse ut in-
 tentio pdesset ad effendum huius duo ex quibus pueniret no-
 cumeta dicitur. Combustio. n. est sic cum ignis dicitur

mebrū alicuius hōis religiosi. sed q̄ est sepius est in q̄
 stitio boni intēti in nā. sicut est et qd̄ est sp̄. S; sepius ē
 qz q̄ plura ex indiuiduis spēs sūt remota a p̄bustōe.
 Sp̄ vō ē qz multe spēs nō p̄nt suari sp̄ nisi p̄ eē q̄le ē
 ignis ita vt sit p̄burēs. raro vō est sic id qd̄ puenit ab
 ignib; .i. nocumēta q̄ pueniūt ab illis. Sicut ē in oib;
 aliis cāis q̄ sunt siles hīs. non erat at bonū p̄mittit
 vilitates frēq̄ntes vel sempiternas pp̄ accētia mala
 rara igit̄ bonitates q̄ sūt ex hīs reb; fuerūt volite p̄
 voluntate s̄m modū q̄ puenit dicit deū velle res et sūt
 volitū malū et s̄m modū q̄ ē p̄ accēs. et p̄fectū sūt illō
 futurū necessario nec t̄n curatū ē de eo. bonū igit̄ iudic
 eātū ē p̄ eētū et malū iudicatū ē p̄ accēs. eē at̄ h̄ ē p̄ p̄
 uidentia. Sicut de mā tā notū ē qz ipsa desit in aliq̄b; et
 in ipsa desitū p̄fōnes aliq̄ rez sed a deo multa sup
 plent ei q̄ nō ē p̄p̄ eoz ad id qd̄ sibi desit. postq̄ at̄
 ita ē tūc nō sūt sapiēte dīuine dimittere sūmas boni
 tates q̄ sp̄ et sepe sūt pp̄ mala aliq̄ indiuiduoz q̄ non
 sūt sp̄. Dico at̄ qz res in estimatōe aut sūt res quaz
 esse possit est eē nisi malū abio aut sūt res qz eē est bo
 nū et impossit est eas eē malas imp̄fectas. aut sūt res
 in q̄b; p̄ualet bonitas et cū fuerit i suo eē nec ē possit
 at̄ eē i naturis eaz aut sūt res i q̄b; p̄ualet malū. aut
 sūt res cōles ad vtrāq̄ dispōnē. Sed malicia tā inue
 nitur in naturis. q̄ at̄ totū ē malū vel in q̄ p̄ualet vel ē
 q̄le dū nō inuenit. Id vō in cuius eē p̄ualet bonitas
 pueniētis ē eē cū id p̄ualet i eo ē bonū. Si at̄ d̄ q̄re
 nō sūt remotū malū ab eo oīno ita vt totū eēt bonū vī
 cet q̄ tūc ipsa res nō eēt ipsa eo q̄ tā d̄ q̄m q̄ eē ei
 est tale eē qd̄ impossit ē eē eiusmodi q̄n accidat ex co
 ma. S; si poneret h̄ res sic vt nō accidat ex ea malū
 tūc eē eius nō erit eē qd̄ ē ei sed erit eē aliaz rez q̄ sūt
 aliud ab ea et tā sūt aliq̄. s. vt curet q̄ nō p̄sequit̄ eā mali
 cia p̄secutiōe p̄. cui v̄ exēplū ē ignis cū fuerit ei eē sic
 vt sit p̄burēs et fuerit eē p̄burēs sic vt cū tetigerit p̄
 nū alicuius iusti p̄burat eū eo q̄ eē panis illius iusti ta
 le ē q̄ receptibile ē p̄bustōis et fuerit eē vniuersiū
 eoz sic vt accidat ei motū d̄uerst et fuerit eē motū d̄
 uerfoz i reb; sic vt accidat eis p̄curtus. et eē duoz cō
 currētū. s. agētis et pacētis fuerit sic vt comitent illō
 nālī actio et passio. si at̄ nō fuerint scōdaria nō erūt p̄.
 In vniuersitate igit̄ nō sūt ordiate v̄ires agētes et pa
 cientes. s. celestes et terrestres nāles et aiales nisi ad h̄
 vt p̄ducāt ad ordinē v̄lein cū hac impossibilitate. s. vt
 ipsa sint id qd̄ sūt et nō s̄ducāt aliq̄ mala. igit̄ ex dispōnē
 bus mūdi iter se adinūcē sequit̄ vt fiat in aīa for̄ pra
 ue s̄le vel incredulitatē vel alia malū in aīa vel i cor̄
 ita vt si nō eēt sic ordo vniuersitatē nō eēt p̄fectus et id
 neglectū sūt h̄ nō eēt attenta pueniētia corrūpētā q̄
 necessario accidit. Dicitū ē. n. in lege creauit istos ad in
 fernū nō curo. creauit istos ad paradisum: non curo. Itē
 dicitū est q̄ vniuersitas creata est ad id ad qd̄ creata ē.
 Si q̄s at̄ dixerit q̄ malū nō est eīneū neq̄ raz h̄ ē
 p̄ssimū d̄ctm̄ q̄ nō ē ita: malū ē. n. multū h̄ nō sep̄ssimū.
 d̄tia at̄ est inter sepe et multū h̄. n. sūt multa q̄ sunt
 multa et nō sepe sic languores q̄ sunt multū et nō sepe. cū
 at̄ p̄sideraueris istū modū d̄cendū malū de quo nunc
 loq̄mur inuenies illū multo minus q̄ bonū qd̄ est et
 oppositū et q̄ intēti in eius mā q̄ro maḡ at̄ minus ē
 p̄pōne bonitātū aliaz sempiternaz. v̄ez est at̄ q̄ ma
 la q̄ sunt defectus p̄fōnū scōdariaz sunt sep̄ssima. sed
 nō sunt de malū de q̄b; nos loq̄mur et h̄ mala sūt sicut
 igit̄ ar̄ta geometrie et sicut defectus nimitē pulchritudī
 nis et alioz h̄mōi q̄ nō nocēt p̄fōnib; p̄mis nec p̄fōnī
 bus q̄ sequunt̄ eas q̄rū ad vilitatē q̄ appet ex eis. et h̄

mala nō sūt ex actione agentis. s. qz nō agit agens eo q̄
 agēs nō ē pars v̄l qz ipsa nō mouent ad recipiēdū. et h̄
 mala sūt p̄uōnes bonitātū s̄m supfluitatē et augmētū.

Capitulum septimū de p̄missione diuina.

Plus ē vt certificemus h̄ dispōnē aīaz hu
 manaz cū sunt exute a corpib; suis ad quā
 dispōnē pueniūt. oz at̄ te scit̄ q̄ p̄missio alia
 est q̄ cū fide recipit qz nō ē via ad p̄bādū eā nisi credē
 do testimonio p̄phe sic illa q̄ ē de deo q̄ hēbit corpus
 ap̄ resurrectionē. Tu at̄ tā scis delectatiōes corpōz et
 gaudia qd̄ sunt. lex. n. n̄fa quā vedit mahometib; oñdit
 dispōnē felicitatē et misērie q̄ sūt s̄m corpōz. et alia ē p̄mis
 sio q̄ app̄hēdit i intellectu et arḡne demōstratiua et p̄p̄bia
 approbat et h̄ ē felicitas et misēria aīaz postq̄ sūt exute
 a corpib; suis q̄ p̄bant arḡnib; q̄uis n̄fe estatiōnes
 debiles sūt ad ymaginādū eas nūc pp̄ cās quas ego
 oñdā. Sapiētib; vō theologis multo maior cupid
 itas sūt ad p̄ndū hāc felicitatē q̄ felicitatē corpōz que
 q̄uis daret eis nō t̄n at̄tēderūt eā nec app̄ciari sūt eā
 p̄pōne h̄mōi felicitatē q̄ est p̄iūcta p̄ v̄itari sicut paulo
 post oñdā de ea igit̄ factā sciri dispōnē h̄mōi felicitatē et
 misērie q̄ ē ei p̄ria. Corp̄ at̄ felicitā tā affiḡta ē i lege.
 Dico at̄ optere vt scias q̄ oīs v̄tus alaz h̄z delectatio
 nē et bonū q̄ sūt sibi p̄p̄a et h̄z nocumētū et malū q̄ sūt si
 bi p̄p̄a. v̄. s. qz delectatio voluptatē et bonitatis eius ē
 vt pueniat ad eā q̄litas sensibilis pueniēs aliq̄ ex q̄n
 qz et delectatio ire ē victoria et delectatio estatiōis: est
 fiducia et delectatio p̄seruatiue est recordatio rez p̄ue
 niētū. Nocumētū vō vniuersiū eoz ē id qd̄ ē p̄tū
 hīs. Sed oēs pueniūt in vno cōi. s. ip̄cipe q̄ suū p̄ue
 niēs et sibi aptū ē bonū et delectatio q̄ sūt eis p̄p̄a. p̄ue
 niēs at̄ cuiusq̄ eoz p̄ eētū et certitudinē est adeptio
 p̄fectōnis in effectū q̄ est q̄rū ad ipsam p̄fectio. Et h̄
 est vna radix. Itē hec v̄ires q̄uis cōicāt in hīs intē
 tionib; t̄n ordines eaz certe d̄uerst sūt. Quis at̄ p̄
 fectio ē nobilior et abūdātor et cuius p̄fectio est maior
 d̄iurior et cuius p̄fectio est sibi vicinior et p̄p̄ator et
 cuius actio ē p̄fectior et nobilior et app̄hēsiō ē in se for
 tior illius delectatio quā hēbit excellētior et gl̄osior si
 ne dub̄ et h̄ ē alia radix eo q̄ suus ex̄tus ad ex̄tū in p̄
 fectiōne aliq̄ est vt sentiat illa fieri et delectet s̄m eius
 q̄litas. nō. n. p̄cipit delectatiōne intēris d̄iū h̄z et d̄ū
 nō p̄cipit illa non p̄cupiscet eā nec p̄silit ad eā sicut fr̄
 gidū nālī. certū est. n. sibi q̄ cōitus h̄z delectatiōne sed
 ipse nō desiderat eā nec allicif ad eū desiderio et illece
 bra q̄ sūt ei p̄p̄a h̄ alio desiderio sic eū desiderat id qd̄
 sit i eo a q̄ acq̄rit app̄hēsiō p̄ illud et h̄z aliq̄d nocumē
 tū et oīno non ymaginat illud. sicut ē est dispōccet nati
 circa pulchriā formā et sicut surdū circa sonos ordiatos
 et id̄ oz vt prudēs hō nō putet q̄ oīs delectatio ē sic de
 lectatio asini et q̄ p̄ p̄nā q̄ sunt p̄riā d̄no seculoz ca
 reat oī delectatiōe et gaudio et q̄ p̄p̄a pulchritudo d̄nī
 seculoz q̄ est ei in regno suo et q̄ v̄tus q̄ est infinita
 nō sit ei in vlt̄ nobilitatis et excellētē et suauitatis. h̄
 extollēdo eū vocamus h̄ delectatiōne imp̄p̄rie. Itē
 asini et pecora h̄nt delectatiōne et suauitātē. S; q̄ p̄p̄
 p̄t esse sup̄loz ad h̄ vilia. h. n. ymaginamus et p̄sent
 tantur nobis. Illa vō nō scimus p̄ceptiōne sed argu
 mētatiōne. n̄fa igit̄ dispositio ergā illa est sicut disposit
 tio surdū q̄ nūquā audiuit in sua p̄uatiōne ymaginādū
 delectatiōne armonicā cū ipse sit certus de amenitatis
 eius et h̄ est alia radix. Itē p̄fectio et res pueniēs p̄p̄a
 rata est virtuti app̄hēdēti. sed si h̄ fuerit p̄hibens vel

Impediēs aliam adhorrebit eā et eliget potius eius dñm. sic cū infirm⁹ aliq̄s abhōiat saporē dulcē et deside-
 rat saporē abhōiabilē malōs p̄cētia. q̄ fortasse nō
 est abhōiatio. h̄ ē puatio delectatiōis sic cū formidolo-
 sus inuenit victōriā et delectatiōē nō p̄cipit eā nec de-
 lectat in ea. et h̄ ē q̄ta alia radix. Itē cū v̄tus apphen-
 dēs fuerit infecta dño sue p̄cōnis nō sentiet illud nec
 refugiet illud quōq̄ remoueat impediēs et tūc nocebit
 ei et redibit ad suā nāz. quēadmodū amaricatus aliq̄n
 nō sentit amaritudinē suā oris quōq̄ repetit ei⁹ p̄plio et
 mādēt mēbra ei⁹ et tūc refugiet dispōnē q̄ sibi accit.
 Sitr̄ ē at aliq̄n fastidiēs cibū et abhorrēs illū quōis sit
 ille q̄ p̄uentiōr sibi et durat in h̄o ipe. Cū at remo-
 uet impediēs reddat ad debitū sue nāe et p̄forat fames
 eius et suus appetit ad cibū ita vt non possit abstinere
 ab eo. h̄ destruit cū amittat illū. h̄mōi at p̄tingit ex ma-
 gno dolore. sic ex adnitiōe ignis et ex v̄dēte glaciē le-
 dit sensus sic vt corpus nō sentiat illū. Sed cū remo-
 uet impediēs sentit nocumētū magnū. postq̄ at iā assi-
 gnauimus has radices or redire ad id qd̄ intēdimus.
 Dico igit q̄ sua p̄cō aīe rōnal̄ est vt fiat sc̄lm intelli-
 gibile et describat in ea for̄ totius et ordo intellectus in to-
 to et v̄ltas fluēs in eē et vt incipiēs a p̄nō totius p̄ce-
 dat ad s̄bas excellentiores sp̄ales absō et deīn ad sp̄e-
 ciales p̄dētēs aliq̄ nō ex corpib⁹ et deīn ad aīas mo-
 uētēs corpa et postea ad corpa celestia et deīn vt h̄ oīa
 sint descripta in aīa s̄m dispōnēs et v̄tēs eoz quōq̄ p̄-
 ficiat in ea dispō eē v̄niuersitatē et sic trāseat in sc̄lm in-
 tellectū instar eē totius mūdi cernentē id qd̄ ē pulchri-
 tudo absō et bonitas absō et decor verus fiat v̄nū cū
 ea insculpta ex⁹ eius et dispōnē eius et incedens s̄m viā
 eius p̄uerfa in s̄litudinē s̄be eius. Sed h̄ quō poterit
 p̄ari p̄cōnib⁹ amabilib⁹ altay virtū cū turpe sit di-
 cere eius ordinē esse nobilitatē vel p̄fectiorē istis qui
 istoz ad illā: nulla oīno p̄d̄ est nec in excellētia nec in
 p̄cōne nec in multitudine nec in cētis q̄b⁹ p̄ficiat de-
 lectatio app̄hēdētū de q̄b⁹ supradixim⁹. Sed diutur-
 nitas eternitatē quō pot̄ p̄ari diuturnitati variabili
 corruptibili vel q̄ erit dispō eius cuius applicatio est
 p̄tingētia sup̄ficierū p̄pōnē eius q̄ infūdīt in s̄bam sui
 receptibilitē ita vt sit ip̄m idē sine discretiōe qm̄ intel-
 ligētia et intellectū sūt v̄nū vel pene v̄nū.
 Sed q̄ app̄hēsum a seipso sit p̄fectius q̄ h̄: h̄ v̄o est
 occultū qz id qd̄ est subtilius app̄hēdēs: q̄qdā est q̄
 tu poteris cogscere p̄ua inspectiōe p̄dictoz. aīa. ra-
 tionalis plura nūo app̄hēdit et plus scrutat app̄hen-
 sum et plus expoliat illud a sup̄additis q̄ v̄o sunt in-
 tra eius intētiōnē v̄bi accidētāl̄ et ipsa p̄cētāt in-
 teriora app̄hēnsi et exteriora. quō igit h̄ app̄hēnsio po-
 terit p̄ari illi app̄hēnsiōi. vel quō h̄ delectatio pote-
 rit p̄ari delectatiōi sensibili et bestiali et irascibili. Sed
 qz nos in h̄ nō sc̄lo et nō cor̄ demerit sumus in mul-
 ta turpia. ideo nō sentimus illā delectatiōē cū apud
 nos fuerit aliqd̄ de cāis eius. sic iā assigūimus in aliq̄
 de p̄dictis radicibus et ideo nō inq̄rimus eā nec allēci-
 mur ad eā nisi p̄us deposuerimus a cernicib⁹ n̄is iū-
 gū voluptatē et tre et soroz eaz et degustemus aliqd̄
 illius delectatiōis et sic fortasse ymaginabim⁹ de illa
 paz aliqd̄ tāq̄ p̄ interpositū. Sed p̄cipue cū solute fu-
 erint q̄nēs et reuelata sibi fuerint inq̄lita nobilia tūc
 p̄pō huius n̄e delectatiōis ad illā n̄am delectatiōē
 erit sic p̄pō delectatiōis sensibilis: q̄ est odorādī odo-
 res gustatoz delectabiliū ad delectatiōē comedendi
 ea. sed idem incompatibiliter est longius ab h̄. Tu aut̄
 scis q̄ cū intēdis in aliqd̄ q̄ nimis est tibi cordi si p̄fen-

tatur tibi aliqd̄ in quo est voluptas et fecerint te elige-
 re v̄nū de duob⁹ q̄ p̄tēpnes voluptatē si fueris nobi-
 lis aīa. v̄o etiā vulgares dimittunt parās volup-
 tas et sustinēt labores et dolozes magnos vel ne bete-
 gant vel ne erubescāt vel pp̄ aliquā varietatē vt pp̄
 desiderii alterius rei. hec at oēs sunt dispōnēs intelli-
 gibiles. quaz dñs p̄ponunt eis q̄ nāl̄ debēt eligere et
 p̄pterea sustinēt multa horrenda nāe. ex quo scies q̄
 si fines intelligibiles p̄cōssissimi sunt aīe in reb⁹ vilib⁹
 q̄to maḡ in reb⁹ excellētib⁹. aīe etiā viles sentiūt
 bonū vel malū qd̄ accidit reb⁹ vilib⁹ et nō sentiūt qd̄
 accidit rebus excellētib⁹ pp̄ excusationēs q̄ iā dicte
 sunt. Sed postq̄ separati fuerim⁹ a corpe si aīa n̄a bñ
 fuit in cor̄ aduertit suā p̄fectionē sibi amabilem quā
 nō est adepta cū ipsa nāl̄iter tēderet ad eā: itelligit q̄
 erat in effectu. h̄ sua occupatio cū cor̄ sicut dixim⁹ fa-
 ciebat etiā obliuisci sui ipsius et eius q̄ amare d̄z. sic in-
 firmus q̄ obliuiscit eius q̄ opus eius restaurare et pro eo
 qd̄ resoluit de eo obliuiscit delectari in dulci et occupi-
 scere et inclināt ad p̄cupiscēdū q̄ sunt v̄e abhōiabilia et
 tūc accidunt aīe doloz et tristitia pp̄ amissionē eius sic
 accidit delectatio debere eē et p̄bauim⁹ magnitudinē
 sui ordinis. igit illud est infelicitas et labor nō eālis se-
 parationi p̄tinuatiōis ab igne et etiā corruptioni et p̄nu-
 rationi p̄lōnōis a glaciē. igit tunc erit q̄si palitici quā
 assigūim⁹ in p̄dictis quā. s. agit in eo ignis et glaciē s̄
 mā q̄ ē infecta in sup̄ficie sensus p̄hibet sentire eā et p̄-
 p̄dere. Si v̄o postea p̄tingerit remoueri impediens
 sentit dolozē magnū. cū at v̄tū intelligibilis fuerit
 p̄secuta veritatē termino p̄cōnis s̄m qd̄ sibi est possi-
 tūc cū separata fuerit a corpe. p̄ficiet in ea p̄cōne q̄ sibi
 possi- est p̄seq̄ ad s̄litudinē palitici cui cū p̄sentat cib⁹
 p̄cupiscibilis et p̄pellit gustare cibū delectabilem ip̄e nō
 sentit. Si v̄o remouet palitici ab eo statim specularur
 maximā delectatiōē. h̄ illa delectatiōē nō ē de genere
 delectatiōis sensibilis et aīalis v̄llo nō: imo ē delectatio
 p̄ueniēs dispōnē nāl̄i q̄ ē s̄bitis v̄niuersitatis et ē excellē-
 tior et nobilior of delectatiōe et h̄ est felicitas. Illa v̄o
 alia ē labor et infelicitas. h̄ h̄ labor nō erit v̄niuersitatis
 imp̄fecti h̄ eoz q̄ v̄tū intelligibilē acquisierūt deside-
 riū sue p̄cōnis ex h̄ qd̄ iā p̄batū ē apud eos de n̄i aīe
 eē vt app̄hēdat quidditatē v̄niuersitatis p̄ adeptiōnē
 ignoti ex noto et p̄cōnis in effectu et q̄ h̄ nō ē sibi ex nā
 p̄ nec etiā ex ceteris v̄tūtib⁹. h̄ p̄ceptū q̄ hec p̄cō-
 nes non sūt nisi post aliq̄s cās. aīe v̄o et v̄tēs simpli-
 ces pure sūt q̄si yle subiecta cū nō acquirūt v̄llo nō h̄
 desiderii. h. n. desiderii nō sit nec sigillat in suba aīe
 nisi postq̄ p̄batū ē ei h̄ esse res q̄ scia nō acq̄rit nisi p̄
 medios terminos sic tu nosti ante h̄ at nō erat eo q̄ h̄
 desiderii sequit s̄ntas q̄ nō sūt aīe s̄nta p̄ sed s̄nta ade-
 pta. Cū igit hū assequunt hāc s̄ntay: comitat aīam ne-
 cessario h̄ desiderii. q̄ postq̄ fuerit separata si nōdū ade-
 pra fuit id q̄ post separationē p̄ueiat ad p̄cōnē sc̄ider in
 hāc maneriā laboris eterni eo q̄ p̄n̄ h̄ntus sc̄ntis nō
 acquirunt nisi p̄ corpi⁹ tm̄. h̄ corpus iā nō ē. Itē v̄o
 aut negligūt studere ad acquirēdū p̄cōnē humanā
 aut aduersant aut negāt et defendūt s̄ntas falsas q̄ sūt
 dñe v̄is s̄ntis. q̄ at negāt sūt deterioris dispōnis eo q̄
 acq̄ierūt dispōnēs dñas p̄cōni. Sed q̄rū de ymagi-
 natione intelligibiliū opteat aīam hōis acq̄rere ad h̄
 vt p̄taseat terminū i q̄ est illa q̄ incidit in hūc laborē
 ita vt cū p̄taserit illū tm̄ heat fiducia illius felicitatē.
 nō est imposs̄ certe determinare h̄ est pene possi- qz
 puro h̄ eē. s. vt aīa hōis ymaginet p̄n̄ separata v̄ssime
 et credat illa eē credulitate v̄ssim̄ eo q̄ sunt apud eā p̄

demōstratōez et vt sciat cās finales et eoz q̄ incidūt i mo-
tus vtes absq̄ p̄ricularib⁹ nō hñtib⁹ finē et vt descat
apud eū dispō ioris et p̄pō suoz p̄ris in se adinuitē et
ordina⁹ pueniens a p̄o p̄n⁹ vsq̄ ad vltimū eoz q̄ sunt et
eoz q̄ incidūt in ea et vt ymaginet curā et q̄r est. et vt
eētia q̄ p̄cedit oīa certificet q̄le est suū eē p̄p̄tū et q̄lis
vnitas et q̄r p̄t sciri ita vt nō cōmittet ea multitudine
et altatio villo mō et q̄no ē ad eā p̄pō ordinationis eoz q̄
sunt. et bein q̄ speculatoz q̄ro plus addiderit specula-
tionis rāto plus addet aptitudo ad felicitatē et q̄ nō li-
berat hō ab h̄ mūdo et ab eius illecebris nisi postq̄ to-
tus suspēsus ab illo mūdo d̄sideret id qd̄ ē ibi et amor
eoz q̄ sūt ibi remoueat eū oīno a p̄sideratiōe eis qd̄ ē
post se. **B**ico ē q̄ h̄ vltima felicitas non p̄ficit nisi pp̄
rectitudinē illius p̄ris aīe q̄ est p̄actica. et p̄ponā ad h̄
p̄ponē q̄uis tā d̄ixerim⁹ h̄ i p̄d̄ct. **B**ico igit q̄ mores
sūt h̄tus pp̄ quē facile pueniūt ab aīa aliq̄ actiōes absq̄
p̄meditatōe. **J**ā at̄ p̄ceptū ē i lib⁹ de morib⁹ vt te-
neat mediocritas et acq̄rat h̄tus vniuersitatis vel me-
diocritatis. h̄tus at̄ mediocritatis h̄z eē i v̄tute rōnali
et v̄tute aīali. **S**z i v̄tute aīali ē cū acq̄rit ei dispō subie-
ctiōnis. **I**n v̄tute v̄o rōnali est cū acq̄rit ei dispō apti-
tudinis et paciēdi quēdam modū h̄tus nimie p̄tinetie et
nimie solonis sūt i v̄tute rōnali et v̄tute aīali i v̄tutib⁹ q̄
sūt eōzio mediocritatis. **N**otū ē at̄ q̄ nimia p̄tinetia et
nimia s̄o sūt puenientiores v̄tuti aīali. **L**ū. n. p̄fortat
v̄tus aīali et acq̄rit ei h̄tus d̄nandi: sūt i aīa rōnali dispō
subiectiōis et imp̄ssio passiōis s̄stiget i aīa rōnali cuius
nā ē ponere aīam nimis ligatā cū eoz et nimis affectiā
circa illud. h̄tus v̄o mediocritatis intelligit eē libera-
tio hōis a dispōnib⁹ subiectib⁹ q̄ p̄seruat aīaz rōna-
lem h̄m nām suā cū acq̄sitiōe dispōnis erigēdi se et de-
spiciēdi h̄ qd̄ nō est h̄tus s̄e nec ē inclinās ad eā ad
p̄tē corpis h̄ a p̄tē eius. mediocritas. n. semp̄ remouet
ab ea duo eīma. **I**te s̄bam aīe corpus occupat et red-
dit stultā et fac̄ eā oblitisci sui desiderii p̄p̄tū et inq̄rēdi
p̄fōnē q̄ sibi p̄p̄tū et p̄cipiēdi delectatione p̄fōnis si
eā h̄uerit vel p̄cipiēdi aliqd̄ de p̄fōnē si nō h̄uerit eā.
Nō q̄ aīa sit imp̄ssa corpi vt submersa i eo h̄ qz ligō in-
ter illa duo q̄ ē desiderii nāle gub̄nādi illud et agitādi
affectōnes eius et qd̄qd̄ supuenit ei ex acc̄tib⁹ corpis et
h̄tib⁹ q̄ spr̄imunt i ea qz p̄ncipiū ē corpus. postq̄ at̄
sepata ē remanet i ea h̄tus adep̄t⁹ ex p̄iūctiōe sua cū
eo et ē pene s̄llis dispōni sue i eo q̄ q̄ro plus minuit rā-
to plus remouet oblitio mor⁹ desiderii sue p̄fōnis.
qz p̄ h̄ qd̄ de illo remanet cū illa ē h̄terpō ne p̄iūgat pu-
re loco sue felicitatē et ex h̄tis morib⁹ p̄turbaq̄ magnifi-
cat eis dolor. **I**te q̄ h̄ dispō corpa sit h̄tia sue s̄be et no-
cua n̄ fac̄ n̄ currere nisi corpus et nimia submersio eis
in illud. **S**ed cū sepata aīa a corpe sentit illā p̄rietatem
esse magnā et qz nocuit sibi multū. h̄ at̄ nocuentū et h̄
dolor n̄ ē ex aliq̄ comitātū s̄sepabili h̄ ex acc̄tib⁹ eīneo.
acc̄ns v̄o eīneū n̄ durat nec remanet h̄ remouet et de-
struit cessantib⁹ actionib⁹ q̄ s̄stigebāt illā dispōnē assi-
duitate sua et ex q̄ seq̄t vt p̄a q̄ debet huic n̄ sit p̄bēns
sed remoueat et delectat paulatim quōq̄ purificata aīa p-
ueniat ad felicitatē sibi p̄p̄tū aīe v̄o s̄sp̄ietes q̄ n̄ acq̄s̄t
erūt desiderii boni nec acq̄s̄erūt dispōnes malas cū
fuerit sepata a corpe merēbunt aliqd̄ de magnitudine m̄-
f̄icordie dei et aliqd̄ s̄de refrigerit. **S**i qz v̄o acq̄s̄erit
dispōnes corpis malas nec fuerit apud eaz aīa dispō
nisi h̄ nec h̄tētiō q̄ aduerset ei et refugiat eis sine dubio
desiderii erit p̄tius ad iudiciū corde eius. exura igit a
corpe puniet pena forti pp̄ amissionē corpis et iudicii
corpis fraudulenta acq̄s̄itione eius qd̄ desiderauerat.

Infirmus eius. n. iā destructū est. sed mores q̄ fuerāt ex
affectōne corpis adhuc p̄manēt. vt ē et v̄tē id qd̄ dicit
qdā ex sapiētibus. s. qz hec aīe q̄ sunt in d̄e cū sepant a
corpe sed in fine inheret eis qdā modus fidei q̄ est aliis
sibi p̄s̄tib⁹ h̄m qd̄ solet d̄ici vulgo et v̄oler ymaginari in
aīab⁹ eoz de hac cū ipsi sepant a corpe si n̄ ē eis h̄tētiō
trahēs eos ad sup̄iore p̄tē ad p̄fōnē ad h̄ vt felicitēt.
illa felicitate v̄o desiderii p̄fōnis ad h̄ vt affligat pe-
na illa. sed oēs eoz dispōnes aīales iclinant s̄ferius et
restringant circa corpus tūc n̄ ē p̄hibitiū q̄n m̄ae cele-
stes sint subiecte actiōib⁹ aīe i sc̄p̄tis. d̄ixerūt. n. qz
l̄p̄a ymaginat qd̄qd̄ credebat de dispōnib⁹ alteri⁹ mū-
di. iō infirmus eius p̄ qd̄ p̄t ymaginari ea ē aliqd̄ ex cor-
porib⁹ celestibus et iō videt qd̄qd̄ d̄icit sibi fuerit in h̄
mūdo de dispōnib⁹ sepulchri et de resurrectione eoz et h̄
sūmis bonitatib⁹. aīe v̄o male vidēt et penā quā yma-
ginauerāt i h̄ mūdo et affligunt ea for⁹. n. yaḡlata nō ē
debilitio sensibilis h̄ ē maior ip̄ssione et claritate sic vide-
mus i sompnis. for̄tasse. n. si sompnatiū mai⁹ ē p̄ mō
suo q̄ sensible tūc q̄ro magi illud qd̄ ē i alio sc̄lo for-
tius est q̄ qd̄ ē i sompnis pp̄ paucitatē impediētū et
expollationē aīe et claritatē recipiētis. for⁹. n. q̄ v̄i in
sompnis v̄l q̄ sentit in vigilia sic tu nosti nō est nisi de
scripta in aīa sed vna eaz sc̄ipit ab h̄teriori et descendit
ad illud. alta v̄o sc̄ipit ab h̄teriori et erigit ad illud. cū at̄
describit in aīa p̄ficit ibi app̄hēsiō v̄isa. sed nō fac̄ de-
lectari nec nocere certe nisi h̄ qd̄ est descriptū in aīa nō
qd̄ ē ex. qd̄qd̄ at̄ describit i aīa agit suā actionē quā si
h̄at cām extrinsecus. eā. n. cēnialis est h̄ descriptio
extrinseca v̄o: est cā p̄acc̄ns vel cā eāe. hec igit felici-
tas et infelicitas viles sūt qz sunt in p̄pōne aīaz viliū.
aīe v̄o sancte lōge sūt ab h̄tus dispōnib⁹ qz p̄iūgnit
sue p̄fōni p̄ se et i mergūt i delectationē v̄issimā et libe-
rant a speculatiōe eius qd̄ est post ipsas et a future q̄
erant oīmoda libatione. **S**i at̄ renāserit i eis affectiō
de h̄ credibilis vel moralis nocebit eis et retardabunt
pp̄ter eā a p̄sequēdo gradu sup̄iorē quousq̄ delectat
illa impressio et tūc p̄sequet illum.

Explic tractat⁹. ix. cū auxi⁹ dei. Incip. x. Cap. 12
de p̄n⁹ et de p̄missione gn̄alit et de inspirationib⁹ et oīo-
nib⁹ exauditis et flagellis celestib⁹ et de cōmemoratiōe
dispōnū p̄ph̄te et dispōne iudicii de stellis.

Distq̄ at̄ esse cepit a p̄o: tūc qd̄qd̄ p̄sequit
aliud est inferius in ordine suo p̄ore nec
cessat descendere p̄ gradus. **I**n h̄ at̄ p̄t-
mus gradus est angeloz sp̄aliū spoliato-
rum qui vocant̄ intelligenti post h̄ est ordo angeloz
sp̄aliū qui vocant̄ aīe h̄i sunt angeli administrato-
res postea est ordo corpoz celestib⁹ ex q̄bus aliud est
nobilius alto. sic vsquequo perueniat ad vltimū eoz
post h̄ at̄ incipit esse materie recipientis formas gene-
ratas corruptibiles: q̄ p̄o inuestit formis eloz: et bein
de gradatim informat formis alioz p̄tīmū igit esse qd̄
est iter illa est id qd̄ vilius et inferius est: qd̄ sequit̄
qd̄ at̄ est vilius iter ea: est m̄al postea eta: bein p̄p̄stia
gelata. postea vegetabilia bein aīalia bruta postea
homo. ex h̄tis at̄ nobilius est homo et postea aīalia de-
inde vegetabilia. **S**ed ex h̄obus ille est nobilitioz cul-
tus aīa sit intelligentia in effectū et acquirunt mores qui
sunt honestates p̄actice: ex h̄tis at̄ ille excellentior ē
qui est aptus ad ordinē p̄ph̄ie: h̄ est ille in cuius vi-
ribus aīalibus sunt hec tres p̄p̄terates. s. vt audiat
verbū dei: videat angelos transfiguratos corā se in

forma q̄ possent videt. Itā autē oñdimus q̄liter fiat h̄z
oñdimus q̄ ante cui sit h̄ reuelatio transformant ange
li r̄ sit in eius auribus vox quā ipse audit q̄ ē ex parte
dei r̄ angelor̄ r̄ audit eā quā nō sit verbū holum nec
aitalis terrenū r̄ h̄ ē cui dat spūs p̄phie r̄ sicut id q̄d p̄
nū sira p̄nci^o vsq̄ ad gradū materiē fuit itelligē^a be
inde aīa postea corp^o celeste sic h̄ incipit eē a corpibus
postea ad aīas deīn ad itelligētiās. Illa autē for^a nō
fuit oīo nisi ab illis p̄ncipiis seā q̄ sūt i h̄ mūdo sūt
ex fluctibus viriū agētū r̄ paciētū terrenar̄ seq̄ntiū
cōfictus viriū agētū celestū factura autē eius q̄d sit
ex viribus trēns p̄let de duabus causis vna est i res
agētes i eis v̄ nāles v̄ volūtarīa lalia ē vires passue
vel nāles v̄ aīales. Sed ex viribus celestibus sūt ip̄sio
nes i h̄ cor^a q̄ sūt i sira ea trib^o modis vn^o cor^o ē ex se
ip̄sīs h̄z q̄d nihil de aīalib^o cā i eo oīo r̄ h̄ ē ex nā suoz
corpoy r̄ suaz viriū corpaliū h̄m figuratiōes q̄ ex eis
currūt cū viribus trēns r̄ p̄pōnibus q̄ sūt i n̄t ea. Scōz
est ex ip̄saz nāis aīalib^o trēns ē cōicatio aliq̄ q̄ ē ill^o cū vi
spōnibus trēns r̄ h̄ nō sunt oīo nisi eo mō q̄ dicā. Itā. n.
notū ē tibi q̄ aīe corpoy celestū h̄nt modū agēdi i ite
ridibus p̄ticularibus h̄m v̄iā nō p̄t itelligibilē. Itā. n. ē
puenire ad p̄p̄hensionē eoz q̄ sūt p̄ticulariū p̄ app̄e
bēsiōnē distictiōis suaz cāz q̄ iā sūt i q̄tū sūt cāe r̄ ei^o
q̄d puenit ex eis. nō āt pueniūt. nisi ad nātia r̄ volūta
ria q̄ debēt esse r̄ volūtarīa fluctuācia q̄ nō sunt firma
nec pueniūt ad violētā violē^a. n. aut sūt p̄ violētā nāe
v̄ p̄ violētā volūtarīā ad q̄s puenit resōlū i oib^o violētū.
deīn volūtarīes sūt postq̄ n̄ fuerūt r̄ iō h̄nt cās ex q̄b^o
p̄seq̄ntē pueniūt faciētib^o eas eē debe. Itā ē aut volū
tas a volūtarīe. alioq̄n irer h̄ i infinitū nec a nā volentū
alioq̄n duraret volūtas q̄dū duraret nā. volūtarīes
aut sūt a causis q̄ sūt faciētib^o debere eē r̄ inducētib^o
r̄ initentibus terrenis vel celestibus q̄ faciūt debe eē ne
cessario illā volūtarīe. nātia aut postq̄ iā sūt p̄stituta cō
stat q̄ si sūt sine dubio pēdēt ēt ex reb^o celestibus r̄ ter
renis. Itā aut nosti h̄ ex p̄dictis. h̄ p̄ p̄tictū istaz cāz
r̄ ipulsiū eaz r̄ p̄p̄ reductionē eaz in ordinē retrahunt
sub moru celesti. Cū autē cognita tibi sūt p̄^a i q̄tū sunt
p̄^a r̄ dispositio eoz i suo descēsu ad seq̄ntia scies h̄a ne
cessario r̄ ex h̄is. nosti q̄ aīe celestes r̄ q̄ est supra eas
sciūt necessario p̄ticularia. eius autē q̄d est supra eas co
gnitio d̄ illis ē mō v̄t. Itā v̄o sciūt mō p̄ticulari sic vi
dens vel inducēs ad vidēdū q̄d ē p̄sens sensibus. igit̄ si
ne dubio sciūt ipe id q̄d futuz ē r̄ sine dubio ipe sciūt
i plerisq̄ q̄ p̄ticulariū q̄d sit meli^o r̄ apri^o r̄ p̄p̄ quib^o bo
nitati abso^o de duob^o possibilibus. Itā autē oñdimus q̄
ymaginatiōes q̄ sūt illis cāis sūt p̄nci^a cēndi illas for
mas h̄ cū fuerint possibile nec fuerūt ibi cāe celestes
fortiores ill^o ymaginatiōibus q̄ sūt p̄ores eis nec q̄ ē in
vna p̄dūsiōis p̄t h̄ac trīa. Cū āt res sira fuerit. ne
cessariū erit eē id q̄d ē possi^o hon ex cā trēna nec ex cā
nāli celi sed ex ip̄sioe aliq̄ ab h̄is reb^o vires celestes.
h̄ āt nō ē vā ip̄sio sed ē ip̄sio p̄ncipioy cēndi illā rē a
reb^o celestibus. cū. n. illa itellextim p̄^a tūc itelligēt illā rē
r̄ cū itellextim illā rē itelligēt id q̄d ē p̄ciētū eē. cū āt
itellextim h̄ statū fiet cū nihil fuerit i eo p̄hibēs. s. vel
p̄ud cāe nāli terrene v̄ eē cāe nāli trēne. p̄ud v̄o cāe nā
lis trēne ē. v̄. g. cū aliq̄ res ē faciēs eē calore sed nō est
v̄r^o calefaciēs nāli trēna. calefactio igit̄ illa sit ymagna
tioni celesti ob h̄ q̄d bonū ē eē illā quēadmodū sit i cor
pib^o holum ex cāis ymaginatiōnū holum sic iā nosti
ex p̄dictis. ex plū v̄o si nō ē p̄hibēs tū p̄ud cāe calefē
nis h̄ eē cāe ifrigidatiōis. ymaginatōi igit̄ celesti de eē
calore adūsat id q̄d fac̄ neccio eē frigid^o p̄p̄ violētā ifri

gidādi quēadmodū n̄am ymaginatiōne irascēdi p̄p̄
nit i nob cā ifrigidas. modi igit̄ h̄is v̄iōis sūt p̄mu
ratiōes rez nāliū v̄ ifpiratiōes addite. Inq̄rēti vel alit
ab eo vel p̄mixtio istoz q̄z v̄nū vel plura ex eis sūt in
ducāt ad h̄ne v̄illē. p̄p̄ autē rogādi ad acquirendā illā
virtutē est sic p̄p̄ manifestatiōis ad acquirendū ma
nifestatiōne rei sed h̄ torū fuit desup nec h̄ torū seq̄nt
ex ymaginatiōe celestū tū. Sed q̄z p̄m^o ver^o nouit h̄
torū h̄m modū quēadmodū ē illi pueniētē iō ab eo sci
pit eē oīs ei^o q̄d sit sed mediāte aliq̄ r̄ h̄m h̄ est scia ei^o.
igit̄ p̄p̄ has cās p̄sūt hōib^o oīones r̄ sacrificia r̄ p̄cipue
letanie p̄ pluuia r̄ alia h̄mōl. oī v̄t timeas reddere ma
lū p̄ malo r̄ studeas reddere bonū p̄ bono. cui^o rei cer
ttrudo faciet te fugere mal. S̄z certitudo h̄ōē euiden^a
miraculoz ei^o. miracula v̄o ei^o sūt eē suoz p̄ticulariū.
h̄ āt dispō ē itellecta apud p̄nci^a oīz igit̄ v̄t h̄eat eē. Si
aut nō h̄z eē tūc h̄ est secretū q̄d nos nō app̄hēdim^o v̄t
est cā alia p̄diēs ne illud sit dignū eē q̄ h̄. eē āt illud
r̄ eē h̄ sit est ip̄sio. cū āt volueris scire q̄ res q̄s itelli
gis v̄tiles iducūt accomodatias r̄ q̄ sūt nā. sed modū
v̄nitōis quē iā nosti r̄ cert^o es. p̄sidera dispōni v̄tilita
ris mēbroz i aīalib^o r̄ plātis r̄ quō vnūq̄q̄ eoz crea
tū ē r̄ nō ē ibi cā nāli v̄llo mō h̄z p̄ncipiū ei^o ē sine dub^o
ex cura dīna h̄z q̄d tu iā nosti curā. S̄z crede eē istaz
intētiōnū pēdere ex cura. h̄m q̄d tu iā nosti de cura sic
illa pēdēt ex cura. Scias ēt q̄z q̄d plus app̄obat vul
gus r̄ i^o r̄ dīc v̄ez ē ne refugiūt h̄ nisi illi q̄ volūt vide
ri p̄h̄t eo q̄ ignorāt cās r̄ actiōes istoz. Itā āt i hac ma
neria fecim^o libū de p̄tō r̄ ei^o p̄p̄posito. Imēde ḡat
tende dispōni istoz oīum r̄ crede q̄d d̄ de dīnis fla
gell^o q̄ descēdūt sup ciuitates flagitiozoz r̄ sp̄ hōies. iū
riosos r̄ p̄sidera q̄t̄ descēdit v̄itas. Scias ēt q̄ cā oīo
nis h̄ r̄ ele r̄ s̄tū r̄ s̄tū euēt^o iniurie r̄ p̄tō nō sūt nisi il
linc. p̄^a. n. hōz oīuz pueniūt vsq̄ ad nām v̄t volūtarīe
v̄t casū. nec v̄o p̄ncipiū ē illinc. h̄ volūtarīes q̄ si i nob s̄
postq̄ v̄o fuerūt. q̄cqd āt ē postq̄ nō sūt cāz h̄z. igit̄ oīs
volūtas q̄ ē i nob. cām h̄z. cā āt h̄z volūtarīā nō redit ad
ifinitū h̄ ad aliq̄ q̄ accidūt extrinsec^o trēna. s. r̄ celestia.
sed trēna pueniūt ad celestia. collectio igit̄ hōz oīum p̄
uenit neccio ex neccitate dīne volūtarīā. **C**ausis autē
sit ex p̄cur^o in oīuz hōz. cū. n. resolueris oīa p̄fēo redu
cent ad p̄^a q̄z neccitas descēdit a deo. Iudiciū āt d̄t
ē p̄^a p̄o simplex r̄ mēfurō ē id ad q̄d puenit iudiciū q̄dā
quēadmodū si faceret debe p̄tictiōes rez simpliciū q̄ i
q̄tū s̄t simplices p̄ferūt ad iudiciū r̄ mādarū dīnū. p̄mū
Si āt possi^o eēt alicui holum scire oīa ea q̄ sūt i celo
r̄ i terra r̄ nās eoz scire v̄t q̄ q̄ r̄ q̄t̄ sunt futura. v̄n
astrolog^o iste actor iudicioz qm̄ pōnes ei^o p̄^a r̄ p̄p̄oēs
ei^o n̄ inirunt d̄mōstratiōi s̄z aliq̄n intēunt expi^o v̄t p̄
phie r̄ aliq̄n v̄t argumētatiōib^o poetis r̄ rethoricis
i sua p̄bōne iō nō p̄fidit nisi ifignis v̄nīgnis ex causis
eoz q̄ sūt r̄ h̄ sūt ea q̄ sūt i celo eo q̄ nō p̄mittat se cō
p̄hēdere oēs dispōnes q̄ sūt i celo. q̄uis. n. h̄ p̄mittēt
nob r̄ ipleret nō tū p̄t et possi^o ponere nos r̄ seip̄m sic
v̄t p̄hēdam^o eē oīum illoz i v̄no q̄q̄ tpe quīs q̄
v̄t ad actionē r̄ nām suā oīa illa sūt cognita ap̄ nos. h̄
. n. nō suffic nisi sciat an sint v̄t nō sint. quēadmodū nō
suffic tibi scif ignē eē calid^o calefaciētē r̄ faciētē h̄ r̄ h̄ ad
sciēdū q̄ iā calefēt nisi h̄^o scies eū fuisse ibi. q̄ est āt via
astrologie i arithmetica q̄ possit nob dare cognē q̄ sūt
r̄ contingūt in celo. Si. n. ipe posset p̄ponere nos r̄ se
ip̄m sic v̄t p̄hēderem^o h̄ torū nō tū possem^o p̄ h̄ p̄fēre
abfēn^a. abntia. n. q̄ sūt i via s̄dēt v̄t p̄fēlunt nisi p̄ cō
mixtiōes rez celestū r̄ iō sustinem^o d̄t nos scif eā q̄ p̄
p̄tationē sui nūl. qz. n. ex eis q̄dā sūt p̄terita r̄ quēdā

sequētia r ex eis qdā sūt agētia r qdā paciē^a r ex eis qdā sūt nālia r qdā volūtaria id nō pnt expleri h p sola celestia: nisi pprehendat qdqd pntet nūisq. Necessitas aut vniuersaliumq; eoz pprie ē id qd pēdet ex absente r id nō possum⁹ pphēderē abētia. vñ nō debem⁹ ad herere olo vbis eoz q̄uis pcedam⁹ pro bñplacito nfo q̄ qdqd nobis dāt ex suis ppōnib⁹ sapiētia lib⁹ vey eē.

Capitulum secundum de stabiliendo ppham r q̄lis est ozo pphie ad deū altissimū r de pmissione.

Ico aut iā notū esse qd hō dāt a ceteris aiali
d bus in h q̄ vita eius decora nō eēt si vn⁹ solus eēt. nō. n. solus posset sufficere. gubnatio nī sūtpius sine pfortio alicuius adiuuātis se. l. necessitatib⁹ suoz negocioz. Necessariū est. n. vt vni hōi ali vacāt ali⁹ iue spēi ministrēt qz. v. g. h erat q̄ afferat illi qd. r ille q̄ hōbediet huic r ille q̄ p̄fuer huic. r illi afferat acū ille. cū igit copulant sic fit vita eoz sufficiens r ob h eēt sūt necessariū vici r ciuitates r pgregatōes. q̄cūq; .n. neglexerit vinciri ciuitati sū p̄dones ciuitatis sed queniūt cū aliqb⁹ viuere p̄tēt p̄fortio eoz tū isti tales vñr eē remoti a genere hōium p̄uari p̄cōnib⁹ eoz p̄sertim qz cū necessariū sit sibi vel alii p̄sili copulari et assilari ciuibus qd postq̄ ita est manifestū est tūc q̄ ad p̄manēdū eē hōis necessaria ē cōicatio. cōicatio aut nō p̄t p̄fici nisi p̄ctib⁹ r aliis causis necessariis q̄ sūt ei⁹. In p̄ctib⁹ aut necessarie sūt p̄stitutiōes r iusticia. ad cōstitutiōes aut r iusticia necessarie est p̄stitutor r iusticie executor. necesse ē ēt vt hō sit q̄ p̄suadeat hōib⁹ sua re p̄stitutiōes r necesse ē vt hō sit hō q̄ nō p̄mitat hōies scd suas sūas hō r dissentire i iudēdo vniuersalib⁹ eoz rā qd sit sibi iusticia r qd iniuria vñ necessariū ē hōi hōiem eē in genere hōium cuius eē magis necessariū est q̄ natiuitas p̄loz sup̄cillit r palpebray r q̄ cōcauitas plantay r q̄ multa alia vtilia sed nō necessaria ad p̄manēdū. eē vō hōiem aprū ad institūedū r erequēdū iura possit eē sic nos iā diximus. vñ nō p̄t eē vt illa cura p̄uideat illas vtilitates r nō p̄uideat istā q̄ ē fundamentū illay nec vt p̄ncipiū hōmū r angeli post ipm sciāt illas r nō sciāt istā. nec vt sciāt qd i ordine rez pos sibilit r necessario d⁹ eē acq̄sitū ad stabiliēdū ordinem bonitatis r hō nō sit quō aut p̄t eē vt nō sit id ex cuius esse pēdet eius eē qd ē igit necessariū est ppham hē r necessariū ē ipm eē hōiem r necessariū est eū hē p̄p̄tate q̄ nō est ceteris hōib⁹ ita vt hōies p̄cipiāt in ipso esse qdā p̄ qd dāt ab ip̄s r illud ē miracula q̄ p̄diximus. cū āt fuerit hōi hō op̄tebit vt istinat hōib⁹ iura i negociis eoz p̄c̄pro dei r auxilio r sp̄iratiōe ei⁹ r reuelatiōe sc̄i sp̄s r vt p̄mū fundamētū ei⁹ qd s̄stituit sit h. s. vt assignet eis q̄ vnū hnt factorē oipotētē sciētē occulta r mātē^a r q̄ de iure ei⁹ ē vt obediat p̄ceptj ei⁹ o³. n. vt obediat mandatis ei⁹ cui⁹ est creatura r q̄ obediat sibi iā p̄p̄uit sibi p̄missionē felice r i obediēti bus p̄missionē terribile ita vt vulgus assuecat eis q̄ descēdūt sup̄ linguā ei⁹ adeo r angel ei⁹ odiēdo r obediēdo. nō o³ aut vt detineat eos circa cognitōnē alicui⁹ rei de deo nisi circa hāc. s. q̄ ē vn⁹ viuens nō hnt s̄stem sed si addiderit vt factat eas credere eū hē eē nō s̄gtrū i loco nec binisibile vbo nec qd ē c̄x mūdū vt intra. nec qd est aliqd hui⁹ generis tūc mag⁹ honorabit r turbabit in eis id qd p̄mū p̄cepant de fide r mittet eos in id vnde nemo poterit se expedire nisi ille qui fuerit adiutus a deo q̄ raro contingit eē cui ista dicant. vulgus. n. non p̄t ymaginare has dispōnes pro modulo

suo. pauci. n. ex ill⁹ p̄nt ymaginare certitudinē hui⁹ vni tatis r singularitatis r qz nō credunt eē hōi eē iō inci dent i hereses r p̄uertent ad iōstros r argumētatōes q̄ retrahūt eos a suis opib⁹ ciuilib⁹ r aliq̄ faciūt eos scurere i sūas p̄tias vtilitatib⁹ ciuitatis r p̄dicētes de biro veritatis r multiplicant eis q̄dones iōsimilitudines r tūc legillatorū difficile est eos cohercere. nō. n. sūt in sapi^a diuina vt oīa eēt facilia. Nō d⁹ āt legillator dīe vulgo se occultasse aliqd qd eis n̄ reuelauerit qz nō o³ eū eē facile ad bicēdū eis aliqd de hiis imo o³ vt inst nuer eis gloriā dei r magnitudinē eius aliqb⁹ nutib⁹ r pabofumptis a reb⁹ q̄ sūt apud eos glōse r magni fice r cū h dicat eis qd nō ē sibi aliqd aliō cōpar v̄l s̄ite. S̄it⁹ ēt o³ vt affirmet eis id qd d⁹ de p̄missionē talit vt possint ymaginare ei⁹ q̄litate r d̄sc̄at i eo ate eoz r vt felicitatis r terrois inducat exēpla p̄ q̄ ipsi itelligūt r ymagināt de eis. v̄tate aut hui⁹ nō detegat eis nisi ali qd cōe. s. qd ē aliqd qd nec oculus vidit nec auris audi uit r q̄ illic ē regū delectatōis mar⁹ r doloris ē orroz etern⁹. Scias āt tu q̄ de⁹ scit modū hōitay eē i hōis q̄ dca s̄t. o³ igit vt id qd de⁹ scit faciat iuētri i hōib⁹ p̄ mo dulo suo sic nosti. nō est āt malū si iudicat in sua re hōi ca aliq̄ capsa assignatiū q̄ aptos nālter moueāt ad in quisiōnē sapiētiale.

Capitulum tertium de cultu dei r vtilitate ei⁹ i h mūdo r i futuro

De āt singulare qd est ppha nō ē tale cui⁹ eē
b renouet oī tpe. mā. n. recipiens p̄cōnē hōi hōis in paucis p̄plexionib⁹ iuenit. vñ o³ si ne dubio vt ppha iā scripserit expōm vt p̄maneat qd instituit r p̄mulgavit de hiis q̄ p̄nēt ad vtilitates hu manas nec ē dubiū cām huius rei eē. s. vt successio ho minū sentiat actorē r p̄missionē r remoueat cā iudcēs obliuionē ei⁹ pp̄ decessū gnātionis q̄ p̄secuta ē p̄ham. vñ o³ vt iugant hōib⁹ actiōes r opa q̄ assuecat frequ tare ipib⁹ statutis ad hoc vt suū tps sit vmbra p̄sit ei qd iudicat ex ipō tpe vt redeat iter recordatio rei vt nō debeat ei⁹ s̄nta obliuione rep̄etā aliqd ānuat v̄l fre quenter. o³ ēt vt hec actiōes sint cognite ei qd fac̄ re minisci dei r p̄missionis alioq̄ nihil vtilitatis est i eis. recordatio aut vel fiat v̄bis q̄ h̄r vel ex p̄p̄o corde re cordante ymaginatiōis r vt dicat eis q̄ hē actiōes ap proximāt ad deū glōsum r altissimū r faciēt p̄mereri bonitātē largiēmā r q̄ hec actiōes v̄e sunt h mō. hec aut actiones sūt q̄si diuina obseq̄a q̄ inuigunt hōibus. oīo. n. o³ h eē aliq̄ qb⁹ execant hōies. Et excitā^a āt sūt v̄l mor⁹ v̄l p̄uōnes motuū bucētes ad mor⁹. mor⁹ vō sūt vt oīones. p̄uōnes vō motuū sūt vt ieiuniū q̄ q̄ uis sit res puatoria mouet tñ nām motu forti q̄ fac̄ p̄cl pe hōiem q̄ ipm ē vnū de mādāy r q̄ nō sit i cassū r p̄ h recordat ei⁹ qd itēdit r qz ē appropiquatio ad deū. o³ āt si possit fuerit vt cū hiis dispōnib⁹ p̄miscas als p̄moditates ad p̄fortādū r exponēdā cōsuetudinē. cō moditates vō mūdane hōib⁹ s̄ ēt vt agāt eas sic ē ex pugnare f̄fdeles r tre sp̄egrinatiōes r vt designet lo ca oīonū r q̄ ipa sūt aptioza oīb⁹ aliis locis ad seruiē dū deo r qz sunt p̄pa loca dei r vt assignet actiones necessarias hōib⁹ q̄ p̄nēt ipsi deo vt sacrificia ea q̄ multū valent ad h. loca aut vt iusticia ad designādū sunt ea in qb⁹ cōuersat est legillator r vbi habitauit qz pp̄ ea recordatur etus. vtilitas aut huius recordationis p̄his est vtilitatē recordationis dei r angeloz. Sed qz h vnus locus p̄phe nō p̄t eq̄distare ab oī p̄p̄o id o³ inuigi iter p̄egrinationis ad illū r o³ dicit q̄ ex hiis oī

Capitulum quartum. Et quintum.

Dus obsequiis idest acceptibilis p qd agens paratur
 qsi sic loquens in deo z tendens in ipm. z ad ipm scus qsi
 plens ei z h est ozo. vñ oportet vt doctor doceat ora-
 toris disponens qbz ppat ad oradū quēadmodū sive
 ut hō ppare se ad occurrendū rei humano hūmilitate z
 decore z vt faciat assuecere mūdicie z decori firma cō
 suetudine z instituat eū ad modū hōis pparatis se i oc-
 cursum regū cū humilitate demisso vultu ppressis mē
 bzis cessans a reuoluntione z ol purbatione. Sitr dz
 instituire doctrinas z descriptiones laudabiles fuien-
 di deo in vnoquoqz tpe. hee. n. dispōnes p sunt vulgo
 ad imprimendū memoriā dei in alabz eoz z vt deuotio
 eoz circa legē z mores sit firmior eis ppter h. Si. n.
 nō eēt eis hōmōi p memorantia obliuiscerēt eoz oīum
 post decessum vnius generationis vlt duaz. h ē mul-
 tū p sunt ad pmissione qz letificāt alas eoz sic nosti. s3
 h oia potius p sunt maioribz ad pmissione. Itā aut sta-
 bilitatis dispositiōe de pmissione z oīdīm qz feli-
 citas alteris mūdū acquirīt vacatōne ale z libertate z
 elongatione eius a p hendo dispōnes corpales q sunt
 pte causis felicitatis h aut libertas ale acqrit moribz
 z habitibz. mores vō z habitus acqunt actionibz qz ū
 nā est retrahere alam a corpe maneria z faciūt durare
 memoriā eius i mīnora ad quā pinet. cū āt multū fue-
 rit retracta ad se nō paciet a dispōibz corpallbz ad me-
 moriā dū aut ista adiuuant actiones laboriose q sunt pē
 vsum nāe z vltra vires. hee aut affligūt corpz z vires
 atales z destrunt volūtates eoz q sunt qētis z oīi z
 subterfugendi laborem z p gelandi nām z discendū
 ab exercitio acqrdēi intētiōnes bestiales nā pp exer-
 citiū illoz motū venit i alam rēcordatio dei z angelo-
 rū z seculi felicitatis velle nolit. ppter h igit est infra
 sibi volūtas discendū ab hōpe z ab eis p pmonibz. et
 sit ei habitus dñandi corpi z nō paciēdi ab eo. cui si ad-
 uenerint actiones corpales nō tñ agunt in eū dispō-
 nes z habitus suaz ipressiōnū qsi sit deditus eis z obe-
 diens oīmō z ideo dixit ppha veritatis q ele tollunt
 peccata. Sed si durat in hōle h actio acqret ei habitū
 intēdi ad pte vñatis z refugendi falsitātē z sit aut-
 distimus ad euadendū ad felicitatē post separationē iut
 a corpe. has aut actiones siqs egerit z non crediderit
 eas esse a deo. sed crediderit q i ol actione oportet eū
 rēcordari dei z postponere cētā alia h aliqūē gdu mer-
 tedis psequet p h. qto magz cū agit eas ille q scit q p-
 pha ex deo est et ex missione ei z q in sapiētia diuina
 necessariū est ipm mitti. z q qd qd pstituit nō est nisi id
 qd apud deū fuit vt pstitueret z q cōstituit ex deo est.
 pphē igit inuētū est a deo. vt stabiliat culturā eius. ex q
 vtilitas q puenit cultozibz h qd fac pmanere legē et
 p suetudinē i illis q sūt cāc eē eoz z i h q i tpe pmissio-
 nis fac eos p ximos deo est pp eis scās bñdictiones.

Capitulum quartum de ligatione ciuitatis z de ligatiōe
 bonoz. s. de coitu z de pstitutionibz gnālibz in hoc.

Oportet vt instituēdo legem h sit p^a intēctio. s.
 ordinare ciuitatē in tres presbdispositozes z
 ministros z legis pitoz vt in vnoqz ordie
 istoz ordinet aliqs platus postqz ordinent alii plati in
 fertozes eo pnterz post hos itez alii ordinent pnter q
 usqz pueniat ad paucos ad h vt nullus sit i ciuitate in-
 utilis q non hēat aliqūē statū laudabilē sed vt ab vno
 quoqz pueniat vtilitas ciuitatis iō phibeat ociositatē
 z vacatōnē ita vt nullz p pmitrat q h m qd sibi ppe-
 rit nō hēat aliqūē supra se. nec sit aliqs q nō obediat ali

cui aliū hōmōi. n. hōies oīo p pscendi sunt i q asit nō pa-
 ciunt p psci. expellendi sunt a ciuitate i q aut cā hulus
 fuerit infirmitas: vel nocumētū aliqd tūc instituendus
 est eis locus in quo pmaneat hōmōi hōies z deputet
 eis pcurator oportet aut vt in ciuitate sit qdā modus
 reipublice q prim pueniat ex iure q instituit. Scribitur
 prim ex hīs q de terra vel vtero nascantur prim ex ca-
 lūpnīs q pro pena infliguntur prim ex pdis rebellitūlec
 vt h respublica sit pparata cōibz vltibus z vt de illa def
 sumptus legis doctoribz z illis q nō possūt lucrari vñ
 viuunt ppter infirmitatē i q busdā aut vltum fuit debe-
 re occidi eū de cuius langore despat q abho^o est lex pē
 sa. n. eoz nō gnat ciuitatē. Itā si aliqs eoz h3 cogna-
 tos hntes supflua ipm sustētāt cū iora aut calūpnā nō
 cogat p soluere solū ille q peccat sed adiuuent eū sui p-
 ximi q nō custodierūt nec pposuerūt eūz lene sit q co-
 git p soluere z h nō cū seueritate erigat sed cū māfue-
 tudine h aut sit cū culpa ppetrat industria q nō debet
 ignoscī hō sol aut dz phibere oīa sed ēt studia p que
 amittunt hereditates z cēsualita q nulla vtilitas pue-
 nit ex eis sic q cupit vincere cā alicuius lucri vt luca-
 tor vel aleator h. n. accipit z nō pdest ciuitati. Sed oz
 qui accipit accipiat pro studio afferente fructū alii vt
 sit cōmerciū vel sube vel alicuius alteris vtilitatis vt
 cōmerciū bone for^o vel alioz hōmōi q enumerant inter
 bona humana. Sitr ēt dz phibere studia holum q in-
 ducunt pta vtilitatibz sic doctrina surādī z capiendi
 z decipiendi z alioz hōmōi. z vt phibeat ēt actiones q
 si negligunt inducūt pta pstructioni ciuitatis sic forni-
 catio z sodomitū q retrahūt hōies ab eo q meli^o est i ci-
 uitate. s. iugio. Itā q hōmōi dz istruere i ciuitate cō-
 iugū ē qd i ducit gnātōnē z vt faciat illud nimis p-
 plicē ipam. n. remanet spēs cuius pmanētia signū ē
 diuine clemētie z doceat vt māfeste fiat iugū ne de
 gnātis ptegar dubō z erubescē^o z eueniat ab h aliena-
 tio p zimonioz q sunt radices sube q ē necētia vite. sba
 n. prim est ram^o p rī radix. S3 radix est p zimonū vel
 aliqd qd est testamento legatū. vel batū ex quibz tribz
 radicibz firmior ē p zimonū qz nō ē ex forū^o vt ex ca-
 su vel ex p suetudie sic nā lex occultatione aut iugū
 ptingūt aliqñ nocumēta aliis mōis sic debēt vñ^o su-
 stētādī alii z adiuuādī se z alia hōmōi. q si p siderauerit
 sapiēs itelliget p se. oz ēt vt doceat firma eē iura h3 co-
 psonis ne ex vnaqz ira pueniat diuortū z seāt in dio
 cople q ptingit filios z pētes z i vnaqz vice egeat alio
 iugio i q sūt mltē spēs nocumētoz. maior āt vtilitas
 i hīs ē amor. amor vō nō acqrit nisi pforcio. h pforciū
 nō acqrit nisi p suetudie. Cōsuetudo vō nō sit nisi diuina
 familiaritate h āt firmioz dz eē ex pte mulieris ne hēat
 p rātē discendū a viro qñ voluerit. Itā. n. facil ē ad
 irascendū z cupiscēdū vñ oz vt liceat viro aliqñ bi-
 mittere vxorē. alioqn mltā bāna pueniēt. poterūt. n.
 tal nāc eē iuges vt quo magz cogant sit manere ma-
 gis odiāt se z pueniet ide maximū malū aliqñ. n. erit
 aliqd iter eos q abhozeat nā z h p peller eos qref alia
 iugialqñ voluptas nā ē aliqñ vō iuges erūt tales
 q nō adiuuāt se ad gnandū sed si iugunt aliis gnā-
 būt. vñ oz vt iterueniat ibi sepō sed oz vt h difficile p
 mstrat vt nē eoz duoz stent stulces scnsus z ma-
 gis puer sus nō hēat hāc p rātē. Itā elinquat aut h arbi-
 trio iudicis quousqz cognoscat cā discordie tūc sepē-
 tur ad h vt vīr p soluat aliqd mulieri z pter h qd me-
 lius ē resqre paci locū vt difficilis sit ei ipaz vocat q
 dimittere. vñ pceptū ē i legē sic. vt postqz dimissa fue-
 rit nō possit reuocari nisi p^o alii nupsit q cū scierit vt

flet et difficile vixit bimitere nisi fuerit vills hō qui
 pui pendit verccundia pp delectationē aliq̄ s3 nos nō
 curamō de hōi hoib9. Iustū ē at vt mulier custodiat
 ē. n. pui sensus r deceptibilē r magne voluptatē ex cui9
 cōione puenit ignominia r verecūdia marit. Et cōio
 ne vō viri nō puenit ignominia sed inuidia r ideo be
 bent custodiri porte r cortine. Debet ēr vir mulieri ni
 nistrare necessaria qz pro h accipit retributionē cū ipē
 bnat r ipsa sibi obrēpat l3 ēr viro bucere q̄ voluerit h
 nō licet mulieri vilitas vō coitus vtriq̄ cōis est h por
 tio mulieris maior est r delectatio eius in filiis maior
 est. oportet ēr vt pntes nutriat filios ita vt inf pbeat
 qd est suū ppziū r p̄ ministret expēlas. doceat etiā vt
 filio seruiat r obediat parentib9 r reuerat r cōmēdat
 eos. Ipsi. n. s̄m̄ cāe eius cē. p̄ter h aut qz iā multū la
 boris sustinuerunt pp eum.

**Caplin. v. de eligendo successore r sumo sacerdote
 r de sc̄tib9 r de moribus.**

Post h oportet vt ppha cōstituit sibi successō
 rem de genere suo sed cū p̄sensu maior r vul
 gi r vt talē eligat q̄ dñ regere possit r sit pru
 dens r honestoz mox. laudar r māsuerus r pitus gu
 bernādi r peritus legis. quo nullus sit peritior r h sit
 manifestū oibus. Si aut p̄ ea discordauerint i h ita
 vt aliū velint eligere iā negauerunt deū r iō debet iter
 ponere iudicia in lege sua vt q̄sq̄ se strudere voluerit
 po^a vel pecunia tota ciuitas vnanimē irruat tēū r oc
 cidat q̄ si potuerit facere r nō fecerit iā dixerit deo
 r negauerūt nec ē reus sanguis q̄ sterficat hōi ita tñ
 vt prius innotescat pplo oportet ēr vt iustuat q̄ post
 fidē p̄phē nihil est deo acceptabilis q̄ iter fecerit istis
 qui se talitē intrudit. Si aut iste q̄ intrudit se pbauerit
 illū nō eē dignū sed se ad hāc dignitatē r oñderit i illo
 vicia esse q̄ nō sunt in se tūc populus faueat ei r sit cū
 eo. oportet ēr vt instituat aliq̄ eē in sollēpnitatib9 nō
 p̄nt impleri nisi p̄ successore sic magne sollēpnitates.
 Sollēpnitates. n. magne vtilis sunt eo q̄ faciūt gētes
 cōgregari r dant eis audaciā r emulationem r oñones
 multitudine exaudiunt pp eas eueniunt bñdictiones
 a deo. Sitr ēr oz vt in sc̄tib9 sint aliq̄ q̄ nō p̄nt fieri si
 ne sumo sacerdote sic iugia r s̄nitates gnāles. vñ oz
 vt remoueat qcqd nocere p̄t sc̄tib9 r doceat vt hoies
 adiuuent se. r defendat tam se q̄ ea q̄ possident subue
 niendo sibi. Cōtra inimicos aut legis sunt vnanimis
 ad expugnādū eos r occidendū. sed postq̄ reuocauē
 rint eos ad veritatē. postq̄ autē necesse est vt hoies
 seruiat hoibus tūc necesse est vt redigant in seruitutē
 ciuitū. Sitr q̄ s̄nt sunt liberalitati nālīc sunt serui sicut
 turci r ethiopes. r oīo oēs q̄ nascunt inclinatis l qui
 bus nō possunt nasci hoies bone p̄plexionis nec boni
 sensus. Si aut alia ciuitas fuerit bonaz p̄stitutionū h
 non aduersat ei nisi ip̄s fecerit debere nō esse aliā legē
 nisi illā q̄ descendit. cuius institutio qm̄ optima est tūc
 bilatāda est p̄ totū mundū. Si aut aliqui fuerint iter
 eos qui in aliq̄ a lege discordent hūc corrigant vt rel
 cipiscāt q̄ si facere noluerint occidant. Debet aut intē
 perare penas grauissimas r cōrumelias nō obedienti
 bus regī in h mundo. Itō. n. oīs hō dimittit maleface
 re pp id qd̄ timet in futuro pro eo qd̄ nocet alii. Si at
 fecerit aliqd̄ qd̄ noceat sibi ip̄s nō intelligat ei a deo pe
 na magna sed corrigat. Debet ēr docere q̄ ppria iudi
 cia q̄ habent vniq̄q̄ ip̄s q̄nq̄ debent p̄mutari. Sed
 q̄ magis est necessariū ciuitati est ordo legis p̄toz fm̄

q̄d opus est eis r ab eis. Itō ponat aut in ciuitate iudi
 cia p̄cularia qz dāna pueniunt ex eis eo q̄ variatur
 fm̄ varietatē tempoz sed generalia. Institutio. n. ge
 neraliū non sufficit. vñ oz vt h referet deliberationi.
 oportet etiā vt institutor instituat mores r cōsuetudi
 nes ducentes ad equitatē q̄ est mediocritas in oib9 tri
 bus viribus ale. s. in cōcupiscibili r irascibili r in bona
 dispositione sapientie r p̄cipue in practicis ad h vt sic
 hō honestus in h mundo r postea liberet aīa eius ab
 hoc corpe mundissima. Caput aut̄ haz honestatū sunt
 sapientia r p̄antia fortitudo r haz collectio est equitas
 q̄ est p̄ter nobilitatē speculatiua. In quocūq̄ aut̄ pue
 nerit cū illis sapientia speculatiua iā h factus ē felix r
 cui cū h dāte fuerint pprietates p̄phie. fortasse fiet des
 humanus quē licet adorari post deū. qz ipse rex ter
 rent mundi r est vicarius dei in illo.

STATS.

**Explicit metaphysica Auzēne siue eius p̄a p̄ha
 optime Castigata per R. euerēdū sacre theologie ba
 chalarium fratrem s̄cificū de macerata ordinis minor
 r p̄ excellētissimū artium doctozē dñm Antonium frachā
 rianū vicentīnū p̄ham legentē in gymnasio patauino
 Imp̄sa Venetiis p̄ Bernardinū Venetū expensis
 viri Jeronymi burati. āno dñi. 1499. Die. 26. martij**

Registrum.

a	d	g
prima alba Incipit cipium.	pacientis T. u. n. diffinites nis eo q̄	videlz vt mis essentialib9 primū. Itō
b	e	b
est corpi vero non ymaginetur	q̄d p̄tinet in ea bis nō est nūl	essentia r ab intellectu motoz sine
c	f	i
per se Coloz igitur suis dimēsiōib9	p̄pōne ip̄is ymaginetur specu sui	nobilioze tm̄. ita spediens

